

národní
úložiště
šedé
literatury

Sčítání lidu, domů a bytů - Kraj Vysočina

Krajská správa Českého statistického úřadu v Jihlavě, oddělení; informačních služeb;
český statistický úřad
2013

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-203557>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 12.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

LIDÉ A SPOLEČNOST
PEOPLE AND SOCIETY

Ročník/Volume 2013

SLDB 2011

Census 2011

Kód publikace/*Publication code*: 634135-13

Jihlava, 30. září 2013

Jihlava, 30 September 2013

Č. j./*Ref. no.*: 18/2013 - 8101

SČÍTÁNÍ LIDU, DOMŮ A BYTŮ 2011
KRAJ VYSOČINA
ANALÝZA VÝSLEDKŮ

POPULATION AND HOUSING CENSUS 2011
VYSOČINA REGION
ANALYSIS OF THE RESULTS

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Jihlavě, oddělení
informačních služeb
*Prepared by: Regional Office of the Czech Statistical Office in Jihlava,
Information Services Unit*

Vedoucí oddělení / *Head of Unit* Ing. Jitka Číhalová

Informační služby / *Information Services*: tel.: +420 567 109 066, e-mail: infoservisvys@czso.cz

Kontaktní zaměstnanec / *Contact person*: Ing. Jiří Teplý, e-mail: j.teply@czso.cz
Ing. Vlastislav Valda, e-mail: vlastislav.valda@czso.cz

Český statistický úřad, Jihlava
Czech Statistical Office, Jihlava

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na Internetu: **www.czso.cz**

*Are you interested in the latest data on inflation, GDP, population, average wages and the like? If the answer is YES, do not hesitate to visit us at: **www.czso.cz***

Údaje o Kraji Vysočina naleznete také na Internetu: **www.jihlava.czso.cz**

*Data on the Vysočina Region are published on websites: **www.jihlava.czso.cz***

ISBN 978-80-250-2366-2

© Český statistický úřad, 2013

© *Czech Statistical Office*, 2013

PŘEDMLUVA

Sčítání lidu, domů a bytů k 26. březnu 2011 se uskutečnilo na celém území České republiky podle zákona č. 296/2009 Sb., o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011. Údaje byly zjišťovány podle stavu k rozhodnému okamžiku, kterým byla půlnoc z 25. na 26. března 2011. Sčítání organizoval, řídil a koordinoval Český statistický úřad, který zabezpečoval přípravu a provedení sčítání, a následně zpracování jeho výsledků. Při přípravě a provedení sčítání ČSÚ úzce spolupracoval s ústředními správními úřady (Ministerstvem obrany, Ministerstvem spravedlnosti, Ministerstvem vnitra, Ministerstvem zahraničních věcí, Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním), obcemi a zejména se smluvně zajištěnými dodavateli služeb, neboť převážná část prací souvisejících se sčítáním byla nově zabezpečována dodavatelsky. Sčítání v jednotlivých sčítacích obvodech zajišťovali sčítací komisaři.

Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 v České republice respektovalo z hlediska obsahu a použité metodiky Doporučení Komise evropských statistik (CES) ke sčítání okolo roku 2010. Splnilo rovněž požadavky Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 ze dne 9. července 2008, o sčítání lidu, domů a bytů, které ukládalo členským státům EU povinnost provést sčítání v jednotném referenčním roce 2011 a poskytnout údaje ze sčítání ve stanoveném rozsahu, metodickém vymezení, termínu a předepsané formě.

Obsah sčítání (soubor zjišťovaných údajů) byl stanoven zákonem č. 296/2009 Sb. Všechny osoby měly povinnost poskytnout údaje zjišťované sčítáním v rozsahu a způsobem stanoveným tímto zákonem. Tradičně byla použita metoda sebesčítání, kdy obyvatelé sami vyplňovali sčítací formuláře. Za nezletilou osobu nebo za osobu, která nebyla způsobilá k právním úkonům, poskytl údaje její zákonný zástupce nebo opatrovník, příp. jiná osoba odpovědná za výchovu. Údaje o domu poskytl jeho vlastník nebo správce domu. Údaje o bytu poskytl jeho uživatel, v případě neobydleného bytu vlastník nebo správce domu, popřípadě bytu. Ve stanovených případech (neobydlený dům nebo byt, dlouhodobá nepřítomnost povinné osoby apod.) vyplnil údaje o domě nebo bytě do formuláře sčítací komisař v rozsahu informací, které bylo možno zjistit při distribuci formulářů.

Sčítání se vztahovalo na každou fyzickou osobu, která měla v rozhodný okamžik trvalý nebo povolený přechodný pobyt na území České republiky, i na každou další fyzickou osobu, která byla na území České republiky v rozhodný okamžik přítomna, na každý dům, i neobydlený, a na každý byt, i neobydlený.

Kromě údajů získaných od obyvatel prostřednictvím sčítacích formulářů (tradiční census) byly při sčítání poprvé využity ve větší míře také administrativní zdroje dat – Registr sčítacích obvodů a budov a Informační systém evidence obyvatel. Využití údajů z již existujících informačních systémů veřejné správy pro předvyplnění sčítacích formulářů, zpracování a případné doplnění dat ze sčítání, stanovil rovněž zákon č. 296/2009 Sb.

Všechny údaje ze SLDB 2011 byly zpracovány podle územního a správního členění státu platného v České republice k 26. březnu 2011.

Definitivní výsledky sčítání včetně všech vydaných publikací v elektronické podobě jsou postupně zveřejňovány na internetových stránkách www.scitani.cz. Po zveřejnění datových souborů přistupujeme k analýze dat.

Snahou autorů této publikace je předložit uživatelům především analýzu výsledků sčítání v celém kraji, s přihlédnutím k rozdílnostem ve vývoji jeho jednotlivých regionů. Do publikace nebylo možno vložit celé bohatství dat v nejmenších územních detailech. Na základě přání uživatelů však můžeme zpracovat jakákoliv třídění a výběry z datovýchází, pochopitelně při přísném zachování principu ochrany individuálních údajů. Obdobné publikace s obsahově sjednocenou analytickou i tabulkovou částí jsou vydávány za všechny kraje České republiky.

Věříme, že tyto publikace napomohou k uspokojení rostoucí poptávky po regionálních datech a zároveň budou inspirací odborné i laické veřejnosti pro zvýšení zájmu o využití statistických údajů ve své činnosti.

Český statistický úřad děkuje všem spolupracujícím úřadům, institucím a organizacím, které se podílely na přípravě a provedení sčítání. Především však děkuje občanům České republiky a všem, kteří se sčítání lidu, domů a bytů 2011 zúčastnili.

Reprodukce výňatků z této publikace lze pořizovat, pokud je uveden jejich zdroj, s výjimkou reprodukce pro komerční účely. Citace mohou být zveřejněny jen s uvedením zdroje „Sčítání lidu, domů a bytů 2011 – Kraj Vysočina - analýza výsledků“ a původu statistických dat v ní otištěných.

Publishing extracts from this book is possible, except for commercial purposes, on condition that a reference to their sources is made. Quotations may only be published, if the source „Population and Housing Census 2011 - Vysočina Region - Analysis of the results“ and the origin of statistics contained in it are given.

Použité značky:

čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval,

tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý,

křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů,

nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou definitivní.

The following symbols have been used throughout:

The symbol of dash (-) in place of a figure indicates that the phenomenon did not occur.

The symbol of dot (.) shows that the figure is not available or cannot be relied on.

The symbol of small cross (x) shows that the figure is not applicable.

The symbol of (0) used in table designates figures smaller than a half of the unit of measure chosen.

The calculations in the tables are performed using unrounded figures (including the sums).

The data given in the book are final results.

PREFACE

The Population and Housing Census carried out on 26 March 2011 was realized on the whole territory of the Czech Republic in compliance with Act No. 296/2009 Coll., concerning the Population and Housing Census in 2011. The data were surveyed in accordance of the state at the decisive moment, i.e. at the midnight from Friday March 25 to Saturday March 26, 2011. The Census was organized, managed and co-ordinated by the Czech Statistical Office, which was responsible for the preparation and the respective realization of the Census as well as for processing of the results. During the preparation and the realization of the Census the Czech Statistical Office closely cooperated with Central Administrative Authorities (Ministry of Defense, Ministry of Justice, Ministry of Interior, Ministry of Foreign Affairs, Czech Office for Surveying, Mapping and Cadastre), with municipal authorities and particularly with contractual partners, because the major part of the census activities was newly performed contractually. In enumeration districts the Census was carried out by enumerators.

The Population and Housing Census in 2011 in the Czech Republic followed the Recommendations of the Conference of European Statisticians (CES) for the 2010 Censuses of population and housing with respect to content and methodology. The Census complied with requirements of Regulation of the European Parliament and of the Council on population and housing censuses No. 763/2008 of 9 July 2008, concerning the Population and Housing Census in 2011, which obliged the European Union member states to realize the Census within the reference year 2011 and provide the Census data in the given scope, methodological specification, time and required form.

The Census content (data surveyed) was defined by Act No. 296/2009 Coll.. All persons were bound to provide data required by the Census in the scope and the way set by this Act. The traditional self-census method was used, i.e. inhabitants filled in the census forms on their own. The data for minor person or person legally incapable were provided by their legal representative or their custodian or other person entrusted with custody. The data on a building were provided by its owner or administrator. The data on a dwelling were provided by its user, in case of a vacant dwelling by owner or administrator of the building or the dwelling. In the set cases (vacant building or dwelling, obliged person was absented over a long period, and the like) the enumerator filled the data on building or dwelling to the census form in the scope of informations, which was possible to find out during the distribution of forms.

The Census related to any natural person having permanent residence or permission for temporary residence in the territory of the Czech Republic at the decisive moment, any other natural person being found in the territory of the Czech Republic at the decisive moment, whatever house, even vacant and whatever dwelling, even vacant.

Besides data obtained from the Census forms filled by inhabitants (traditional census) were for the first time used administrative sources of data – Register of Enumeration Districts and Buildings and Central Population Register. The use of register records for pre-filling of the Census forms, processing and potential completion of the data was defined by Act No. 296/2009 Coll..

All data from The Population and Housing Census in 2011 were processed by the territorial and administrative structure of the country valid in the Czech Republic on 26 March 2011.

The definitive Census results including all the published electronic publications are available on the web pages www.scitani.cz. At the time when the results are published, we are starting to analyse the data.

The aim of this publication is to submit the analysis of the Census results in the region, considering differences in development of its subregions. Analogic publications containing unified analytical texts and tabelations are published for all regions of the Czech Republic.

OBSAH

Předmluva.....	3
1. Shmutí	9
2. Sídelní struktura a způsob bydlení	14
2.1. Sídelní struktura	14
2.2. Druh pobytu.....	16
2.3. Způsob bydlení.....	17
3. Obyvatelstvo	19
3.1. Věková struktura	19
3.2. Rodinný stav	20
3.3. Plodnost žen	24
3.4. Cizinci, státní občanství	26
3.5. Národnost, mateřský jazyk.....	28
3.6. Místo narození	30
3.7. Vztah k náboženské víře.....	32
3.8. Vzdelanostní struktura obyvatelstva	34
4. Ekonomická aktivita obyvatelstva.....	38
4.1. Zaměstnaní, nezaměstnaní, ekonomicky neaktivní.....	38
4.2. Ekonomicky aktivní podle věku a vzdělání	44
4.3. Zaměstnaní podle odvětví.....	46
4.4. Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání a hlavních tříd zaměstnání	49
4.5. Ekonomická aktivita žen	53
5. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání a do škol	54
5.1. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání.....	54
5.2. Vyjíždka a dojíždka do škol	62
5.3. Úhrnná bilance dojíždky do zaměstnání a do škol	64
6. Domácnosti.....	65
6.1. Struktura domácností.....	65
6.2. Rodinné domácnosti	69
6.3. Nerodinné domácnosti	75
7. Domy a byty.....	78
7.1. Charakteristika domovního fondu	78
7.2. Charakteristika bytového fondu	85
7.3. Úroveň bydlení	92
8. Vývoj v letech 1970–2011	96
Metodické vysvětlivky	100
Tabulková příloha	108
1. Mezikrajské srovnání	108
2. Srovnání okresů Kraje Vysočina	118
3. Srovnání největších měst Kraje Vysočina	128
Správní obvody obcí s rozšířenou působností a kraje ČR – mapa	8
Geografická mapa Kraje Vysočina	13
Správní obvody obcí s rozšířenou působností a města Kraje Vysočina – mapa	13

CONTENTS

Preface	3
1. Summary	9
2. Settlement structure and housing arrangements	14
2.1. Settlement structure	14
2.2. Type of residence	16
2.3. Housing arrangements	17
3. Population	19
3.1. Age structure	19
3.2. Marital status	20
3.3. Fertility	24
3.4. Foreign citizens, citizenship	26
3.5. Ethnicity, mother language	28
3.6. Place of birth	30
3.7. Religious belief	32
3.8. Education structure of population	34
4. Economic activity of population	38
4.1. Employed, unemployed, not economically active	38
4.2. Economically active by age and education	44
4.3. Employed by industry (branch of economic activity)	46
4.4. Employed by status in employment and occupation	49
4.5. Economic activity of females	53
5. Commuting to work and school	54
5.1. Commuting to work	54
5.2. Commuting to school	62
5.3. The aggregate balance of commuting to work and school	64
6. Households	65
6.1. Household structure	65
6.2. Family households	69
6.3. Non-family households	75
7. Buildings and dwellings	78
7.1. Housing stock	78
7.2. Dwelling stock	85
7.3. Housing quality	92
8. Development in the period 1970–2011	96
Methodological notes	100
Annex	108
1. Regional comparison	108
2. Comparison of districts of the Vysočina Region	118
3. Comparison of largest towns of the Vysočina Region	128
Administrative districts of municipalities with extended powers and regions of the CR – map	8
Geographical map of the Vysočina Region	13
Administrative districts of municipalities with extended powers and towns of the Vysočina Region – map	13

Shrnutí

Výsledky sčítání lidu, domů a bytů k 26. březnu 2011 ukázaly změny v sídelní struktuře, ve složení obyvatel, domácností i ve skladbě domovního a bytového fondu kraje a jednotlivých obcí. Potvrdily se také shodné rysy, ale i odlišnosti a specifika Vysočiny ve srovnání s jinými regiony, jež plynou hlavně z venkovského charakteru kraje.

- Pro sídelní strukturu Kraje Vysočina je typický převážně venkovský charakter osídlení s nízkým stupněm urbanizace. Kraj patří rozlohou v České republice k největším, ale hustotu obyvatelstva má třetí nejnížší ze všech krajů ČR. Na Vysočině je 704 samosprávných obcí (po Středočeském kraji nejvyšší počet), z toho více než 540 obcí má méně než 200 obyvatel a žije v nich pětina obyvatel kraje. Naproti tomu ve čtyřech největších městech žije více než čtvrtina populace Vysočiny. Městský status má v kraji 34 obcí, které se na jeho obyvatelstvu podílejí více než 57 %.
- V souladu s mezinárodními doporučeními byly výsledky sčítání 2011 zpracovány podle místa obvyklého pobytu obyvatel. Obvyklý pobyt v Kraji Vysočina uvedlo 505 565 osob, z toho 50,5 % žen. Vysočina je třetím nejméně lidnatým krajem v republice, podíl kraje na obyvatelstvu ČR činí 4,8 %. Nejvíce obyvatel žije v okrese Žďár nad Sázavou, nejméně lidnatým okresem je Pelhřimov.
- Populace kraje stárne rychleji než populace celé republiky. Průměrný věk dosáhl 41,1 roku a mírně převýšil hodnotu za celou ČR. Projevuje se stěhování části mladých lidí mimo kraj, nižší porodnost i postupné prodlužování délky života. Podíl dětí do 14 let sice převyšuje republikový průměr, ale nadprůměrný je i podíl osob v poproduktivním věku. Relativně nejvíce osob ve věku 65 a více let žije v nejmenších obcích do 199 obyvatel, ale také v největších městech kraje.
- V Kraji Vysočina stejně jako v celé České republice roste podíl svobodných a rozvedených na úkor ženatých, resp. vdaných osob. Potvrzuje se tak odkládání sňatků do pozdějšího věku i stále častější soužití nesezdaných párů. Vysočina má nejnížší procento rozvedených mužů a rozvedených žen na populaci mezi kraji; i v tom se promítá venkovský charakter a převaha malých obcí, kde se lidé rozvádějí méně a mají hlubší vztah k víře a tradičním hodnotám.
- Vedle obecného poklesu porodnosti se potvrzuje i tendence odsouvání mateřství do pozdějšího věku. První dítě se nejčastěji narodí matce ve věku téměř 28 let. Na 1 000 žen ve věku 15 a více let připadá v kraji 1 731 živě narozených dětí, což je v rámci republiky nadprůměrná hodnota. Více dětí mají matky s nižším vzděláním a rovněž matky věřící.
- V kraji bylo sečteno 7,5 tisíce cizinců, tj. nejmenší počet ve srovnání s ostatními kraji. Nejvíce bylo sečteno Ukrajinců, Slováků a Vietnamců. Kraj Vysočina spolu s Olomouckým a Zlínským krajem má nejnížší zastoupení cizinců na počtu obyvatel (1,5 %). V nejmenších obcích kraje do 499 obyvatel žije cizinců necelé jedno procento, v Jihlavě však tvoří přes 3 % obyvatel.
- Území kraje je národnostně homogenní. Výsledky sčítání 2011 jsou ovlivněny tím, že zhruba čtvrtina obyvatel využila práva národnost neuvést. Českou národnost deklarovalo přibližně 331 tisíc obyvatel kraje, tedy necelé dvě třetiny celkové populace. Národnost moravskou uvedlo necelých 36 tisíc osob, nejvíce na Třebíčsku a Žďársku. Podíl osob moravské národnosti je mezi kraji čtvrtý nejvyšší.
- V Kraji Vysočina žije 51 % obyvatel ve své rodné obci. Vztah obyvatel kraje k místu svého narození je poměrně silný, podíl rodáků převyšuje téměř o 4 procentní body republikový průměr a je čtvrtý nejvyšší mezi kraji. Vazba mužů na místo narození tradičně převyšuje vazbu žen. Na vysokém zastoupení rodáků se podílejí převážně moravské okresy Žďár nad Sázavou, Jihlava a Třebíč, naopak v českých okresech Pelhřimov a Havlíčkův Brod zůstal podíl rodáků pod hranicí 50 %.
- Otázku náboženství ponechalo bez odpovědi (podobně jako v celé ČR) zhruba 45 % obyvatel kraje. Za věřící se prohlásilo 29,3 % obvykle bydlícího obyvatelstva. Mezi regiony se tak Kraj Vysočina umístil na 2. místě za Zlínským krajem. Necelé dvě třetiny ze všech věřících se přihlásily k římskokatolickému vyznání, ale významná část věřících se nehlásí k žádné církvi. Podíl nábožensky založených obyvatel se snižuje s rostoucí velikostí obce, více věří ženy a starší osoby.
- Struktura obyvatel podle vzdělání potvrzuje trend postupného zvyšování vzdělanostní úrovně obyvatelstva. Nejpoměrnější skupinou jsou podle výsledků sčítání nadále osoby se středním vzděláním bez maturity (vč. vyučení). Kraj Vysočina má v rámci ČR nejvyšší podíl těchto osob na populaci ve věku 15 a více let. To souvisí opět s venkovským charakterem kraje – nejvyšší podíly osob s tímto stupněm vzdělání jsou v malých obcích. Osoby s vyšším vzděláním se soustřeďují spíše do měst, kde jsou větší možnosti získání odpovídajícího zaměstnání. Vysokoškoláci představují 9,5 % obyvatel kraje starších 15 let, podíl vysokoškoláků je třetí nejnížší ve srovnání s ostatními kraji.
- Snižuje se podíl ekonomicky aktivních obyvatel, což souvisí kromě demografického vývoje i s větším

podílem osob studujících na středních a vysokých školách. Míra ekonomické aktivity (58,7 %) je na Vysočině nejnižší ze všech krajů ČR. Příčiny je třeba hledat v nepříznivé věkové skladbě populace (druhý nejnižší podíl osob v produktivním věku) a v nízké ekonomické aktivitě v malých obcích (méně pracovních příležitostí, nízká úroveň mezd).

- V míře zaměstnanosti (53,1 %) kraj zaujímá 10. místo mezi regiony, velmi nízký je podíl zaměstnaných žen. Téměř polovinu ekonomicky neaktivních osob představují nepracující důchodci (skoro čtvrtina obyvatel kraje), druhou největší skupinu tvoří žáci, studenti a učni. Ve všech skupinách ekonomicky neaktivních početně převažují ženy.
- Z celkového počtu zaměstnaných osob tvoří zaměstnanci 80,1 % (druhý nejvyšší podíl mezi kraji). Podnikatelská aktivita je podprůměrná – podíl zaměstnavatelů je druhý nejmenší a procento osob pracujících na vlastní účet je čtvrté nejmenší ze všech krajů.
- Z jednotlivých odvětví má v kraji nejvýznamnější váhu průmysl, ve kterém pracuje téměř třetina všech zaměstnaných osob. Na další místa se řadí obchod a opravy motorových vozidel (9,1 %) a stavebnictví (7,2 %). Na zemědělství, lesnictví a rybářství připadá 6,3 %, což je dlouhodobě nejvyšší podíl v ČR. Stejně jako v celé republice došlo i na Vysočině ke snížení podílu zaměstnaných ve výrobních odvětvích a naopak růstu podílu zaměstnaných v oblasti služeb. Proti průměru ČR zůstává podíl zaměstnaných v terciárním sektoru velmi nízký.
- Z pohledu dojížděky do zaměstnání má kraj (stejně jako jiné kraje kromě Hl. města Prahy) záporné saldo; z kraje za prací vyjíždí o 7,1 tisíc osob více, než do něho dojíždí. Mimo obec bydliště vyjíždí za prací zhruba tři desetiny zaměstnaných osob, přičemž za zaměstnáním vyjíždějí více muži než ženy. Podíl vyjíždějících osob se zřetelně snižuje s rostoucí velikostí obce, což souvisí především s množstvím pracovních příležitostí v rámci obce.
- Celkový počet hospodařících domácností se na Vysočině blíží dvěma stům tisícům. Z nich je téměř 57 tisíc domácností jednotlivců, což představuje přes 28 % domácností v kraji (nejmenší podíl ze všech krajů ČR). Domácnosti jednotlivců se nejčastěji vyskytují ve větších městech. Neúplné rodiny se na celkovém počtu domácností podílejí více než 11 %, tj. rovněž nejméně ze všech krajů.
- Více než dvě pětiny úplných rodin tvoří domácnosti se závislými dětmi, z nich nejčastěji rodiny se dvěma dětmi. Mezi neúplnými rodinami se závislými dětmi jsou nejčastěji zastoupeny rodiny s jedním dítětem. V čele neúplných rodin stojí většinou matka.
- Z vybavenosti bytových domácností se zjišťovalo pouze vybavení počítačem a připojením k internetu. V kraji bylo vybaveno počítačem 56,0 % bytových domácností a 52,2 % jich mělo připojení k internetu. Počítače i internet pronikly v poněkud větší míře do lidnatějších obcí a měst.
- Celkový počet domů na Vysočině přesáhl 136 tisíc, z nichž 92,5 % tvoří rodinné domy (po Zlínském a Středočeském kraji nejvyšší podíl z regionů ČR). Neobydlené domy tvoří více než jednu pětinu domovního fondu (po Jihočeském kraji druhý nejvyšší podíl). Nejčastějším důvodem neobydlenosti je přítomnost užívání k rekreaci (61,2 % neobydlených domů).
- Průměrné stáří obydlených domů je v kraji 45,9 roku, průměrné stáří rodinných domů činí 46,0 roků. Nejstarší domovní fond mají nejmenší obce.
- Celkový počet bytů v kraji činí 230 tisíc, z nich je více než 188 tisíc obydlených. Téměř tři pětiny obydlených bytů jsou v rodinných domech. Téměř polovina bytů se nachází ve vlastním domě, dalšími častými právními důvody užívání bytu jsou osobní vlastnictví a nájem. Počet neobydlených bytů na Vysočině se blíží 42 tisícům. Mezi udanými důvody neobydlenosti převládá rekreace.
- Modernizace bytového fondu a nová výstavba v minulých desetiletích postupně zvyšovala kvalitativní charakteristiky bydlení. V přepočtu na 1 obydlený byt připadá 2,64 osoby, na obytnou místnost připadá 0,74 osoby. Obdobně je na poměrně vysoké úrovni technické vybavení bytů. Vodovodem je vybaveno 99,7 % bytů, připojením na kanalizaci 74,1 % bytů, ústředním nebo etážovým topením 88,6 % bytů (všechny podíly z bytů, kde bylo vybavení zjištěno). Uvedené hodnoty jsou s výjimkou připojení na kanalizaci na úrovni České republiky. Na plyn ze sítě je napojeno 61,2 % obydlených bytů, tedy méně než ve většině krajů. Byty se sníženou kvalitou tvoří pouze 4,2 % obydlených bytů, což je v mezikrajském srovnání nejméně.

1. Summary

The Census results, as of March 26, 2011, have shown changes in the structure of settlements, demography, households, housing and dwelling stock of the region and its municipalities. Both common and specific features of the region, stemming mostly from the rural character of Vysočina region, have been confirmed as well.

- The settlement structure of Vysočina region has a typically rural character with a low degree of urbanization. Although the region's area is among largest in the Czech Republic, population density is the third lowest of all regions. There are 704 municipalities in Vysočina region (second highest count next to Středočeský region), of which over 540 has less than 200 inhabitants who comprise less than one fifth of the region's population. To the contrary, over a quarter of the region's population live in 4 largest towns. In Vysočina region 34 municipalities possess the town status and include over 57 % of the region's population.
- In compliance with international recommendations results of 2011 Census were processed by usual place of respondents' residence. There were 505 565 persons who declared Vysočina region their usual place of residence, of which 50.5 % were women. Vysočina is the third least populated region of the Czech Republic. It constitutes 4.8 % of the nation's population. Most people live in the district of Žďár nad Sázavou, the least in the district of Pelhřimov.
- The region's population has been aging faster than the nation. Average age reached 41.1 years and surpassed slightly the national average. This was caused by young people moving out of the region, by lower birth rates and also by a gradual increase of life expectancy. Although the share of children younger than 15 years is above the national average, so is the share of people in the post-productive age. The highest share of people aged 65 years or older live both in the smallest municipalities with less than 200 inhabitants or in the largest towns of the region.
- In Vysočina region, just as in the Czech Republic nation-wide, the share of never married and divorced persons has grown at the expense of married ones. It is caused by postponing marriages to a later age and ever more frequent co-habiting of unmarried couples. Vysočina region has the lowest divorce rate in the nation. Even this reflects the rural character of the region and prevalence of small municipalities, where people tend to be closer to religious belief, to traditional values and to get divorced less often.
- In addition to a general decrease in fertility rate the trend of postponing maternity to a later age is confirmed as well. Most frequently the age of mother at her first birth is almost 28 years. There were 1 731 children born alive for every 1 000 women aged 15 or older, which is above the nationwide average. Mothers with lower education or mothers with a religious belief tend to have more children.
- There are 7.5 thousands of foreign citizens enumerated in the region, the least among the regions. Most foreign citizens come from Ukraine, Slovakia and Vietnam. Vysočina region, along with Olomoucký and Zlínský region, has the lowest share of foreign citizens on the population. There are less than one per cent of foreign citizens in the smallest region's municipalities with less than 500 hundred inhabitants. However, there are over 3 % of foreign citizens in Jihlava.
- With regard to ethnicity, the region's territory is a homogenous entity. The 2011 Census results are affected by the fact that about a quarter of the population took advantage of their right to declare no ethnicity. About 331 thousands of respondents declared their Czech ethnicity, i.e. less than two thirds of the region's population. Less than 36 thousand people declared Moravian ethnicity, mostly in Třebíč and Žďár districts, the fourth highest share in the nation.
- In Vysočina region 51 % of population live in the same municipality where they was born. The region's population has fairly strong ties to their place of birth, as evidenced by the fact that the share of natives in the region is higher than the national average by almost 4 percentage points. Ties of men are traditionally stronger than those of women. A prominent share of natives is especially observed in the Moravian districts of the region: Žďár nad Sázavou, Jihlava and Třebíč, while the share of natives in the Czech districts of Pelhřimov and Havlíčkův Brod remained below 50 % threshold.
- About 45 % of the region's population did not address the religion issue (just in the rest of the regions). A religious belief was declared by 29.3 % of usually resident population. Vysočina region thus ranks second behind Zlín region. Less than two thirds of believers declared their Roman Catholic Church denomination. However, a significant portion of population did not declare any church affiliation. The share of religious believers in population decreases with growing municipality size, there are more believers among women and older persons.
- Population structure by attained education confirms the trend of gradual rise of education levels. People with lower secondary and vocational education still form the most populous group. Vysočina region has the highest share in the nation of people, older than 15 years, who attained this education. This is again related to the rural character of the region – people from small municipalities mostly obtain this type of education. People with higher education tend to concentrate in towns, where adequate employment opportunities are more likely. People with tertiary education constitute 9.5 % of

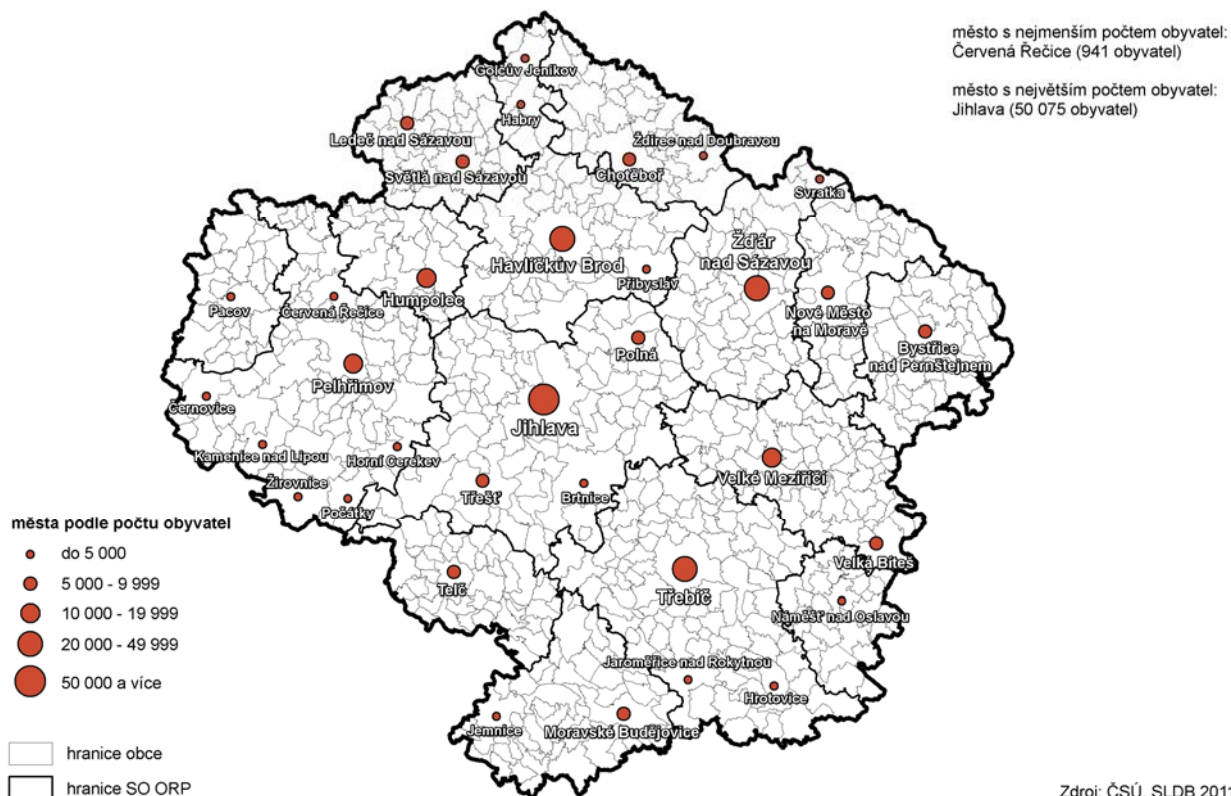
population older than 15 years, their share in the region is the third lowest nationwide.

- The share of economically active persons in the region has been declining. Besides demographical developments this is related to a greater share of students attending secondary and tertiary education establishment. Economic activity rate (58.7 %) is the lowest in the country. The reasons should be sought in the unfavourable age structure of the population (next to the lowest share of people in the productive age) and in a low economic activity in small municipalities (few employment opportunities, lack of competitive wages).
- The region is ranked 10th nationally by the employment rate (53.1 %), the share of employed women is very low. Almost a half of not economically active population is constituted by not working pensioners (almost a quarter of the region's population), while the other big group is formed by pupils, students and apprentices. Women form the majority in all not economically active groups.
- Of the total population employed 80.1 % is comprised by employees (the second highest share nationwide). Entrepreneurial activity is well below the national average – the share of employers is next to the lowest and the share of own-account workers the fourth lowest in the nation.
- With regard to employment structure by the branch of economic activity industrial production takes the most prominent place, its share being almost one third of employed people, followed by trade and automotive vehicle repair (9.1 %) and construction (7.2 %). Agriculture, forestry and fishery take up 6.3 %, in a long run the highest share in the Czech Republic. Just as in the rest of the Czech Republic, the share of people employed in manufacturing sectors decreased whereas the share of people employed in the service sector increased in Vysočina as well. The share of people employed in the tertiary sector remains low in comparison with the national average.
- As far as commuting to work is concerned, the region shows, just as all other regions with the exception of the Capital of Prague, of commuting since 7.1 thousand more commute out of rather than into the region. About three tenths of employed people commute outside of their place of residence to work, of those more men than women. The share of commuting persons clearly decreases with the size of their place of residence, as it is related mostly to supply of employment opportunities in their community.
- The total number of housekeeping households in Vysočina is nearing 200 thousands, of which almost 57 thousands are one-person households, which comprise over 28 % of households in the region (the lowest share of all regions in the Czech Republic). One-person households are most often found in larger towns. Lone-parent families make up for over 11 % of households, again the lowest share in the nation.
- Over two fifths of one-couple families are constituted by households with dependent children, of which most often families with two children. Lone-parent families with dependent children are most frequently formed by a single mother with one child.
- With regard to dwelling household technical facilities the only data were collected on personal computer equipment and Internet connectivity. In the region 56 % of dwelling households are equipped with a personal computer and 52.2 % are connected to the Internet. Computers and Internet connectivity worked their way somewhat faster into households in larger municipalities.
- Total number of buildings in Vysočina exceeded 136 thousand, of which 92.5 % are family houses (with the exception of Zlínský and Středočeský regions the highest rate in the nation). Unoccupied buildings comprise over one fifth of the housing stock (the second highest share behind Jihočeský region). The most frequent reason of vacancy is seasonal or recreational usage (61.2 % of unoccupied buildings).
- Average age of occupied buildings in the region is 45.9 years, average age of family houses is 46.0 years. The smallest municipalities have the oldest housing stock.
- The total number of dwellings in the region is 230 thousand units, of which over 188 thousand are occupied. Almost three fifths of occupied dwellings are in family houses. Almost a half of all dwellings are found in privately owned houses, private ownership and renting being other frequent forms of dwellings' tenure status. Number of vacant dwellings in Vysočina is close to 42 thousand. Among known reasons of vacancy the most frequent one is seasonal or recreational usage.
- Renovation of dwelling stock and new construction in the past decades led to gradual improvement of qualitative housing characteristics. Presently 2.48 inhabitants fall on one occupied dwelling and 0.74 inhabitants fall on one room. Similarly, technical facilities of dwellings are fairly well established too. Piped water is available in 99.7 % of dwellings, public sewage disposal in 74.1 % and central heating in 88.6 % (of all responding households). These figures are about the national average with the exception of public sewage disposal. Piped gas is available in 61.2 % of occupied dwellings, lower rate than most regions in the Czech Republic. Only 4.2 % of occupied dwellings are of lower quality, the lowest rate in the nation.

Geografická mapa Kraje Vysočina

Správní obvody obcí s rozšířenou působností a města v Kraji Vysočina

Sídelní struktura a způsob bydlení

Sídelní struktura

Malý podíl městského obyvatelstva

Kraj Vysočina (do 30. května 2001 Jihlavský kraj, poté do 1. srpna 2011 jen Vysočina) jako správní celek vznikl k 1. lednu 2000 z pěti okresů, které do té doby patřily do tří různých krajů – Jihlava, Třebíč a Žďár nad Sázavou do Jihomoravského kraje, Havlíčkův Brod do Východočeského a Pelhřimov do Jihočeského kraje. Tyto okresy byly vytvořeny při předchozí velké reorganizaci státní správy roku 1960 z většího počtu malých okresů, existujících v padesátých letech.

Další změnou, která se odehrála v mezidobí mezi oběma posledními sčítáními lidu, bylo zrušení tehdejších okresních úřadů a převedení jejich pravomocí a úkolů částečně na krajské úřady, částečně na obce s rozšířenou působností. Správních obvodů obcí s rozšířenou působností bylo v Kraji Vysočina vymezeno patnáct. Podle počtu obyvatel je největší správní obvod Jihlava (k datu sčítání 97 904 obyvatel), nejmenší Pacov (9 756 obyvatel), pod který též spadá nejmenší počet obcí (24). Z tohoto hlediska je největší správní obvod Třebíč s 93 obcemi.

Celkem 34 měst, které v kraji existovaly k datu sčítání 2011, bylo po jeho území rozmístěno značně nerovnoměrně. V šesti správních obvodech se nacházelo jediné město, tedy sídlo obecního úřadu s rozšířenou působností (Bystřice nad Pernštejnem, Humpolec, Náměšť nad Oslavou, Nové Město na Moravě, Pacov a Telč). Protikladem byl správní obvod Pelhřimov se sedmi městy, kde byl podíl městského obyvatelstva nejvyšší (67,5 %), za ním těsně následoval obvod Jihlava (66,0 %), nejmenší byl v obvodu Náměšť nad Oslavou (36,6 %).

Podíl městského obyvatelstva činil na Vysočině 57,6 % a v mezikrajském srovnání byl po Středočeském a Olomouckém kraji mezi regiony České republiky třetí nejvyšší.

Tab. 2.1.1 Základní ukazatele sídelní struktury podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností

	Počet			Hustota obyvatel (osoby/km ²)	Na 1 obec připadá			Podíl obyvatel žijících (%)	
	obyvatel	obcí			rozloha (km ²)	obyvatel	částí obcí	ve městech	v obci s rozšířenou působností
		celkem	z toho měst						
Kraj celkem	505 565	704	34	74,4	9,7	718,1	2,0	57,6	45,5
v tom správní obvod ORP:									
Bystřice nad Pernštejnem	19 866	39	1	57,1	8,9	509,4	2,3	41,7	41,7
Havlíčkův Brod	51 787	56	4	82,0	11,3	924,8	2,5	60,9	45,9
Humpolec	17 344	25	1	76,1	9,1	693,8	2,6	63,6	63,6
Chotěboř	21 850	31	2	66,4	10,6	704,8	3,3	56,9	42,8
Jihlava	97 904	79	4	106,2	11,7	1239,3	1,8	66,0	51,1
Moravské Budějovice	23 632	47	2	57,1	8,8	502,8	1,3	50,1	31,9
Náměšť nad Oslavou	13 636	27	1	64,5	7,8	505,0	1,2	36,6	36,6
Nové Město na Moravě	19 004	30	1	64,9	9,8	633,5	2,0	52,6	52,6
Pacov	9 756	24	1	41,6	9,8	406,5	2,7	51,0	51,0
Pelhřimov	44 814	71	7	54,2	11,7	631,2	2,7	67,5	36,2
Světlá nad Sázavou	20 162	32	2	69,5	9,1	630,1	2,8	61,9	35,2
Telč	13 036	45	1	44,7	6,5	289,7	1,3	42,5	42,5
Třebíč	74 425	93	3	88,8	9,0	800,3	1,4	57,6	49,7
Velké Meziříčí	35 312	57	2	74,6	8,3	619,5	1,7	47,4	33,1
Žďár nad Sázavou	43 037	48	2	92,7	9,7	896,6	1,6	55,2	51,9

Nízká hustota osídlení v kraji

Řada měst v kraji je dosti mladá, když na ně byla povýšena až po roce 1989. V okrese Havlíčkův Brod to jsou Habry a Ždírec nad Doubravou, na Jihlavsku Brtnice, v okrese Pelhřimov Černovice a Horní Cerekev, v třebíčském okrese Hrotovice a na Žďársku Svratka. Jako poslední se městem v kraji stala Červená Řečice (okres Pelhřimov), která tento statut znovuzískala v roce 2007.

Ve srovnání s ostatními regiony České republiky má Vysočina druhou nejnižší

hustotu obyvatelstva (74 osob na km²) po Jihočeském kraji. Největší hustotu obyvatelstva v rámci kraje měl ke dni sčítání správní obvod Jihlava (106,2 osoby na km²). Vzduch jeho velké rozloze se tak projevuje celkový vysoký počet obyvatel (vliv krajského města). V jihlavském správním obvodu též na jednu obec připadal zdaleka nejvyšší počet obyvatel ze všech obvodů kraje.

Nejnižší hustota osídlení byla zaznamenána ve správním obvodu Pacov (41,6 osoby na km²). Nejmenší průměrná rozloha obce a též nejnižší počet obyvatel, připadajících na jednu obec, byl v obvodu Telč (6,5 km² a 290 osob).

Území okresů, tvořících Kraj Vysočina, bylo v předchozích desetiletích poměrně stabilní, v prvním desetiletí nového tisíciletí však došlo k územním změnám, které se nejvíce dotkly Žďárska a Třebíčska. Nejvýznamnější změnou bylo převedení 25 obcí z okresů Žďár nad Sázavou (24 obcí) a Třebíč (1 obec) k Jihomoravskému kraji, ke které došlo k 1. lednu 2005.

Venkovský ráz osídlení na Vysočině

Osídlení v Kraji Vysočina má z velké části podhorský až horský charakter a je charakteristické svou značnou rozdrobeností a velkým počtem menších či malých obcí, osad i samot. Území Kraje Vysočina k 26. březnu 2011 tvořilo 704 obcí, z toho 34 měst. I většina měst však patří spíše k malým či menším, pouze čtyři města měla v roce 2011 více než dvacet tisíc obyvatel a naopak u jiných počet obyvatel nedosahoval ani dvou tisíc. Podobně mezi obcemi na Vysočině jednoznačně převládají malé obce. Tento v zásadě venkovský ráz osídlení do značné míry determinuje demografické charakteristiky obyvatelstva, skladbu domácností i strukturu domovního a bytového fondu kraje.

Tab. 2.1.2 Sídlní struktura podle velikostních skupin obcí k 26. 3. 2011

	Počet obcí	Podíl (%)	Rozloha obcí (km ²)	Podíl (%)	Počet obyvatel	Podíl (%)	Hustota obyvatel (osoby/km ²)
Kraj celkem	704	100,0	6 796	100,0	505 565	100,0	74,4
v tom obce s počtem obyvatel:							
do 199	342	48,6	1 772	26,1	41 148	8,1	23,2
200 - 499	202	28,7	1 703	25,1	61 914	12,2	36,4
500 - 999	96	13,6	1 288	19,0	67 322	13,3	52,3
1 000 - 4 999	47	6,7	1 171	17,2	93 996	18,6	80,3
5 000 - 19 999	13	1,8	614	9,0	108 015	21,4	175,9
20 000 - 49 999	3	0,4	160	2,3	83 095	16,4	520,6
50 000 a více	1	0,1	88	1,3	50 075	9,9	569,7

Vysoký podíl malých obcí v kraji

Počet obcí se až do roku 1989 v důsledku administrativních zásahů postupně snižoval. V roce 1990 však došlo v tomto procesu ke zvratu. Značný počet sídel, tehdejších částí obcí nebo měst, využil změněných politických a společenských poměrů ke svému opětovnému osamostatnění. První vlna tohoto procesu proběhla ještě před sčítáním lidu v březnu 1991 a další dezintegrace pokračovala i v následující dekádě. K 1. březnu 2001 tak na tehdejším území Kraje Vysočina existovalo 730 obcí. V následujícím desetiletí se především v důsledku územních změn tento počet snížil na současných 704 obcí.

Nově vzniklé obce byly většinou malé, což se promítá v nízkém počtu obyvatel připadajících na jednu obec, který v březnu 2011 činil 718. Nejmenší obce do 199 obyvatel k témuž datu představovaly 48,6 % všech obcí v kraji, žilo v nich ale pouze 8,1 % populace Vysočiny. V mezikrajském srovnání je to však zdaleka nejvyšší hodnota, která více než čtyřnásobně převyšuje celorepublikovou úroveň. Obce s 200 – 499 obyvateli, kterých bylo 202, měly 61 914 obyvatel, což představovalo 12,2 % obyvatel kraje. Obce s méně než pěti sty obyvateli se tak na celkovém počtu obcí kraje podílely 77,3 %, na jeho populaci ale jen 20,3 %. Naopak ve čtyřech největších městech Vysočiny žilo k datu sčítání 26,3 % obyvatel. Největší část populace kraje, více než pětina, žila v třinácti městech s 5 000 – 19 999 obyvateli, v nichž bylo sečteno 108 015 osob.

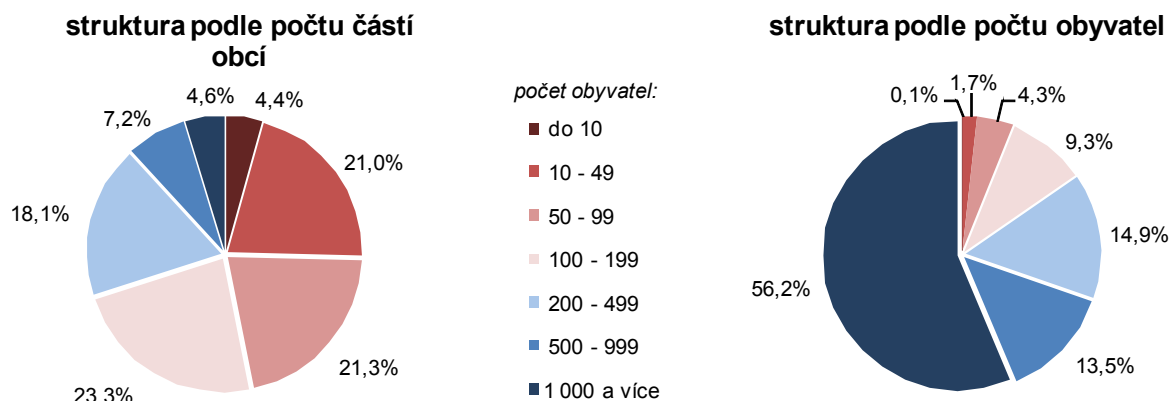

Složitost sídelní struktury

Skutečná sídelní struktura je ale ještě složitější než ukazuje i tak vysoký počet obcí. Mnoho obcí se dále dělí na části obcí a na základní sídelní jednotky. Část obce je evidenční jednotka vytvářená budovami s čísly popisnými a čísly evidenčními, přidělenými v jedné číselné řadě, která leží v jednom souvislém území a je vedena s ohledem na vnitřní dělení obcí na městské obvody nebo městské části.

Základní sídelní jednotkou se rozumí jednotka představující části území obce s jednoznačnými územně technickými a urbanistickými podmínkami nebo spádová území seskupení objektů obytného nebo rekreačního charakteru.

Graf 2.1 Velikostní struktura částí obcí

Vysoký počet částí obcí a základních sídelních jednotek

Obce v Kraji Vysočina se v době sčítání lidu dělily na 1 402 částí obcí a na 1 764 základních sídelních jednotek. Na jednu obec v kraji tak průměrně připadlo 1,99 částí obce a 2,51 základní sídelní jednotky. U značného počtu obcí platí, že obec je tvořena pouze jednou částí a jednou základní sídelní jednotkou, u některých je na druhé straně sídelní struktura velmi složitá, což platí zvláště o větších městech, která jsou v některých případech tvořena desítkami částí a základních sídelních jednotek.

Ve srovnání s úrovní celé České republiky i většiny jejích regionů je v Kraji Vysočina počet částí obce i základních sídelních jednotek připadajících průměrně na jednu obec nižší. Nejvyšší jsou tyto hodnoty v Karlovarském kraji (3,9 a 6,2), jen o málo nižší jsou v Libereckém kraji.

Nejsložitější sídelní struktura na Havlíčkovsku

Srovnání jednotlivých oblastí kraje ukazuje, že nejsložitější a nejčlenitější strukturu osídlení má na Vysočině okres Havlíčkův Brod (2,75 částí a 3,34 základní sídelní jednotky), za nímž těsně následuje okres Pelhřimov (2,68 částí a 3,04 základní sídelní jednotky). Naopak nejmenší počet částí i základních sídelních jednotek připadá na jednu obec v okrese Třebíč (1,35 částí obce a 1,83 základní sídelní jednotky).

Druh pobytu

Obvyklý a trvalý pobyt

Výsledky sčítání lidu, domu a bytu 2011 byly poprvé zpracovávány podle místa obvyklého pobytu. Místo obvyklého pobytu je definováno jako místo, kde osoba obvykle tráví období svého každodenního odpočinku bez ohledu na dočasnou nepřítomnost z důvodu rekreace, návštěv, pracovních cest, pobytu ve zdravotnickém zařízení apod., a kde je členem konkrétní domácnosti.

Předchozí sčítání se zpracovávala podle místa trvalého pobytu. Místem trvalého pobytu se rozumí adresa pobytu občana v České republice, kterou si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání.

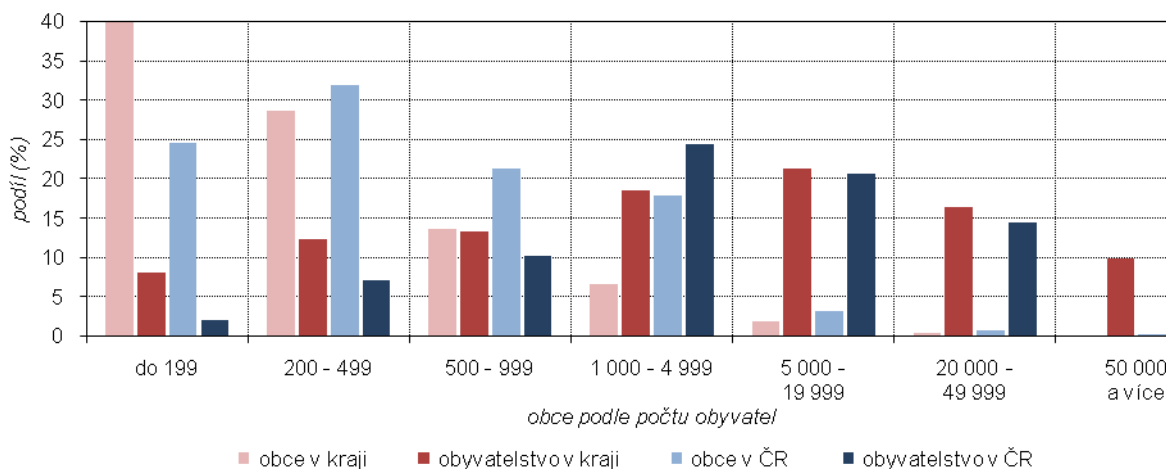
2.2.1 Obvykle a trvale bydlící obyvatelstvo podle velikostních skupin obcí

	Osoby s obvyklým pobytem celkem	v tom s pobytem (%)		Osoby s trvalým pobytem celkem	v tom s pobytem (%)		Rozdíl mezi počtem osob s obvyklým a trvalým pobytem	
		obvyklým i trvalým	jen obvyklým		trvalým i obvyklým	jen trvalým	celkem	%
Kraj celkem	505 565	95,8	4,3	512 019	94,6	5,7	-6 454	-1,3
v tom obce s počtem obyvatel:								
do 199	41 148	95,7	4,5	40 535	93,7	6,8	613	1,5
200 - 499	61 914	95,8	4,3	63 352	94,4	5,9	-1 438	-2,3
500 - 999	67 322	96,1	4,1	67 471	94,4	5,9	-149	-0,2
1 000 - 4 999	93 996	96,0	4,1	92 368	94,6	5,7	1 628	1,8
5 000 - 19 999	108 015	95,9	4,2	114 094	95,0	5,3	-6 079	-5,3
20 000 - 49 999	83 095	95,7	4,5	83 592	95,1	5,2	-497	-0,6
50 000 a více	50 075	95,3	4,9	50 607	94,3	6,0	-532	-1,1

Méně osob s obvyklým pobytem

Ve velké většině krajů České republiky byl počet obyvatel s obvyklým pobytem nižší než s trvalým, zvláště to platilo o krajích Karlovarském, Ústeckém a Moravskoslezském, v nichž tento rozdíl přesahoval dvě procenta. Více obyvatel s obvyklým než trvalým pobytem bylo sečteno pouze v Hlavním městě Praze a Středočeském kraji, téměř stejné byly obě hodnoty v Jihomoravském kraji. Na Vysočině byl počet obyvatel s obvyklým pobytem o 1,3 % nižší než s trvalým.

Graf 2.2 Sídelní struktura obcí Kraje Vysočina a České republiky (bez Hl. m. Prahy)

Způsob bydlení

Téměř 95 % populace kraje žije v bytech

Veliká většina osob s obvyklým místem pobytu na území Kraje Vysočina bydlí v domech (503 688 osob) v objektech mimo bytový fond žilo 1 510 osob, především v nouzových obydlích a rekreačních chatách nebo chalupách. Z osob v domech 98,5 % bydlelo v bytech, v zařízeních (zejména domovech důchodců, penzionech pro důchodce, sociálních zařízeních) 1,3 %. Z osob v bytech žilo 64 % v rodinných domech, na bytové domy připadalo 33,6 %.

Tab.2.3.1 Obyvatelstvo podle způsobu bydlení

	Celkem	v tom		
		v bytech	v zařízeních	jinde
Bydlící osoby v domech	503 688	496 051	6 636	1 001
v tom:				
rodinné domy	322 281	321 952	217	112
bytové domy	169 047	168 498	519	30
ostatní budovy	12 360	5 601	5 900	859
v tom:				
ubytovací zařízení	498 176	491 885	5 396	895
z toho:				
ubytovny a svobodárny	848	176	652	20
studentské koleje	9	-	9	-
domovy mládeže, internáty	52	50	2	-
dětské domovy	222	2	220	-
ostatní zařízení pro děti a mládež	69	6	63	-
domovy důchodců	1 836	128	1 703	5
penziony pro důchodce	876	830	46	-
ústavy sociální péče pro postižené	902	17	885	-
kláštery a konventy	38	38	-	-
nemocnice, léčebná zařízení, lázeňské ústavy	269	44	221	4
zařízení pro krátkodobé ubytování	383	191	160	32
azylová zařízení	70	-	70	-
věznice, vazební věznice	735	7	728	-
provozní budovy ¹⁾	4 324	3 968	282	74
Bydlící osoby v objektech mimo bytový fond	1 510	x	44	1 466
z toho:				
rekreační chata, chalupa	604	x	x	604
nouzové obydlí, přístřeší	818	x	x	818
mobilní (pohyblivé) obydlí	44	x	x	44

¹⁾ provozní budovy s byty, správní úřady (ohlašovny pobytu) a jiné budovy nesloužící k bydlení

Mezi bezdomovci nejvíce svobodných a rozvedených mužů

V kraji bylo sečteno též téměř 370 bezdomovců, mezi nimiž jednoznačně převládají muži (téměř 87 %), nejčastěji svobodní nebo rozvedení. Z hlediska věkové struktury jsou bezdomovci tvořeni z drtivé většiny osobami v produktivním věku.

Tab. 2.3.2 Bezdomovci podle pohlaví, věku a rodinného stavu

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0 - 14	15 - 64	65 a více vč. nezjištěno
Bezdomovci	367	86,6	13,4	2,5	93,2	4,4
z toho podle rodinného stavu:						
svobodní, svobodné	162	86,4	13,6	5,6	94,4	0,0
ženať, vdané	19	73,7	26,3	x	78,9	21,1
rozvedení, rozvedené	174	90,8	9,2	x	94,8	5,2
ovdovělí, ovdovělé	11	45,5	54,5	x	72,7	27,3

Obyvatelstvo

Věková struktura

Málo lidnatý kraj

V Kraji Vysočina bylo k rozhodnému okamžiku sečteno celkem 505 565 obvykle bydlících obyvatel, z nichž bylo 250 196 mužů (49,5 %) a 255 369 žen (50,5 %). Kraj Vysočina je třetím nejméně lidnatým krajem v republice, podíl kraje na obyvatelstvu ČR činí 4,8 %. Z pohledu územní struktury žije nejvíce obyvatel v okrese Žďár nad Sázavou – více než 117 tisíc, jako další v pořadí následují okresy Třebíč (necelých 112 tisíc) a Jihlava (téměř 111 tisíc). Nejméně lidnatým okresem je Pelhřimov, kde žije méně než 72 tisíc obyvatel.

Tab. 3.1.1 Obyvatelstvo podle věku a velikostních skupin obcí

	Obyvatelstvo celkem	v tom ve věku (%)								
		0 - 4	5 - 14	15 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65 - 74	75 a více vč. nezjištěno
Kraj celkem	505 565	5,3	9,3	12,6	14,1	14,8	13,4	13,9	9,3	7,4
v tom obce s počtem obyvatel:										
do 199	41 148	4,9	9,6	12,1	13,0	14,5	12,8	14,1	10,6	8,4
200 - 499	61 914	5,4	10,4	12,6	13,8	15,2	12,6	13,8	9,0	7,3
500 - 999	67 322	5,5	9,9	13,0	13,9	14,8	13,2	13,5	9,2	7,1
1 000 - 4 999	93 996	5,3	9,7	12,7	13,9	14,8	13,3	13,8	9,1	7,2
5 000 - 19 999	108 015	5,0	9,1	12,9	13,9	14,7	13,9	13,9	9,5	7,2
20 000 - 49 999	83 095	5,2	8,7	12,8	14,2	14,7	14,3	13,9	9,0	7,3
50 000 a více	50 075	5,8	7,9	11,5	16,0	14,4	13,2	14,5	9,1	7,6

Stárnutí populace

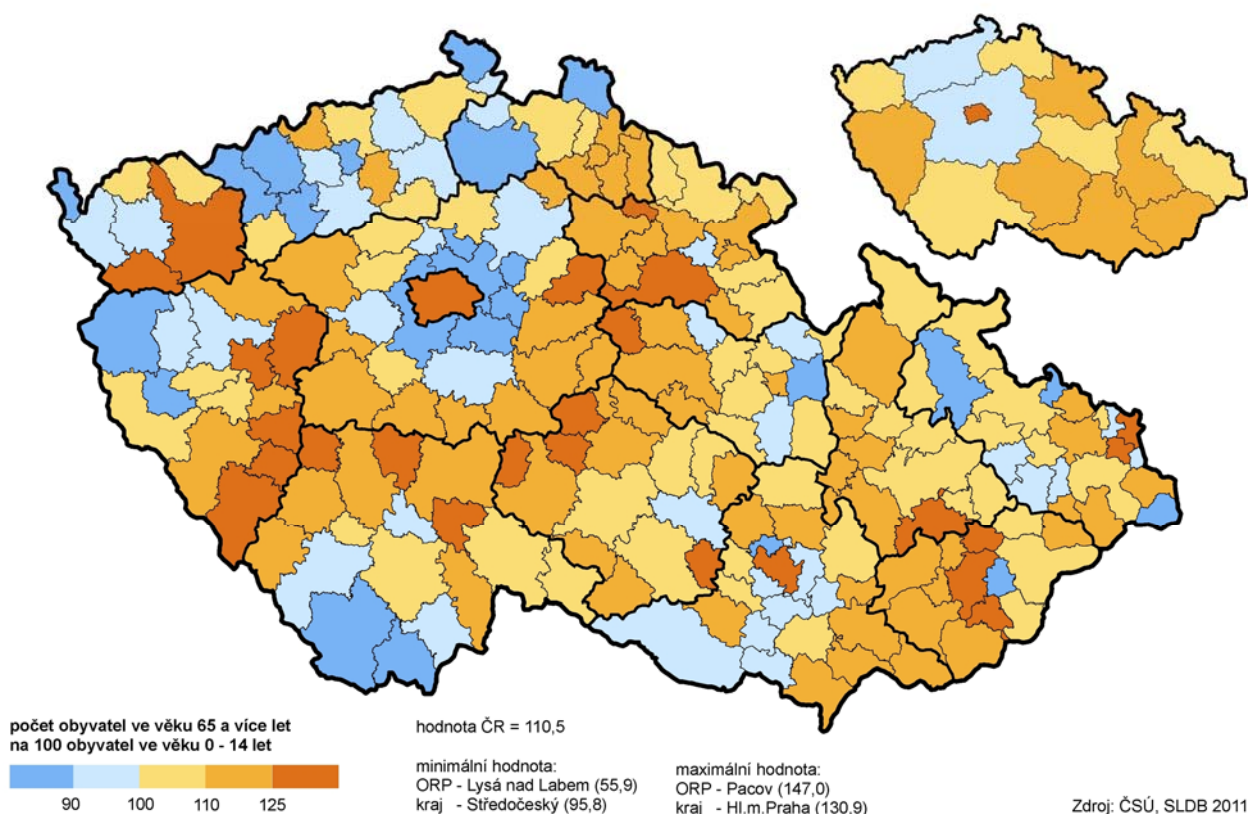
K 26. 3. 2011 bylo v Kraji Vysočina sečteno 82 741 osob ve věku 65 a více let, což představuje více než 16 % populace, dětí do 14 let bylo sečteno 73 798, tj. 14,6 %. Podíl dětí do 14 let sice v kraji převyšuje republikový průměr, ale nadprůměrný je i podíl osob v poproduktivním věku, tj. 65 a více let. Index stáří, který udává počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 – 14 let, dosahuje v Kraji Vysočina hodnoty 112,1 a převyšuje index stáří v celé ČR o 1,6 procentního bodu.

Značné rozdíly ve věkové struktuře existují i v rámci kraje. Mezi okresy má relativně nejmladší obyvatele Jihlavsko a Žďársko, naopak nejvyšší index stáří vykazuje okres Pelhřimov (127,9) a Havlíčkův Brod (117,6). Ze správních obvodů obcí s rozšířenou působností má nejstarší obyvatelstvo Pacov (index stáří 147,0). Naopak Velké Meziříčí je jediným správním obvodem, kde počet dětí ve věku 0 – 14 let ještě převažuje nad počtem osob v poproduktivním věku (index stáří 96,3). Zajímavé je srovnání věkové struktury podle velikostních skupin obcí. Podíl nejstarších obyvatel je nejvyšší v nejmenších obcích do 199 obyvatel. Naopak nejmladší obyvatele má skupina obcí od 1 000 - 1 999 obyvatel, kde je nejvyšší podíl dětí na populaci (15,6 %) a pouze v této skupině počet dětí převažuje nad počtem osob starších 65 let.

Nejmladší jsou středně velké obce

Zajímavé je srovnání věkové struktury podle velikostních skupin obcí. Nejnižší podíl dětí mladších 15 let (13,8 %) má město Jihlava (jediné město v kategorii 50 000 a více obyvatel), podprůměrný podíl dětí mají i další větší obce, přesněji města, ve velikostních skupinách 5 000 – 19 999 a 20 000 – 49 999 obyvatel. Naopak nejvyšší zastoupení dětí na populaci je v menších či středních obcích v kategoriích od 200 do 4 999 obyvatel. Ve skupině obcí od 200 do 499 obyvatel bylo zastoupení dětí na populaci o dva procentní body vyšší než v krajském městě Jihlavě.

Index stáří ve správních obvodech ORP a krajích

Naproti tomu váha obyvatelstva v produktivním věku (15 - 64 let) roste s velikostí obce – nejnižší byla u obcí do 199 obyvatel (66,5 %), nejvyšší ve městech s 20 000 – 49 999 obyvateli (69,9 %), v Jihlavě byla jen o málo nižší (69,6 %). Procento obyvatel v poproduktivním věku (65 a více let) bylo naopak nejvyšší v nejmenších obcích do 199 obyvatel. V další skupině obcí od 200 do 499 obyvatel bylo již zastoupení nejstarších obyvatel podprůměrné a s rostoucí velikostí obcí mírně narůstalo, takže v největším městě Jihlavě zhruba odpovídalo krajskému průměru.

Tab. 3.1.2 Obyvatelstvo podle pohlaví a věku, index stáří a průměrný věk podle velikostních skupin obcí

	Obyvatelstvo celkem	z toho ženy (%)	Počet žen na 1 000 mužů	Z celku podle věku (%)			Index stáří	Průměrný věk	
				0 - 14	15 - 64	65 a více ¹⁾		muži	ženy
Kraj celkem	505 565	50,5	1 021	14,6	68,8	16,6	112,1	39,7	42,5
v tom obce s počtem obyvatel:									
do 199	41 148	49,5	981	14,5	66,5	19,0	129,8	41,0	43,5
200 - 499	61 914	49,1	965	15,8	68,0	16,2	101,6	39,3	41,9
500 - 999	67 322	49,8	991	15,4	68,3	16,3	104,4	39,3	41,8
1 000 - 4 999	93 996	50,4	1 016	15,1	68,6	16,3	107,1	39,4	42,2
5 000 - 19 999	108 015	51,1	1 045	14,0	69,3	16,7	117,5	39,8	42,7
20 000 - 49 999	83 095	51,3	1 055	13,9	69,9	16,3	114,1	39,6	42,6
50 000 a více	50 075	51,7	1 068	13,8	69,6	16,7	118,5	39,9	42,9

Nejnižší podíl žen mezi kraji Ženy tvoří více než polovinu populace kraje (50,5 %). Přesto je zastoupení žen na obyvatelstvu nejnižší mezi kraji, když na opačném konci žebříčku stojí Hlavní město Praha s podílem žen 51,6 %. Zde se opět nabízí souvislost

s venkovským osídlením Kraje Vysočina. Podíly žen jsou nejnižší v nejmenších obcích, ve skupinách do 999 obyvatel dokonce ženy tvoří méně než 50 % populace. V dalších velikostních kategoriích obcí podíl žen postupně narůstá až na 51,7 % v krajském městě Jihlavě. S růstem velikosti obcí totiž přibývá zastoupení osaměle žijících starších žen ve věku 65 a více let, pro něž bývá obtížné bydlení v malých obcích bez dobře dostupných služeb.

Průměrný věk přesáhl 41 let

Dalším ukazatelem věkové struktury je průměrný věk populace, který v kraji dosáhl 41,1 roku a mírně převýšil hodnotu za celou Českou republiku (41 let). V meziokresním srovnání zůstaly pod hranicí 41 let pouze okresy Žďár nad Sázavou a Jihlava, zatímco v okrese Pelhřimov byl průměrný věk o 1 rok vyšší než v celém kraji a dosáhl 42,1 roku.

Průměrný věk se významně liší podle pohlaví – 39,7 roku u mužů a 42,5 roku u žen. Tento rozdíl v rozmezí 2,5 - 3 roky je patrný ve všech velikostních skupinách obcí. Nejvyšší průměrný věk mužů a žen je v obcích do 199 obyvatel (41,0 a 43,5 roku), naopak nejnižší hodnoty byly zjištěny v obcích od 500 do 999 obyvatel (39,3 a 41,8 roku). V dalších kategoriích obcí se průměrný věk postupně zvyšuje.

Z největších měst kraje má nejmladší obyvatele Velké Meziříčí (průměrný věk 40,1 roku) a Třebíč (průměrný věk 40,5 roku). Velmi podobnou věkovou strukturu mají města Jihlava, Pelhřimov a Žďár nad Sázavou (průměrný věk shodně 41,4 roku), nejstarší obyvatele má v tomto srovnání město Havlíčkův Brod (průměrný věk 41,8 roku). Ve všech městech však již převažuje počet osob ve věku 65 a více let nad počtem dětí ve věku do 14 let.

Tab. 3.1.3 Obyvatelstvo podle pohlaví, hlavních věkových skupin a velikostních skupin obcí

	Muži	v tom podle věku (%)			Ženy	v tom podle věku (%)		
		0 - 14	15 - 64	65 a více vč. nezjištěno		0 - 14	15 - 64	65 a více vč. nezjištěno
Kraj celkem	250 196	15,1	71,0	13,8	255 369	14,1	66,6	19,4
v tom obce s počtem obyvatel:								
do 199	20 776	14,5	69,5	16,0	20 372	14,5	63,4	22,1
200 - 499	31 501	15,8	70,8	13,4	30 413	15,7	65,1	19,1
500 - 999	33 817	15,8	70,7	13,5	33 505	15,0	65,9	19,1
1 000 - 4 999	46 633	15,7	70,8	13,5	47 363	14,4	66,4	19,2
5 000 - 19 999	52 817	14,8	71,4	13,8	55 198	13,3	67,3	19,4
20 000 - 49 999	40 443	14,7	71,5	13,9	42 652	13,1	68,3	18,6
50 000 a více	24 209	14,4	71,9	13,8	25 866	13,2	67,4	19,4

Věková struktura mužů a žen se liší

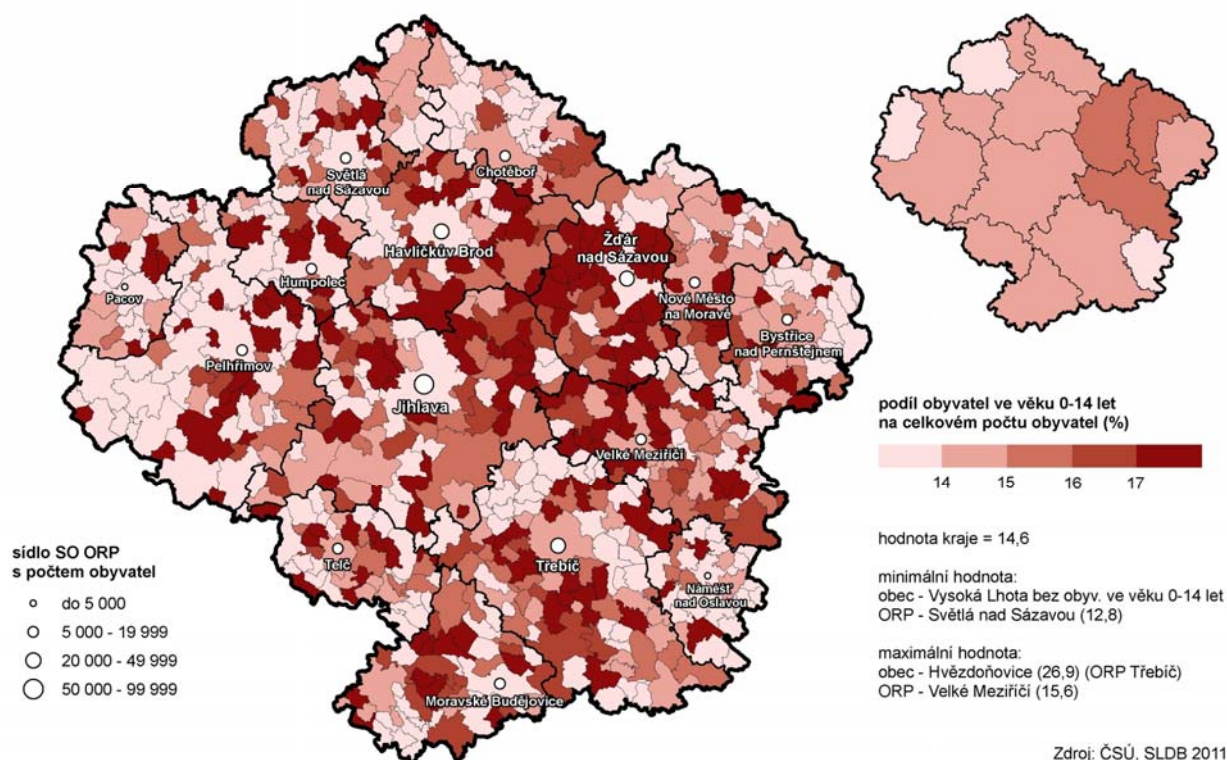
Věková struktura mužů a žen se značně odlišuje, což lze považovat za obecně platný jev. V mužské populaci převažuje podíl chlapců ve věku 0 - 14 let nad muži ve věku 65 a více let ve všech velikostních skupinách obcí s výjimkou těch nejmenších do 199 obyvatel. V ženské populaci naopak ve všech kategoriích obcí převládají ženy od 65 let výše nad dětskou složkou populace. Podíl chlapců (0 - 14 let) na mužské populaci je o 1 procentní bod vyšší než podíl dívek (0 - 14 let) na populaci žen. V mužské populaci je rovněž výrazně vyšší procento osob ve věku 15 - 64 let (71 %), naopak zastoupení nejstarší složky je u mužů výrazně menší než u ženské populace.

Nejvíce dětí je v obcích kolem velkých center.

Podíl dětí ve věku 0 - 14 let na populaci se významně odlišuje v jednotlivých obcích kraje. Nejvyšší podíly dětí jsou patrné ve středně velkých obcích, které tvoří zázemí přirozených center – tj. obce v okolí Jihlavy, Žďáru nad Sázavou, Havlíčkova Brodu, Nového Města na Moravě, Velkého Meziříčí, Třebíče nebo i Pelhřimova. Naopak relativně nejméně dětí mají populace největších měst (vliv vysokého zastoupení nejstarších osob) a dále obce v okrajových částech kraje, zejména na severozápadě a jihovýchodě regionu. Nejméně dětí v populaci měla nejmenší obec v kraji Vysoká Lhota v okrese Pelhřimov (bez dětí ve věku 0 - 14 let) a správní obvod obce s rozšířenou působností Světlá

nad Sázavou (12,8 %). Nejvyšší podíl dětské složky byl zjištěn v obci Hvězdoňovice v okrese Třebíč (26,9 %) a ve správním obvodu Velké Meziříčí (15,6 %).

Děti v obcích a správních obvodech ORP Kraje Vysočina

Rodinný stav

Manželství se odkládá

Výsledky sčítání z roku 2011 dokládají další posun věku vstupu do manželství, a to u mužů i žen. U mužů z věkové skupiny 25 - 29 let bylo 81,0 % svobodných a 17,4 % ženatých a ještě ve věku 30 - 34 let mírně převládali svobodní nad ženatými (47,5 % oproti 46,7 %). Více ženatých než svobodných mužů bylo až ve věkové skupině 35 - 39 let (26,0 % svobodných, 62,5 % ženatých). Podíl rozvedených mužů s věkem postupně stoupá, v kategorii mezi 35 - 39 lety již byla více než jedna desetina mužů rozvedených (11,3 %) a ve věku 40 - 49 let dosahuje procento rozvedených mužů maxima (16,4 %).

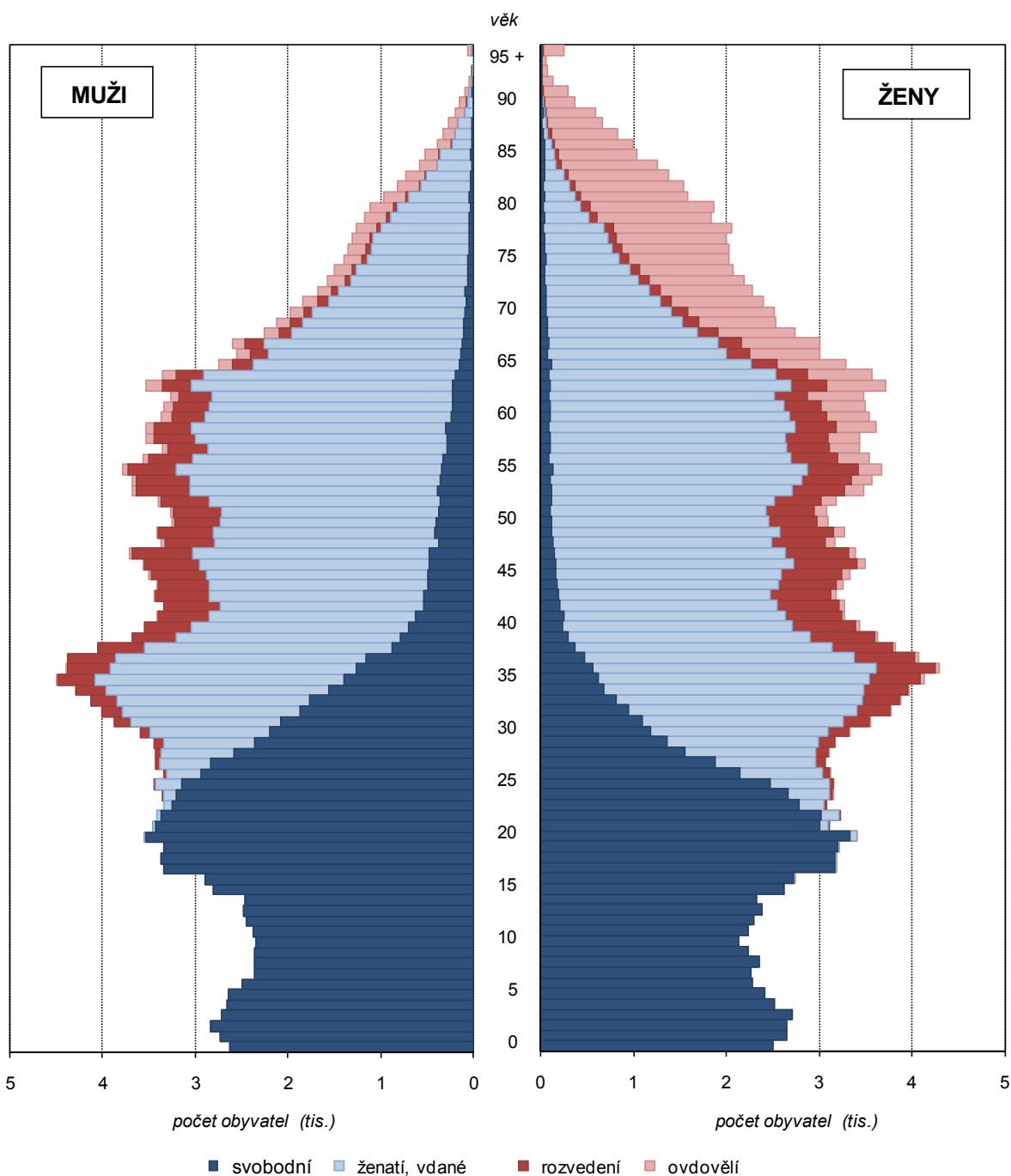
Tab. 3.2.1 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle pohlaví, rodinného stavu a věku

	Muži	z toho podle rodinného stavu (%)				Ženy	z toho podle rodinného stavu (%)			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Celkem	250 196	44,2	46,0	7,1	2,5	255 369	34,0	45,0	8,5	12,4
z toho ve věku:										
15 - 19	15 759	99,8	0,1	-	-	14 939	99,7	0,2	-	-
20 - 24	17 133	97,9	1,9	0,1	-	15 968	92,7	6,8	0,4	-
25 - 29	17 115	81,0	17,4	1,4	-	15 626	60,2	36,0	3,6	0,1
30 - 34	19 920	47,5	46,7	5,6	0,1	18 500	25,5	64,8	9,4	0,3
35 - 39	21 028	26,0	62,5	11,3	0,1	19 947	11,6	71,4	16,0	0,9
40 - 49	34 764	14,7	68,2	16,4	0,6	33 084	5,4	73,0	19,4	2,2
50 - 59	35 086	9,7	74,5	14,2	1,5	34 109	3,2	74,5	14,8	7,5
60 - 69	29 189	5,9	80,3	9,0	4,8	32 381	2,7	66,6	9,4	21,2
70 a více let	21 526	3,9	74,0	3,6	18,5	34 330	2,4	30,9	4,8	61,8

Ženy se vdávají ale také rozvádějí dříve než muži

I výsledky posledního sčítání dokládají, že ženy vstupují do manželství dříve než muži (klasický model rodiny: starší muž, mladší žena), přesto i u nich se projevuje posun sňatku do vyššího věku. Ve věkové skupině 20 - 24 let bylo v roce 2011 ještě 92,7 % svobodných a pouze 6,8 % vdaných žen. Ve skupině 25 - 29 let měly svobodné ženy ještě stále převahu nad vdanými (60,2 % svobodných, 36,0 % vdaných). Teprve v následující věkové skupině 30 - 34 let poklesl podíl svobodných žen zhruba na jednu čtvrtinu (25,5 %) a podíl vdaných žen přesáhl tři pětiny (64,8 %). O něco časnější vstup žen do manželství dokládá též fakt, že podíl rozvedených žen je v mladších věkových skupinách výrazně vyšší než u mužů (ve skupině 30 - 34 let bylo rozvedených 5,6 % mužů a 9,4 % žen, ve věku 35 - 39 let 11,3 % mužů a 16,0 % žen). Po padesátém roce života se naopak podíly rozvedených mužů a žen vyrovnávají.

Graf 3.1 Věkové složení obyvatelstva podle pohlaví a rodinného stavu

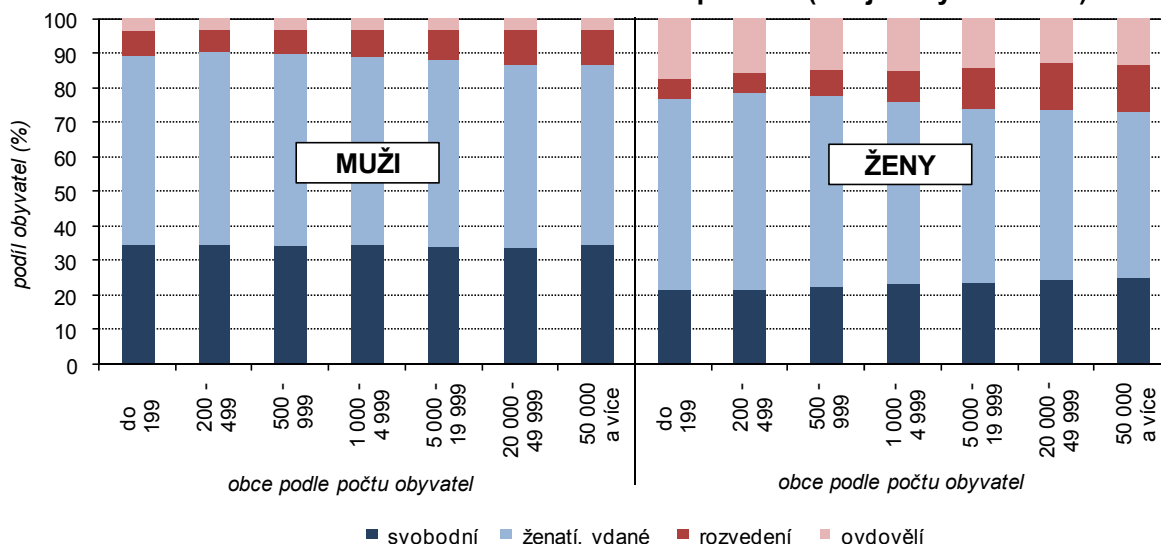

Mužů více svobodných, u žen více rozvedených a vdov

Mezi muži a ženami mají na Vysočině stále nejvyšší podíl osoby žijící v manželství (46,0 resp. 45,0 %). Mezi muži se však počet svobodných významně přibližuje počtu ženatých mužů (v celé ČR již počet svobodných mužů převažuje nad počtem ženatých). U mužů je podstatně vyšší podíl svobodných než u žen ve všech věkových skupinách, naopak vdovců je výrazně méně. U žen je procento vdovců pronikavě vyšší v nejvyšších věkových skupinách. Počet ovdovělých žen v populaci je, vzhledem k jejich vyšší naději dožití, 5krát vyšší než počet ovdovělých mužů. Rovněž u rozvedených osob mají ženy absolutně i relativně převahu nad muži.

Graf 3.2 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle pohlaví, rodinného stavu a velikostních skupin obcí (ze zjištěných hodnot)

Relativně nejméně rozvodů

Příznivým zjištěním zůstává, že Kraj Vysočina má nejnižší podíl rozvedených mužů (7,1 %) a rozvedených žen (8,5 %) na populaci ve srovnání s ostatními kraji. S tím, souvisí fakt, že podíly rozvedených mužů a žen stoupají s rostoucí velikostí obce. V nejmenších obcích do 499 obyvatel, které na Vysočině převažují, se pohybuje podíl rozvedených osob mezi 5 až 6 %. Naopak nejvyšší procento rozvedených osob je ve městech nad 20 tisíc obyvatel. Ve srovnání okresů mají rozvedení muži i ženy největší zastoupení na Jihlavsku (vliv krajského města), relativně nejméně rozvedených osob žije v okrese Žďár nad Sázavou (malé obce, vyšší podíl věřících). Obecně platí, že v menších obcích je ve srovnání s úrovní kraje o něco nižší podíl svobodných a rozvedených, podíl ženatých/vdaných a ovdovělých je naopak vyšší než za kraj celkem. V posledním sčítání se poprvé zjišťovalo i soužití osob v registrovaném partnerství – počet takto žijících osob však na Vysočině není významný.

Plodnost žen

Nadprůměrný počet dětí na 1 000 žen v rámci ČR

Na plodnost žen má vliv řada faktorů. Výsledky posledního sčítání naznačují vedle obecného poklesu porodnosti ještě další trend, totiž odkládání založení rodiny (ať už formální či neformální) a porodu dítěte do vyššího věku. Vývoj porodnosti však také ukazuje, že mnohé takové „odložené“ děti se nakonec zřejmě nenarodí vůbec.

Vhodným ukazatelem plodnosti žen je počet živě narozených dětí připadajících na 1 000 žen daného věku, tj. specifická plodnost.

V Kraji Vysočina připadlo na 1 000 žen ve věku 15 a více let celkem 1 731 živě narozených dětí (průměr ČR = 1 577). Údaj se týká téměř 220 tisíc žen v kraji ve věku 15 a více let, z toho u 3,2 % žen nebyl zjištěn počet narozených dětí.

Tab. 3.3.1 Ženy ve věku 15 a více let podle počtu živě narozených dětí a věku

	Ženy ve věku 15 a více let	v tom s počtem všech živě narozených dětí (%)						Počet živě narozených dětí na 1 000 žen
		0	1	2	3	4 a více	nezjištěno	
Celkem	219 448	20,6	12,8	42,3	16,2	4,9	3,2	1 731
z toho ve věku:								
15 - 19	14 939	80,9	0,9	0,1	-	-	18,0	15
20 - 24	15 968	83,2	8,1	1,7	0,2	0,1	6,7	133
25 - 29	15 626	54,9	23,9	14,4	1,9	0,4	4,6	628
30 - 34	18 500	18,8	25,4	44,1	7,7	1,6	2,4	1 473
35 - 39	19 947	8,1	16,6	56,2	14,4	3,3	1,5	1 896
40 - 44	16 413	5,7	13,9	57,9	16,5	4,8	1,2	2 032
45 - 49	16 671	4,9	11,7	57,5	19,6	5,2	1,1	2 110
50 - 59	34 109	4,2	9,5	55,2	24,2	6,0	0,9	2 204
60 - 69	32 381	4,0	9,5	51,9	26,3	7,3	1,0	2 264
70 a více let	34 330	5,0	12,8	47,2	23,7	10,4	1,0	2 275

Nejvíce dětí připadá na nejstarší ženy

U žen v nejpłodnější věku je specifická plodnost velmi nízká, u věkové skupiny 25 - 29 let dosahuje pouze 628 dětí na 1 000 žen. U starších věkových skupin se plodnost postupně zvyšuje, od věkové skupiny 40 - 44 let převyšuje hodnotu 2 000 (neboli na jednu ženu připadají více než dvě živě narozené děti). Nejvyšší průměrný počet narozených dětí (2 275 na 1 000 žen) je v nejstarší věkové skupině žen od 70 let výše.

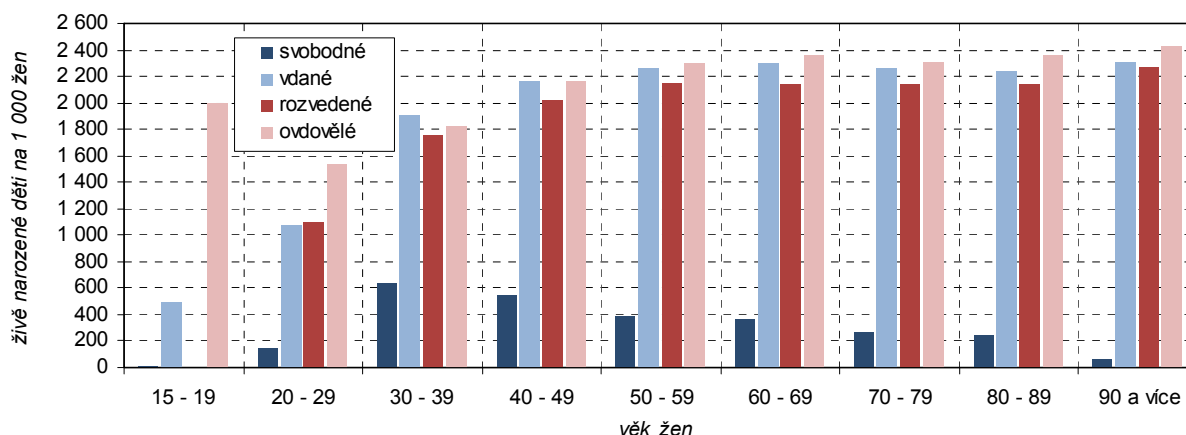
Tab. 3.3.2 Ženy ve věku 15 a více let podle počtu živě narozených dětí a nejvyššího ukončeného vzdělání

	Ženy ve věku 15 a více let	v tom s počtem všech živě narozených dětí (%)						Počet živě narozených dětí na 1 000 žen
		0	1	2	3	4 a více	nezjištěno	
Celkem	219 448	20,6	12,8	42,3	16,2	4,9	3,2	1 731
v tom vzdělání:								
základní vzdělání vč. neukončeného	50 581	25,3	8,1	32,3	20,3	9,3	4,8	1 846
střední vzdělání vč. vyučení (bez maturity)	66 344	9,4	13,0	50,5	20,6	5,2	1,4	2 010
úplné střední vzdělání s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	75 938	24,3	15,0	44,7	12,2	2,4	1,5	1 537
vysokoškolské	19 841	34,2	16,6	38,4	8,3	1,4	1,1	1 259
bez vzdělání	838	34,8	7,2	20,9	13,8	13,8	9,4	1 754
nezjištěno	5 906	13,8	12,1	22,8	10,0	4,9	36,4	1 740

Plodnost žen klesá s růstem vzdělání

Na plodnost žen má vliv také jejich vzdělanostní úroveň. Obecně lze říci, že s vyšší dosaženého vzdělání poněkud klesá počet narozených dětí. Nejvyšší specifická plodnost byla zjištěna u patnáctiletých a starších žen se středním vzděláním včetně vyučení a u žen se základním vzděláním. Zde však byl výsledek poněkud zkreslený tím, že v jejich celkovém počtu byl zahrnut značný počet mladých a dosud svobodných a bezdětných děvčat s ještě neukončeným středním vzděláním. U vyšších věkových skupin se základním vzděláním byl průměrný počet narozených dětí vyšší než u stejné kategorie žen se středním vzděláním. Nejnižší průměrný počet narozených dětí byl zjištěn u žen s VŠ vzděláním, z nichž je asi jedna třetina bezdětných. Vzhledem k narůstajícímu počtu vysokoškolaček lze tak předpokládat, že pokles ukazatelů plodnosti bude dále pokračovat.

Graf 3.3 Počet dětí na 1 000 žen podle rodinného stavu a věku žen

Z hlediska rodinného stavu lze pozorovat nejvyšší průměrné počty narozených dětí u žen ovdovělých. Ovšem i zde se samozřejmě projevuje vliv vyšších věkových skupin žen (u žen šedesátiletých a starších, které mají rozhodující podíl na této kategorii, připadá minimálně 2,3 tisíce narozených dětí na 1 000 žen). O něco nižší je tento ukazatel u vdaných žen a také zde se o něj zasloužily hlavně vyšší věkové skupiny. Ve věkové skupině 20 - 29 let (nejplodnější věk) byla specifická plodnost vdaných žen dokonce nižší než u žen rozvedených. Vůbec nejnižší byl tento ukazatel ve všech věkových skupinách u žen svobodných.

Tab. 3.3.3 Ženy ve věku 15 a více let podle počtu živě narozených dětí, náboženské víry a věku

	Ženy ve věku 15 a více let	v tom s počtem všech živě narozených dětí (%)					nezjištěno	Počet živě narozených dětí na 1 000 žen
		0	1	2	3	4 a více		
Věřící								
Celkem	72 648	17,7	11,0	42,7	20,2	6,8	1,7	1 903
z toho ve věku:								
15 - 29	11 500	76,7	10,0	5,6	0,7	0,1	7,0	254
30 - 49	19 800	10,0	14,3	51,5	18,0	5,6	0,7	1 973
50 a více let	41 288	4,9	9,7	48,8	26,7	9,3	0,7	2 300
Bez náboženské víry								
Celkem	50 765	27,5	15,0	41,4	11,5	2,6	2,0	1 468
z toho ve věku:								
15 - 29	14 547	78,1	10,9	5,0	0,6	0,1	5,3	246
30 - 49	20 418	9,6	19,8	55,6	12,1	2,4	0,5	1 788
50 a více let	15 699	3,9	12,6	57,0	21,0	5,1	0,5	2 129

Více dětí mají ženy věřící

Určitý vliv na plodnost žen má i jejich vztah k náboženské víře. U věřících žen byl zaznamenán vyšší počet narozených dětí na 1 000 žen (1 903) než u žen bez vyznání (1 468). Je však třeba vzít v úvahu, že tento poměrně velký rozdíl je do značné míry ovlivněn staršími věkovými skupinami žen, u kterých je počet narozených dětí výrazně vyšší než u žen mladších. Právě vyšší věkové skupiny převažují u žen věřících – padesátileté a starší ženy se na jejich celkovém počtu podílejí téměř 57 %, kdežto u žen bez vyznání činí stejný podíl jenom asi 31 %. Naopak mezi ženami bez vyznání je asi 29 % mladších třiceti let, u žen věřících je v tomto věku pouze asi 16 %.

Cizinci, státní občanství

Na Vysočině žije nejméně cizinců

V Kraji Vysočina bylo sečteno celkem 7 487 cizinců, což je nejmenší počet ve srovnání s ostatními kraji. To opět souvisí s venkovským charakterem kraje – chybí zde velká centra a města, kde občané cizích zemí obvykle nacházejí pracovní uplatnění a ubytování. Navíc je Vysočina vnitrozemský region, tj. nedotýká se státních hranic.

Tab. 3.4.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a státního občanství

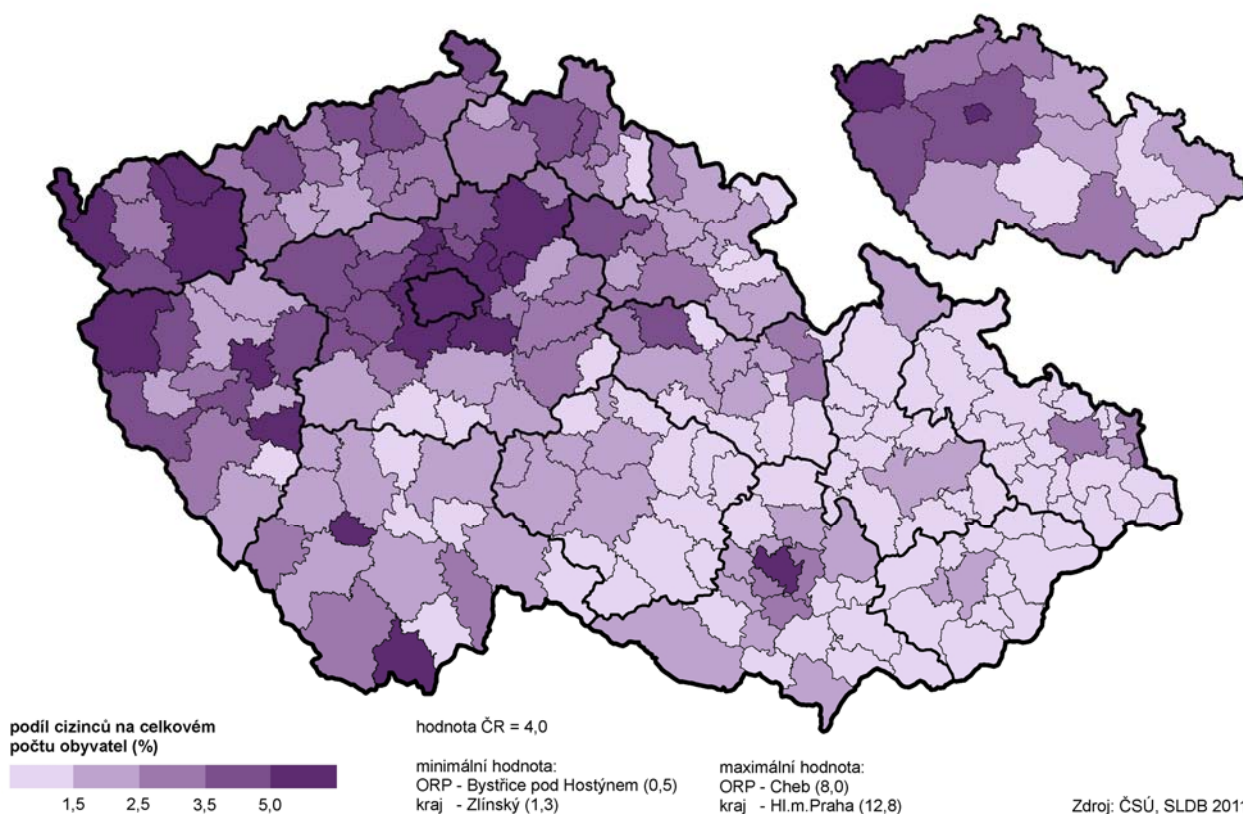
	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0 - 14	15 - 64	65 a více vč. nezjištěno
Obyvatelstvo	505 565	49,5	50,5	14,6	68,8	16,6
z toho podle státního občanství:						
Česká republika	495 878	49,3	50,7	14,7	68,5	16,8
jiné země EU	2 546	60,6	39,4	6,0	90,1	3,9
z toho:						
Bulharsko	99	70,7	29,3	6,1	91,9	2,0
Německo	185	69,7	30,3	12,4	76,8	10,8
Nizozemsko	45	73,3	26,7	6,7	82,2	11,1
Polsko	183	37,7	62,3	1,1	94,0	4,9
Rakousko	63	76,2	23,8	3,2	76,2	20,6
Slovensko	1 793	59,3	40,7	6,0	92,0	2,0
Spojené království	44	79,5	20,5	13,6	84,1	2,3
evropské země mimo EU	3 071	56,9	43,1	6,0	92,6	1,5
z toho:						
Bělorusko	82	30,5	69,5	4,9	95,1	-
Moldavská republika	268	62,7	37,3	6,3	92,9	0,7
Rusko	133	36,8	63,2	10,5	78,2	11,3
Ukrajina	2 512	57,6	42,4	5,6	93,6	0,8
země Severní Ameriky	50	72,0	28,0	2,0	90,0	8,0
z toho:						
Spojené státy	44	79,5	20,5	2,3	88,6	9,1
země Asie	1 752	52,8	47,2	14,6	82,5	2,9
z toho:						
Arménie	131	57,3	42,7	13,7	78,6	7,6
Mongolsko	424	37,3	62,7	16,5	83,0	0,5
Vietnam	1 042	57,3	42,7	14,3	82,3	3,4
dvojití občanství	679	51,3	48,7	38,4	46,5	15,0
z toho:						
ČR a SR	287	52,3	47,7	24,0	62,7	13,2
bez státního občanství	28	60,7	39,3	39,3	57,1	3,6
nezjištěno	1 493	59,7	40,3	12,2	56,4	31,4

Převládají Ukrajinci

Z jednotlivých občanství bylo sečteno nejvíce Ukrajinců (2 512), Slováků (1 793) a Vietnamců (1 042), s odstupem následují občané Mongolska (424), Moldávie (268) a Německa (185). Tři čtvrtiny cizinců pocházejí z evropských zemí (z toho téměř polovina ze zemí EU), necelá čtvrtina cizinců pochází ze zemí Asie. Počet cizinců z ostatních oblastí je zanedbatelný.

V celé ČR bylo sečteno více než 420 tisíc osob s cizím státním občanstvím, cizinci tak tvoří 4 % obyvatel. Kraj Vysočina spolu s Olomouckým a Zlínským krajem má zastoupení cizinců na počtu obyvatel nejnižší v republice – 1,5 % (Olomoucký kraj 1,4 %, Zlínský kraj 1,3 %).

Cizinci ve správních obvodech ORP a krajích

V malých obcích je minimum cizinců

V žádném z okresů kraje nepřekračuje podíl cizinců 2 %. Relativně nejvíce cizinců žije v okresech Jihlava a Pelhřimov, naopak nejmenší zastoupení cizích státních občanů je v okresech Žďár nad Sázavou a Třebíč. V podobných relacích se pohybují podíly cizinců ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností. Z pohledu velikostní skupiny obce platí až na výjimky pravidlo – čím menší obec, tím nižší podíl cizinců. V nejmenších obcích do 499 obyvatel žije cizinců necelé jedno procento, zatímco v krajském městě Jihlavě tvoří přes 3 % obyvatel.

Národnost, mateřský jazyk

Velká míra non - response

Národnostní složení obyvatelstva Kraje Vysočina se nedá označit za příliš pestré. Velká většina obyvatelstva se hlásí k české, respektive k moravské národnosti. V roce 2011 deklarovalo českou národnost přibližně 331 tisíc obyvatel kraje, tedy necelé dvě třetiny celkové populace. Je však nutné zdůraznit, že asi jedna čtvrtina obyvatelstva využila zákonem dané možnosti na otázku národnosti neodpovědět.

Čtvrtý nejvyšší podíl moravské národnosti

Národnost moravskou uvedlo na Vysočině při sčítání 2011 necelých 36 tisíc osob. Nejvíce lidí se přihlásilo k moravské národnosti tradičně na Třebíčsku a Žďársku. To koresponduje s faktem, že trebičský okres leží výhradně a žďárský okres z podstatné části na moravské půdě. Navíc se východní, respektive jihovýchodní části obou okresů již svažují k Brnu, kde je moravské cítění tradičně silnější. Naopak nejmenší podíl obyvatel moravské národnosti je v čistě českých okresech Havlíčkův Brod a Pelhřimov (0,2 %, resp. 0,1 %).

Zastoupení osob, které se přihlásily k moravské národnosti, je čtvrté nejvyšší v mezikrajském srovnání (po Jihomoravském, Zlínském a Olomouckém kraji). Příslušnost k moravské národnosti deklarují častěji muži – ti tvoří více než 53 % všech osob hlásících se k moravské národnosti.

Tab. 3.5.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a národnosti

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0 - 14	15 - 64	65 a více vč. nezjištěno
Obyvatelstvo	505 565	49,5	50,5	14,6	68,8	16,6
v tom:						
osoby hlásící se k jedné národnosti	373 352	48,9	51,1	13,8	68,2	18,0
z toho národnost:						
česká	330 890	48,3	51,7	14,2	67,8	18,0
moravská	35 512	53,1	46,9	11,5	69,7	18,8
slovenská	2 989	53,3	46,7	3,0	78,0	19,0
polská	194	32,0	68,0	-	93,3	6,7
německá	204	60,3	39,7	9,3	54,4	36,3
romská	131	62,6	37,4	19,1	76,3	4,6
bulharská	81	61,7	38,3	6,2	84,0	9,9
maďarská	162	60,5	39,5	-	75,9	24,1
moldavská	114	61,4	38,6	6,1	93,0	0,9
mongolská	368	36,7	63,3	22,0	77,4	0,5
ruská	160	32,5	67,5	5,6	85,6	8,8
ukrajinská	1 103	49,1	50,9	6,7	91,2	2,1
vietnamská	547	56,9	43,1	18,5	79,9	1,6
osoby hlásící se ke dvěma národnostem	8 055	50,9	49,1	15,9	66,9	17,1
národnost neuvedena	124 158	51,2	48,8	16,9	70,6	12,6

Počty osob cizích národností jsou zanedbatelné

Slovenská národnost byla uvedena do formulářů u necelých 3 tisíc obyvatel kraje. Počty osob deklarujících jiné národnosti byly zanedbatelné. Ve srovnání s ostatními regiony bylo na Vysočině sečteno nejméně osob, které se hlásily ke slovenské, polské a romské národnosti, druhý nejnižší byl počet osob německé národnosti. K romské národnosti (bez dalších kombinací) se přihlásilo v roce 2011 pouze 131 osob, ke dvěma různým národnostem se v kraji přihlásilo zhruba 8 tisíc osob.

Složení národností podle pohlaví většinou odpovídá poměru počtu mužů a žen – cizinců z daných zemí, kteří žijí na území kraje. Muži převažují u osob, které se hlásí ke slovenské, německé, maďarské, moldavské nebo vietnamské národnosti. Více žen se naopak hlásí k polské, mongolské či ruské národnosti.

Z hlediska věkového složení je patrné, že u cizích národností výrazně převažují osoby v produktivním věku (ekonomicky aktivní). Významnější zastoupení dětské složky populace se objevuje pouze u obyvatel mongolské, vietnamské a romské národnosti. Jistý podíl osob německé národnosti ve věku 65 a více let naznačuje, že jde o poslední zástupce někdejší národnostní menšiny.

Český mateřský jazyk má vyšší váhu než česká národnost

Struktura obyvatelstva podle mateřského jazyka částečně koresponduje s národnostním složením. Podíl osob s nezjištěným mateřským jazykem ve výši 2,3 % byl podstatně menší než procento osob s nezjištěnou národností (odpověď na otázku na mateřský jazyk již nebyla dobrovolná).

Téměř 94 % obyvatel kraje deklarovalo mateřský jazyk český. Z toho lze usuzovat, že vedle osob české národnosti uvedli český mateřský jazyk i ti, kteří otázku národnosti nevyplnili, a také osoby, jež se přihlásily k moravské národnosti. Mateřský jazyk moravský uvedlo pouze necelé jedno procento obyvatel (4,7 tisíce osob).

Ke slovenskému jazyku se přihlásilo 3,4 tisíce obyvatel, tedy o něco více, než kolik jich uvedlo slovenskou národnost. V podobné relaci k národnosti byl počet obyvatel, kteří deklarovali mateřský jazyk ukrajinský (1,2 tisíce osob) a vietnamský (0,6 tisíce osob). Přibližně 7,5 tisíce osob vyplnilo kombinaci dvou mateřských jazyků.

Struktura mateřského jazyka podle pohlaví opět odpovídá poměru počtu mužů a žen příslušných národností. Např. muži tvoří téměř 53 % všech osob, které

deklarovaly moravský mateřský jazyk. Ženy převažují u osob s polským, mongolským či ruským mateřským jazykem. Z hlediska věkových skupin opět platí – u osob, které uvedly cizí mateřský jazyk, výrazně převažují osoby v produktivním věku, tj. ekonomicky aktivní.

Tab. 3.5.2 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a mateřského jazyka

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0 - 14	15 - 64	65 a více vč. nezjištěno
Obyvatelstvo	505 565	49,5	50,5	14,6	68,8	16,6
v tom:						
osoby s jedním mateřským jazykem	486 630	49,3	50,7	14,5	68,8	16,7
z toho:						
český	474 585	49,3	50,7	14,7	68,7	16,6
moravský	4 709	52,6	47,4	11,3	66,1	22,6
slovenský	3 363	52,3	47,7	2,6	74,8	22,6
polský	181	34,8	65,2	-	90,6	9,4
německý	207	56,5	43,5	7,7	50,7	41,5
romský	133	51,1	48,9	14,3	75,9	9,8
bulharský	73	61,6	38,4	5,5	86,3	8,2
maďarský	196	61,2	38,8	0,5	72,4	27,0
moldavský	107	62,6	37,4	6,5	92,5	0,9
mongolský	306	34,3	65,7	17,0	82,7	0,3
ruský	289	30,1	69,9	4,5	86,9	8,7
ukrajinský	1 233	50,8	49,2	4,6	93,5	1,9
vietnamský	628	58,1	41,9	10,8	85,2	4,0
osoby se dvěma mateřskými jazyky	7 470	49,7	50,3	15,4	64,8	19,8
nezjištěno	11 465	56,1	43,9	18,1	69,0	12,9

Místo narození

Na Vysočině stále převažují rodáci

Zjišťování bydliště matky v době narození slouží ke sledování souhrnného pohybu obyvatelstva stěhováním od narození až do okamžiku sčítání. V obci současného obvyklého bydliště se narodilo 258 tisíc osob (51 % obyvatel kraje), z jiné obce okresu pocházelo přes 111 tisíc obyvatel (22,0 %). Součtem obou těchto údajů zjistíme, že 73 % obyvatel kraje v době sčítání 2011 pocházelo z okresu současného bydliště.

Rodiště v jiném okrese Kraje Vysočina mělo asi 28 tisíc osob (5,6 %), v ostatních krajích ČR se narodilo 68,5 tisíce obyvatel (13,6 %) a v cizině 13,5 tisíce osob (2,7 % populace kraje). Z narozených v cizině pocházela téměř polovina ze Slovenské republiky. Místo narození zůstalo nezjištěno pouze u 0,2 % obyvatel kraje.

Silnější vztah k místu narození v malých obcích, v Jihlavě a na Moravě

Podíl rodáků, tj. osob narozených v obci obvyklého bydliště, převyšuje na Vysočině téměř o 4 procentní body republikový průměr a je čtvrtý nejvyšší mezi kraji. Více než 50 % obyvatel tvoří rodáci také ve Zlínském, Jihomoravském, Moravskoslezském kraji a v Praze. Na vysokém zastoupení rodáků v Kraji Vysočina se podílejí převážně moravské okresy Žďár nad Sázavou, Jihlava a Třebíč, naopak v českých okresech Pelhřimov a Havlíčkův Brod zůstal podíl rodáků pod hranicí 50 %. Při srovnání obcí podle velikosti jsou nejvyšší podíly rodáků v malých obcích do 499 obyvatel. Na druhé straně i největší město Jihlava je místem, které obyvatelé neradi opouštějí, zastoupení rodáků tam dosahuje téměř 53 %. Naopak méně než polovinu obyvatel tvoří rodáci v kategorii obcí od 20 000 do 49 999 obyvatel, která zahrnuje města Třebíč, Žďár nad Sázavou a Havlíčkův Brod.

Tab. 3.6.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a podle bydliště matky v době narození

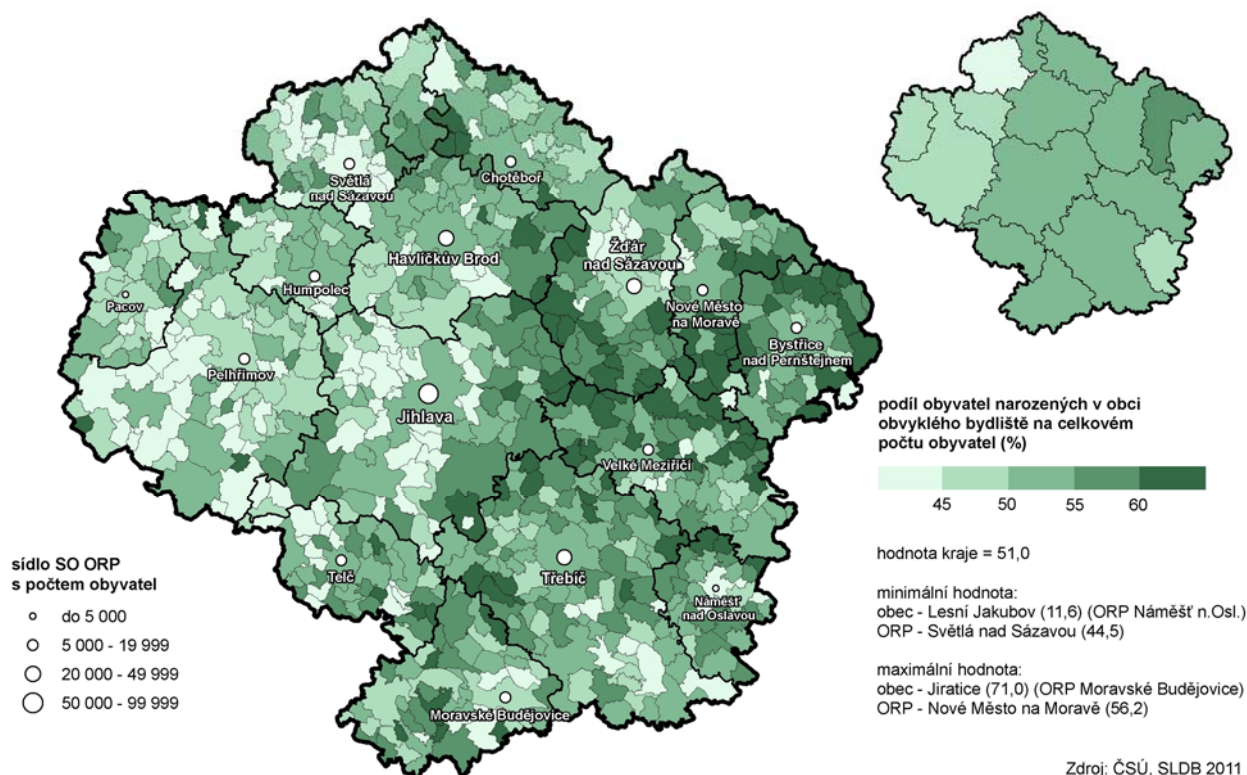
	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0 - 14	15 - 64	65 a více vč. nezjištěno
Obyvatelstvo	505 565	49,5	50,5	14,6	68,8	16,6
v tom:						
narození v České republice	490 891	49,4	50,6	14,9	68,6	16,5
z toho:						
v obci bydliště	257 923	54,1	45,9	23,8	65,1	11,2
v jiné obci okresu	111 398	43,1	56,9	5,9	73,7	20,4
v jiném okrese kraje	28 170	42,2	57,8	5,1	66,2	28,7
v jiném kraji	68 550	45,2	54,8	4,9	74,0	21,1
narození v zahraničí	13 447	52,2	47,8	2,5	78,8	18,7
z toho ve Slovenské republice	6 548	50,6	49,4	1,2	72,3	26,5
nezjištěno	1 227	62,2	37,8	8,1	37,6	54,4

Ženy se stěhují častěji

Vazba mužů na místo narození převyšuje vazbu žen, u nichž ještě stále přetrvává tradice, že častěji následují manžela či partnera. Z narozených v obci bydliště je přes 54 % mužů a necelých 46 % žen. Z narozených v jiné obci okresu je naopak téměř 57 % žen a zhruba 43 % mužů. Ženy mají vyšší podíl též mezi rodáky z ostatních okresů kraje a z jiných krajů České republiky. U osob narozených v zahraničí převažují muži (52,2 %), což odpovídá jejich vyššímu podílu u obyvatel přistěhovalých z ciziny.

Vezmeme-li v úvahu věkové složení obyvatel, zjistíme, že u rodáků z obce obvyklého bydliště je téměř čtvrtina dětí do 14 let a jenom přes 11 % osob starších 65 let. U rodáků z jiné obce okresu, z jiného okresu kraje a z jiných krajů již osoby starší 65 let výrazně převažují nad dětmi do 14 let.

Rodáci v obcích a správních obvodech ORP Kraje Vysočina

Nejvíce starousedlíků žije na Novoměstsku

Relativně nejvíce rodáků v rámci kraje žije v obcích na Žďársku, Třebíčsku a Jihlavsku, kde jejich podíl často převyšuje 60 % obyvatel obce. Za obec patriotů lze označit Jiratice ve správním obvodu Moravské Budějovice, kde žije 71 % rodáků. Mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností dosahuje nejvyšší hodnoty Nové Město na Moravě (přes 56 % rodáků), zatímco na opačném konci pořadí stojí správní obvod Světlá nad Sázavou (44,5 %). V obci Lesní Jakubov (správní obvod Náměšť nad Oslavou) je minimální podíl rodáků ovlivněn vězeňským zařízením s osobami, které pocházejí odjinud.

Vztah k náboženské víře**Málo zodpovězená otázka**

V Kraji Vysočina bylo v roce 2011 sečteno přibližně 148 tisíc věřících obyvatel, tj. 29,3 % obvykle bydlícího obyvatelstva. Bez náboženské víry bylo asi 130 tisíc osob (25,7 %) a vůbec na tuto otázku neodpovědělo zhruba 228 tisíc obyvatel (45 % populace kraje).

Tab. 3.7.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a náboženské víry

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0 - 14	15 - 64	65 a více vč. nezjištěno
Obyvatelstvo	505 565	49,5	50,5	14,6	68,8	16,6
z toho podle náboženské víry:						
věřící - nehlásící se k žádné církvi ani náboženské společnosti	32 712	46,8	53,2	7,9	76,7	15,4
věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti	115 433	45,3	54,7	11,7	59,0	29,3
z toho:						
Církev československá husitská	1 045	39,4	60,6	3,5	44,3	52,2
Církev Křesťanská společenství	653	47,2	52,8	15,2	71,7	13,2
Církev řeckokatolická	386	49,2	50,8	12,2	65,8	22,0
Církev římskokatolická	97 552	45,1	54,9	12,0	58,1	29,9
Českobratrská církev evangelická	4 533	45,4	54,6	10,6	56,3	33,2
Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	478	43,5	56,5	10,5	77,6	11,9
Pravoslavná církev v českých zemích	335	46,9	53,1	11,6	76,4	11,9
bez náboženské víry	129 757	52,8	47,2	16,6	76,0	7,4
neuvedeno	227 634	50,1	49,9	15,9	68,4	15,7

Mnoho věřících se nehlásí k církvi

Struktura obyvatelstva podle náboženské víry byla značně ovlivněna vysokou mírou non-response; zákon umožňoval ponechat otázku bez odpovědi. Z těch, kteří na otázku odpověděli, necelá polovina (47 %) deklarovala, že jsou bez náboženské víry. Věřící hlásící se k některé konkrétní církvi či náboženské společnosti představovali v roce 2011 celkovým počtem asi 115 tisíc pouze cca 23 % populace kraje. Novým zjištěním je, že poměrně významná část obyvatel – téměř 33 tisíc (6,5 % populace) označila sama sebe jako věřící, ale nehlásící se k žádné církvi ani náboženské společnosti.

Druhý nejvyšší podíl věřících

Kraj Vysočina má druhý nejvyšší podíl věřících obyvatel mezi regiony po Zlínském kraji; v souladu s tím je na Vysočině také druhý nejnižší podíl osob bez vyznání. Nejvyšší počty věřících se přihlásily stejně jako v minulosti k Církvi římskokatolické – téměř 98 tisíc, tj. přibližně pětina obyvatelstva a necelé dvě třetiny ze všech věřících. S odstupem následují další dvě nejpočetnější církve - Českobratrská církev evangelická (4,5 tisíce osob) a Církev československá husitská (1 tisíc osob). Obyvatelé Vysočiny se vedle tradičních církví přihlásili k více než 40 typům různých církví či náboženské víry. V některých případech (např. hinduismus, judaismus) se ovšem jednalo pouze o jednotlivce. V rámci kraje zůstává nejvyšší stupeň religiozity na Žďársku a Třebíčsku, nejnižší podíl věřících má Jihlavsko a Havlíčkovobrodsko.

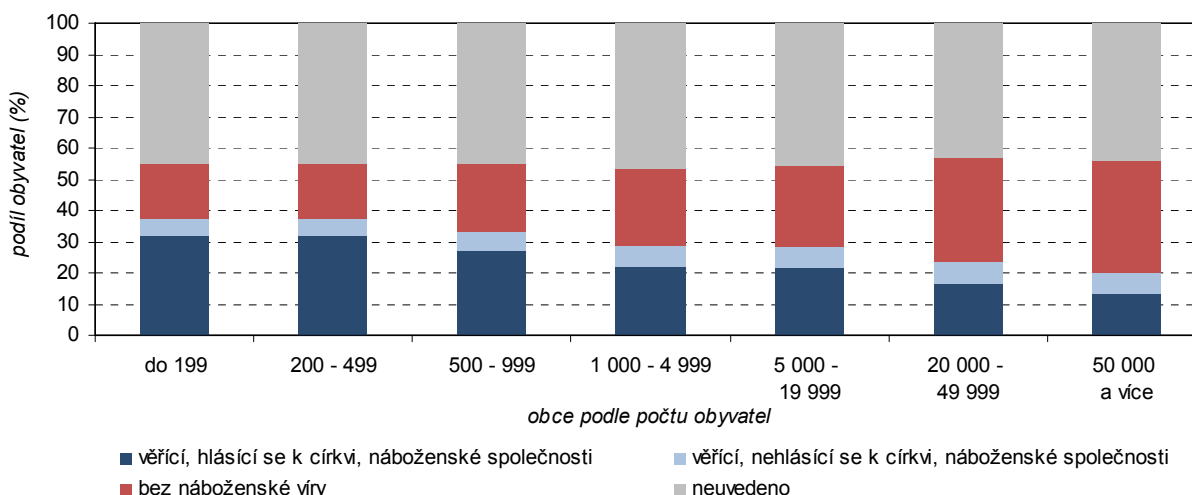
Malé obce = více víry

Obecně platí, že s růstem velikosti obcí se snižuje podíl věřících osob a naopak roste podíl osob bez náboženské víry. V nejmenších obcích do 199 obyvatel je tudíž nejvyšší podíl věřících (37,5 %) a nejnižší podíl osob bez vyznání (17,2 %). U dalších velikostních skupin od 500 obyvatel výše začíná váha věřících výrazněji klesat, nejnižší procento jich je v Jihlavě (20,2 % oproti 35,5 % bez náboženské víry). Jen o málo větší je procento věřících ve městech s 20 000 - 49 999 obyvateli (Havlíčkův Brod, Třebíč, Žďár nad Sázavou), kde dosahovalo necelých 24 %, zatímco jedna třetina obyvatel těchto měst uvedla, že jsou bez vyznání.

Tab. 3.7.2 Obyvatelstvo podle pohlaví, náboženské víry a velikostních skupin obcí

	Věřící						Bez náboženské víry		Neuvedeno	
	celkem		muži		ženy		počet	%	počet	%
	počet	%	počet	%	počet	%				
Kraj celkem	148 145	29,3	67 610	45,6	80 535	54,4	129 757	25,7	227 634	45,0
v tom obce s počtem obyvatel:										
do 199	15 428	37,5	7 248	47,0	8 180	53,0	7 059	17,2	18 660	45,3
200 - 499	23 069	37,3	10 971	47,6	12 098	52,4	11 063	17,9	27 779	44,9
500 - 999	22 504	33,4	10 462	46,5	12 042	53,5	14 543	21,6	30 275	45,0
1 000 - 4 999	26 838	28,6	12 201	45,5	14 637	54,5	23 503	25,0	43 649	46,4
5 000 - 19 999	30 470	28,2	13 651	44,8	16 819	55,2	28 279	26,2	49 261	45,6
20 000 - 49 999	19 728	23,7	8 660	43,9	11 068	56,1	27 513	33,1	35 848	43,1
50 000 a více	10 108	20,2	4 417	43,7	5 691	56,3	17 797	35,5	22 162	44,3

Podíl obyvatel, u kterých se vztah k náboženské víře nepodařilo zjistit, byl ve všech kategoriích obcí podobný, pohyboval se kolem 45 %. Procento věřících, kteří se nehlásí k žádné církvi, se s velikostí obcí příliš nemění. Pokles podílu věřících ve větších obcích a městech se tedy týká těch, co se hlásí ke konkrétní církvi či náboženské společnosti.

Graf 3.4 Obyvatelstvo podle náboženské víry a velikostních skupin obcí**Více věří ženy a starší osoby**

Mezi věřícími jsou tradičně více zastoupeny ženy (54,4 % věřících) než muži (45,6 %). Vedle obecně vlažnějšího postoje mužů k náboženským otázkám se v tom promítá skutečnost, že ženy mají vzhledem k vyššímu věku dožití silnější zastoupení v nejstarších věkových skupinách, kde je podíl věřících nejvyšší. Téměř 30 % věřících, kteří se hlásí ke konkrétní církvi, se nachází ve věkové

skupině 65 a více let. Naopak z osob bez náboženské víry je v nejstarší věkové skupině pouze přes 7 % obyvatel. Náboženství je tak u nás do značné míry generační záležitostí. Otázkou zůstává, jak se budou měnit počty věřících osob, které se nehlásí k žádné církvi ani náboženské společnosti – z nich více než tři čtvrtiny tvoří osoby ve věku 15 - 64 let.

Vzdělanostní struktura obyvatelstva

Nejvíce osob má stále střední vzdělání

Struktura obyvatel podle vzdělání potvrzuje trend postupného zvyšování vzdělanostní úrovně obyvatelstva. Nejpočetnější skupinou (téměř 162 tisíc) jsou podle výsledků sčítání v kraji osoby se středním vzděláním bez maturity vč. vyučení. Kraj Vysočina má v rámci ČR nejvyšší podíl těchto osob na populaci ve věku 15 a více let. To opět souvisí s venkovským charakterem osídlení – nejvyšší podíly osob s tímto stupněm vzdělání jsou v malých obcích.

Druhou nejpočetnější skupinou jsou osoby s úplným středním vzděláním (s maturitou) nebo vyšším odborným vzděláním, které představují téměř třetinu obyvatel starších 15 let (více než 134 tisíc), což odpovídá i republikovému podílu. Dále následují osoby se základním vzděláním (necelých 80 tisíc) a vysokoškoláci, kterých se sečetlo více než 41 tisíc. V Kraji Vysočina se nepodařilo zjistit údaje o vzdělání u 3 % obyvatel (podíl nezjištěných v celé ČR byl 5,3%).

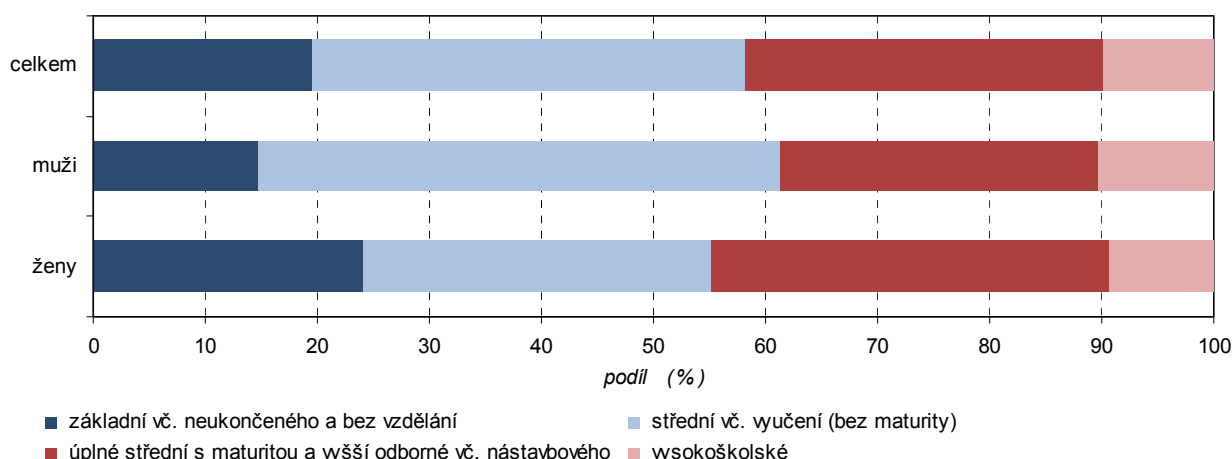
Tab. 3.8.1 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle pohlaví, věku a nejvyššího ukončeného vzdělání

	Celkem	z toho ženy (%)	Z celku podle věku (%)						
			15 - 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 69	70 a více
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	431 767	50,8	7,1	15,2	18,4	15,7	16,0	14,3	12,9
v tom podle nejvyššího ukončeného vzdělání:									
základní vč. neukončeného	79 912	63,3	30,6	4,9	4,3	4,4	11,0	15,3	29,4
střední vč. vyučení (bez maturity)	161 731	41,0	1,3	10,6	20,2	18,9	20,5	16,7	11,7
úplné střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	134 235	56,6	1,3	24,5	23,0	17,6	14,0	12,3	7,2
vysokoškolské	41 049	48,3	-	23,4	23,4	19,6	16,9	11,0	5,7
v tom:									
bakalářské	7 351	60,8	-	64,3	22,7	8,8	2,8	0,9	0,5
magisterské	32 790	46,1	-	14,8	23,3	22,1	20,0	13,2	6,6
doktorské	908	30,0	-	4,7	32,9	15,7	18,6	12,8	14,9
bez vzdělání	1 819	46,1	3,9	15,3	19,5	16,7	15,6	12,0	15,7
nezjištěno	13 021	45,4	17,2	15,5	19,1	13,4	10,4	8,0	9,1

Rozdíly mezi pohlavími souvisejí i s věkem

Mezi muži a ženami nadále existují značné rozdíly ve vzdělanostní struktuře. Ženy převažují mezi obyvateli se základním vzděláním (tvoří více než tři pětiny těchto osob) a dále mezi osobami s úplným středním a vyšším odborným vzděláním (včetně nástavbového), kde tvoří téměř 57 %. Muži mají tradičně převahu mezi vyučenými a absolventy středních odborných škol bez maturity (asi tři pětiny těchto osob). Nejvyrovnanější poměr mužů a žen je mezi absolventy vysokých škol, kde muži převažují již jen mírně, tvoří necelých 52 % osob s VŠ vzděláním.

Graf 3.5 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání (ze zjištěných hodnot)

Vyšší stupně vzdělání jsou u mladších osob

Nároky na vzdělání i jeho dostupnost se odrážejí ve velice různorodé úrovni vzdělání u jednotlivých věkových skupin populace. Pomineme-li nejmladší věkové skupiny, které ještě neukončily vzdělávací proces, pak obecně platí, že se stoupajícím věkem roste podíl osob se základním vzděláním a klesá váha obyvatel s úplným středoškolským nebo vysokoškolským vzděláním. Ve věkové skupině 25 až 29 let tak osoby s vysokoškolským vzděláním tvoří na Vysočině více než pětinu a obyvatelé s úplným středoškolským vzděláním (s maturitou) více než dvě pětiny obyvatel. Naproti tomu u nejvyšších věkových skupin nad 70 let netvoří vysokoškoláci ani 5 % populace a podíl osob se základním vzděláním se blíží polovině nebo ji překračuje. Poněkud jinak je tomu u osob se středním vzděláním bez maturity včetně vyučení, které jsou nejvýrazněji zastoupeny mezi obyvatelstvem ve věku 50 až 64 let a ve vyšších věkových skupinách jejich podíl opět klesá.

Tab. 3.8.2 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání a velikostních skupin obcí

	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	v tom podle nejvyššího ukončeného vzdělání (%)					
		základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	vysokoškolské	bez vzdělání	nezjištěno
Kraj celkem	431 767	18,5	37,5	31,1	9,5	0,4	3,0
v tom obce s počtem obyvatel:							
do 199	35 181	23,3	41,8	25,6	6,2	0,5	2,6
200 - 499	52 160	21,6	42,0	26,8	6,5	0,6	2,5
500 - 999	56 955	19,8	41,1	28,7	7,4	0,3	2,7
1 000 - 4 999	79 834	19,3	39,9	29,3	8,0	0,6	2,8
5 000 - 19 999	92 867	17,2	36,0	32,9	10,5	0,3	3,0
20 000 - 49 999	71 581	15,3	31,4	36,3	13,4	0,2	3,3
50 000 a více	43 189	15,8	32,3	34,6	12,7	0,4	4,2

Vzdělanost roste s velikostí obcí

Můžeme pozorovat velmi výraznou závislost vzdělanostní úrovně obyvatelstva na velikostní skupině obcí. S velikostí obce celkově klesá podíl obyvatel se základním a středním vzděláním bez maturity, naopak zvyšuje se zastoupení obyvatel s úplným středním a vyšším vzděláním i absolventů vysokých škol. Výjimkou je v tomto směru Jihlava, jediné město v kraji s více než 50 000 obyvateli, v němž je úroveň vzdělanosti obyvatel mírně nižší než ve městech

s 20 000 až 49 999 obyvateli. Nejvyšší podíl obyvatel se základním vzděláním a středním vzděláním bez maturity je tak v nejmenších obcích do 199 obyvatel, u větších velikostních skupin obcí pak rovnoměrně klesá až na minimum u měst s 20 000 až 49 999 obyvateli. Přesně opačný je trend u obyvatel s úplným středním a vyšším vzděláním a s vysokoškolským vzděláním.

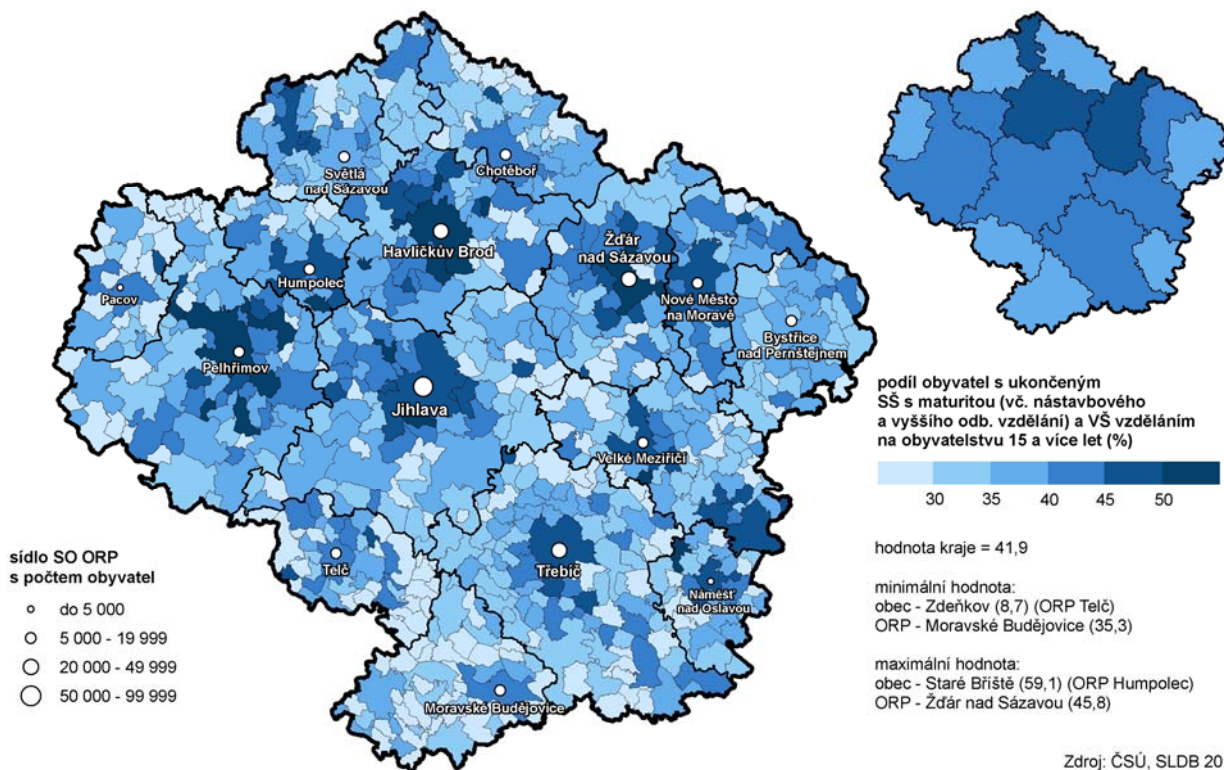
Příčiny rozdílů ve vzdělanostní struktuře obcí

Převahu osob se základním vzděláním a vyučených v nejmenších obcích a naopak vyšší podíl středoškoláků a vysokoškoláků ve větších obcích a městech lze zřejmě přičíst především dvěma vlivům – jednak věkové struktuře, kdy v menších obcích je vyšší zastoupení starších obyvatel (u nichž převládají osoby se základním vzděláním, případně vyučení) a jednak faktu, že zejména vysokoškoláci nacházejí snáze uplatnění ve větších obcích či městech. Nižší procento vysokoškoláků a středoškoláků v Jihlavě je patrně zapříčiněno vyšším podílem obyvatel ve věku 65 a více let proti nižší velikostní skupině měst.

Vzdělanostní struktura okresů je podobná

Mezi vzdělanostní strukturou jednotlivých okresů Kraje Vysočina neexistují podstatné rozdíly. Podíl patnáctiletých a starších obyvatel se základním vzděláním se pohybuje mezi 17,7 % (okres Havlíčkův Brod) a 19,8 % (okres Třebíč), rozdíly u obyvatel se středním vzděláním bez maturity (včetně vyučení) jsou ještě menší (0,3 procentního bodu), jejich podíl ve všech okresech kraje přesahuje 37 %. Populace s úplným středním vzděláním s maturitou je nejvýrazněji zastoupena v okrese Havlíčkův Brod (32,6 %) a nejméně na Třebíčsku (29,8 %). Zastoupení osob s vysokoškolským vzděláním bylo nejvyšší v okrese Žďár nad Sázavou (10,2 %), nejnižší v okresech Havlíčkův Brod a Pelhřimov (shodně 8,8 %), což souvisí s věkovou strukturou okresů.

Obyvatelstvo se vzděláním středoškolským s maturitou a vyšším v obcích a správních obvodech ORP Kraje Vysočina (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2011

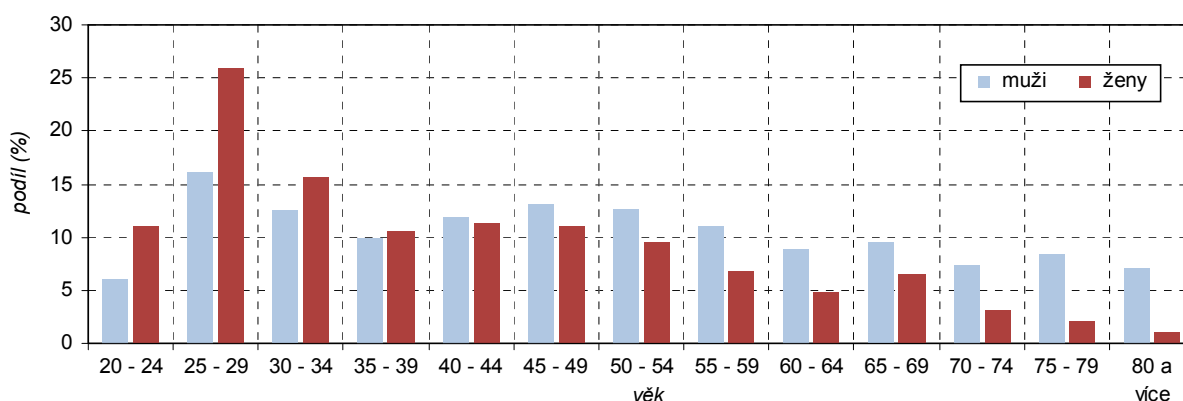
Úroveň vzdělání ve správních obvodech ORP se liší

Větší rozdíly než mezi okresy existují mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností. Podíl osob se základním vzděláním se pohybuje mezi 16,6 % ve správním obvodu Havlíčkův Brod a 22,6 % ve správním obvodu Moravské Budějovice, rozdíl tedy činí 6 bodů. Výrazně nadprůměrné je zastoupení osob se základním vzděláním také v obvodech Bystřice nad Pernštejnem, Pacova či Telče. Jen o málo menší rozdíly pozorujeme u podílu obyvatelstva se středním vzděláním, které je nejvíce zastoupeno ve správním obvodu Bystřice nad Pernštejnem (40,8 %) a nejméně v obvodu Žďár nad Sázavou (35,5 %). Velice

výrazné rozpětí existuje v zastoupení obyvatel s úplným středním a vyšším vzděláním, kde mezi minimálním údajem (26,9 % ve správním obvodu Moravské Budějovice) a maximem (34,2 % v obvodu Havlíčkův Brod) je rozdíl 7,3 procentního bodu.

V absolutních hodnotách méně výrazné, relativně však podstatně hlubší rozdíly nacházíme v zastoupení osob s vysokoškolským vzděláním. Jejich nejvyšší podíly jsou ve dvou sousedních správních obvodech Žďár nad Sázavou (11,4 %) a Nové Město na Moravě (11,1 %). Hranice deseti procent zastoupení vysokoškoláků mezi patnáctiletým a starším obyvatelstvem byla překonána ještě v obvodech Jihlava a Třebíč, jejichž součástí jsou obě největší města kraje. Nejnižší podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním byl zjištěn ve správních obvodech Moravské Budějovice, Pacov a Světlá nad Sázavou (shodně 7,3 %). Příčiny rozdílné úrovně vzdělání spočívají v odlišné věkové struktuře a ve velikostním složení obcí jednotlivých správních obvodů.

Graf 3.6 Podíl obyvatel s ukončeným vysokoškolským vzděláním podle pohlaví a věku (ze zjištěných hodnot)

Třetí nejnižší podíl vysokoškoláků

Vysokoškoláci představují 9,5 % obyvatel kraje starších 15 let, republikový průměr činí 12,5 %. Podíl vysokoškoláků v Kraji Vysočina je třetí nejnižší ve srovnání s ostatními kraji, nižší zastoupení má pouze Karlovarský a Ústecký kraj. V mezikrajském srovnání se podíl vysokoškolsky vzdělaných osob z počtu obyvatel starších 15 let pohybuje od 7,0 % v Karlovarském kraji do 23,6 % v Hlavním městě Praze.

Vysokoškolské vzdělání uvedlo ve sčítacím formuláři 21,2 tisíce mužů (10 % z mužů patnáctiletých a starších) a 19,8 tisíce žen (9 % z žen patnáctiletých a starších). Podíl osob s vysokoškolským vzděláním je tedy u obou pohlaví poměrně vyrovnaný, rozdíl činí pouze jeden procentní bod.

Přibývá žen s VŠ vzděláním

Dostupnost získání vysokoškolského vzdělání se odráží v postupném nárůstu počtu osob s ukončeným vysokoškolským vzděláním. Tento trend je patrný z porovnání počtu absolventů vysokých škol podle věku. V roce 2011 jejich počet ve věkové skupině 20 - 29 let představoval 9,6 tisíce osob, zatímco ve věkové skupině 60 - 69 let byl jejich počet méně než poloviční (4,5 tisíce osob). Na vyšší četnosti vysokoškoláků ve věkové skupině 20 - 29 let se významně podílejí ženy, které v této věkové kategorii tvoří více než 60 % všech osob s vysokoškolským vzděláním. Početní převaha vysokoškolsky vzdělaných žen nad muži byla zjištěna u věkových skupin od 20 do 39 let. Naopak ve věkové skupině 60 - 69 let byl tento podíl žen s VŠ vzděláním kolem 40 % a v kategorii nad 70 let jen asi 30 % z vysokoškolsky vzdělaných osob.

Absolventi vysokých škol se uplatňují na trhu práce

Na vysokoškoláky připadá podle výsledků sčítání 13,1 % ekonomicky aktivních obyvatel Kraje Vysočina. Osoby s vysokoškolským vzděláním tvoří více než pětinu ekonomicky aktivních v terciárním sektoru, v odvětví vzdělávání dokonce polovinu. Výrazně nižší je jejich zastoupení v primárním sektoru (9,4 %) a sekundárním sektoru (7,5 %).

Z celkového počtu 19,8 tisíce vysokoškolaček jich bylo ke dni sčítání 74,4 % ekonomicky aktivních. Své uplatnění nacházejí především v odvětvích vzdělávání, zdravotní a sociální péče a ve veřejné správě. Počet nezaměstnaných vysokoškolsky vzdělaných žen dosáhl 0,7 tisíce osob, což představuje 4,7 % z počtu ekonomicky aktivních vysokoškolaček. Nejpočetnější skupinou nezaměstnaných vysokoškolaček jsou ženy, které vystudovaly společenské vědy a vědy o lidském chování a přípravu učitelů a pedagogiku, tzn. nejsilněji zastoupené obory studia.

Z celkového počtu 21,2 tisíce vysokoškolsky vzdělaných mužů jich bylo 80,5 % ekonomicky aktivních (17 tisíc). Vysokoškoláci – muži jsou zaměstnaní zejména v technických pozicích v průmyslu, stavebnictví, dopravě, v informační a komunikační činnosti a ve veřejné správě. Nezaměstnaných vysokoškolsky vzdělaných mužů bylo jen 0,6 tisíce, tj. 3,4 % z ekonomicky aktivních vysokoškoláků.

Ekonomická aktivita obyvatelstva

Při analýze ekonomické aktivity obyvatel je třeba upozornit na skutečnost, že častějším nezjištěním údajů za nezaměstnané došlo ke zhoršení kvality dat za tuto oblast. Především se jedná o data za ekonomicky aktivní podle postavení v zaměstnání, podle odvětví ekonomické činnosti (CZ-NACE) a podle hlavních tříd zaměstnání. Z tohoto důvodu jsou v analýze v podkapitolách 4.3 a 4.4 data za osoby zaměstnané, nikoliv za osoby ekonomicky aktivní celkem.

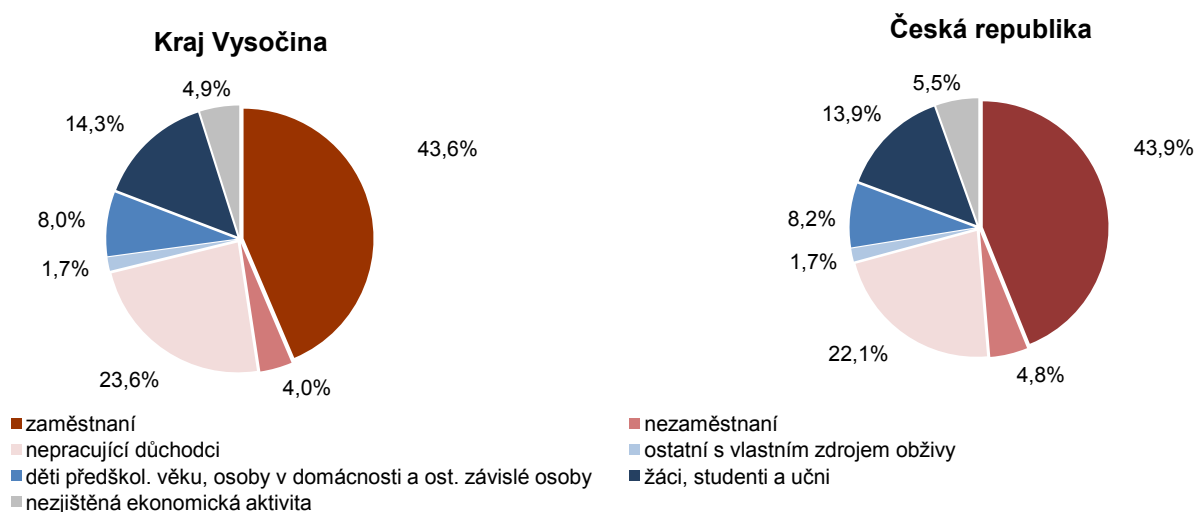
Zaměstnaní, nezaměstnaní, ekonomicky neaktivní

Nízká ekonomická aktivita proti jiným krajům

Podle ukazatelů stupně ekonomické aktivity se řadí Kraj Vysočina na jedno z posledních míst v republikovém srovnání. Příčiny je třeba hledat zejména v nepříznivé věkové skladbě populace – podíl osob ve věku 15 - 64 let je druhý nejnižší mezi kraji (68,8 %), zatímco zastoupení nejstarší složky obyvatel (65 a více let) je třetí nejvyšší. Mírně nadprůměrný je i podíl dětské složky populace, která ještě není ekonomicky aktivní.

Do ekonomické aktivity se promítá i venkovský charakter osídlení – nízký podíl ekonomicky aktivních v malých obcích, méně pracovních příležitostí pro ženy a pracující důchodce v souvislosti s nejnižším zastoupením zaměstnaných v terciárním sektoru, nízká úroveň mezd, náklady na dopravu, předčasné odchody do důchodu aj. Projevuje se odchod části mladých obyvatel kraje za lépe placenou prací do větších center, ale také návrat některých osob v důchodovém věku do klidného venkova Vysočiny.

Graf 4.1 Struktura obyvatel podle stupně ekonomické aktivity

Převažují ekonomicky neaktivní osoby

Ekonomicky aktivní osoby představují necelou polovinu populace kraje (přes 243 tisíc). Z nich více než 220 tisíc osob (43,7 % populace) mělo k datu sčítání práci (zaměstnaní) a dalších téměř 23 tisíc osob bylo nezaměstnaných (4,5 % populace). Podíl ekonomicky aktivních obyvatel na populaci kraje byl o půl procentního bodu nižší než podíl ekonomicky aktivních na populaci celé ČR.

Naopak zastoupení ekonomicky neaktivního obyvatelstva v populaci kraje bylo o 2,8 procentního bodu vyšší proti průměru ČR, zejména zásluhou vyššího podílu nepracujících důchodců a také žáků, studentů a učňů. V kraji bylo sečteno více než 245 tisíc ekonomicky neaktivních osob, takže Vysočina se stala jediným krajem, kde počet ekonomicky neaktivních převážil nad počtem ekonomicky aktivních obyvatel. Údaje vycházejí ze zjištěných hodnot, v Kraji Vysočina se nepodařilo zjistit data o ekonomické aktivitě u 3,2 % populace, podíl nezjištěných v celé ČR dosáhl 5,5 %.

Tab. 4.1.1 Obyvatelstvo podle pohlaví a ekonomické aktivity

	Celkem	v tom		z toho ve věku 15 - 64 let		
		muži	ženy	celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní	243 720	135 637	108 083	240 281	133 489	106 792
v tom (%):						
zaměstnaní	90,6	91,5	89,5	90,5	91,3	89,4
z toho (%):						
zaměstnanci, zaměstnavatelé, samostatně činní, pomáhající pracující důchodci	93,0	95,5	89,9	94,2	96,9	90,9
pracující důchodci	3,7	3,4	4,0	2,4	2,0	2,9
ženy na mateřské dovolené	2,0	x	4,6	2,0	x	4,6
nezaměstnaní	9,4	8,5	10,5	9,5	8,7	10,6
Ekonomicky neaktivní	245 515	104 862	140 653	93 013	35 819	57 194
v tom (%):						
nepracující důchodci	48,9	45,0	51,8	44,9	45,2	44,6
ostatní s vlastním zdrojem obživy	3,4	0,7	5,4	8,9	2,0	13,2
osoby v domácnosti, děti předškolního věku a ostatní závislé osoby	16,0	17,7	14,8	5,2	2,1	7,2
žáci, studenti a učni	31,7	36,6	28,0	41,0	50,7	34,9
Nezjištěná ekonomická aktivita	16 330	9 697	6 633	14 369	8 373	5 996

Více nezaměstnané jsou ženy

Z celkového počtu ekonomicky aktivních obyvatel kraje připadalo v roce 2011 na zaměstnané 90,6 % a na nezaměstnané 9,4 %. U žen bylo zastoupení zaměstnaných o 2 procentní body nižší než u mužů a v souladu s tím byl u žen i vyšší podíl nezaměstnaných (10,5 %)

Málo pracujících důchodců

Ve struktuře zaměstnaných dominují zaměstnanci, zaměstnavatelé, samostatně činní a pomáhající – tato skupina tvoří 93 % ze zaměstnaných (nejvyšší podíl ze všech krajů). Naopak podíl pracujících důchodců je mezi kraji nejnižší (3,7 %) a podíl žen na mateřské dovolené je druhý nejnižší (2 % ze zaměstnaných osob). Podle pohlaví mezi zaměstnanými převažují muži (56 %), rovněž mezi pracujícími důchodci je více mužů než žen, i když podíl pracujících důchodkyň na celkovém počtu zaměstnaných žen je o něco vyšší než u mužů (4,0 % u žen a 3,4 % u mužů). Podobně i mezi nezaměstnanými bylo absolutně o něco více mužů, ale podíl nezaměstnaných žen na počtu ekonomicky aktivních žen byl o 2 procentní body vyšší než u mužů (10,5 %).

Každý čtvrtý obyvatel kraje je důchodce

Ve složení ekonomicky neaktivních obyvatel se odráží postupné stárnutí populace. Nepracující důchodci tvoří již téměř polovinu ekonomicky neaktivních osob, sečteno jich bylo přes 120 tisíc, což představuje skoro čtvrtinu obyvatel kraje. Více než 60 % nepracujících důchodců tvoří ženy. Podíl nepracujících důchodců z ekonomicky neaktivních osob v kraji převyšuje průměr ČR o 0,7 procentního bodu.

Druhou největší skupinu z ekonomicky neaktivních představují žáci, studenti a učni (téměř 78 tisíc osob). Jejich podíl 31,7 % z ekonomicky neaktivních je nejvyšší ze všech krajů, což je ale podmíněno velmi nízkým zastoupením dalších kategorií ekonomicky neaktivních – osob v domácnosti, dětí předškolního věku a ostatních závislých osob (16 %) a ostatních s vlastním zdrojem obživy (3,4 %).

Ve všech skupinách ekonomicky neaktivních obyvatel početně převažují ženy, nejvýrazněji u ostatních s vlastním zdrojem obživy (91 %). Nejvyrovnanější poměr mužů a žen je u žáků, studentů a učňů, i zde se však projevuje vyšší počet studentek středních a vysokých škol.

Tab. 4.1.2 Obyvatelstvo podle velikostních skupin obcí a ekonomické aktivity

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Ekonomicky aktivní	243 720	18 740	28 981	31 885	44 964	52 588	41 601	24 961
v tom (%):								
zaměstnaní	90,6	89,7	90,2	90,3	90,9	90,8	90,2	91,6
z toho (%):								
zaměstnanci, zaměstnavatelé, samostatně činní, pomáhající	93,0	93,4	94,0	93,7	93,6	92,5	92,6	91,6
pracující důchodci	3,7	3,4	2,8	2,9	3,3	4,2	4,0	4,9
ženy na mateřské dovolené	2,0	2,0	2,0	2,2	2,0	1,9	1,9	2,2
nezaměstnaní	9,4	10,3	9,8	9,7	9,1	9,2	9,8	8,4
Ekonomicky neaktivní	245 515	21 273	31 331	33 469	46 188	51 739	38 663	22 852
v tom (%):								
nepracující důchodci	48,9	52,7	47,7	48,2	48,6	49,2	47,8	49,6
ostatní s vlastním zdrojem obživy	3,4	3,1	3,4	3,4	3,4	3,2	3,6	3,8
osoby v domácnosti, děti předškolního věku a ostatní závislé osoby	16,0	14,5	16,8	16,1	15,9	15,4	16,1	18,1
žáci, studenti a učni	31,7	29,7	32,1	32,3	32,1	32,2	32,5	28,6
Nezjištěná ekonomická aktivita	16 330	1 135	1 602	1 968	2 844	3 688	2 831	2 262

S růstem obce roste ekonomická aktivita

Ve složení obyvatelstva jednotlivých velikostních skupin obcí podle ekonomické aktivity se odráží věková struktura obyvatel i nabídka a dostupnost pracovních příležitostí. Nejnižší podíl ekonomicky aktivních na celkovém počtu obyvatel byl v roce 2011 zjištěn v obcích do 199 obyvatel (45,5 %). S rostoucí velikostí obcí postupně roste i zastoupení ekonomicky aktivních osob, u měst s 5 000 až 19 999 obyvateli již počet ekonomicky aktivních převažuje nad počtem ekonomicky neaktivních osob (v menších obcích je tomu naopak).

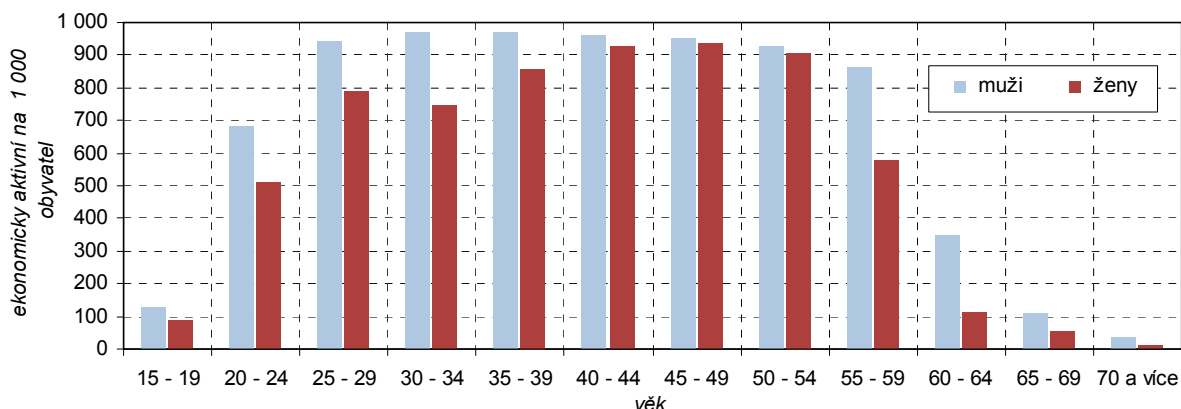
Určité rozdíly mezi jednotlivými velikostními skupinami obcí se ukazují také ve složení ekonomicky aktivního obyvatelstva. Podíl zaměstnaných osob se pohybuje od 89,7 % v nejmenších obcích do 199 obyvatel po 91,6 % v krajském městě Jihlavě. Zde je tudíž i nejnižší procento nezaměstnaných (8,4 %), zatímco v obcích do 199 obyvatel tvoří nezaměstnaní 10,3 % z ekonomicky aktivních. Jistou výjimku v této posloupnosti představují města s 20 000 až 49 999 obyvateli, kde vlivem vysoké nezaměstnanosti v Třebíči je procento nezaměstnaných stejné jako v obcích od 200 do 499 obyvatel (9,8 %).

U pracujících důchodců stojí za povšimnutí jejich vysoký podíl na celkovém počtu ekonomicky aktivních osob v Jihlavě (velikostní skupina od 50 000 obyvatel) – 4,9 %. Je to výrazně více než u jiných velikostních skupin obcí. Rovněž podíl žen na mateřské dovolené je v Jihlavě vyšší než u ostatních velikostních skupin obcí, rozdíl však není tak výrazný.

V nejmenších obcích je relativně nejvíce nepracujících důchodců

Jisté rozdíly existují mezi jednotlivými velikostními skupinami obcí také ve složení ekonomicky neaktivního obyvatelstva a i do nich se promítá věková struktura jejich obyvatel. Jednoznačně nejvyšší podíl nepracujících důchodců se ukazuje v obcích se 199 a méně obyvateli (52,7 %), zatímco nejnižší procento je v obcích od 200 do 499 obyvatel (47,7 %) a ve třech městech velikostní skupiny 20 000 – 49 999 obyvatel. Zde je současně i nejvyšší podíl žáků, studentů a učňů (32,5 % z ekonomicky neaktivních). Podíl dětí předškolního věku, osob v domácnosti a ostatních závislých osob se pohybuje mezi 14,5 % (obce do 199 obyvatel) a 18,1 % (město Jihlava).

Graf 4.2 Ekonomická aktivita podle pohlaví a věku (ze zjištěných hodnot)

Střední věk = vysoká ekonomická aktivita mužů i žen

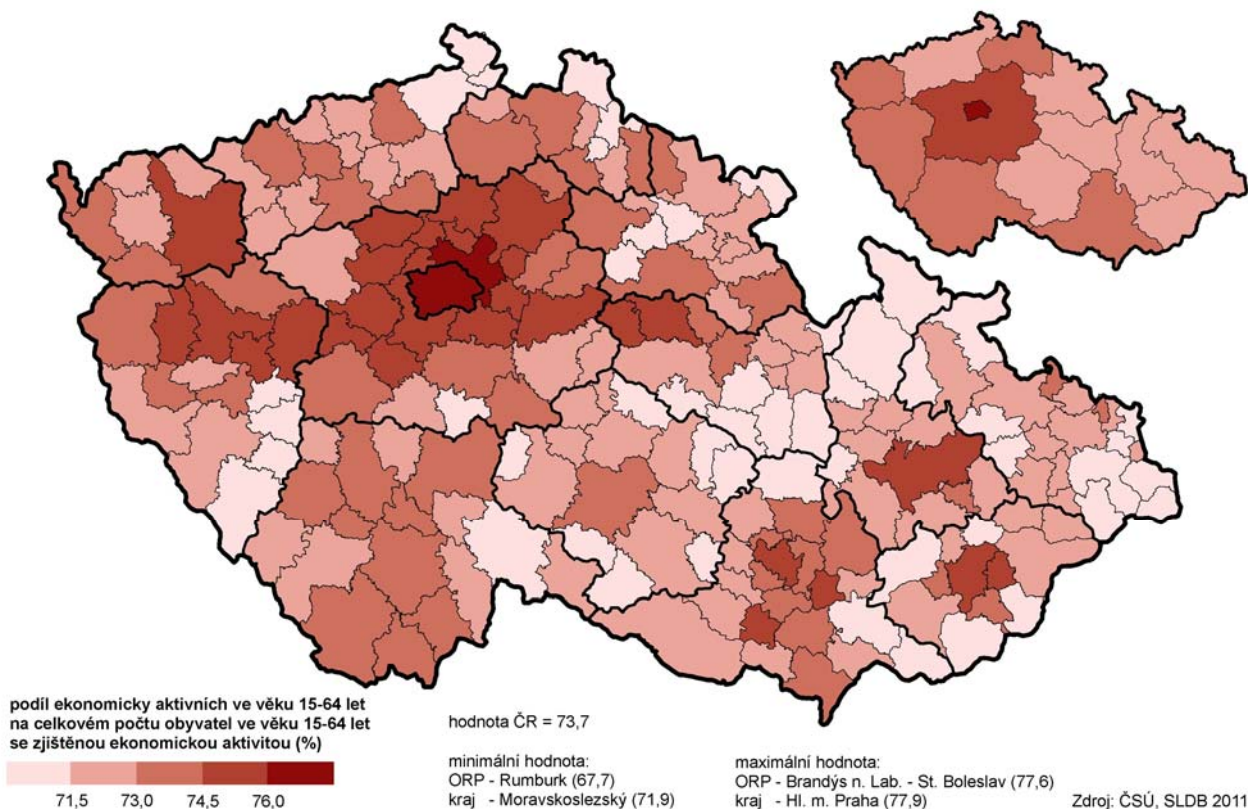
Intenzita ekonomické aktivity představuje podíl ekonomicky aktivních dané věkové skupiny a pohlaví na 1 000 osob dané věkové skupiny a pohlaví. Věkové skupiny s nejvyšší intenzitou ekonomické aktivity se u mužů a žen poněkud odlišují. Velká většina mužů je ekonomicky aktivní již ve věku 20 - 24 let (684 ekonomicky aktivních na 1 000 mužů daného věku). Od skupiny 25 - 29 let až po kategorii 50 - 54 let překračuje intenzita ekonomické aktivity mužů hranici 900 ekonomicky aktivních na 1 000 mužů daného věku s maximálními hodnotami ve skupinách 30 - 34 a 35 - 39 let (969, resp. 970 ekonomicky aktivních). Výrazný pokles nastává až ve skupině 60 - 64 let, kde připadá 350 ekonomicky aktivních na 1 000 mužů tohoto věku.

Ekonomickou aktivitu žen ovlivňuje mateřství

U žen ve věku 20 - 24 let je ekonomicky aktivní zhruba polovina populace. V další skupině 25 - 29 let roste intenzita na 788 ekonomicky aktivních na 1 000 žen daného věku. V kategorii 30 - 34 let intenzita ekonomické aktivity žen mírně klesá v souvislosti s mateřstvím a péčí o děti. Od věkové skupiny 35 - 39 let ekonomická aktivita žen opět roste až na maximum ve věku 45 - 49 let, kdy se ženy intenzitou ekonomické aktivity téměř vyrovnávají mužům. Ekonomická aktivita žen výrazně klesá ve věku 55 - 59 let a v další věkové skupině 60 - 64 let připadá již jen 113 ekonomicky aktivních na 1 000 žen.

Tyto rozdíly v intenzitě ekonomické aktivity mužů a žen jsou podobné ve všech krajích, Vysočina tedy v tomto směru nijak nevybočuje.

**Intenzita ekonomické aktivity ve správních obvodech ORP a krajích
(ze zjištěných hodnot)**

**Nízká ekonomická
aktivita na okrajích
Vysočiny, nejvyšší na
Jihlavsku**

Z celkového počtu obyvatel v produktivním věku se zjištěnou ekonomickou aktivitou bylo v Kraji Vysočina 72,1 % ekonomicky aktivních osob. Tato hodnota je v rámci ČR podprůměrná, převyšuje pouze o 0,2 procentního bodu nejnižší hodnotu u Moravskoslezského kraje. V rámci kraje byla zjištěna nejvyšší intenzita ekonomické aktivity ve správním obvodu Jihlava, kde se výrazně projevuje vliv krajského města. Naopak podprůměrné hodnoty podílu ekonomicky aktivních z obyvatel v produktivním věku byly zjištěny ve správních obvodech Pacov, Telč, Moravské Budějovice, Náměšť nad Oslavou nebo Bystřice nad Pernštejnem – tj. v periferních územích kraje s vysokým podílem malých obcí, horší nabídkou a dostupností pracovních příležitostí.

**Nejnižší míra
ekonomické aktivity
mezi kraji**

Míra ekonomické aktivity udává podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na počtu všech osob ve věku 15 a více let se zjištěnou ekonomickou aktivitou. V Kraji Vysočina dosáhl tento ukazatel hodnoty 58,7 % a je tak nejnižší ze všech krajů (pro srovnání: míra ekonomické aktivity v celé ČR je 60,7 %, nejvyšší je v Hlavním městě Praze – 65,0 %). Příčiny tohoto postavení Vysočiny již byly zmíněny v úvodu této kapitoly – nepříznivá věková skladba populace (vysoké procento nejstarší složky obyvatel), vysoký podíl malých obcí s nízkou ekonomickou aktivitou, podprůměrná úroveň mezd, stěhování části mladých obyvatel z kraje za lépe placenou práci aj. Míra ekonomické aktivity se výrazně liší podle pohlaví – u mužů dosahuje 66,9 %, zatímco u žen pouze 50,8 %, což představuje rozdíl 16,1 procentního bodu. V celé ČR je rozdíl mezi pohlavími pouze 15,2 procentního bodu (zřejmě vliv vyššího zastoupení nepracujících důchodkyň na Vysočině).

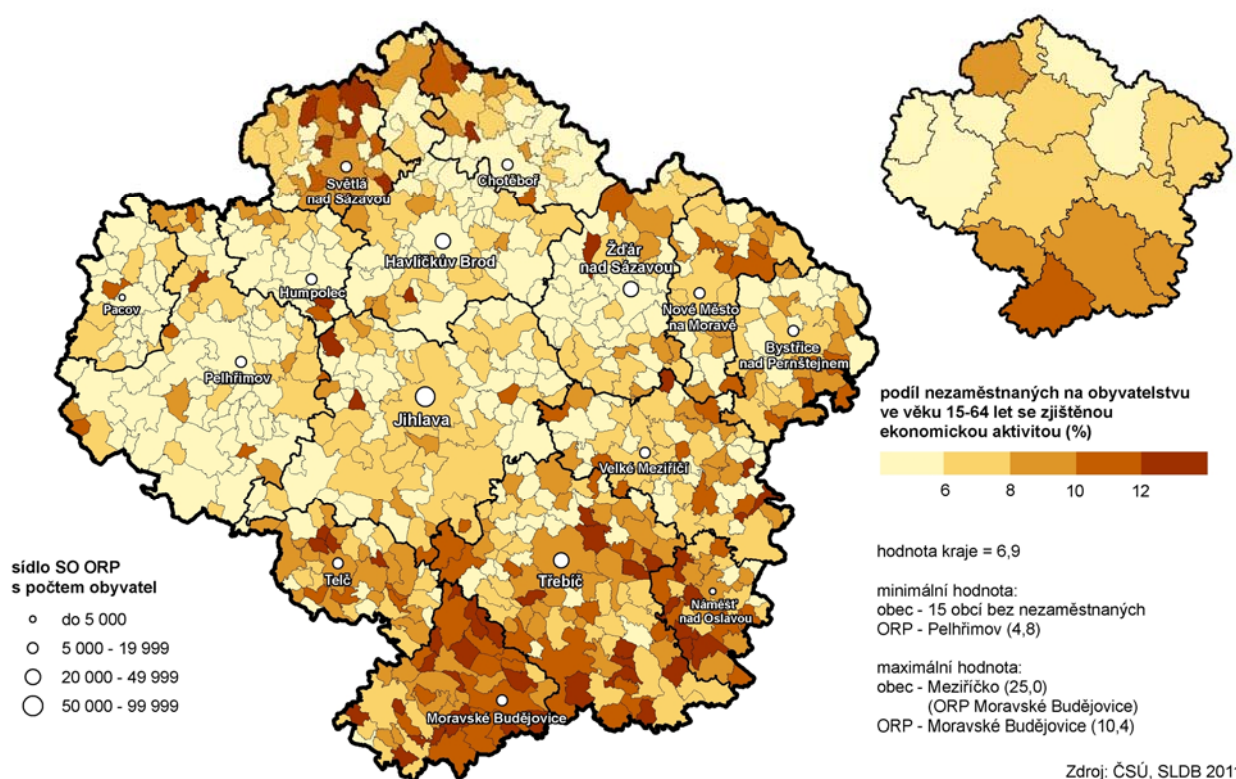
V rámci kraje byla zjištěna nejvyšší míra ekonomické aktivity v okrese Jihlava (60,4 %), v ostatních okresech byla míra ekonomické aktivity pod průměrem kraje, nejnižší v okrese Pelhřimov (57,8 %). Z největších měst kraje mělo poněkud překvapivě nejvyšší míru ekonomické aktivity město Třebíč (61,5 %, muži dokonce 69,4 %), další v pořadí následují města Jihlava a Pelhřimov (shodně 61,0 %). Ovšem zatímco v Třebíči tvoří nezaměstnaní 12,2 % ekonomicky aktivních osob, v Pelhřimově tvoří pouze 5,5 % a v Jihlavě 8,4 % ekonomicky aktivních.

Míra zaměstnanosti je nejnižší na Třebíčsku

Míra zaměstnanosti představuje podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob ve věku 15 a více let se zjištěnou ekonomickou aktivitou. V Kraji Vysočina dosáhl tento ukazatel hodnoty 53,1 %, kraj tak zaujímá 10. místo mezi regiony (pro srovnání: míra zaměstnanosti v celé ČR je 54,7 %, nejvyšší je v Hlavním městě Praze – 60,6 %). Nejnížší míru zaměstnanosti mají přirozeně kraje s vysokou nezaměstnaností (Moravskoslezský, Ústecký). Míra zaměstnanosti se také výrazně liší podle pohlaví – u mužů dosahuje 61,2 %, zatímco u žen pouze 45,4 %, což představuje rozdíl 15,8 procentního bodu. V celé ČR je rozdíl mezi pohlavími pouze 14,3 procentního bodu (opět vlivem vyššího podílu nepracujících žen - důchodkyň na Vysočině).

V rámci kraje byla zjištěna nejvyšší míra zaměstnanosti v okrese Jihlava (55,1 %), za ním následuje okres Pelhřimov (53,9 %). Nejnížší míru zaměstnanosti má okres Třebíč (51,0 %, ženy dokonce jen 43,3 %), což souvisí s vysokou nezaměstnaností v tomto regionu.

Nezaměstnaní v obcích a správních obvodech ORP Kraje Vysočina (ze zjištěných hodnot)

Nezaměstnanost se značně liší v rámci kraje

V Kraji Vysočina bylo sečteno téměř 23 tisíc nezaměstnaných osob, z toho 11,6 tisíce mužů a 11,4 tisíce žen. Podíl nezaměstnaných z ekonomicky aktivních celkem (9,4 %) byl o 0,4 procentního bodu pod průměrem ČR. Nejvyšší počty i podíly nezaměstnaných se nacházejí v okresech Třebíč a Žďár nad Sázavou, nejméně nezaměstnaných (absolutně i relativně) má dlouhodobě okres Pelhřimov. Nezaměstnanost mírně klesá s rostoucí velikostí obce, ale neplatí to ve všech lokalitách. Např. ve druhém největším městě kraje Třebíči tvoří nezaměstnaní 12,2 % z ekonomicky aktivních, zatímco v Pelhřimově (páté největší město kraje, nižší velikostní kategorie obcí) tvoří pouze 5,5 %.

Zjednodušeně lze říci, že česká část Vysočiny se vyznačuje nižší mírou nezaměstnanosti oproti moravské části kraje. Výrazné rozdíly se jeví z hlediska správních obvodů ORP. Nejvyšší podíl nezaměstnaných existuje dlouhodobě ve správním obvodu Moravských Budějovic, vysokou nezaměstnaností trpí i Třebíčsko, Náměštsko, správní obvody Telče, Světlé nad Sázavou či Bystřice nad Pernštejnem. Naopak relativně nízká nezaměstnanost je ve správním obvodu Pelhřimova (některé obce zcela bez nezaměstnaných), Humpolce,

Pacova či Chotěboře. To ukazuje souvislost s lepší nabídkou pracovních příležitostí a částečně i s vyšším podílem podnikatelů v těchto oblastech.

Ekonomicky aktivní podle věku a vzdělání

Pro věkovou strukturu ekonomicky aktivních obyvatel Vysočiny v roce 2011 je charakteristický posun ve prospěch vyšších věkových skupin, výrazně nízký podíl ekonomicky aktivních ve věkové skupině 15 - 19 let, ale také nízký podíl pracujících osob ve věku 65 a více let.

Tab. 4.2.1 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle pohlaví a věku

	Celkem	v tom					
		muži	v tom		ženy	v tom	
			zaměstnaní	nezaměstnaní		zaměstnané	nezaměstnané
Ekonomicky aktivní	243 720	135 637	124 043	11 594	108 083	96 700	11 383
v tom ve věku (%):							
15 - 19	1,3	1,4	1,1	4,4	1,1	0,9	3,3
20 - 24	7,8	8,3	7,4	18,0	7,2	6,5	13,6
25 - 29	11,1	11,3	11,1	12,8	10,9	10,9	11,2
30 - 34	12,9	13,4	13,7	10,5	12,2	12,1	13,4
35 - 39	14,7	14,3	14,7	9,8	15,2	15,4	14,2
40 - 44	12,5	11,6	11,9	8,5	13,7	14,0	10,9
45 - 49	12,8	11,8	12,0	9,1	14,0	14,3	11,3
50 - 54	12,2	11,3	11,4	10,6	13,3	13,4	12,8
55 - 59	10,1	10,9	10,7	12,7	9,3	9,3	9,0
60 - 64	3,2	4,2	4,3	3,4	1,8	2,0	0,2
65 - 69	0,9	1,0	1,0	x	0,7	0,8	x
70 a více let	0,5	0,5	0,6	x	0,4	0,4	x
nezjištěno	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1

Vedou silné ročníky ze 70. let

Ve sčítání 2011 byli mezi ekonomicky aktivními nejsilněji zastoupeni obyvatelé věkové skupiny 35 - 39 let, tedy osoby narozené v letech 1972 až 1976 (14,7 % celkového počtu ekonomicky aktivních). Je zřejmé, že do pracovního procesu jsou v plné míře zapojeny silné ročníky z doby propopulačních opatření v sedmdesátých letech. Nízké podíly ekonomicky aktivních ve věkových skupinách 15 - 19 let (1,3 %) a 20 - 24 let (7,8 %) lze vysvětlit pokračováním studia a delší přípravou na povolání dnešních mladých lidí. Na druhé straně ještě ve věkové skupině 55 - 59 let vyvíjí ekonomickou aktivitu 10,1 % obyvatel a ve skupině 60 - 64 let 3,2 % obyvatel, v čemž se projevuje postupné prodlužování věkové hranice odchodu do důchodu.

Rozdíly ve věkovém složení ekonomicky aktivního obyvatelstva nejsou mezi oběma pohlavími nijak výrazné. Nižší podíly ekonomicky aktivních žen ve věkových skupinách do 30 - 34 let lze přičíst tomu, že ženy více a déle studují, věnují se mateřství a péči o děti. Naopak od kategorie 35 - 39 let mají ženy vyšší podíly ekonomicky aktivních až po věkovou skupinu 50 - 54 let včetně. Po 60. roce věku vyvíjejí ženy již výrazně menší ekonomickou aktivitu než muži.

Nezaměstnaní jsou mladí, ale i osoby před důchodem

Největší podíly na celkovém počtu zaměstnaných mužů a žen měla věková skupina 35 - 39 let (podobně jako u ekonomicky aktivních celkem). Zatímco u zaměstnaných nejsou mezi pohlavími výrazné rozdíly ve věkové skladbě, u nezaměstnaných mužů a žen existuje značně odlišná věková struktura.

Téměř polovinu nezaměstnaných mužů (45,7 %) tvoří osoby do 35 let. Vůbec největší podíl na celkovém počtu nezaměstnaných mužů má věková skupina 20 - 24 let (18 %), následuje skupina nezaměstnaných ve věku 25 - 29 let (12,8 %). Další velkou skupinu tvoří nezaměstnaní muži po 50. roce věku, kterých je téměř 27 % z celkového počtu, z toho nejvíce ve věku 55 - 59 let (12,7 %).

Ženy po mateřské hledají práci obtížně

U nezaměstnaných žen je věkové složení více rovnoměrné. Ženy do 35 let tvoří něco přes dvě pětiny nezaměstnaných žen, avšak největší podíl na celkovém počtu má věková skupina 35 - 39 let (14,2 %), což nepochybně odráží obtížnost návratu žen do pracovního procesu po mateřské dovolené. Nezaměstnaných žen po padesátém roce věku je 22 % z celkového počtu, z toho nejvíce ve věku 50 - 54 let (12,8 %).

Tab. 4.2.2 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání

	Celkem	v tom		Z celku					
		muži	ženy	zaměstnaní			nezaměstnaní		
				celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní	243 720	135 637	108 083	220 743	124 043	96 700	22 977	11 594	11 383
v tom podle vzdělání (%):									
základní vč. neukončeného střední vč. vyučení (bez maturity)	6,1	5,1	7,3	5,0	4,1	6,2	15,8	15,6	16,0
úplné střední (s maturitou)	42,7	49,5	34,0	42,1	49,2	33,1	47,6	52,9	42,3
nástavbové studium	32,6	29,0	37,1	33,3	29,6	38,0	26,3	22,7	30,0
vyšší odborné vzdělání	3,3	2,2	4,6	3,4	2,3	4,9	2,2	1,6	2,8
vysokoškolské	1,7	0,9	2,7	1,8	1,0	2,8	1,1	0,5	1,6
bez vzdělání	13,1	12,6	13,7	13,8	13,3	14,5	5,8	5,2	6,3
nezjištěno	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,5	0,6	0,4
	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5	0,8	0,9	0,6

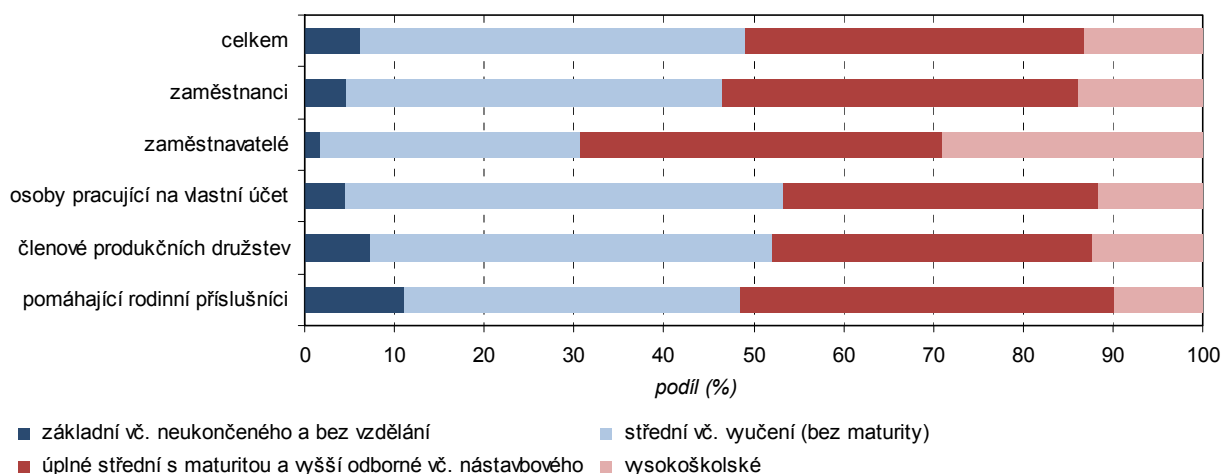
Mladší ročníky ekonomicky aktivních jsou vzdělanější

Vzdělanostní struktura ekonomicky aktivních obyvatel kraje nepřináší žádná překvapivá zjištění a potvrzuje postupné zvyšování vzdělanostní úrovně populace. Základní vzdělání mělo v roce 2011 pouze asi 6 % ekonomicky aktivních osob, střední vzdělání bez maturity téměř 43 % osob, úplné střední s maturitou téměř 33 % osob a vysokoškolské vzdělání asi 13 % z ekonomicky aktivních. U mužů je výrazně vyšší podíl středního vzdělání bez maturity (včetně vyučení) – byl zjištěn téměř u poloviny ekonomicky aktivních. Ženy mají vyšší zastoupení v ostatních stupních vzdělání – základní (starší ročníky), úplné střední s maturitou, nástavbové, vyšší odborné a také vysokoškolské (zejména mladší ročníky ekonomicky aktivních).

Nezaměstnaní mají převážně nižší vzdělání

Srovnání vzdělanostního složení nezaměstnaných a zaměstnaných osob jasně ukazuje, že nezaměstnaností jsou výrazně více postiženi lidé s nižším stupněm vzdělání. Zvláště to platí o osobách se základním vzděláním – těch bylo v roce 2011 mezi nezaměstnanými 15,8 %, tj. v porovnání se zastoupením základního vzdělání u zaměstnaných osob třikrát vyšší podíl. U středního vzdělání bez maturity byl podíl u nezaměstnaných osob také vyšší (42,1 % u zaměstnaných, 47,6 % u nezaměstnaných). Podstatně nižší byl mezi nezaměstnanými podíl osob s úplným středním vzděláním (o 7,0 procentního bodu méně proti zaměstnaným) a zejména absolventů vysokých škol (5,8 % u nezaměstnaných oproti 13,8 % u zaměstnaných osob).

Graf 4.3 Vzdelanostní struktura ekonomicky aktivních podle postavení v zaměstnání (ze zjištěných hodnot)

Podle postavení v zaměstnání nejpočetnější skupina – zaměstnanci – v zásadě určuje a současně i kopíruje zastoupení jednotlivých stupňů vzdělání v celém souboru ekonomicky aktivních osob. Naproti tomu ve skupině zaměstnavatelů můžeme pozorovat výrazně vyšší zastoupení osob s VŠ vzděláním (asi 29 % z jejich celkového počtu). Nadprůměrný je u nich také podíl osob s úplným středoškolským vzděláním, který včetně nástavbového a vyššího odborného přesahuje 40 %. Velmi nízký je podíl zaměstnavatelů se základním vzděláním (1,9 %).

U osob pracujících na vlastní účet byl rovněž zjištěn nižší podíl základního vzdělání, ale také nižší váha osob s úplným středoškolským a vysokoškolským vzděláním. Výrazně vyšší byl však podíl vyučených a absolventů středních škol bez maturity, kterých mezi nimi byla zhruba polovina, což také odpovídá jejich převažujícímu profesnímu zaměření (řemeslníci, živnostníci).

Zaměstnaní podle odvětví

Nejvyšší procento zaměstnaných v zemědělství i v průmyslu

Struktura zaměstnaných podle odvětví ekonomické činnosti ukazuje, že Kraj Vysočina zaujímá v rámci ČR tradičně dominantní postavení v podílu pracujících v zemědělství (6,3 %) a má rovněž nejvyšší procento pracujících v průmyslu (32,9 %). Nadprůměrné je i zastoupení pracovníků ve stavebnictví (7,2 %), naopak velmi nízké proti průměru ČR jsou podíly zaměstnaných v obchodě, službách, ubytování, stravování a pohostinství (terciární sféra).

Z jednotlivých odvětví má v Kraji Vysočina jednoznačně největší váhu průmysl, ve kterém podle sčítání v roce 2011 pracovalo téměř 73 tisíc osob, z toho rozhodující část ve zpracovatelském průmyslu. Na druhé místo se zařadil velkoobchod, maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel – absolutně přes 20 tisíc osob (9,1 % z celkového počtu zaměstnaných).

Počtem zaměstnaných osob se zařadilo na třetí místo stavebnictví (asi 16 tisíc zaměstnaných), následuje zdravotní a sociální péče s více než 14 tisíci zaměstnaných. Další významná odvětví, pokud jde o počet zaměstnaných osob, představují zemědělství, lesnictví a rybářství (13,9 tisíce osob), vzdělávání (13,3 tisíce osob), veřejná správa, obrana, povinné sociální zabezpečení (11,5 tisíce osob) a doprava (11 tisíc osob).

Tab. 4.3.1 Zaměstnaní podle věku a odvětví ekonomické činnosti

	Celkem	v tom ve věku						nezjištěný věk
		15 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 64	65 a více	
Zaměstnaní	220 743	41 919	61 839	56 980	49 303	7 294	3 195	213
v tom podle odvětví ekonomické činnosti (%):								
zemědělství, lesnictví, rybářství	6,3	3,4	4,8	6,7	8,9	11,8	11,0	3,8
průmysl celkem	32,9	32,4	34,8	33,5	32,9	25,7	13,7	21,1
z toho zpracovatelský průmysl	30,5	30,8	32,7	30,7	29,6	21,8	11,9	18,8
stavebnictví	7,2	6,6	7,9	7,2	7,3	6,8	4,4	4,2
velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	9,1	9,9	10,2	9,2	7,5	6,6	6,7	14,1
doprava a skladování	5,0	4,4	5,2	5,4	4,9	4,6	1,9	1,4
ubytování, stravování a pohostinství	2,5	4,3	2,4	2,0	1,8	1,3	1,5	1,9
informační a komunikační činnosti	1,4	2,8	1,7	1,1	0,6	0,7	0,7	0,9
peněžnictví a pojišťovnictví	1,6	2,0	1,5	1,6	1,3	1,4	1,2	0,9
činnosti v oblasti nemovitostí	0,4	0,3	0,4	0,4	0,5	0,7	0,7	0,9
profesní, vědecké a technické činnosti	2,5	3,3	2,6	2,1	2,0	2,9	5,6	0,9
veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	5,2	4,5	5,8	5,8	4,9	3,8	2,1	1,4
vzdělávání	6,0	3,7	5,0	7,1	7,7	7,4	7,7	4,2
zdravotní a sociální péče	6,4	5,5	6,1	6,5	7,2	7,0	8,2	2,8
kulturní, zábavní a rekreační činnosti	0,9	1,3	0,8	0,8	0,8	1,1	2,1	0,5
jiné činnosti	3,4	3,7	2,8	3,2	3,6	4,5	7,2	2,3
nezjištěno	9,2	11,9	8,1	7,4	8,3	13,9	25,2	38,5

V zemědělství převažují starší osoby Z hlediska věkového složení zaměstnaných osob se ukazují jisté zvláštnosti některých odvětví. Pro zemědělství, lesnictví a rybářství je charakteristické výrazně nižší zastoupení osob mladších 40 let a naopak mnohem vyšší podíl starších věkových skupin (24 % zaměstnaných v tomto odvětví bylo starších 55 let). Naopak v průmyslu mají mezi zaměstnanými mírnou převahu lidé mladší a osoby nad 60 let jsou zastoupeny méně – podobně je tomu i ve stavebnictví, obchodě a opravách či v dopravě.

Malou přitažlivost práce ve vzdělávání pro mladou generaci dokládá fakt, že ze zaměstnaných osob ve věku 15 - 29 let jich ve vzdělávání pracovalo pouze 3,7 % (přitom podíl vzdělávání na celkovém počtu zaměstnaných byl 6,0 %). Naopak ve věkových skupinách nad 60 let má vzdělávání, ale i zdravotnictví a sociální činnosti, nadprůměrný podíl.

Ve zdravotnictví a vzdělávání převažují ženy Z charakteru činnosti jednotlivých odvětví vyplývá, že některá jsou doménou mužů (většinou výrobní odvětví), v jiných převládají ženy (zpravidla terciární sektor).

Podle výsledků posledního sčítání tvoří ženy 43,8 % všech zaměstnaných osob v kraji. Mezi odvětví s podprůměrným zastoupením žen patří zemědělství, lesnictví a rybářství (28,2 %), průmysl (36,0 %) či stavebnictví (pouze 9,3 % žen). Ženy byly méně zastoupeny také v odvětví dopravy a skladování (25,4 %), zatímco ve veřejné správě, obraně a sociálním zabezpečení jich pracovalo 48 % (tedy téměř vyrovnaný poměr mužů a žen).

Naopak ženy převažují v odvětví velkoobchodu a maloobchodu včetně oprav (56,4 %), v ubytování, stravování a pohostinství (62,5 %) či v peněžnictví a pojišťovnictví (60,4 %). Existují také dvě odvětví, která lze označit jako feminizovaná. Je to tradičně vzdělávání, kde v roce 2011 ženy tvořily 78,4 % zaměstnaných osob, a dále odvětví zdravotní a sociální péče, kde podíl žen přesahoval 82 %.

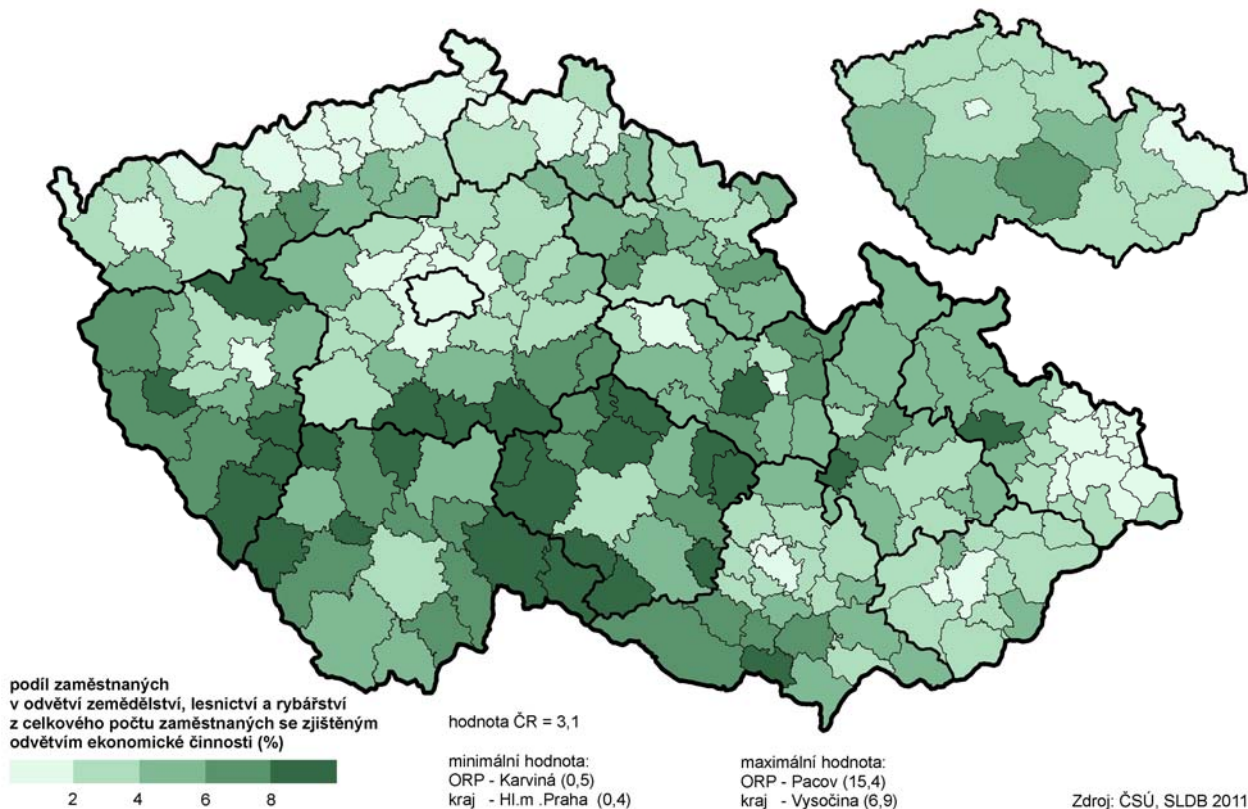
Tab. 4.3.2 Zaměstnaní podle velikostních skupin obcí a odvětví ekonomické činnosti

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Zaměstnaní	220 743	16 806	26 128	28 785	40 884	47 736	37 529	22 875
z toho podle odvětví ekonomické činnosti (%):								
zemědělství, lesnictví, rybářství	6,3	14,8	12,7	9,4	7,0	3,4	1,8	0,9
průmysl	32,9	33,1	32,8	33,9	34,9	34,0	30,2	30,6
stavebnictví	7,2	7,8	8,5	8,3	7,6	6,2	7,0	6,1
velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	9,1	7,6	7,9	8,2	8,6	9,9	10,2	10,1
doprava a skladování	5,0	5,0	5,3	5,1	5,4	4,6	4,2	6,0
ubytování, stravování a pohostinství	2,5	2,2	2,1	2,3	2,5	2,6	2,5	2,7
vzdělávání	6,0	3,8	4,6	5,4	5,5	7,0	7,2	6,9

Rozdíly v odvětví podle velikosti obcí

Zaměříme-li se na složení zaměstnaných osob z hlediska odvětví ekonomické činnosti a velikostních skupin obcí, zjistíme, že pracovníci většiny odvětví jsou buď rovnoměrně zastoupeni ve všech velikostních skupinách obcí nebo tato odvětví mají spíše městský charakter a podíl osob v nich zaměstnaných stoupá s rostoucí velikostí obce. Opačnou výjimku představuje, zcela přirozeně, pouze odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství, které je nejvýrazněji zastoupeno v malých obcích (v obcích do 199 obyvatel pracovalo v tomto odvětví zhruba 15 % všech zaměstnaných osob). S rostoucí velikostí obce se snižoval podíl pracovníků v zemědělství až na 0,9 % v Jihlavě.

Zaměstnaní v zemědělství, lesnictví a rybářství ve správních obvodech ORP a krajích (ze zjištěných hodnot)

Nejvyšší podíl osob v zemědělství je na Pacovsku

Rozdíly v zastoupení jednotlivých odvětví ekonomické činnosti samozřejmě existují i mezi územními celky v kraji. Zemědělství, lesnictví a rybářství (primární sektor) má v rámci kraje dlouhodobě nejmenší podíl v okrese Jihlava (vliv krajského města), nejvyšší zastoupení je v okrese Pelhřimov. Ve správním obvodu Pacov pracuje v primárním sektoru 15,4 % zaměstnaných se zjištěným odvětvím ekonomické činnosti, což je nejvyšší hodnota v rámci celé ČR. Kraj Vysočina má dlouhodobě nejvyšší podíl pracujících v primárním sektoru, což je dáno venkovským charakterem osídlení. Na postavení kraje tedy nemá vliv ani skutečnost, že zaměstnaných osob v zemědělství obecně ubývá, neboť tento pokles se týká všech regionů.

Centra průmyslu na Vysočině

Podíl pracujících v průmyslu z celkového počtu zaměstnaných se zjištěným odvětvím ekonomické činnosti patří v Kraji Vysočina rovněž k nejvyšším v rámci ČR (36,3 %). Na tom se podílejí zejména okresy Žďár nad Sázavou a Jihlava, ve kterých mají sídlo největší průmyslové podniky v kraji. Nejvyšší podíly pracujících v průmyslu byly zjištěny ve správních obvodech Chotěboř, Světlá nad Sázavou a Bystřice nad Pernštejnem, kde rovněž sídlí významné průmyslové podniky. Relativně nejméně zaměstnaných v průmyslu se nachází ve správním obvodu Náměště nad Oslavou (vliv vyššího počtu osob v odvětví veřejná správa a obrana v souvislosti se sídlem letecké základny).

Relativně málo osob v nevýrobní sféře

Zastoupení pracujících v terciárním sektoru (nevýrobní sféra) je na Vysočině nejmenší ze všech krajů (48,8 % ze zaměstnaných se zjištěným odvětvím ekonomické činnosti). To pochopitelně odpovídá relativně vysokým počtům zaměstnaných v primárním a sekundárním sektoru a rozdrobené sídelní struktuře kraje. Nejvyšší procento osob v nevýrobní sféře pracuje ve správním obvodu Náměště nad Oslavou (vliv již zmiňované letecké základny). Více než 50 % osob v nevýrobních odvětvích pracuje rovněž ve správních obvodech největších měst (Jihlava, Třebíč, Žďár nad Sázavou, Havlíčkův Brod) a ve správním obvodu Humpolec. V ostatních oblastech kraje je zastoupení zaměstnaných v terciárním sektoru podprůměrné.

Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání a hlavních tříd zaměstnání

Vysoký podíl zaměstnanců, méně podnikatelů

Největší skupinu z úhrnu všech zaměstnaných osob (80,1 %) podle postavení v zaměstnání tvoří zaměstnanci v pracovním a služebním poměru. S velkým odstupem následuje skupina osob pracujících na vlastní účet, tj. podnikatelé bez zaměstnanců (11,6 % z úhrnu zaměstnaných, absolutně necelých 26 tisíc). Třetí skupinu tvoří zaměstnavatelé, tj. podnikatelé se zaměstnanci, kterých je asi 7 tisíc (3,2 %). Nepatrná část zaměstnaných se řadí do skupiny pomáhajících rodinných příslušníků (0,4 %) a mezi členy produkčních družstev (0,3 %).

Tab. 4.4.1 Zaměstnaní podle pohlaví a postavení v zaměstnání

	Celkem	v tom		Struktura zaměstnaných (%)		
		muži	ženy	celkem	muži	ženy
Zaměstnaní	220 743	124 043	96 700	100,0	100,0	100,0
v tom podle postavení v zaměstnání:						
zaměstnanci	176 727	94 607	82 120	80,1	76,3	84,9
zaměstnavatelé	7 072	5 255	1 817	3,2	4,2	1,9
osoby pracující na vlastní účet	25 693	18 917	6 776	11,6	15,3	7,0
členové produkčních družstev	634	442	192	0,3	0,4	0,2
pomáhající rodinní příslušníci	930	230	700	0,4	0,2	0,7
nezjištěno	9 687	4 592	5 095	4,4	3,7	5,3

Ve srovnání s průměrem ČR je na Vysočině ve struktuře zaměstnaných vyšší zastoupení zaměstnanců na úkor zaměstnavatelů a osob pracujících na vlastní účet. Podíl zaměstnanců je druhý nejvyšší mezi regiony, zatímco procento zaměstnavatelů je druhé nejmenší, procento osob pracujících na vlastní účet je čtvrté nejmenší. Zvláštností je relativně vysoké zastoupení členů produkčních družstev – zejména těch zemědělských.

Muži podnikají více než ženy

Ve struktuře zaměstnaných mužů je oproti úhrnu patrné nižší zastoupení zaměstnanců a naopak vyšší procento zaměstnavatelů a osob pracujících na vlastní účet. Ve struktuře zaměstnaných žen představují zaměstnankyně asi 85 % z úhrnu. Žen – podnikatelek je absolutně i relativně méně, tvoří zhruba čtvrtinu všech zaměstnavatelů i osob pracujících na vlastní účet.

Tab. 4.4.2 Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání a věku

	Celkem	z toho podle postavení v zaměstnání				
		zaměstnanci	zaměstnavatelé	osoby pracující na vlastní účet	členové produkčních družstev	pomáhající rodinní příslušníci
Zaměstnaní	220 743	176 727	7 072	25 693	634	930
v tom ve věku (%):						
15 - 24	8,0	7,9	1,0	5,9	1,4	7,7
25 - 34	24,0	25,0	11,0	22,3	5,0	12,7
35 - 44	27,8	28,1	27,5	29,3	16,1	22,6
45 - 54	25,3	25,4	33,5	25,3	36,6	29,8
55 - 59	10,1	10,0	15,3	9,3	23,7	13,1
60 - 64	3,3	2,7	7,5	4,5	13,7	6,9
65 - 69	0,9	0,5	2,8	2,1	2,7	3,3
70 a více	0,5	0,2	1,2	1,2	0,6	3,8
nezjištěno	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1

Největší skupina zaměstnanců a osob pracujících na vlastní účet se nachází ve věku 35 - 44 let, zaměstnavatelé jsou v průměru poněkud starší – třetina z nich se nachází ve věku 45 - 54 let. Zaměstnané ženy jsou v průměru o něco starší než muži ve všech kategoriích podle postavení v zaměstnání.

Tab. 4.4.3 Zaměstnaní podle velikostních skupin obcí a postavení v zaměstnání

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Zaměstnaní	220 743	16 806	26 128	28 785	40 884	47 736	37 529	22 875
z toho podle postavení v zaměstnání (%):								
zaměstnanci	80,1	78,5	79,8	80,2	79,6	80,0	80,4	81,7
zaměstnavatelé	3,2	2,3	2,4	2,5	3,1	3,7	4,1	3,4
osoby pracující na vlastní účet	11,6	13,7	12,5	12,1	12,1	11,4	10,7	9,9
členové produkčních družstev	0,3	0,7	0,6	0,3	0,4	0,1	0,1	0,1
pomáhající rodinní příslušníci	0,4	0,6	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,3

Nejvyšší podíl samostatně činných je v malých obcích

Při porovnání postavení v zaměstnání dle velikostních skupin obcí se ukazuje, že s růstem velikosti obce mírně roste váha zaměstnanců i zaměstnavatelů a naopak klesá podíl osob pracujících na vlastní účet. V tom se projevuje vyšší procento soukromě hospodařících rolníků i absence velkých podniků v malých obcích. V rámci kraje byly zjištěny nejvyšší podíly osob pracujících na vlastní účet v okresech Pelhřimov (13,1 %) a Třebíč (12,2 %), zatímco nejmenší váha podnikatelů se ukázala v okrese Jihlava (10,6 %), kde bylo i nejvyšší procento zaměstnanců – vlivem krajského města Jihlavy.

Tab. 4.4.4 Podnikatelé podle nejvyššího ukončeného vzdělání a věku

	Celkem	v tom podle vzdělání (%)							nezjištěno
		základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení bez maturity	úplné střední s maturitou	nástavbové studium	vyšší odborné vzdělání	vysokoškolské	bez vzdělání	
Počet podnikatelů¹⁾	33 989	3,9	44,7	32,3	2,9	0,8	15,0	0,1	0,4
v tom:									
zaměstnavatelé	7 152	1,8	28,9	36,2	3,2	0,7	28,8	0,1	0,4
osoby pracující na vlastní účet	26 837	4,4	48,9	31,3	2,8	0,8	11,3	0,1	0,4
v tom ve věku :									
15 - 29	4 327	6,0	37,2	39,3	2,8	1,6	12,6	0,2	0,3
30 - 39	9 436	3,7	48,4	32,9	3,4	1,3	9,7	0,1	0,4
40 - 49	9 321	2,6	46,6	33,3	2,1	0,3	14,7	0,1	0,3
50 - 59	8 011	3,9	46,9	26,8	2,7	0,4	18,8	0,0	0,4
60 - 69	2 447	4,4	32,3	31,9	4,8	0,7	25,4	-	0,5
70 a více	394	9,9	23,9	29,9	5,3	0,8	29,4	0,5	0,3
nezjištěno	53	18,9	30,2	41,5	-	-	5,7	-	3,8

¹⁾ včetně nezaměstnaných

Podnikatelská aktivita je podprůměrná

Jak již bylo uvedeno, podíl podnikatelů (bez zaměstnanců i se zaměstnanci) z úhrnu zaměstnaných patří na Vysočině k nejnižším mezi regiony a pohybuje se pod průměrem ČR. Ve většině správních obvodů ORP se počet obou kategorií podnikatelů na 100 zaměstnaných osob celkem pohybuje mezi 14 - 16 osobami (hodnota ČR = 16,5). Relativně nejvíce osob podniká ve správních obvodech Pelhřimova a Moravských Budějovic, kde velkou část podnikatelů tvoří soukromě hospodařící rolníci. Opakem je správní obvod města Jihlavy, kde vlivem koncentrace velkých zaměstnavatelů narůstá podíl zaměstnanců na úkor podnikatelů.

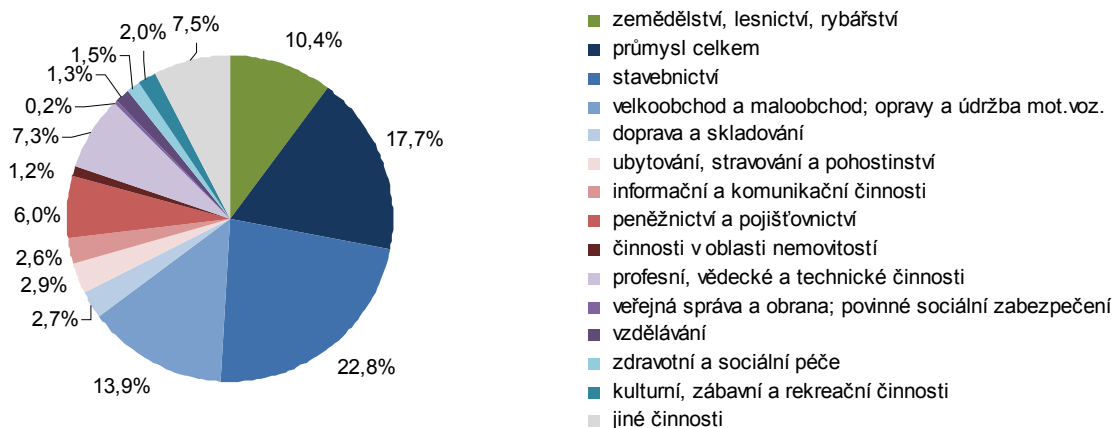
Zaměstnavatelé mají vyšší vzdělání

Vzdělanostní struktura podnikatelů se poněkud liší podle toho, zda se jedná o zaměstnavatele či osoby pracující na vlastní účet. V první skupině převažují osoby s úplným středním vzděláním s maturitou (36,2 %), za nimi následují vysokoškoláci a osoby se středním vzděláním včetně vyučení (shodně asi 29 %). Z osob pracujících na vlastní účet má téměř polovina střední vzdělání

včetně vyučení (bez maturity), následují středoškoláci s maturitou (31,3 %) a absolventi vysokých škol (11,3 %).

Podnikatelé se středním vzděláním (úplným i neúplným) jsou rovnoměrně zastoupeni ve všech věkových skupinách. Podnikatelé – vysokoškoláci mají nadprůměrné zastoupení ve starších věkových skupinách od 50 let výše.

Graf 4.4 Osoby samostatně výdělečně činné podle odvětví ekonomické činnosti (ze zjištěných hodnot)

Nejvíce osob podniká ve stavebnictví

Struktura odvětví ekonomické činnosti, ve kterých nejčastěji působí podnikatelé v Kraji Vysočina, se částečně liší od skladby odvětví všech zaměstnaných obyvatel. Nejvíce samostatně výdělečně činných osob se zabývá stavebnictvím (téměř 23 % ze zjištěných hodnot). Další velká skupina jich podniká v průmyslu (17,7 %) a v oblasti obchodu včetně oprav motorových vozidel (13,9 %). Poměrně velké procento (10,4 %) samostatně výdělečně činných osob pracuje v zemědělství, lesnictví a rybářství (sem patří např. i práce s motorovou pilou, které často provádějí i cizinci). Významná skupina osob (7,3 %) provádí profesní, vědecké a technické činnosti, např. projektování staveb aj.

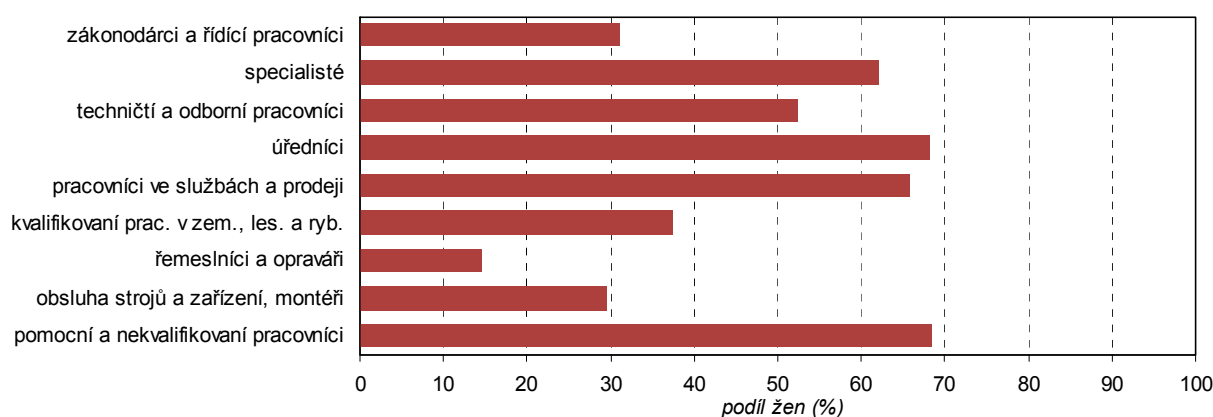
Skladba profesí odpovídá odvětvové struktuře

Z hlediska hlavních tříd zaměstnání (profesí) odpovídá rozložení pracovních sil skladbě podle odvětví. Více než třetinu zaměstnaných osob tvoří řemeslníci, kvalifikovaní dělníci, pracovníci obsluhy strojů a zařízení a montéři, tj. profese spojené s průmyslem a stavebnictvím. V nich jednoznačně převažují muži s výjimkou pracovníků obsluhy stacionárních zařízení a montážních dělníků, kde podíl žen dosahuje kolem 45 % (montáž elektroniky, plastových součástek aj.). Podíly těchto profesí patří k nejvyšším v ČR, např. pracovníci obsluhy strojů a zařízení a montéři tvoří 16 % zaměstnaných (průměr ČR je 12,5 %). Také procento kvalifikovaných pracovníků v zemědělství, lesnictví a rybářství je nejvyšší ze všech krajů (2,8 %, průměr ČR je 1,4 %).

Nejnižší zastoupení profesí ve službách a prodeji

Zastoupení profesí spojených spíše s terciární sférou patří naopak k nejnižším v republice. To se týká např. technických a odborných pracovníků (16,7 %), specialistů – včetně zdravotnických a pedagogických (13,4 %), zákonodárců a řídicích pracovníků (5,2 %) či úředníků (4,5 %, nejméně z krajů). Také podíl pracovníků ve službách a prodeji (12,4 %) je nejnižší v mezikrajském srovnání. Mezi prodavači, kde je výrazná převaha žen, byla v době sčítání zjištěna i nadprůměrná nezaměstnanost (téměř 10 %), podobně jako ve skupině pomocných a nekvalifikovaných pracovníků.

Graf 4.5 Zastoupení žen podle hlavních tříd zaměstnání

Profesní rozdíly podle pohlaví se nemění

Skladba jednotlivých profesí podle pohlaví se dlouhodobě příliš nemění. Muži jednoznačně převažují u profesí spojených s fyzickou prací a technikou (řemeslníci a opraváři, obsluha strojů a zařízení, řidiči, montéři, kvalifikovaní pracovníci v zemědělství a lesnictví). Rovněž mezi zákonodárci a řídicími pracovníky mají převahu muži, podíl žen zde dosahuje asi 31 % (mezi řídicí pracovníky se řadí také majitelé soukromých firem se zaměstnanci, tj z velké části právě muži).

Naproti tomu ženy převažují mezi specialisty (tj. včetně zdravotnických či pedagogických), v profesi technických a odborných pracovníků či mezi úředníky (přes 68 %) – v těchto profesích se uplatňují ženy s vyšším stupněm vzdělání. Další profesí s převahou žen jsou pracovníci ve službách a prodeji (asi 66 % žen) a dále pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (přes 68 %) – mezi nimi převládají ženy s nižším stupněm vzdělání.

Ekonomická aktivita žen

Ženy mají vyšší nezaměstnanost

V Kraji Vysočina bylo v roce 2011 sečteno více než 108 tisíc ekonomicky aktivních žen, tj 44,4 % z celkového počtu ekonomicky aktivních obyvatel. Z tohoto počtu žen bylo 96,7 tisíce zaměstnaných a zhruba 11,4 tisíce nezaměstnaných, což je 10,5 % z ekonomicky aktivních žen). Procento nezaměstnaných žen převyšuje o 2 procentní body podíl nezaměstnaných mužů.

Nejnižší míra ekonomické aktivity žen mezi kraji

Ekonomická aktivita žen je pochopitelně omezena jejich počtem v produktivním věku, mateřstvím a následnou péčí o děti. Míra ekonomické aktivity žen (podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na počtu všech žen ve věku 15 a více let se zjištěnou ekonomickou aktivitou) dosahuje v Kraji Vysočina 50,8 %, což je o 16,1 procentního bodu méně než míra ekonomické aktivity u mužů. Zároveň je tato hodnota nejnižší ze všech krajů ČR. Na tom se podílí zejména vysoký podíl žen v poproduktivním věku, ale i další faktory – vysoký podíl žen odcházejících do předčasného důchodu, s tím související podprůměrná úroveň mezd aj.

Nejnižší podíl pracujících důchodkyň

Ze zaměstnaných žen tvoří 4,0 % pracující důchodkyně (nejméně z krajů) a 4,6 % ženy na mateřské dovolené (tj. v délce maximálně 37 týdnů, kterým trvá jejich pracovní poměr). Asi 85 % zaměstnaných žen je v postavení zaměstnanice, 1,9 % tvoří zaměstnavatelky a 7,0 % osoby pracující na vlastní účet. V postavení pomáhajících rodinných příslušníků pracuje 700 žen, tj. 0,7 % ze zaměstnaných. Z celkového počtu zaměstnaných žen podle jednotlivých věkových kategorií je největší procento žen ve věku 40 - 49 let (28,3 %), zatímco ve skupině 60 a více let se nachází jen 3,3 % zaměstnaných žen.

Tab. 4.5.1 Ženy ve věku 15 a více let podle ekonomické aktivity, postavení v zaměstnání a počtu živě narozených dětí

	Ekonomicky aktivní celkem	v tom					Ekonomicky neaktivní celkem	Nezjištěná ekonomická aktivita
		zaměstnané	z toho postavení v zaměstnání			nezaměstnané		
			zaměstnaná	zaměstnatelky	osoby pracující na vlastní účet			
Ženy ve věku 15 a více let	108 083	96 700	82 120	1 817	6 776	11 383	104 732	6 633
v tom s počtem živě narozených dětí (%):								
0	20,7	20,1	20,6	7,6	17,6	26,5	20,9	14,3
1	14,9	14,9	14,3	15,4	15,7	15,4	10,6	13,1
2	46,7	47,9	48,3	59,4	48,0	36,7	38,9	25,1
3 a více	16,2	15,9	15,6	16,7	17,6	18,9	26,4	15,9
nezjištěno	1,4	1,3	1,1	0,9	1,1	2,5	3,2	31,6
Průměrný počet dětí	1,63	1,64	1,63	1,89	1,70	1,57	1,84	1,75

Nejvíce dětí mají zaměstnavatelky

Zhruba jednu pětinu ekonomicky aktivních žen tvoří ženy bezdětné. Mezi ženami s živě narozenými dětmi převažují ženy se dvěma dětmi (asi 47 % z ekonomicky aktivních), následují ženy se třemi a více dětmi (16,2 %) a ženy s jedním dítětem mají podíl 14,9 %. Na jednu ekonomicky aktivní ženu připadá v průměru 1,63 dítěte (v celé ČR pouze 1,46).

Ze zaměstnaných žen mají nejvyšší průměrný počet dětí zaměstnavatelky (1,89) zřejmě vlivem jejich vyššího průměrného věku. Ženy pracující na vlastní účet mají rovněž o něco vyšší průměrný počet dětí (1,7) než zaměstnané celkem. U nezaměstnaných žen je patrný vyšší podíl bezdětných žen, ale vyšší procento mají i ženy se třemi a více dětmi.

Nejvyšší průměrný počet dětí (1,84) připadá na ekonomicky neaktivní ženy, což ovlivňují hlavně nejstarší věkové kategorie žen.

Většina žen po mateřské znovu pracuje

Míra ekonomické aktivity žen se v produktivním věku postupně zvyšuje bez ohledu na počet narozených dětí. Současně platí logické pravidlo, že ženy s nižším počtem dětí dosahují vyšší míry ekonomické aktivity než ženy s více dětmi. Výjimkou je věková skupina 35 - 44 let, kde podíl ekonomicky aktivních žen se dvěma dětmi přesáhl podíl ekonomicky aktivních žen s jedním dítětem (92,1 % proti 90,7 %). Pozoruhodné je, že již ve věkové kategorii 30 - 34 let dosahují nadpoloviční zastoupení ekonomicky aktivních (56,2 %) i ženy se třemi a více dětmi, ovšem je třeba si uvědomit, že velká část z nich se řadí do skupiny nezaměstnaných žen.

Vyjížd'ka a dojížd'ka do zaměstnání a do škol

Vyjížd'ka a dojížd'ka do zaměstnání

Vyjížd'ka je významný sociální jev

Vyjížd'ka a dojížd'ka obyvatelstva do zaměstnání a do škol představuje významný sociální jev, jehož rozsah, překonávané vzdálenosti, směry a formy odrážejí ekonomickou a sídelní strukturu daného území. Na jedné straně odpovídají existujícímu stupni koncentrace obyvatelstva (respektive sídelní rozdrobenosti) a na druhé straně rozmístění pracovních příležitostí a škol.

Závislost vyjížd'ky na sídelní struktuře

Těsnou souvislost vyjížd'ky se sídelní strukturou lze dokumentovat na příkladu malých obcí. Ty jsou tradičně zdrojem intenzivní vyjížd'ky, zatímco pracovní příležitosti i školská zařízení jsou obvykle (i když samozřejmě nikoli výhradně) soustředěny v lidnatějších obcích.

Vyjíždějící osoby jsou osoby zaměstnané a žáci, studenti a učni, jejichž místo pracoviště nebo školy je v jiném domě, než ve kterém mají obvyklý pobyt.

Sčítání lidu přináší údaje o celkovém rozsahu dojížděky, její směrové orientaci i o době trvání a způsobu dopravy do zaměstnání a škol.

Tab. 5.1.1 Základní ukazatele dojížděky do zaměstnání podle okresů

	Vyjíždějící z obce				Podíl vyjíždějících denně (%)	Dojíždějící do obce			
	celkem	v tom		denně		celkem	v tom		denně
		muži	ženy				muži	ženy	
Kraj celkem	65 407	37 468	27 939	54 923	84,0	57 362	32 773	24 589	50 990
v tom okresy:									
Havlíčkův Brod	12 619	7 215	5 404	10 284	81,5	9 138	5 090	4 048	8 023
Jihlava	12 109	6 883	5 226	10 313	85,2	14 625	8 553	6 072	12 869
Pelhřimov	8 645	4 907	3 738	7 210	83,4	7 835	4 377	3 458	6 800
Třebíč	15 926	9 378	6 548	13 437	84,4	12 038	7 044	4 994	10 895
Žďár nad Sázavou	16 108	9 085	7 023	13 679	84,9	13 726	7 709	6 017	12 403

Mimo obec bydliště vyjíždí téměř třetina zaměstnaných osob

Podle výsledků sčítání lidu, domu a bytů bylo k 26. březnu 2011 na území Kraje Vysočina přes 220 tisíc zaměstnaných osob. Z nich přes 65 tisíc vyjíždí do zaměstnání mimo obec svého bydliště, z tohoto počtu téměř 55 tisíc vyjíždí denně (84,0 %). Ve srovnání s celou Českou republikou je na Vysočině podíl denní vyjížděky o 0,8 procentního bodu nižší. Podíl vyjíždějících denně do zaměstnání ve všech okresech kraje překračuje čtvrtinu, pohybuje se od 81,5 % na Havlíčkovobrodsku po 85,2 % na Jihlavsku.

Ženy se na Vysočině na celkovém počtu osob vyjíždějících do zaměstnání podílejí 42,3 %, což je o 2,5 bodu více než na celorepublikové úrovni. V jednotlivých okresech kraje tvoří ženy 41,1 % (Třebíč) až 43,6 % vyjíždějících (Žďár nad Sázavou).

Převažuje denní dojížděka do zaměstnání

Za zaměstnáním v Kraji Vysočina dojíždí přes 57 tisíc osob, z toho téměř 51 tisíc denně (88,9 %). Ve srovnání s celou Českou republikou je podíl denní dojížděky do zaměstnání o 9,2 procentního bodu vyšší. V rámci kraje se podíl osob dojíždějících denně do zaměstnání pohybuje od 86,8 % v pelhřimovském okrese po 90,5 % na Třebíčsku. Převaha mužů je ve srovnání s vyjížděkou do zaměstnání o něco mírnější, na celkovém počtu dojíždějících se podílejí 57,1 %, ženy 42,9 %, což je ve srovnání s celou Českou republikou o 3,6 bodu více. Nejvíce se v rámci kraje ženy podílejí na dojížděce v okrese Havlíčkův Brod (44,3 %), nejméně v jihlavském okrese (41,5 %).

Graf 5.1 Struktura vyjížděky do zaměstnání podle typu vyjížděky

Převládá vnitrookresní vyjížděka do zaměstnání

Dvě třetiny (66,8 %) vyjíždějících do zaměstnání na Vysočině směřují do jiné obce okresu, více než desetina (12,4 %) vyjíždí do jiného okresu kraje, téměř pětina (18,8 %) do jiného kraje České republiky a dvě procenta do zahraničí.

Mezi okresy kraje existují v zastoupení jednotlivých typů vyjížděky do zaměstnání značné rozdíly. Jednoznačně nejnižší podíl vyjíždějících do jiné obce okresu má Havlíčkovobrodsko (méně než šest desetin), současně je v tomto okrese nejmenší podíl vyjíždějících do zahraničí. Na druhé straně zde

pozorujeme nejvyšší podíly u vyjíždějících do jiného okresu kraje i do jiných krajů České republiky.

U jihlavského okresu se projevuje jeho centrální postavení v rámci kraje – nejen ve smyslu geografickém. Vyznačuje se zdaleka nejvyšším podílem vyjíždějících do jiné obce okresu (přes tři čtvrtiny) i vyjíždějících do zahraničí. Současně má ale druhý nejnižší podíl vyjíždějících do jiných okresů kraje a zejména zdaleka nejmenší zastoupení vyjíždějících do jiných krajů.

Rozhodující význam vnitrookresní dojížděky

Na celkovém počtu více než 57 tisíc osob dojíždějících do zaměstnání do některé obce kraje Vysočina se z více než tří čtvrtin podílí (76,1%) podíl dojížděky z jiné obce okresu, dojíždějící z jiného okresu kraje tvoří přes 14 %, dojížděky z jiných krajů České republiky téměř deset procent. Ve srovnání s celorepublikovou úrovní na Vysočině výrazně převažuje vnitrookresní dojížděky (oproti České republice je její podíl vyšší o 24,7 procentního bodu), naopak podstatně nižší je zastoupení dojížděky z jiného okresu kraje (o 8,8 bodu) a zejména z jiných krajů České republiky (15,9 bodu).

Tab. 5.1.2 Dojížděky do zaměstnání podle typu podle okresů

	Vyjíždějící z obce	v tom (%)				Dojíždějící do obce	v tom (%)		
		do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje	do zahraničí		z jiné obce okresu	z jiného okresu kraje	z jiného kraje
Kraj celkem	65 407	66,8	12,4	18,8	2,0	57 362	76,1	14,2	9,7
v tom okresy:									
Havlíčkův Brod	12 619	59,1	17,9	21,5	1,4	9 138	81,6	10,1	8,3
Jihlava	12 109	76,4	9,2	11,8	2,6	14 625	63,2	29,8	7,0
Pelhřimov	8 645	67,7	10,9	19,6	1,8	7 835	74,7	12,5	12,8
Třebíč	15 926	63,0	15,3	19,6	2,1	12 038	83,3	4,3	12,4
Žďár nad Sázavou	16 108	68,8	8,5	20,9	1,8	13 726	80,8	9,8	9,4

Na Jihlavsku nejnižší podíl vnitrookresní dojížděky

Nejnižší podíl dojíždějících do zaměstnání z jiné obce okresu má Jihlavsko, kde je též nejnižší dojížděky z jiných krajů České republiky. Naproti tomu zde můžeme sledovat v rámci Vysočiny zdaleka nejvyšší podíl dojíždějících z jiných okresů kraje (téměř tři desetiny). Nejvyšším podílem vnitrookresní dojížděky se vyznačuje Třebíčsko, které je však současně charakteristické mimořádně nízkým podílem dojíždějících z ostatních okresů kraje.

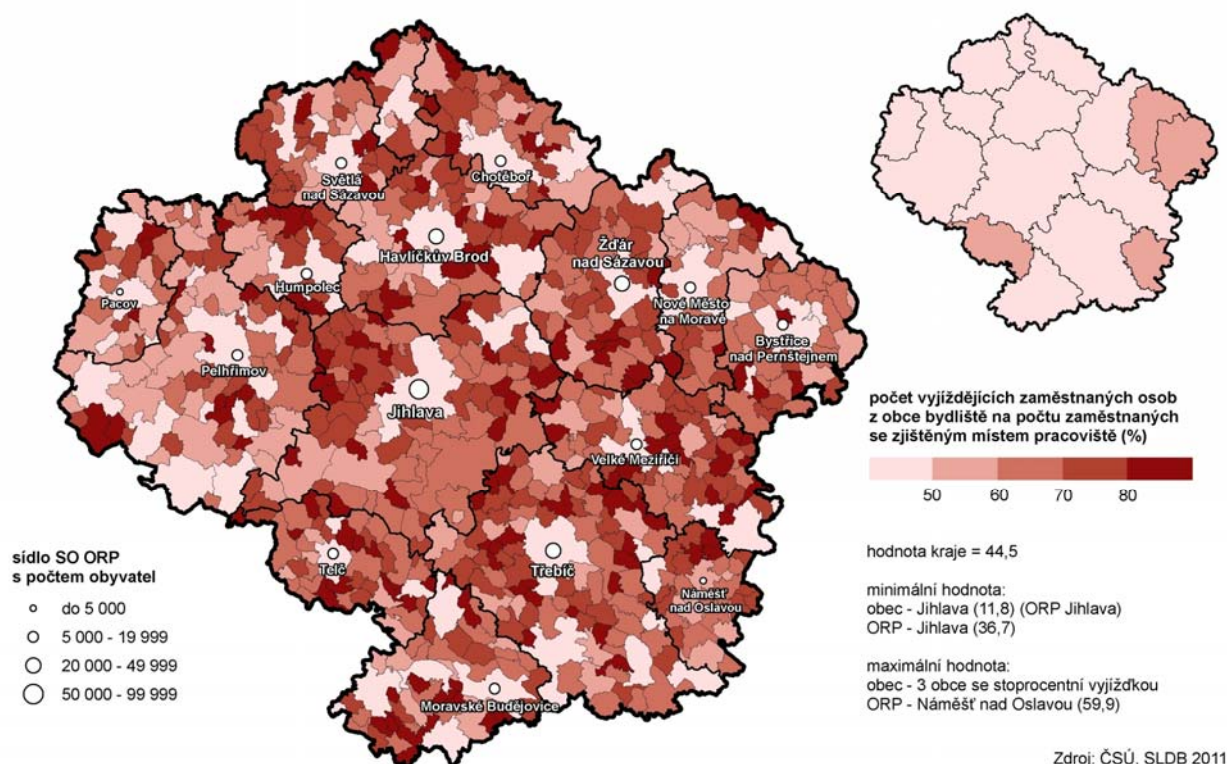
Nejčastěji do zaměstnání vyjíždějí obyvatelé malých obcí...

Nejčastěji na Vysočině do zaměstnání vyjíždějí obyvatelé nejmenších obcí do 500 obyvatel (více než polovina všech zaměstnaných osob). S rostoucí velikostí obce se jejich podíl snižuje, takže v krajském městě představují vyjíždějící jen necelých osm procent zaměstnaných osob.

... a míří převážně do jiných obcí okresu

Osoby vyjíždějící do zaměstnání z menších obcí častěji míří do jiných obcí okresu (více než tři čtvrtiny vyjíždějících), relativně méně častá je u nich dojížděky do jiných okresů kraje nebo do jiných krajů. Opačná je situace ve větších městech, zejména pak v Jihlavě, kde dojížděky do zaměstnání do jiných krajů tvoří přes třetinu vyjíždějících. Tomu odpovídá i skutečnost, že v menších obcích se na dojížděky do zaměstnání rozhodujícím způsobem podílí denní dojížděky (téměř z devadesáti procent), zatímco ve městech s 20 000 až 49 999 obyvateli představují denně vyjíždějící necelých 78 % dojížděky do zaměstnání a v krajském městě necelých 70 %.

Vyjíždka do zaměstnání podle obcí a správních obvodů ORP Kraje Vysočina
(ze zjištěných hodnot)

Tab. 5.1.3 Vyjíždějící do zaměstnání podle velikostních skupin obcí

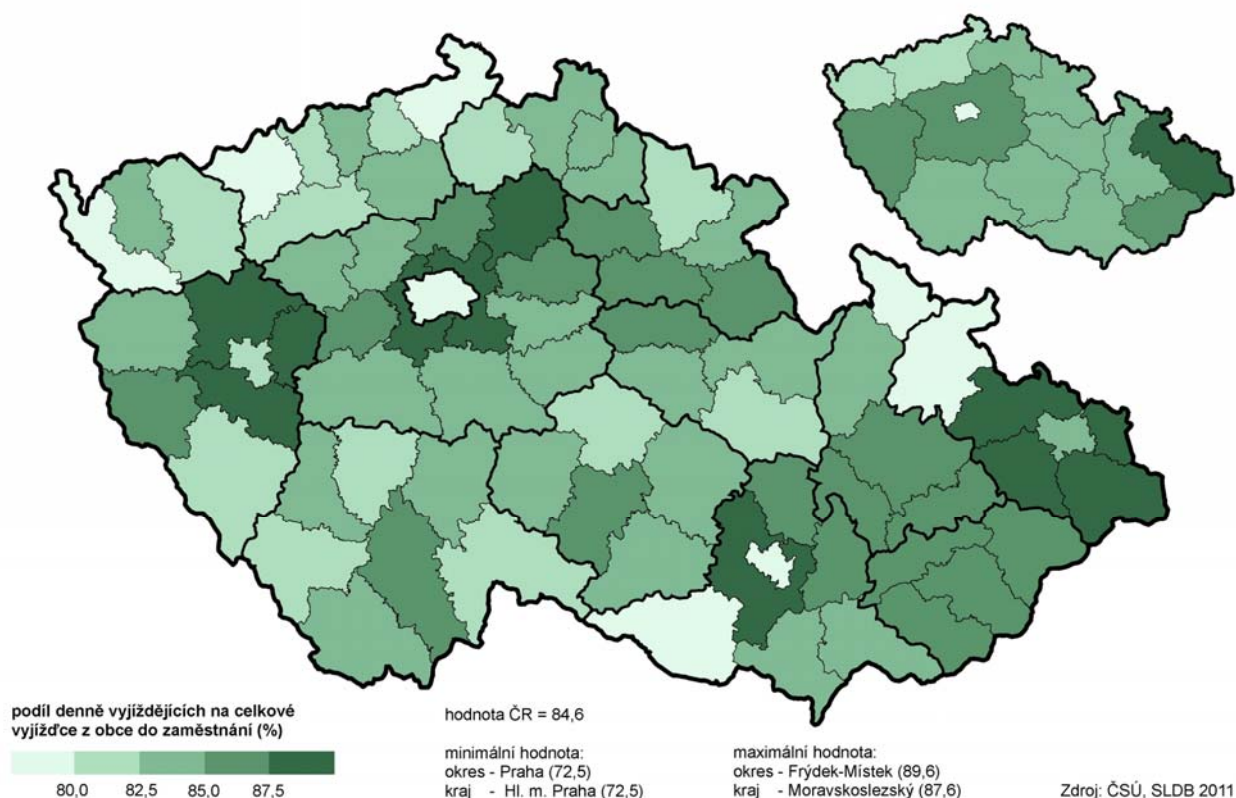
	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Vyjíždějící do zaměstnání z obce bydliště	65 407	8 369	12 467	12 316	13 987	9 979	6 568	1 721
z nich vyjíždí (%):								
do jiné obce okresu	66,8	75,5	78,5	73,8	64,9	57,1	46,9	35,9
do jiného okresu kraje	12,4	8,9	9,0	9,1	13,1	13,4	24,2	20,9
do jiného kraje	18,8	14,6	11,5	15,9	20,1	26,6	25,0	34,4
Podíl vyjíždějících zaměstnaných osob z obce bydliště (%) ¹⁾	44,5	52,5	50,1	44,7	35,7	21,6	18,1	7,7
Podíl vyjíždějících denně z úhrnu vyjíždějících (%)	84,0	88,3	88,2	86,4	84,0	78,6	77,6	69,9

¹⁾ ze zaměstnaných se zjištěným místem pracoviště

Pětina vyjíždějících do zaměstnání je padesátiletá a starší

Mezi vyjíždějícími do zaměstnání v Kraji Vysočina převažují osoby středního a vyššího věku, což je v zásadě podmíněno už věkovou skladbou zaměstnaných osob. Osoby ve věku čtyřicet a více let se na celkovém počtu vyjíždějících podílejí více než 46 %, vyjíždějící ve věku 30 až 39 let tvoří přes 30 % jejich celkového počtu. Stále ovšem platí, že relativně častěji za prací vyjíždějí spíše osoby mladší. Tak věková skupina 15 až 29 let se na celkovém počtu zaměstnaných osob podílí 18,2 %, na celkovém počtu vyjíždějících do zaměstnání ale 22,6 %, u věkové skupiny 30 až 39 let dosahují stejné hodnoty 31,2 %. Naproti tomu osoby padesátileté a starší tvoří 28,9 % zaměstnaných ale jen 20,8 % vyjíždějících do zaměstnání.

Denní vyjíždka do zaměstnání v okresech a krajích

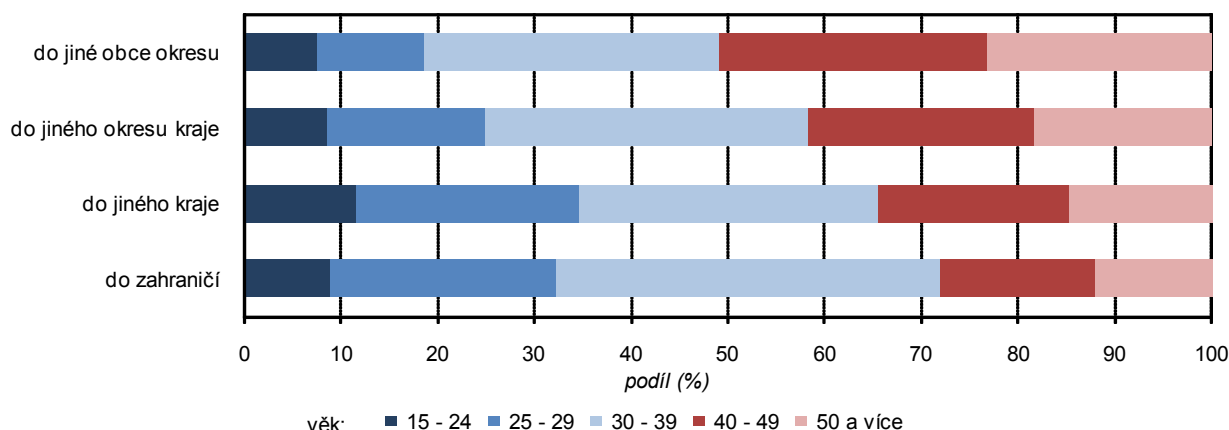
Tab. 5.1.4 Vyjíždějící do zaměstnání podle pohlaví, věku a podle okresů

	Vyjíždějící z obce	v tom (%)		v tom ve věku (%)					
		muži	ženy	15 - 24	25 - 29	30 - 39	40 - 49	50 a více	nezjištěno
Kraj celkem	65 407	57,3	42,7	8,4	14,2	31,2	25,4	20,8	0,0
v tom okresy:									
Havlíčkův Brod	12 619	57,2	42,8	8,3	14,9	31,4	24,4	21,0	0,0
Jihlava	12 109	56,8	43,2	8,6	13,4	32,1	25,5	20,4	0,0
Pelhřimov	8 645	56,8	43,2	8,8	14,6	30,2	24,9	21,5	0,0
Třebíč	15 926	58,9	41,1	7,8	13,7	30,7	25,4	22,4	0,0
Žďár nad Sázavou	16 108	56,4	43,6	8,8	14,4	31,2	26,5	19,0	0,0

Oproti ČR na Vysočině vyjíždí více mladých

Mezi jednotlivými okresy kraje nejsou ve věkové struktuře vyjíždějících výraznější rozdíly, celkově se pohybuje kolem krajské úrovně. Věkové složení vyjíždějících na Vysočině se příliš neliší ani od celorepublikových hodnot. Největší rozdíl můžeme pozorovat u osob do 30 let, jejichž podíl na celkovém počtu vyjíždějících do zaměstnání je v kraji o 1,6 procentního bodu vyšší než v celé České republice, naopak podíl padesátiletých a starších na vyjíždce do zaměstnání je na Vysočině oproti republice o 0,7 bodu nižší.

Graf 5.2 Vyjíždějící z obce do zaměstnání podle věku a typu vyjížd'ky (ze zjištěných hodnot)

Na vyjížd'ce i dojížd'ce do zaměstnání se nejvíce podílí osoby s maturitou

Mezi vyjíždějícími i dojíždějícími do zaměstnání v Kraji Vysočina jsou nejpočetněji zastoupeny osoby s plným středním vzděláním s maturitou, jen o něco nižší je podíl vyučených bez maturity. Obě tyto skupiny představují dohromady zhruba čtyři pětiny vyjíždějících i dojíždějících. Vysoký je u vyjížd'ky i dojížd'ky též podíl osob s vysokoškolským vzděláním, osoby se základním vzděláním a bez vzdělání představují zhruba tři procenta vyjíždějících i dojíždějících.

Vyšší vzdělanostní úroveň u vyjíždějících

U vyjíždějících do zaměstnání můžeme pozorovat celkově vyšší vzdělanostní úroveň než u dojíždějících. Podíl vyjíždějících se základním vzděláním je o 0,2 procentního bodu nižší než dojíždějících se stejným vzděláním, zastoupení vyjíždějících se středním vzděláním bez maturity je o 2,2 bodu nižší, naproti tomu podíl vyjíždějících s úplným středním vzděláním s maturitou je o 0,5 bodu a s vysokoškolským vzděláním o 2,0 bodu vyšší než vyjíždějících.

Tab. 5.1.5 Vyjížd'ka do zaměstnání podle nejvyššího ukončeného vzdělání podle okresů

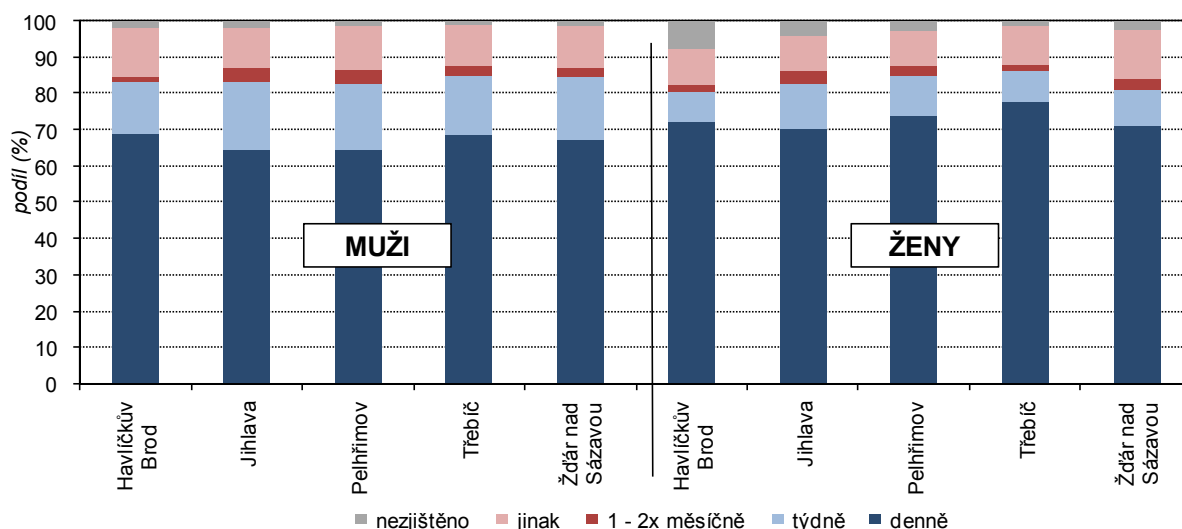
	Vyjíždějící z obce					Dojíždějící do obce				
	celkem	z toho nejvyšší ukončené vzdělání (%)				celkem	z toho nejvyšší ukončené vzdělání (%)			
		základní a bez vzdělání	střední vč. vyučení bez maturity	úplné střední s maturitou a vyšší odborné ¹⁾	vysokoškolské		základní a bez vzdělání	střední vč. vyučení bez maturity	úplné střední s maturitou a vyšší odborné ¹⁾	vysokoškolské
Kraj celkem	65 407	3,1	35,7	42,9	18,2	57 362	3,3	37,9	42,4	16,2
v tom okresy:										
Havlíčkův Brod	12 619	3,7	34,7	44,5	16,9	9 138	3,1	37,6	44,1	15,1
Jihlava	12 109	2,7	36,7	42,9	17,6	14 625	2,7	36,6	42,6	17,9
Pelhřimov	8 645	3,1	34,2	43,9	18,7	7 835	5,1	40,1	41,8	27,3
Třebíč	15 926	3,2	36,2	42,3	18,2	12 038	3,2	36,1	42,9	17,8
Žďár nad Sázavou	16 108	2,9	35,9	41,6	19,4	13 726	3,2	39,6	41,2	15,9

¹⁾ vč. nástavbového

Vyjížd'kou do zaměstnání kraj ztrácí především osoby s nejvyšším vzděláním

Vyjížd'kou do zaměstnání kraj ztrácí přes osm tisíc osob, mezi nimiž jednoznačně převládají osoby se středoškolským vzděláním (46,0 %) a vysokoškolským vzděláním (32,2 %). Nejenže tak Vysočina ztrácí, ale ztrácí tím především nejvzdělanější a nejkvalifikovanější pracovníky. Jediným okresem kraje s kladným saldem dojížd'ky do zaměstnání je jihlavský, ve kterém dojížd'ka převyšuje vyjížd'ku asi o 2 500 osob, z nich přes dvě pětiny osob se středním vzděláním s maturitou a téměř pětinu s vysokoškolským vzděláním. Naopak vyjížd'kou do zaměstnání nejvíce ztrácí okres Třebíč (asi 3 900 osob).

Graf 5.3 Struktura vyjíždějících za práci mimo obec podle pohlaví, frekvence vyjížděky a okresů

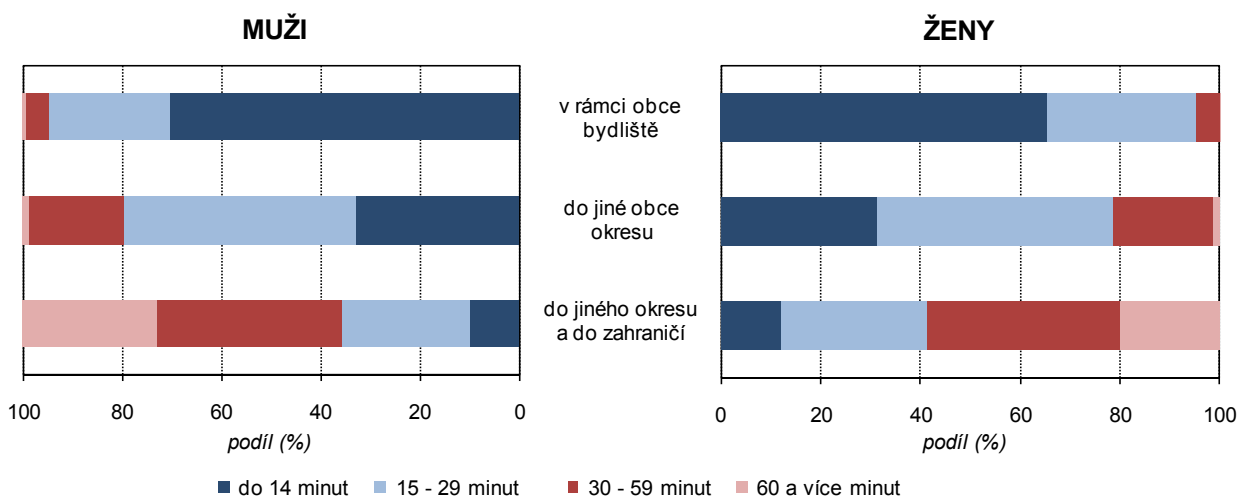
Tab. 5.1.6 Vyjíždějící do zaměstnání podle odvětví podle okresů

	Vyjíždějící z obce	z toho odvětví (%)						
		zemědělství, lesnictví, rybářství	průmysl	stavebnictví	obchod a opravy motorových vozidel	doprava a skladování	vzdělávání	zdravotní a sociální péče
Kraj celkem	65 407	5,3	39,3	5,6	8,4	6,0	5,6	7,3
v tom okresy:								
Havlíčkův Brod	12 619	5,6	38,6	5,3	7,9	6,6	5,4	7,5
Jihlava	12 109	3,8	39,6	5,6	8,9	6,7	5,6	6,5
Pelhřimov	8 645	6,6	35,9	4,7	8,6	6,7	5,4	7,8
Třebíč	15 926	5,4	41,0	6,0	8,0	5,5	5,4	6,1
Žďár nad Sázavou	16 108	5,2	39,7	5,8	8,5	5,2	6,1	8,6

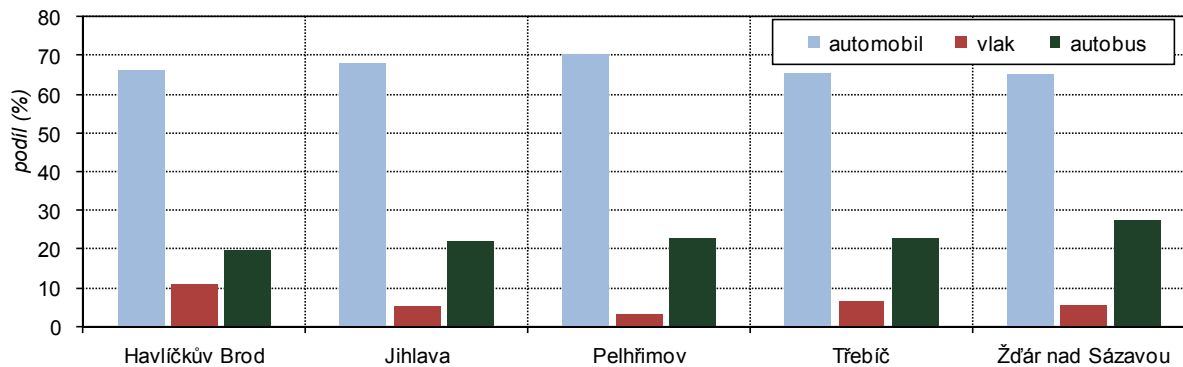
Ve vyjížděce do zaměstnání v kraji zastoupeni nejvíce pracovníci sekundárního sektoru

Ve vyjížděce do zaměstnání převažují na Vysočině především zaměstnanci ze sekundárního sektoru, kteří představují zhruba 45 % z celkového počtu osob vyjíždějících za práci. Ve srovnání s celou Českou republikou je v kraji Vysočina podíl zaměstnaných v průmyslu na celkové vyjížděce do zaměstnání vyšší o 6,1 procentního bodu, ve stavebnictví o 0,3 bodu. Osoby zaměstnané v primárním sektoru tvoří na Vysočině přes pět procent vyjíždějících, ale ve srovnání s celorepublikovou úrovní je to dvojnásobný podíl. O něco méně než v celé České republice jsou mezi vyjíždějícími zastoupeny osoby zaměstnané ve velkoobchodu, maloobchodu a opravách motorových vozidel (- 1,7 bodu) a dopravě a skladování (- 1,0 bod), prakticky stejné jsou podíly zaměstnaných v odvětví vzdělávání a zdravotnictví a sociální péče.

Graf 5.4 Vyjíždějící do zaměstnání podle pohlaví, typu vyjížděky a času stráveného dojíždkou (ze zjištěných hodnot)

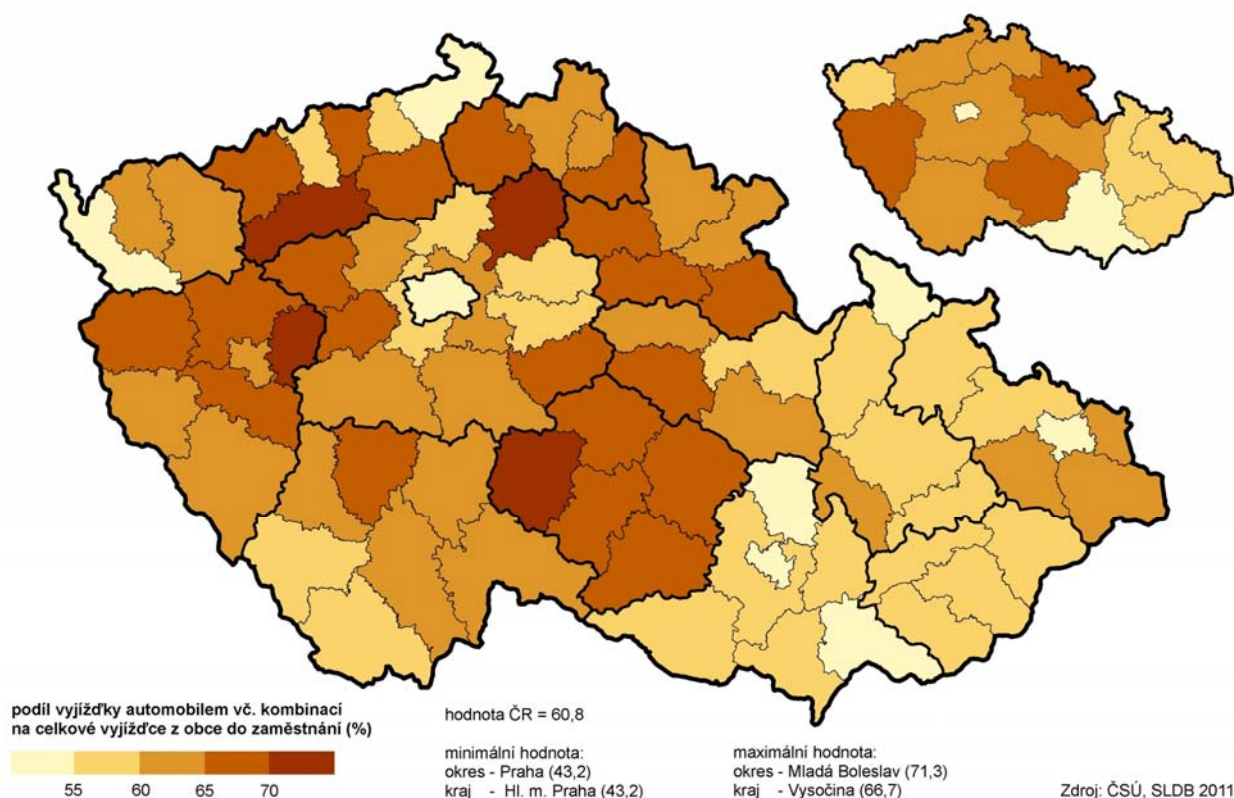
Graf 5.5 Vyjížděka do zaměstnání z obce bydliště podle použitého dopravního prostředku (včetně kombinace) a okresů

V jihlavském okrese nižší podíl vyjížděky pracovníků primárního sektoru

Mezi jednotlivými okresy kraje nejsou ve vyjížděce podle odvětví většinou výraznější rozdíly. U jihlavského okresu se však přece jen projevuje vliv krajského města, což se odráží v nižším podílu zaměstnaných v primárním sektoru, naopak více jsou zastoupeny osoby zaměstnané ve velkoobchodu, maloobchodu a opravách motorových vozidel. Okres Pelhřimov se v kraji nejvyšším podílem vyjíždějících osob zaměstnaných v primárním sektoru a nižšími podíly průmyslu a stavebnictví. Sekundární sektor je naproti tomu nejvíce zastoupen ve vyjížděce v třebíčském okrese.

Vyjíždka do zaměstnání automobilem v okresech a krajích

Vyjíždka a dojíždka do škol

Žáci a studenti na Vysočině nejčastěji vyjíždějí do škol v jiné obci okresu

Z téměř jedenatřiceti tisíc žáků a studentů, kteří v Kraji Vysočina vyjíždějí z obce obvyklého pobytu, jich většina (téměř polovina) dojíždí do škol v jiné obci okresu. Do jiného kraje České republiky nebo do zahraničí směřují více než dvě pětiny a do jiného okresu Vysočiny přes desetinu vyjíždějících žáků a studentů. Nejvyšší podíl vnitrookresní vyjíždky je v okresech s největšími městy (Jihlava, Třebíč), u nichž současně můžeme pozorovat nejnižší vyjíždku do ostatních okresů kraje. Do jiných krajů a do zahraničí vyjíždějí nejméně žáci a studenti z Jihlavska, kde je v rámci kraje největší nabídka studijních příležitostí.

Tab. 5.2.1 Dojíždka do škol podle typu podle okresů

	Vyjíždějící z obce				Dojíždějící do obce			
	celkem	v tom (%)			celkem	v tom (%)		
		do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje a do zahraničí		z jiné obce okresu	z jiného okresu kraje	z jiného kraje
Kraj celkem	30 933	47,7	10,7	41,6	20 531	71,8	16,1	12,0
v tom okresy:								
Havlíčkův Brod	5 810	40,9	17,5	41,6	3 002	79,2	7,5	13,3
Jihlava	5 382	54,5	7,3	38,2	5 920	49,5	32,1	18,4
Pelhřimov	4 319	43,2	11,8	45,0	2 617	71,3	16,5	12,2
Třebíč	7 330	51,0	7,8	41,2	4 351	86,0	6,8	7,3
Žďár nad Sázavou	8 092	47,4	10,1	42,5	4 641	82,6	10,0	7,4

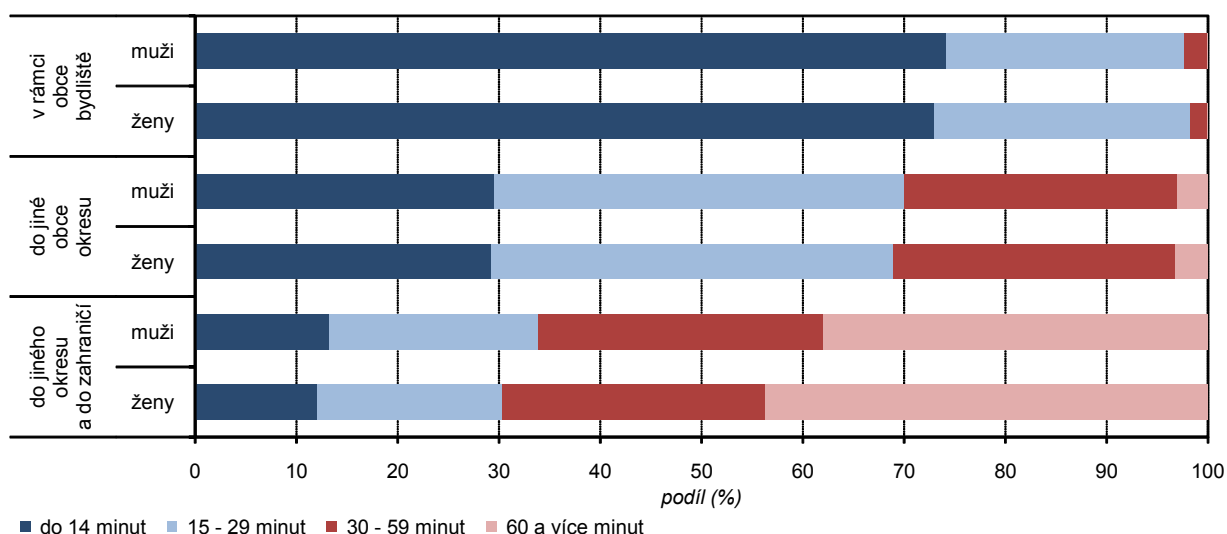
V jihlavském okrese větší váha dojížděky z jiných okresů a krajů

U dojížděky do škol jednoznačně převládají studenti a učni dojíždějící z jiných obcí okresu (téměř 72 %). Váha dojížděky z ostatních okresů kraje je menší (zhruba 16 %), dojížděka z jiných krajů České republiky je nejmenší, přes desetinu dojíždějících. Od těchto krajských hodnot se výrazně liší opět především jihlavský okres, v němž je vzhledem k vyšší nabídce vzdělávacích možností podíl vnitrookresní dojížděky do škol zhruba poloviční, naopak dojížděka z ostatních okresů kraje představuje více než 32 % a dojížděka z ostatních krajů České republiky více než 18 % dojíždějících žáků a studentů.

Třebíčsko a Žďársko mají nejvyšší podíl vnitrookresní dojížděky

Vnitrookresní dojížděka se na celkovém počtu dojíždějících do škol podílí nejvíce v okresech Třebíč a Žďár nad Sázavou, což ukazuje na skutečnost, že tamní školy mají především lokální význam. To potvrzuje i nízký podíl dojížděky z jiných krajů a – zejména v případě Třebíčska – též z ostatních okresů Vysočiny.

Graf 5.6 Vyjíždějící do škol podle pohlaví, typu vyjížděky a času stráveného dojížděkou (ze zjištěných hodnot)

Z obce bydliště vyjíždí téměř čtyři desetiny žáků a studentů

Z celkového počtu téměř jedenaosmdesáti tisíc žáků, studentů a učňů v Kraji Vysočina jich do škol z obce bydliště vyjíždí 39 %. Podíl vyjíždějících je o něco vyšší u dívek a blíží se čtyřiceti procentům. Z jednotlivých okresů kraje má výrazně nižší podíl vyjíždějících žáků a studentů pouze okres Jihlava (necelou třetinu), v ostatních se pohybuje kolem čtyřiceti procent.

Denní vyjížděka tvoří téměř dvě třetiny vyjíždějících žáků a studentů

Denně z obce bydliště vyjíždí na Vysočině téměř dvacet tisíc žáků a studentů, což jsou takřka dvě třetiny z celkového počtu vyjíždějících do škol. Největším podílem denní dojížděky žáků a studentů se vyznačují okresy Třebíč a Jihlava, což ukazuje na nejsnazší dostupnost škol, nejmenším Pelhřimovsko. Denně vyjíždějí do škol častěji chlapi než dívky. Rozdíl mezi podílem denně vyjíždějících u obou pohlaví dosahuje až devíti procentních bodů (okres Pelhřimov). Nejnižší je v okrese Havlíčkův Brod (4,7 bodu).

Tab. 5.2.2 Vyjíždějící do škol podle pohlaví podle okresů

	Podíl vyjíždějících do škol z obce bydliště z úhrnu studujících (%) ¹⁾			Denně vyjíždějící do školy z obce bydliště			Podíl vyjíždějících denně z úhrnu vyjíždějících do školy z obce (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Kraj celkem	39,0	37,7	40,2	19 834	9 966	9 868	64,1	67,6	61,0
v tom okresy:									
Havlíčkův Brod	40,6	39,6	41,6	3 607	1 815	1 792	62,1	64,5	59,8
Jihlava	32,8	31,9	33,7	3 532	1 800	1 732	65,6	68,6	62,8
Pelhřimov	39,4	37,9	40,7	2 632	1 332	1 300	60,9	65,7	56,7
Třebíč	41,1	39,6	42,5	4 835	2 428	2 407	66,0	70,1	62,2
Žďár nad Sázavou	41,2	39,9	42,5	5 228	2 591	2 637	64,6	67,8	61,7

¹⁾ se zjištěným místem školy

Nejvíce vyjíždějí žáci a studenti z malých obcí

Podíl žáků a studentů vyjíždějících z obce bydliště do škol na celkovém počtu studujících přesahuje v nejmenších obcích Vysočiny devadesát procent (v obcích s méně než 200 obyvateli činí 98,5 %), což ukazuje na skutečnost, že školy se do větších obcí soustřeďují v ještě větší míře než nabídka pracovních příležitostí. V malých obcích též můžeme pozorovat nejvyšší podíl vyjížděky do jiných obcí okresu a vyšší podíl denní vyjížděky do škol. Naproti tomu v největších městech kraje, zvláště v Jihlavě, tvoří vyjíždějící žáci jen menší díl jejich celkového počtu (v krajském městě necelou čtvrtinu) a mezi vyjíždějícími jednoznačně převládá vyjížděka do jiných krajů. Tomu odpovídá i nízký podíl denně vyjíždějících žáků a studentů.

Tab. 5.2.3 Vyjíždějící do škol podle velikostních skupin obcí

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Vyjíždějící do škol z obce bydliště	30 933	4 346	6 449	5 470	6 000	4 757	2 864	1 047
z nich vyjíždí (%):								
do jiné obce okresu	47,7	65,1	70,4	58,7	44,1	25,2	9,1	6,5
do jiného okresu kraje	10,7	8,9	7,2	9,0	12,6	13,5	16,9	8,0
do jiného kraje	40,8	25,8	22,0	31,8	42,5	60,0	72,3	82,0
Podíl vyjíždějících do škol z obce bydliště z úhrnu studujících (%) ¹⁾	56,0	98,5	90,2	69,0	55,0	40,9	32,2	24,0
Podíl vyjíždějících denně z úhrnu vyjíždějících z obce (%)	64,1	78,2	78,4	70,5	64,6	49,5	35,5	26,4

¹⁾ se zjištěným místem školy

Úhrnná bilance dojížděky do zaměstnání a do škol

Celkové negativní saldo dojížděky

Z okresů Kraje Vysočina vyjíždí do zaměstnání a do škol přes 96 tisíc osob, počet dojíždějících do okresů kraje přesahuje 77 tisíc osob. Vysočina tak má celkové negativní saldo dojížděky ve výši téměř 16 tisíc osob, na kterém se více než z poloviny (54,6 %) podílí dojížděka do škol.

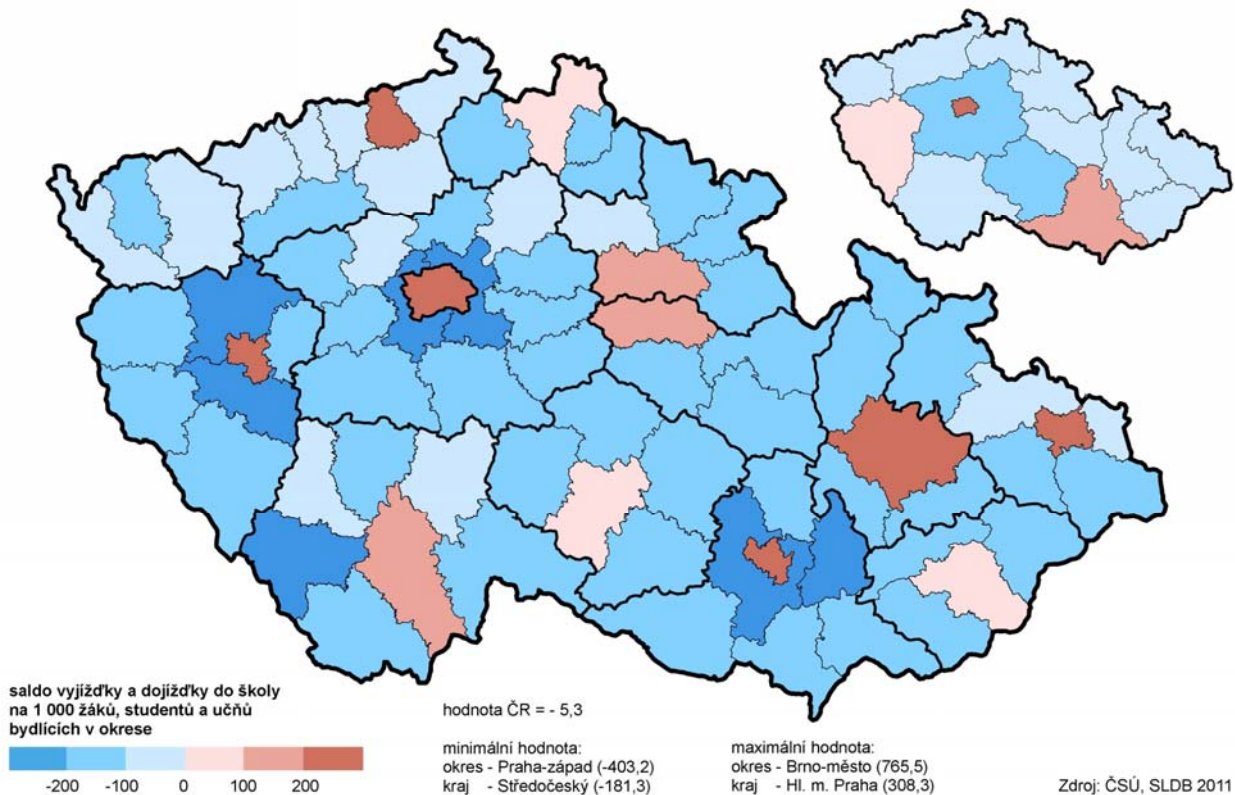
Tab. 5.3.1 Počet vyjíždějících, dojíždějících a saldo dojížděky podle okresů

	Vyjíždějící z obce			Dojíždějící do obce			Saldo dojížděky		
	do zaměstnání	do škol	celkem	do zaměstnání	do škol	celkem	do zaměstnání	do škol	celkem
Kraj celkem	65 407	30 758	96 165	57 362	20 401	77 763	-7 235	-8 700	-15 935
v tom okresy:									
Havlíčkův Brod	12 619	5 810	18 429	9 138	3 002	12 140	-3 481	-2 808	-6 289
Jihlava	12 109	5 382	17 491	14 625	5 920	20 545	2 516	538	3 054
Pelhřimov	8 645	4 319	12 964	7 835	2 617	10 452	-810	-1 702	-2 512
Třebíč	15 926	7 330	23 256	12 038	4 351	16 389	-3 888	-2 979	-6 867
Žďár nad Sázavou	16 108	8 092	24 200	13 726	4 641	18 367	-2 382	-3 451	-5 833

Relativně vyšší podíl dojížděky do škol na negativním saldu

Mezi vyjíždějícími i dojíždějícími převažuje dojížděka do zaměstnání, podíl žáků a studentů na celkovém počtu vyjíždějících se blíží jedné třetině, na počtu dojíždějících přesahuje jednu čtvrtinu. Ukazuje se tak, že vzdor existenci dvou vysokých škol a řady vyšších odborných škol na území kraje musí většina zájemců o další studium hledat svou alma mater mimo území Vysočiny.

Saldo vyjížděky a dojížděky do školy v okresech a krajích

Domácnosti

Struktura domácností

Hospodařící domácnosti

Jedním ze základních výstupů sčítání lidu, domů a bytů jsou jinde nezjistitelné údaje o domácnostech. Údaje o domácnostech byly zpracovány podle zápisů na Bytovém listu, kde osoby žijící v jednom bytě zaznamenaly příbuzenské a jiné vztahy v rámci jedné hospodařící domácnosti. Hospodařící domácnost tvoří osoby, které společně hospodaří, tj. společně hradí výdaje domácnosti. Společné hospodaření se vztahuje i na děti, které do příslušné domácnosti patří, i když samy na výdaje domácnosti nepřispívají.

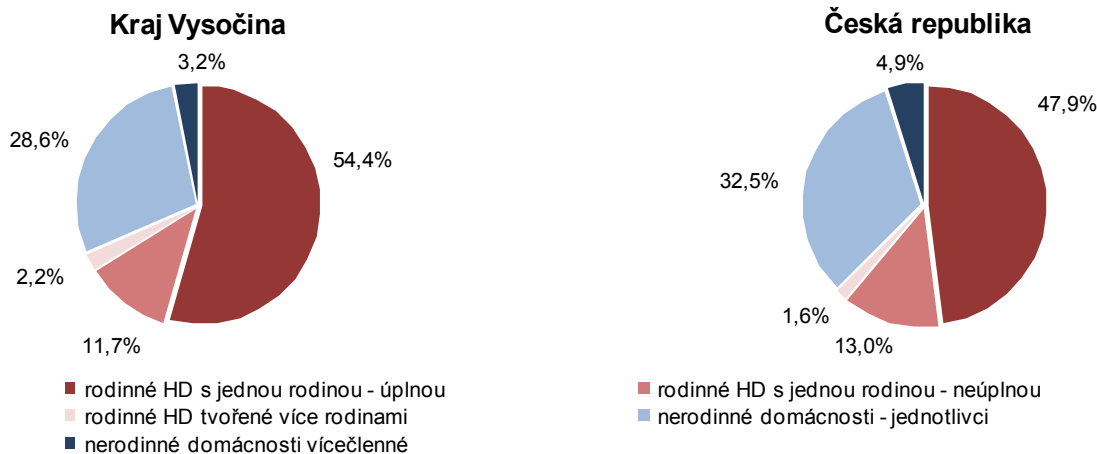
Tab. 6.1.1 Základní údaje o hospodařících domácnostech

	Hospodařící domácnosti celkem	v tom						
		rodinné domácnosti				nerodinné domácnosti		
		celkem	v tom tvořené			celkem	v tom	
			1 rodinou	2 rodinami	3 a více rodinami		domácnosti jednotlivců	vícečlenné nerodinné domácnosti
Počet domácností	198 504	135 533	131 108	4 397	28	62 971	56 688	6 283
%	100,0	68,3	96,7	3,2	0,0	31,7	90,0	10,0
Počet členů domácností	498 788	426 747	402 634	23 895	218	72 041	56 688	15 353
Průměrný počet členů	2,51	3,15	3,07	5,43	7,79	1,14	1,00	2,44

Stále převládají rodinné domácnosti Hospodařících domácností bylo v Kraji Vysočina ke dni sčítání 198 504 s celkem 498 788 členy, průměrný počet členů připadajících na jednu domácnost činil 2,51. Více než dvě třetiny domácností v kraji představovaly domácnosti rodinné (68,3 %), v drtivé většině tvořené jednou rodinou. Mezi nerodinnými domácnostmi (31,7 % celkového počtu domácností) převládaly domácnosti jednotlivců, které se v roce 2011 na Vysočině na celkovém počtu domácností podílely již více než 28 %.

Nejnižší podíl domácností jednotlivců Podíl rodinných domácností je na Vysočině ze všech krajů České republiky nejvyšší a oproti celorepublikové úrovni je vyšší o 5,7 procentního bodu. Nejnižší zastoupení rodinných domácností je v Hlavním městě Praze (52,7 %). Naproti tomu podíl domácností jednotlivců je v Kraji Vysočina ze všech regionů nejnižší, oproti úrovni celé České republiky je o 3,4 bodu menší, ve srovnání s Hlavním městem Prahou je nižší o 10,4 bodu. Domácnosti jednotlivců jsou na Vysočině více než z poloviny (51,3 %) tvořeny nepracujícími důchodci, což je nejvíce z krajů České republiky.

Graf 6.1 Struktura hospodařících domácností

pozn.: HD = hospodařící domácnosti

Podíl domácností jednotlivců stoupá s velikostí obce

Domácnosti jednotlivců i dvoučlenné jsou poměrně výrazně zastoupeny i v nejmenších obcích do 199 obyvatel, přesto se však dá obecně říci, že na Vysočině s rostoucí velikostí obce stoupá i podíl domácností jednotlivců a domácností se dvěma členy na celkovém počtu hospodařících domácností. V krajském městě takové domácnosti představují téměř dvě třetiny jejich celkového počtu.

Naproti tomu hospodařící domácnosti s větším počtem členů, čtyřmi a pěti a více, se relativně častěji vyskytují v menších obcích, kde tvoří kolem třetiny celkového počtu domácností. Ve větších městech je jejich podíl výrazně nižší, ve městech s 20 000 až 49 999 obyvateli představují jen přes 20 % domácností, v Jihlavě přes 17 %.

Rodinné domácnosti

Rodinné domácnosti jsou více zastoupeny v menších obcích, domácnosti jednotlivců více ve větších městech (rozdílly k deseti procentním bodům).

více v menších obcích V obcích do 500 obyvatel činil podíl rodinných domácností 72,1 %, podíl domácností jednotlivců 25,3 %, naproti tomu ve městech s 20 000 a více obyvateli tvořily rodinné domácnosti pouze 63,5 % a domácnosti jednotlivců 32,5 % celkového počtu domácností.

Tab. 6.1.2 Hospodařící domácnosti podle velikostních skupin obcí a počtu členů

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Hospodařící domácnosti	198 504	15 589	22 089	24 840	35 960	43 193	34 633	22 200
v tom podle počtu členů (%):								
1	28,6	27,6	23,6	25,8	27,0	29,1	31,1	34,7
2	28,7	27,5	26,5	26,8	27,9	29,3	30,5	31,2
3	17,1	15,6	16,9	16,6	17,3	17,4	17,7	16,8
4	17,8	18,3	20,9	20,0	19,3	17,5	15,9	13,3
5 a více	7,8	11,0	12,1	10,7	8,5	6,6	4,8	4,0

Na Jihlavsku nejnižší podíl rodinných domácností Zastoupení jednotlivých typů domácností v okresech kraje se s výjimkou okresu Jihlava, kde se projevuje vliv padesátitisícového krajského města, příliš neliší. V jihlavském okrese činil podíl rodinných domácností 65,5 % a domácností jednotlivců 30,6 %. Na opačném pólu stál okres Žďár nad Sázavou se 70,1 % rodinných domácností a 26,9 % domácností jednotlivců.

Domácnosti převážně ve standardních bytech Z celkového počtu 198 504 hospodařících domácností v Kraji Vysočina jich 196 872 žilo v bytech (99,2 %). Veliká většina (94,0 %) těchto domácností přebývá ve standardních bytech, v bytech se sníženou kvalitou bydlelo k 26. březnu 2011 v kraji jen 8 058 domácností. Ve standardních bytech na Vysočině nejčastěji žijí úplné rodiny (97,6 %), u nichž jsou logicky nejméně zastoupeny byty se sníženou kvalitou (1,8 %). Byty se sníženou kvalitou se častěji vyskytují u hospodařících domácností tvořených neúplnou rodinou (4,2 % těchto domácností) a ještě více to platí o domácnostech jednotlivců, kterých v takových bytech na Vysočině ke dni sčítání žilo 7,6 %.

Tab. 6.1.3 Hospodařící domácnosti podle velikostních skupin obcí a typu domácnosti

	Celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Hospodařící domácnosti	198 504	15 589	22 089	24 840	35 960	43 193	34 633	22 200
v tom (%):								
rodinné domácnosti	68,3	69,8	73,8	71,7	70,2	67,6	65,6	60,4
domácnosti jednotlivců	28,6	27,6	23,6	25,8	27,0	29,1	31,1	34,7
vícečlenné nerodinné domácnosti	3,2	2,6	2,6	2,6	2,8	3,3	3,4	4,9

**Domácnosti nejčastěji
bydlí v bytě ve vlastním
domě**

Nejvíce hospodařících domácností v Kraji Vysočina bydlí v bytě ve vlastním domě (50,5 %), dalších 17,1 % v bytě v osobním vlastnictví a 14,3 % v bytech nájemních. U domácností tvořených jednou úplnou rodinou můžeme pozorovat vyšší podíl bytů ve vlastním domě (58,6 %), naproti tomu u domácností tvořených jednou neúplnou rodinou a domácností jednotlivců je tento právní důvod užívání bytu zastoupen výrazně méně (44,0 % a 36,7 %). Naproti tomu jsou u nich více zastoupeny byty v osobním vlastnictví a nájemní (u obou typů domácností přes 18 a 19 %).

**Domácnosti častěji žijí
v bytech s větším
počtem místností**

Většina hospodařících domácností žije na Vysočině v bytech se čtyřmi obytnými místnostmi (29,0 %) a pěti a více obytnými místnostmi (27,8 %). U jednotlivých typů domácností je však situace odlišná. Tak u domácností tvořených jednou úplnou rodinou převládají byty s pěti a více obytnými místnostmi (35,5 %), naproti tomu u domácností jednotlivců byty se třemi obytnými místnostmi (29,9 %).

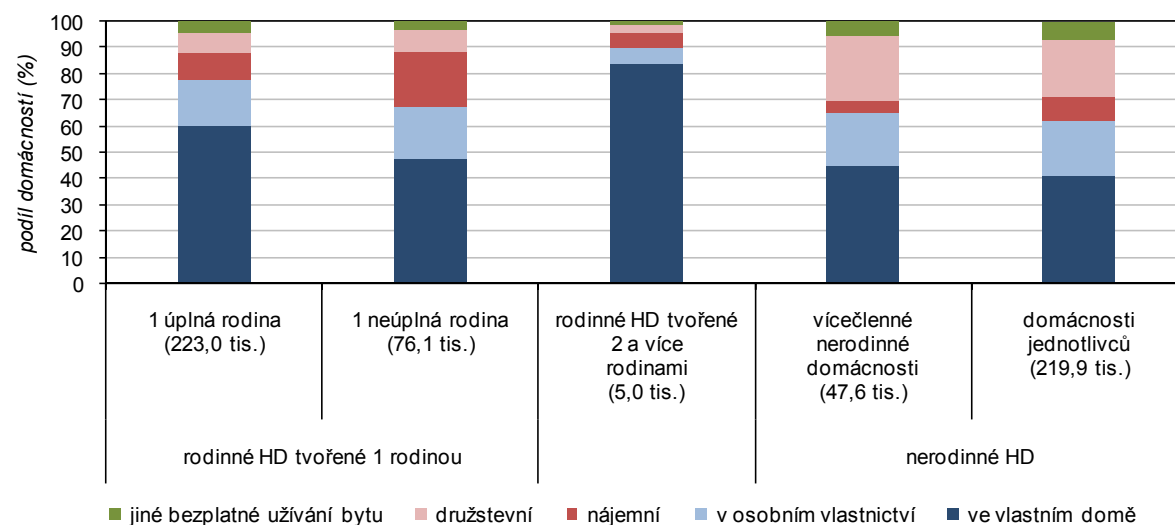
**Byty rodinných
domácností relativně
stísněnější**

U největší části hospodařících domácností (23,4 %) připadala v průměru na jednoho člena domácnosti obytná plocha o výměře 40,0 m² a více, u dalších 13,7 % domácností plocha 20,0 až 24,9 m² a u 13,6 % domácností obytná plocha 15,0 až 19,9 m².

V případě domácností tvořených jednou rodinou, ať už úplnou či neúplnou, je průměrná plocha připadající na jednoho člena domácnosti podstatně nižší. U domácností tvořených jednou úplnou rodinou to je nejčastěji 15 až 19,9 m² (17,9 % těchto domácností) a 20 až 24,9 m² (17,6 %). Podobně je tomu u domácností tvořených jednou neúplnou rodinou, kde největší díl (16,2 %) představují domácnosti, v nichž na osobu připadá 20 až 24,9 m² obytné plochy, domácnosti s průměrnou plochou na osobu 15 až 19,9 m² představují 14,4 %.

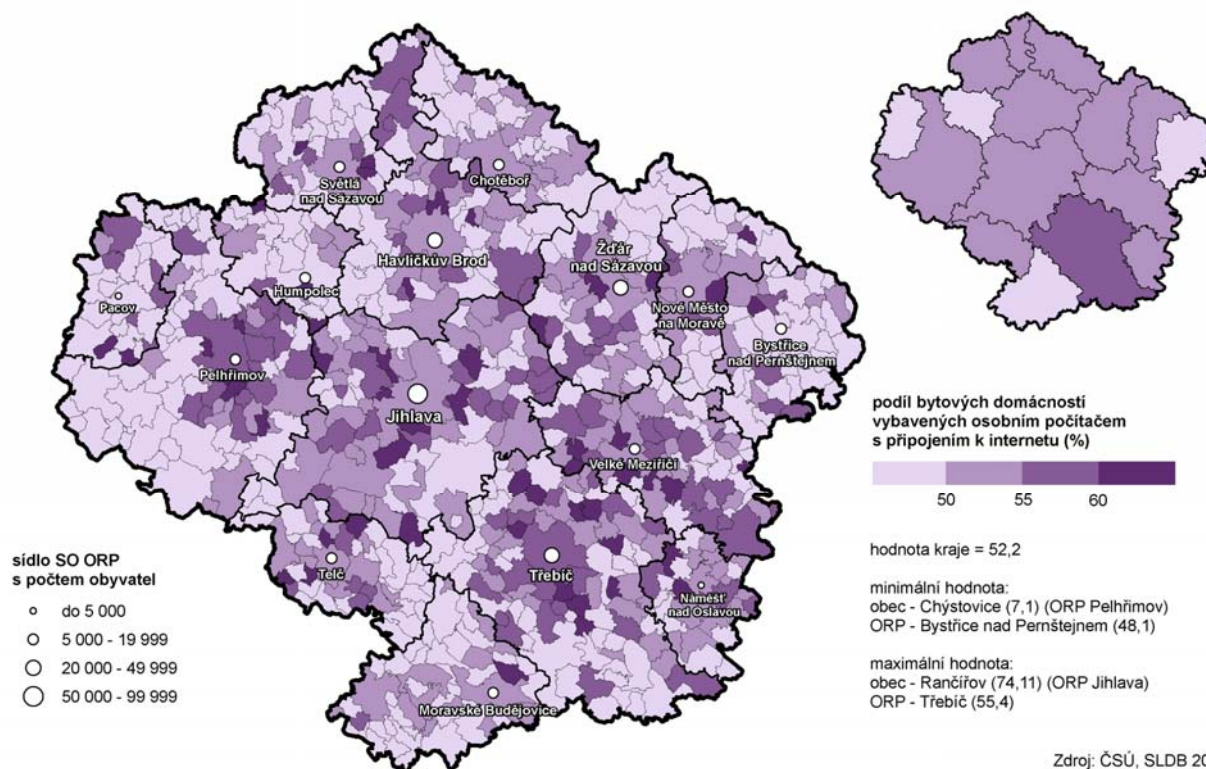
Logicky zcela jinak tomu je u domácností jednotlivců, které více než z poloviny (55,6 %) žijí v bytech s obytnou plochou 40,0 a více m². Jen asi u 6 % jejich domácností činí 25,0 až 29,9 m², podíl ostatních rozmezí je ještě nižší.

Graf 6.2 Hospodařící domácnosti bydlící v bytech podle typu domácnosti a podle právního důvodu užívání bytu (ze zjištěných hodnot)

pozn.: HD = hospodařící domácnosti

Domácnosti vybavené internetem v obcích a správních obvodech ORP Kraje Vysočina

Rodinné domácnosti

Převládají domácnosti tvořené jednou rodinou

Ze 135 533 rodinných domácností v Kraji Vysočina byla velká většina (96,7 %) tvořena jednou rodinou, domácností složených ze dvou nebo více rodin bylo 4 425 (3,3 %). Domácnosti tvořené dvěma a více rodinami se častěji vyskytují v menších obcích, jejich nejvyšší zastoupení je v obcích s 200 až 499 obyvateli (5,0 %), nejnižší pak v největších městech kraje (v městech s 20 000 až 49 999 obyvateli 1,8 %, v krajském městě 2,0 %).

Tab. 6.2.1 Rodinné domácnosti podle velikostních skupin obcí a podle typu domácnosti

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Rodinné domácnosti	135 533	10 874	16 308	17 801	25 252	29 183	22 703	13 412
v tom:								
tvořené 1 rodinou	131 108	10 367	15 496	17 037	24 386	28 384	22 291	13 147
úplné rodiny	107 900	8 757	13 287	14 440	20 307	22 957	17 766	10 386
v tom (%):								
se závislými dětmi	42,5	41,5	44,9	44,0	43,3	41,5	41,8	39,6
bez závislých dětí	57,5	58,5	55,1	56,0	56,7	58,5	58,2	60,4
neúplné rodiny	23 208	1 610	2 209	2 597	4 079	5 427	4 525	2 761
v tom (%):								
se závislými dětmi	48,5	37,1	38,9	45,8	46,1	50,0	55,4	54,9
bez závislých dětí	51,5	62,9	61,1	54,2	53,9	50,0	44,6	45,1
tvořené 2 a více rodinami	4 425	507	812	764	866	799	412	265

S rostoucí velikostí obce ubývá úplných rodin

Rovněž podíl úplných rodin se snižuje s růstem velikostní skupiny obce. V obcích a městech do 5 000 obyvatel vesměs překračuje čtyři pětiny (největší je v obcích s 200 až 499 obyvateli, kde činí 81,5 %), naproti tomu v Jihlavě dosahuje pouze 77,4 %. Logicky potom s velikostí obce roste zastoupení neúplných rodin, které v krajském městě ke dni sčítání tvořily více než pětinu (20,6 %) rodinných domácností. Relativně vysoký byl v největších městech Vysočiny i podíl neúplných rodin se závislými dětmi, ve městech s 20 000 až 49 999 dosáhl 11,0 %, v Jihlavě 11,3 %. V obcích s 200 až 499 obyvateli nebyl ve srovnání s tím ani poloviční (5,3 %).

Poměrně nevýrazné meziokresní rozdíly

Podíl domácností tvořených jednou rodinou na celkovém počtu rodinných domácností se v okresech Kraje Vysočina pohybuje od 96,3 % ve žďárském okrese po 97,0 % v okrese Jihlava. Tomu odpovídá zastoupení rodinných domácností složených ze dvou či více rodin (3,0 % Jihlavsko, 3,7 % Žďársko). Jihlavský okres má v rámci kraje též nejnižší podíl úplných rodin (78,9 % rodinných domácností) a nejvyšší zastoupení neúplných rodin (18,1 %) a neúplných rodin se závislými dětmi (9,1 %). Na opačném pólu stojí v těchto ukazatelích okresy Pelhřimov a Žďár nad Sázavou. Úplné rodiny tvoří na Pelhřimovsku 80,1 % rodinných domácností, zastoupení neúplných rodin dosahuje na Pelhřimovsku a Žďársku shodně 16,7 % a neúplné rodiny se závislými dětmi představují v těchto okresech 7,8 % rodinných domácností.

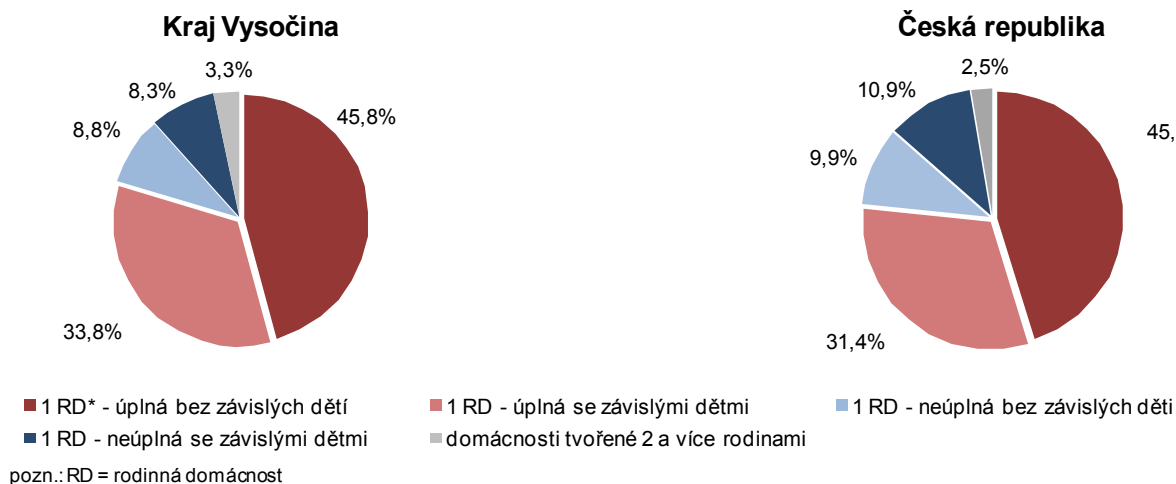
Vyšší zastoupení úplných rodin

Do značné míry venkovský ráz osídlení na Vysočině vychází najevo ze srovnání složení rodinných domácností v kraji a celé České republice. Podíl hospodařících rodinných domácností je na Vysočině o 0,8 procentního bodu vyšší než na celorepublikové úrovni, zastoupení úplných rodin je o 3,0 body vyšší, naproti tomu neúplných rodin je ve srovnání s Českou republikou méně o 3,8 bodu a neúplných rodin se závislými dětmi o 2,1 bodu.

Tab. 6.2.2 Rodinné domácnosti bydlící v bytech podle typu domácnosti a podle typu bytu, právního důvodu užívání a velikosti bytu

	Celkem	v tom hospodářcí domácnosti tvořené								2 a více rodinami
		1 rodinou								
		úplné rodiny				neúplné rodiny				
		celkem	s počtem závislých dětí			celkem	s počtem závislých dětí			
			0	1	2 a více		0	1	2 a více	
Rodinné domácnosti bydlící v bytech	135 054	107 566	61 851	18 752	26 963	23 064	11 907	7 229	3 928	4 424
z toho podle typu bytu (%):										
byty standardní	97,0	97,6	97,4	96,5	98,7	93,9	94,3	91,6	97,0	98,6
byty se sníženou kvalitou	2,2	1,8	1,9	2,6	1,1	4,2	4,3	5,3	1,9	1,2
z toho podle právního důvodu užívání bytu (%):										
ve vlastním domě	56,9	58,6	57,1	55,3	64,2	44,0	52,5	33,2	37,8	82,7
v osobním vlastnictví	16,7	16,7	17,8	17,8	13,4	18,8	18,0	20,8	17,7	5,7
jiné bezplatné užívání bytu	3,7	4,0	4,9	2,3	3,0	2,8	2,7	2,6	3,3	1,2
nájemní	12,0	10,6	10,1	12,0	10,9	19,7	13,7	25,0	28,0	5,4
družstevní	7,1	7,1	7,0	8,3	6,5	8,0	7,4	8,8	8,5	3,3
z toho podle počtu obytných místností bytu (%):										
1	1,7	1,4	1,6	1,4	1,1	3,3	2,8	4,3	3,0	1,1
2	6,3	5,5	6,4	5,4	3,6	10,8	8,9	13,9	10,6	2,0
3	22,1	21,7	24,5	19,8	16,7	26,3	26,5	26,1	26,1	10,2
4	32,3	33,2	34,0	32,1	32,1	29,4	31,1	26,1	30,5	25,0
5 a více	34,3	35,5	31,0	37,2	44,9	23,5	25,2	19,9	25,0	60,1

Graf 6.3 Struktura rodinných domácností

Graf 6.4 Struktura domácností tvořených 1 rodinou podle počtu závislých dětí

V čele domácnosti nejčastěji ekonomicky aktivní osoba

V případě více než dvou třetin (67,3 %) domácností tvořených jednou rodinou stojí v jejich čele ekonomicky aktivní osoba. Necelá třetina domácností (30,2 %) složených z jedné rodiny má v čele ekonomicky neaktivní osobu. V případě více než pěti tisíc domácností stojí v Kraji Vysočině v čele domácnosti nezaměstnaná osoba (3,9 % domácností tvořených jednou rodinou). Opět vidíme velice výrazné rozdíly mezi domácnostmi tvořenými úplnými a neúplnými rodinami. V čele úplných rodin stojí ekonomicky aktivní osoba v 68,8 % případů, u neúplných rodin je to o 8,2 procentního bodu méně. U zaměstnaných osob činí rozdíl ve prospěch úplných rodin 11,8 bodu, naproti tomu podíl neúplných rodin v čele s nezaměstnanou osobou je ve srovnání se stejným typem úplných rodin více než dvojnásobný. U neúplných rodin je též vyšší zastoupení rodin v čele s ekonomicky neaktivní osobou. Pozoruhodný je též vysoký podíl neúplných rodin se závislými dětmi a ekonomicky neaktivní osobou v čele (10,2 %).

Tab. 6.2.3 Domácnosti tvořené 1 rodinou podle typu rodiny a ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti

	Celkem	v tom					
		úplné rodiny				neúplné rodiny	
		celkem	v tom		celkem	v tom	
			bez závislých dětí	se závislými dětmi		bez závislých dětí	se závislými dětmi
Domácnosti tvořené 1 rodinou	130 976	107 768	61 957	45 811	23 208	11 948	11 260
v tom ekonomická aktivita osoby v čele domácnosti (%):							
ekonomicky aktivní	67,3	68,8	48,8	95,8	60,6	41,2	81,3
v tom:							
zaměstnaná	63,4	65,5	45,8	92,1	53,7	37,4	71,1
nezaměstnaná	3,9	3,3	3,0	3,7	6,9	3,8	10,2
ekonomicky neaktivní	30,2	29,2	48,9	2,4	35,1	55,1	13,8
ekonomická aktivita nezjištěna	2,5	2,1	2,3	1,8	4,3	3,7	5,0

Domácnosti nejčastěji dvoučlenné

Domácnosti tvořené jednou úplnou rodinou jsou na Vysočině nejčastěji (z 36,5 %) dvoučlenné. Z nich přes polovinu tvoří domácnosti bez ekonomicky aktivních osob. Tříčlenné domácnosti představují téměř čtvrtinu těchto domácností (23,9 %) a jsou mezi nimi nejvíce zastoupeny domácnosti, v nichž jsou ekonomicky aktivní dva členové (45,4 %). Domácnosti čtyřčlenné jsou v Kraji Vysočina mezi domácnostmi tvořenými jednou úplnou rodinou druhé nejčetnější (29,4 %) a i mezi nimi převládají domácnosti se dvěma ekonomicky aktivními členy (58,2 %). Domácností s pěti a více členy je na Vysočině u tohoto typu domácností desetina.

Domácnosti na Vysočině o něco větší než v ČR

Průměrný počet členů hospodařící domácnosti tvořené jednou úplnou rodinou je v kraji 3,16, z toho členů s vlastním příjmem 2,17. Domácnosti tvořené jednou rodinou jsou tak na Vysočině o něco větší než v celé České republice, kde průměrný počet členů domácnosti činí 3,05 osoby a průměrný počet členů s vlastním příjmem 2,09 osoby.

Tab. 6.2.4 Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou - manželské páry a faktická manželství bydlící v bytech podle právního důvodu užívání bytu a ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti

	Celkem	z toho podle právního důvodu užívání bytu (%)				
		ve vlastním domě	v osobním vlastnictví	jiné bezplatné užívání	nájemní	družstevní
Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou - manželské páry a faktická manželství bydlící v bytech	104 129	60,4	17,2	4,1	11,0	7,3
v tom podle ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti:						
zaměstnaní	68 522	61,0	17,4	2,5	11,1	8,0
v tom podle postavení v zaměstnání:						
zaměstnanci	51 891	58,2	19,0	2,3	11,7	8,7
zaměstnavatelé	3 705	75,9	11,0	2,4	6,2	4,6
osoby pracující na vlastní účet	10 704	69,5	12,3	3,2	9,2	5,9
ostatní vč. nezjištěno	2 203	62,5	16,0	2,3	13,1	6,2
nezaměstnaní	3 378	56,6	14,8	3,3	18,1	7,2
ekonomicky neaktivní	30 426	59,7	17,0	7,9	9,5	5,9
ekonomická aktivita nezjištěna	1 803	55,4	16,9	2,8	18,5	6,5

Úplné rodiny žijí nejčastěji ve vlastních domech

Domácnosti tvořené jednou úplnou rodinou (manželské páry i faktická manželství) žijí nejčastěji v bytech ve vlastním domě (v šesti desetinách případů), druhým nejčastějším důvodem užívání bytu je osobní vlastnictví, více než z jedné desetiny jde o byty nájemní. Byty ve vlastním domě se nejčastěji vyskytují u zaměstnavatelů (téměř 76 % bytů u této skupiny), časté jsou též u osob pracujících na vlastní účet. Relativně méně se s nimi setkáváme u osob ekonomicky neaktivních, nezaměstnaných i u zaměstnanců.

Byty v osobním vlastnictví jsou nejvíce zastoupeny u zaměstnanců a ekonomicky neaktivních osob. V bytech nájemních relativně nejčastěji žijí nezaměstnaní a osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou.

Faktická manželství tvoří téměř 8 % domácností

I v Kraji Vysočina jsou stále častějším jevem faktická manželství. Faktických manželství bylo na Vysočině ke dni sčítání 8 558, což představovalo 7,9 % všech domácností, tvořených jednou úplnou rodinou. Více než polovina těchto domácností byla bez závislých dětí (54,1 %), více než čtvrtina s jedním závislým dítětem (26,7 %). Faktických manželství, v nichž jsou oba partneři svobodní, bylo na Vysočině 37,0 %, podíl svazků, v nichž byli muž i žena rozvedení nebo ovdovělí, se blížil třem desetinám. Nejvíce žen (více než třetina) ve faktických manželstvích byla ve věku 25 až 34 let, za nimi následovala více než pětina žen padesátiletých a starších.

Tab. 6.2.5 Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou - faktická manželství podle věku ženy, počtu závislých dětí a rodinného stavu partnerů

	Celkem		z toho podle věku ženy (%)				
	počet	%	15 - 24	25 - 34	35 - 39	40 - 49	50 a více
Faktická manželství	8 558	100,0	9,9	35,7	15,1	17,5	21,8
v tom podle počtu závislých dětí:							
bez závislých dětí	4 630	54,1	12,4	28,5	5,5	15,5	38,1
1 dítě	2 281	26,7	10,3	45,9	18,7	21,1	3,9
2 děti	1 339	15,6	2,0	44,2	35,5	17,7	0,6
3 a více dětí	308	3,6	2,9	29,9	45,5	21,1	0,6
z toho podle rodinného stavu:							
muž i žena svobodní	3 163	37,0	23,6	64,0	9,8	2,0	0,6
muž svobodný, žena vdaná	35	0,4	0,0	40,0	11,4	20,0	28,6
muž svobodný, žena rozvedená nebo ovdovělá	1 125	13,1	0,6	22,8	25,5	26,0	25,1
muž ženatý, žena svobodná	29	0,3	13,8	58,6	13,8	6,9	6,9
muž ženatý, žena vdaná	858	10,0	1,0	18,4	17,5	24,2	38,8
muž ženatý, žena rozvedená nebo ovdovělá	69	0,8	0,0	14,5	15,9	36,2	33,3
muž rozvedený nebo ovdovělý, žena svobodná	749	8,8	10,1	53,0	18,8	12,0	6,0
muž rozvedený nebo ovdovělý, žena vdaná	63	0,7	0,0	15,9	17,5	30,2	36,5
muž i žena rozvedení nebo ovdovělí	2 466	28,8	0,2	6,7	15,2	32,2	45,7

Podíl faktických manželství oproti ČR nižší

Vzdor nezanedbatelnému počtu faktických manželství na Vysočině se i u nich do jisté míry projevuje venkovsky konzervativní charakter kraje a jeho sídelní struktura. Jejich podíl na celkovém počtu domácností, tvořených jednou úplnou rodinou, je ve srovnání s celou Českou republikou nižší o 3,3 procentního bodu. Podíl faktických manželství, v nichž jsou oba partneři svobodní, je na Vysočině o 4,9 bodu nižší než na celorepublikové úrovni, naproti tomu podíl svazků, v nichž jsou muž i žena rozvedeni nebo ovdovělí, je o dva body vyšší. Podíl žen ve faktických manželstvích ve věku 25 až 34 let byl oproti České republice o 3,2 bodu nižší, naproti tomu podíl žen padesátiletých a starších byl o 1,9 bodu vyšší.

Faktických manželství přibývá s velikostí obce

Podíl faktických manželství na celkovém počtu domácností tvořených jednou úplnou rodinou obecně roste s velikostí skupinou obce. V obcích do 999 obyvatel nepřekračuje 6,5 %, ale již v obcích a městech s 1 000 až 4 999 obyvateli tvoří 7,9 % a v největších městech kraje dosahuje 9,5 % (města s 20 000 až 49 999 obyvateli) a 10,9 % (krajské město).

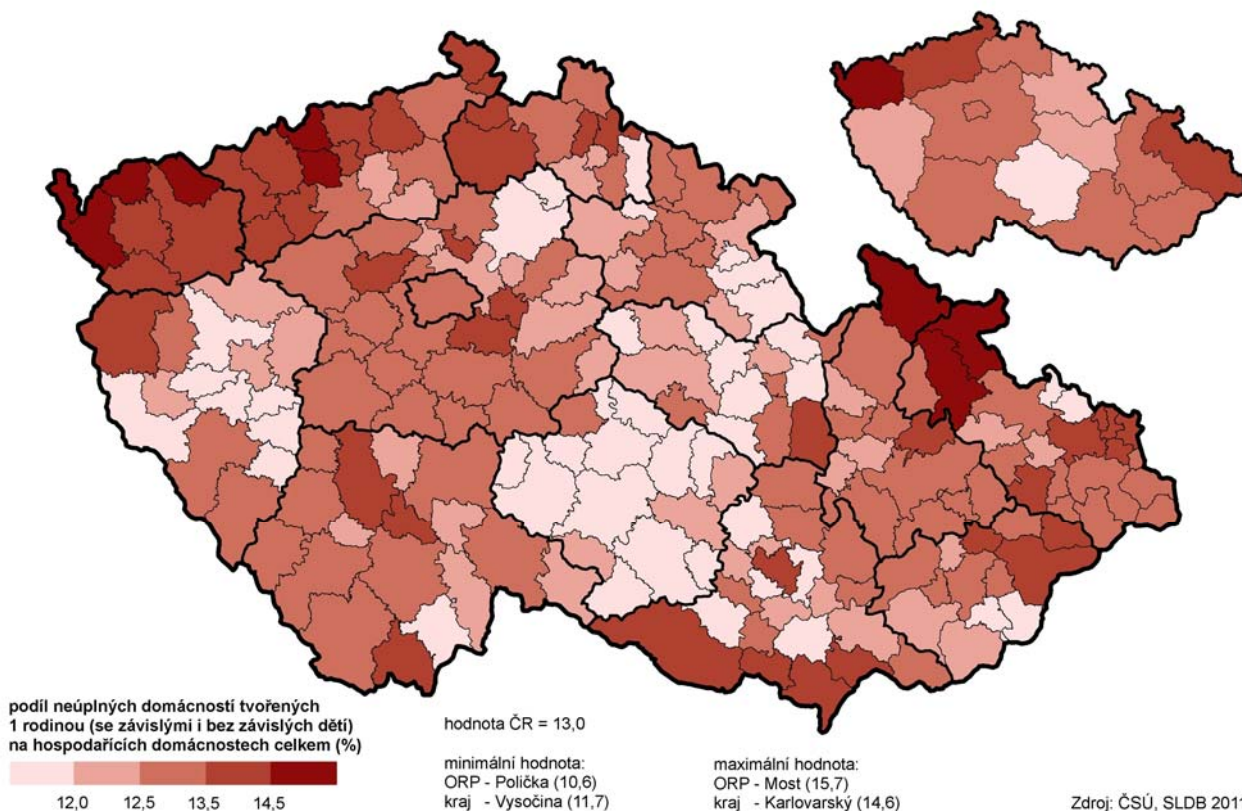
Tab. 6.2.6 Domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou podle počtu závislých dětí a ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti

	V čele muž	v tom s počtem závislých dětí			V čele žena	v tom s počtem závislých dětí		
		0	1	2 a více		0	1	2 a více
Neúplné rodiny	4 559	2 587	1 415	557	18 649	9 361	5 885	3 403
v tom podle ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti:								
zaměstnaní	2 757	1 217	1 093	447	9 713	3 248	4 134	2 331
v tom podle postavení v zaměstnání:								
zaměstnanci	2 030	889	800	341	8 233	2 751	3 471	2 011
zaměstnavatelé	136	60	55	21	203	72	85	46
osoby pracující na vlastní účet	455	194	191	70	708	234	304	170
ostatní vč.nezjištěno	136	74	47	15	569	191	274	104
nezaměstnaní	281	135	107	39	1 319	318	609	392
ekonomicky neaktivní	1 258	1 094	121	43	6 881	5 495	797	589
ekonomická aktivita nezjištěna	263	141	94	28	736	300	345	91

V čele neúplných rodin převážně ženy

Z 23 208 domácností, tvořených v Kraji Vysočina jednou neúplnou rodinou, stál v 19,6 % v čele domácnosti muž, v 80,4 % žena. Podle ekonomické aktivity mezi muži i ženami v čele neúplných rodin převládaly zaměstnané osoby (60,5 % mužů a 52,1 % žen). Nezaměstnaných bylo 6,2 % mužů a 7,1 % žen, podíl ekonomicky neaktivních mužů v čele neúplných rodin činil 27,6 % a žen 36,9 %. Ekonomickou aktivitu se nepodařilo zjistit u 5,8 % mužů a 3,9 % žen.

Neúplné rodiny ve správních obvodech ORP a krajích

Neúplné rodiny se závislými dětmi mají v čele většinou zaměstnané osoby

U neúplných rodin bez závislých dětí je osoba stojící v čele domácnosti nejčastěji ekonomicky neaktivní v případě žen (58,7 %), u mužů to je osoba zaměstnaná (47,0 %). Z neúplných rodin bez závislých dětí v čele s mužem byl muž v jejím čele ekonomicky neaktivní v 42,3 %, u obdobných domácností v čele s ženou byla osoba v čele domácnosti zaměstnaná v 29,4 % případů. U neúplných rodin se závislými dětmi jsou osoby v čele domácnosti většinou zaměstnané, ať už jde o muže nebo ženy. Nejvyšší je tento podíl u neúplných rodin se dvěma závislými dětmi a mužem v čele (80,3 %). Zejména ale u neúplných rodin se závislými dětmi a ženou v čele je značně vysoký i podíl domácností, v nichž je osoba v čele nezaměstnaná (u neúplných rodin s jedním závislým dítětem 10,3 % a se dvěma závislými dětmi 11,5 %).

V čele domácností tvořených jednou neúplnou rodinou stojí nejčastěji rozvedená osoba, v případě domácností s ženou v čele je to 44,0 %, u mužů 38,9 %. Zajímavý je ale i vysoký podíl ženatých mužů v čele neúplných rodin (25,4 %).

Nerodinné domácnosti

Největší podíl mají domácnosti jednotlivců

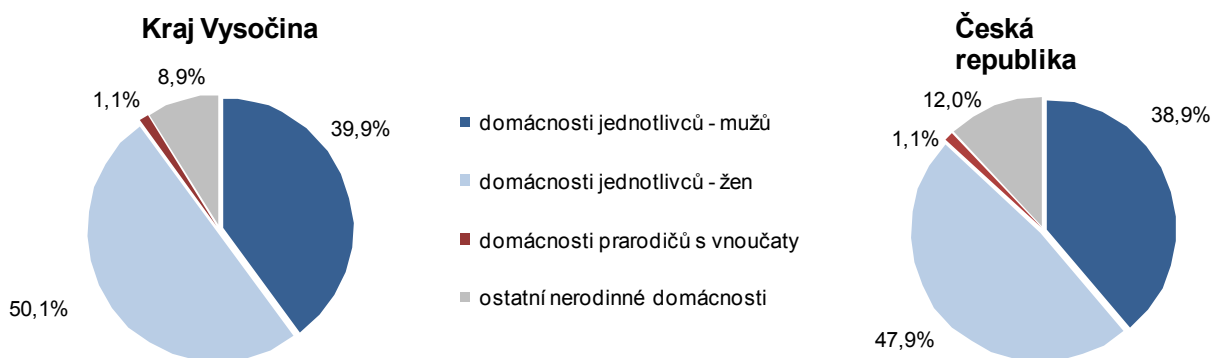
Z 62 971 nerodinných domácností, které byly k 26. březnu 2011 zjištěny v Kraji Vysočina, tvoří devět desetin domácnosti jednotlivců, zbylých deset procent připadá na vícečlenné nerodinné domácnosti. Mezi domácnostmi jednotlivců mírně převažují domácnosti žen (55,7 %, o 0,5 procentního bodu méně než v celé České republice), jejichž podíl se pohybuje mezi 52,2 % v obcích do 199 obyvatel a 57,2 % ve městech s 5 000 až 19 999 obyvateli. Na celkovém počtu hospodařících domácností se domácnosti jednotlivců podílejí 28,6 %, což je

o 3,9 procentního bodu méně než v celé České republice. Téměř jedenáct procent (o 2,4 bodu více než na celorepublikové úrovni) vícečlenných nerodinných domácností tvoří domácnosti prarodičů s vnoučaty, které se častěji vyskytují v menších obcích (v obcích s 200 až 499 obyvateli 14,9 % vícečlenných nerodinných domácností) a s rostoucí velikostí obce se jejich zastoupení snižuje (8,4 % v krajském městě).

Tab. 6.3.1 Nerodinné domácnosti podle velikostních skupin obcí a typu domácnosti

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Nerodinné domácnosti	62 971	4 715	5 781	7 039	10 708	14 010	11 930	8 788
v tom:								
domácnosti jednotlivců	56 688	4 309	5 217	6 405	9 711	12 582	10 756	7 708
z toho ženy (%)	55,7	52,2	53,0	53,6	56,9	57,2	56,7	55,4
vícečlenné nerodinné domácnosti	6 283	406	564	634	997	1 428	1 174	1 080
z toho domácnosti prarodičů s vnoučaty (%)	10,9	13,8	14,9	11,5	11,2	11,6	8,9	8,4

Graf 6.5 Struktura nerodinných domácností podle typu hospodařící domácnosti

Tab. 6.3.2 Domácnosti jednotlivců podle pohlaví, rodinného stavu, ekonomické aktivity a věku

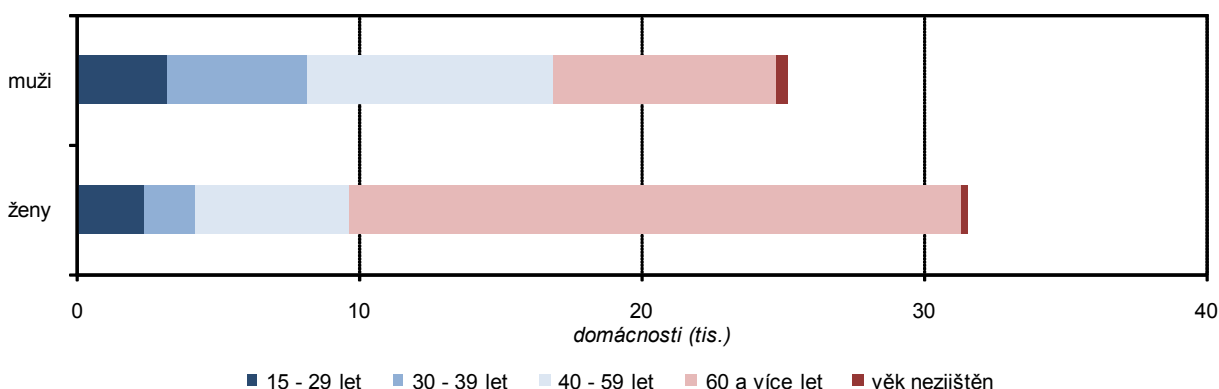
	Muži celkem	z toho rodinný stav (%)				Ženy celkem	z toho rodinný stav (%)			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Domácnosti jednotlivců	25 141	42,8	14,1	29,1	13,4	31 547	16,9	8,1	18,4	56,4
v tom podle ekonomické aktivity:										
zaměstnaní	13 127	51,0	13,7	32,8	2,4	7 451	40,0	14,2	32,0	13,9
nezaměstnaní	1 796	54,7	8,1	34,5	2,4	856	44,6	10,7	36,9	7,7
nepracující důchodci	7 482	22,7	15,4	23,6	38,3	21 625	5,2	5,2	13,2	76,3
ostatní ekonomicky neaktivní	553	81,2	5,8	11,9	0,5	664	76,2	13,4	7,2	2,9
nezjištěno	2 183	42,4	18,7	25,5	6,3	951	37,2	20,8	20,3	16,9
v tom podle věku:										
do 29 let	3 200	92,5	4,4	2,8	0,0	2 417	89,0	7,7	3,0	0,0
30 - 49 let	8 992	50,4	13,4	35,7	0,4	3 448	43,6	18,0	35,8	2,5
50 - 64 let	6 997	31,5	18,1	43,7	6,6	6 929	10,5	15,9	39,0	34,6
65 - 74 let	2 889	20,2	21,7	25,6	32,4	7 591	5,6	6,1	15,1	73,2
75 let a více	2 692	10,0	10,5	7,5	71,9	10 907	3,1	1,7	5,8	89,3
nezjištěný věk	371	56,6	5,7	3,5	0,5	255	76,9	3,5	2,4	3,5

Muži v domácnostech jednotlivců převážně svobodní, mladší a ekonomicky aktivní

Mezi muži v domácnostech jednotlivců převládají svobodní (více než čtyři desetiny), následovaní rozvedenými. V případě žen tvoří domácnosti jednotlivců z více než 55 % vdovy. Muži v domácnostech jednotlivců patří nejčastěji do věkových skupin 30 až 49 let (35,8 %) a 50 až 64 let (27,8 %),

naproti tomu u žen v domácnostech jednotlivců převládají osoby ve věku 65 a více let (24,1 % v kategorii 65 až 74 let a 34,6 % pětasedmdesátiletých a starších). S tím koresponduje i ekonomická aktivita domácností jednotlivců. Většina mužů v domácnostech jednotlivců je ekonomicky aktivní (52,2 %), nepracujících důchodců je 29,8 %. Naproti tomu žen v domácnostech jednotlivců byla ekonomicky aktivních necelá čtvrtina (23,6 %) a nepracujících důchodkyň byly více než dvě třetiny (68,6 %).

Graf 6.6 Domácnosti jednotlivců podle pohlaví a věku

Tab. 6.3.3 Domácnosti jednotlivců bydlící v bytech podle právního důvodu užívání bytu a podle ekonomické aktivity a postavení v zaměstnání obyvatel bytu

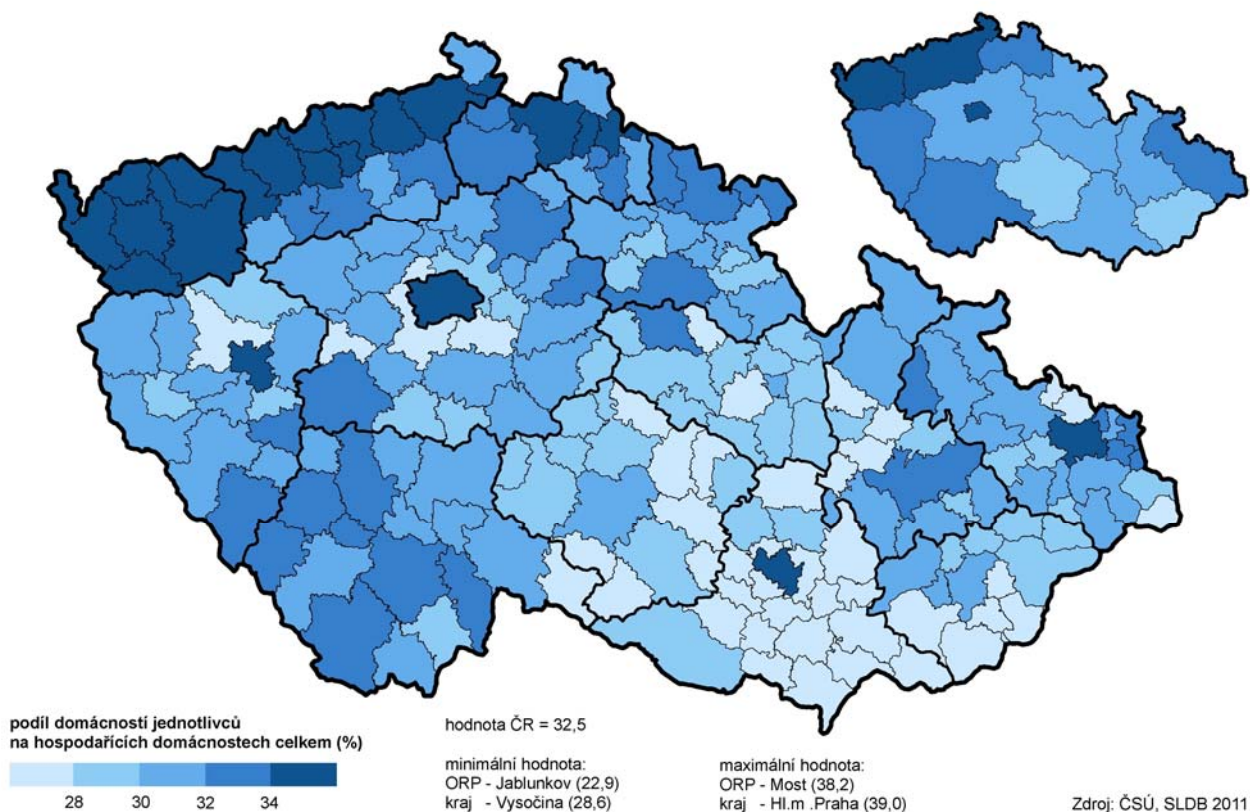
	Bydlící samostatně v bytě	z toho podle právního důvodu užívání bytu (%)				Bydlící v bytě s dalšími HD
		ve vlastním domě	v osobním vlastnictví	nájemní	družstevní	
Domácnosti jednotlivců	49 283	33,9	19,3	19,7	6,5	6 368
v tom ekonomická aktivita:						
zaměstnaní	17 467	30,6	24,4	20,5	8,2	2 700
v tom podle postavení v zaměstnání:						
zaměstnanci	13 755	29,0	25,8	21,3	8,7	2 046
zaměstnavatelé	554	41,5	17,3	15,7	5,6	93
pracující na vlastní účet	2 228	38,7	18,6	16,4	5,9	393
ostatní vč. nezjištěno	930	28,9	21,1	20,9	7,2	168
nezaměstnaní	2 111	28,4	17,1	26,2	7,2	441
ekonomicky neaktivní	27 616	37,7	16,9	19,1	5,5	2 459
nezjištěná ekonomická aktivita	2 089	15,7	10,7	14,0	4,5	768

Jednotlivci bydlí nečastěji v bytě ve vlastním domě

V rodinných domech žije 51,1 % z celkového počtu domácností jednotlivců, v bytových domech 44,3 %, v ostatních budovách 2,8 % a mimo byty 1,8 %. Podobně je tomu u vícečlenných nerodinných domácností, z nichž v rodinných domech žilo 49,4 % a v bytových domech 45,2 %.

Z domácností jednotlivců bydlících v bytech téměř devět desetin (88,6 %) přebývá samostatně v bytě. S jinými hospodařícími domácnostmi žije v bytě 11,4 %. Domácnosti jednotlivců bydlící samostatně v bytě žijí nejčastěji ve vlastním domě (více než třetina případů), následují byty nájemní a v osobním vlastnictví. Ve vlastním domě žijí nejčastěji zaměstnavatelé (více než čtyři desetiny), dále pak pracující na vlastní účet a ekonomicky neaktivní. U domácností jednotlivců, bydlících v bytě s dalšími hospodařícími domácnostmi, připadá 38,6 % na domácnosti ekonomicky neaktivních osob.

Domácnosti jednotlivců ve správních obvodech ORP a krajích

Tab. 6.3.4 Vícečlenné nerodinné domácnosti podle počtu členů a počtu ekonomicky aktivních osob

	Celkem	v tom s počtem členů (%)				Průměrný počet členů domácnosti	
		2	3	4	5 a více	celkem	z toho s vlastním příjmem
Vícečlenné nerodinné domácnosti	6 283	74,5	15,8	5,7	4,1	2,44	1,48
v tom s počtem ekonomicky aktivních osob:							
0	1 921	81,5	12,6	3,8	2,0	2,29	0,88
1	2 169	79,0	15,1	3,8	2,1	2,30	1,45
2	1 861	75,2	15,7	6,1	3,0	2,39	1,81
3	233	x	56,7	22,7	20,6	3,79	2,73
4 a více	99	x	x	33,3	66,7	6,28	4,55

Domy a byty

Charakteristika domovního fondu

Obydlené a neobydlené domy Do počtu domů byly ve sčítání lidu, domů a bytů 2011 zahrnuty všechny domy určené k bydlení (obydlené i neobydlené), objekty s byty (či bytem) a ubytovací zařízení bez bytu, pokud slouží k bydlení. Mezi domy tudíž patří vedle rodinných a bytových domů i různá zařízení určená k bydlení, jako domovy mládeže, internáty, dětské domovy, ústavy sociální péče, domovy důchodců, penziony pro důchodce, provozní budovy s bytem (např. školy) atd.

Obydleným domem se rozumí dům, v němž je alespoň jeden obydlý byt nebo je v něm umístěno zařízení pro hromadné ubytování osob s alespoň jednou obvykle bydlící osobou. Neobydlený dům je dům určený k bydlení, ve kterém nebyla sečtena žádná osoba s obvyklým pobytem. Mezi neobydlené domy nejsou zahrnuty neobydlené objekty bez bytů ani zařízení sloužící pouze ke

krátkodobému ubytování (např. hotely, turistické ubytovny, nemocnice aj.).

Tab. 7.1.1 Domovní fond podle velikostních skupin obcí

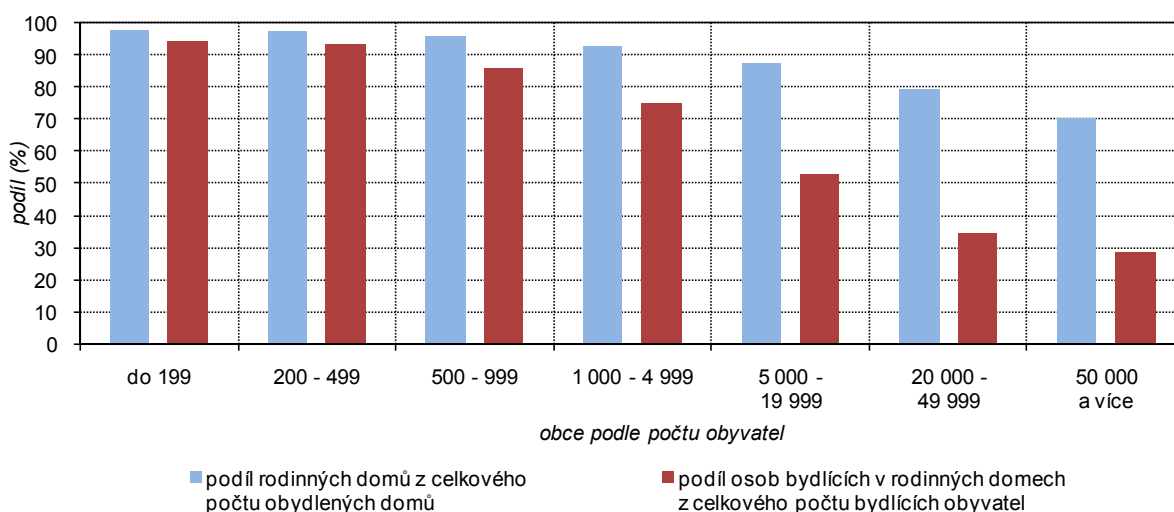
	Domy celkem	v tom								
		obydlené							neobydlené	
		celkem	v tom						celkem	%
			rodinné domy		bytové domy		ostatní budovy			
počet	%		počet	%	počet	%				
Kraj celkem	136 766	108 062	98 411	100,0	8 039	100,0	1 612	100,0	28 704	100,0
v tom obce s počtem obyvatel:										
do 199	18 821	12 684	12 395	12,6	175	2,2	114	7,1	6 137	21,4
200 - 499	23 557	17 576	17 128	17,4	275	3,4	173	10,7	5 981	20,8
500 - 999	24 268	18 424	17 612	17,9	579	7,2	233	14,5	5 844	20,4
1 000 - 4 999	29 344	23 397	21 734	22,1	1 311	16,3	352	21,8	5 947	20,7
5 000 - 19 999	22 616	19 240	16 785	17,1	2 121	26,4	334	20,7	3 376	11,8
20 000 - 49 999	11 999	10 941	8 678	8,8	2 004	24,9	259	16,1	1 058	3,7
50 000 a více	6 161	5 800	4 079	4,1	1 574	19,6	147	9,1	361	1,3

V kraji vyšší podíl rodinných domů než je průměr ČR

Domovní fond tvořilo na Vysočině k 26. březnu 2011 celkem 136 766 objektů, z nichž bylo 79,0 % obydlých, což je o 4,4 procentního bodu méně než v celé České republice (v celé České republice 16,6 %). Neobydlených domů tak byla na Vysočině více než pětina. Na celkovém počtu domů se rodinné domy podílely 92,5 % (o 4,4 bodu více než v České republice) a 6,0 % bytové domy (o 4,0 body méně než v České republice). Mezi obydlými domy jednoznačně převažovaly rodinné domy (91,1 %), bytových domů bylo 7,4 % a na ostatní budovy připadlo 1,5 % obydlých domů. Podíl rodinných domů na celkovém počtu obydlých domů je v Kraji Vysočina o 4,7 procentního bodu vyšší než na celorepublikové úrovni, podíl rodinných domů je nižší o 4,3 bodu a ostatních budov o 0,4 bodu.

Téměř polovina (48,7 %) z celkového počtu domů se na Vysočině nachází v obcích s méně než tisícem obyvatel, na města s pěti tisíci a více obyvateli připadají téměř tři desetiny domů (29,8 %). Relativně největší podíl na domovním fondu mají obce a města s 1 000 až 4 999 obyvateli (21,5 %). V případě obydlých domů je podíl menších obcí na domovním fondu nižší (45,0 %), naopak u měst s pěti tisíci a více obyvateli vyšší (33,3 %).

Graf 7.1 Obydlené rodinné domy a osoby bydlící v rodinných domech podle velikostních skupin obcí

Rodinné domy tvoří většinu domovního fondu i v největších městech

S rostoucí velikostní skupinou obce se snižuje podíl rodinných domů a zvyšuje se zastoupení bytových domů a ostatních budov v celkovém počtu obydlených domů. V obcích do 199 obyvatel připadá na Vysočině 97,7 % z celkového počtu obydlených domů na rodinné domy, dále 1,4 % na bytové domy a 0,9 % na ostatní budovy. Ještě v obcích a městech s 1 000 až 4 999 obyvateli představují rodinné domy více než devět desetin z celkového počtu obydlených domů, podíl bytových domů v této velikostní skupině obcí přesahuje pět procent. Nejméně se rodinné domy podílejí na počtu obydlených domů v krajském městě, ale i v Jihlavě představují sedm desetin obydleného domovního fondu (70,3 %). Bytové domy pak tvoří 27,1 % všech jihlavských obydlených domů.

Ve složení domovního fondu v jednotlivých okresech Kraje Vysočina se do značné míry odráží jejich územní struktura. Nejnižší podíl obydlených domů na celkovém domovním fondu má okres Pelhřimov s výrazným zastoupením menších sídel (72,3 %), na opačném pólu jsou okresy Jihlava s 83,8 % a Třebíč s 83,1 % obydlených domů. Významná váha krajského města se v jihlavském okrese projevuje v rámci kraje nejvyšším podílem bytových domů na celkovém počtu obydlených bytů (10,5 %) a nejnižším zastoupením rodinných domů (87,8 %). Naproti tomu v okrese Havlíčkův Brod tvoří rodinné domy 92,5 % obydlených domů a podíl bytových domů činí pouze 6,2 %.

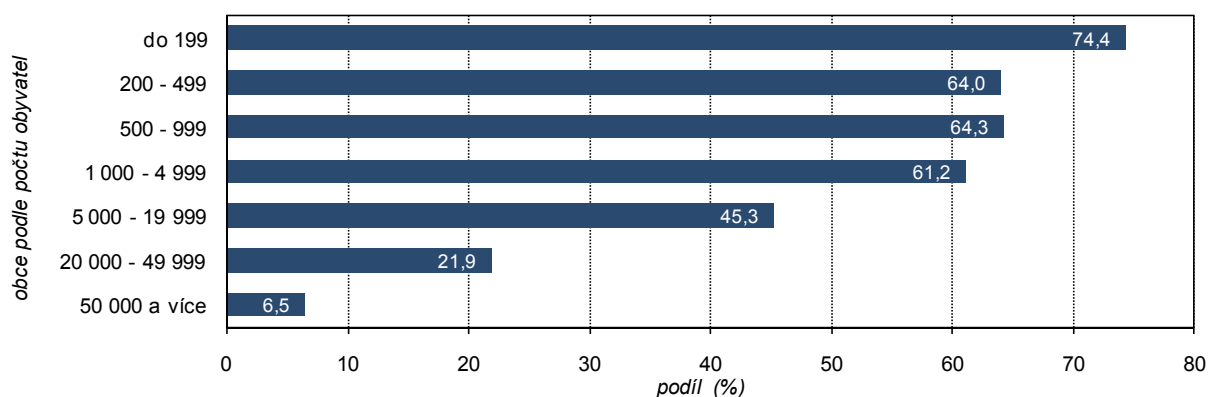
Tab. 7.1.2 Neobydlené domy s byty podle druhu a podle důvodu neobydlenosti

	Celkem		v tom					
	počet	%	rodinné domy		bytové domy		ostatní budovy	
			počet	%	počet	%	počet	%
Neobydlené domy s byty	28 639	100,0	28 091	100,0	119	100,0	429	100,0
z toho z důvodu:								
změna uživatele	464	1,6	449	1,6	8	6,7	7	1,6
slouží k rekreaci	17 539	61,2	17 539	62,4	-	-	-	-
přestavba domu	1 179	4,1	1 148	4,1	15	12,6	16	3,7
dosud neobydlen po kolaudaci	201	0,7	195	0,7	3	2,5	3	0,7
pozůstalostní nebo soudní řízení	228	0,8	228	0,8	-	-	-	-
nezpůsobilý k bydlení	1 790	6,3	1 738	6,2	12	10,1	40	9,3
jiný důvod	6 737	23,5	6 336	22,6	74	62,2	327	76,2

Neobydlené jsou nejčastěji rodinné domy

Z 28 639 neobydlených domů v Kraji Vysočina tvoří drtivou většinu (98,1 %) rodinné domy, podíl ostatních budov činí 1,5 % a bytových domů 0,4 %. Nejčastějším důvodem neobydlenosti domů je jejich využívání k rekreaci (téměř dva třetiny), podíl takto užívaných neobydlených domů je na Vysočině o 13,9 procentního bodu vyšší než v celé České republice. Zhruba ve 4 % případů byla důvodem přestavba domu, u více než 6 % nezpůsobilost domu k bydlení, v téměř čtvrtině případů byl důvod neobydlenosti jiný – u nemalého počtu těchto domů však můžeme předpokládat, že ve skutečnosti nebyla příčina neobydlenosti zjištěna.

Graf 7.2 Podíl neobydlených domů s byty sloužících k rekreaci z celkového počtu neobydlených domů podle velikostních skupin obcí

Hlavním důvodem neobydlenosti rekreační využití

V nejmenších obcích do 199 obyvatel představují na Vysočině domy obydlené z důvodu využití k rekreaci téměř tři čtvrtiny celkového počtu neobydlených domů (74,4 %), s rostoucí velikostí sídel jejich podíl postupně klesá, ale ještě v obcích a městech s 2 000 až 4 999 obyvateli dosahuje 54,1 % a ve městech s 20 000 až 49 999 představuje více než pětinu neobydlených domů (21,9 %).

Z jednotlivých okresů Kraje Vysočina se využití k rekreaci jako důvod neobydlenosti domu nejčastěji vyskytovalo na Pelhřimovsku (74,9 %) a Havlíčkovobrodsku (65,3 %), což koresponduje s tamním charakterem sídelní struktury a vysokým zastoupením malých obcí a jejich částí. I ve zbylých okresech kraje neobydlené domy využívané k rekreaci představují více než polovinu všech neobydlených domů.

Tab. 7.1.3 Obydlené domy s byty podle stáří a druhu domu

	Celkem	z toho domy podle období výstavby nebo rekonstrukce								Průměrné stáří domů v letech
		1919 a dříve	1920 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2000	2001 - 2011	
Obydlené domy s byty	107 989	11 226	13 724	8 034	13 068	20 082	15 579	12 329	11 947	45,9
%	100,0	10,4	12,7	7,4	12,1	18,6	14,4	11,4	11,1	x
v tom:										
rodinné domy	98 411	10 376	13 169	6 950	11 575	17 931	14 177	11 598	11 289	46,0
%	100,0	10,5	13,4	7,1	11,8	18,2	14,4	11,8	11,5	x
bytové domy	8 039	625	434	1 008	1 408	2 042	1 321	569	505	44,0
%	100,0	7,8	5,4	12,5	17,5	25,4	16,4	7,1	6,3	x
ostatní budovy	1 539	225	121	76	85	109	81	162	153	53,5
%	100,0	14,6	7,9	4,9	5,5	7,1	5,3	10,5	9,9	x

Domy na Vysočině ve srovnání s ČR mladší

Ze 107 989 obydlých domů s byty, které byly k 26. březnu 2011 v Kraji Vysočina sečteny, byla největší část (18,6 %) postavena nebo rekonstruována v letech 1971 až 1980. Druhý nejvyšší počet domů pochází z let 1981 až 1990 (přes 14 %). Objekty z nejstarší výstavby, z doby před rokem 1946, tvoří na Vysočině téměř čtvrtinu (23,1 %) obydlých domovního fondu. Z období po roce 1990 pochází více než pětina (22,5 %) obydlých domů v kraji. Průměrné stáří obydlých domu na Vysočině činí 46 let.

Ve srovnání s celou Českou republikou jsou v Kraji Vysočina obydlé domy mladší. Podíl domů postavených nebo rekonstruovaných před rokem 1970 je na Vysočině o 4,9 procentního bodu nižší než v České republice celkem, v následujících deceniích však vyšší podíly postavených nebo rekonstruovaných domů naznačují relativně vyšší tempo výstavby v kraji. Zejména to platí o sedmdesátých letech, z nichž na Vysočině pochází o 3,6 bodu více domů než v celé České republice, a o osmdesátých letech, jejichž

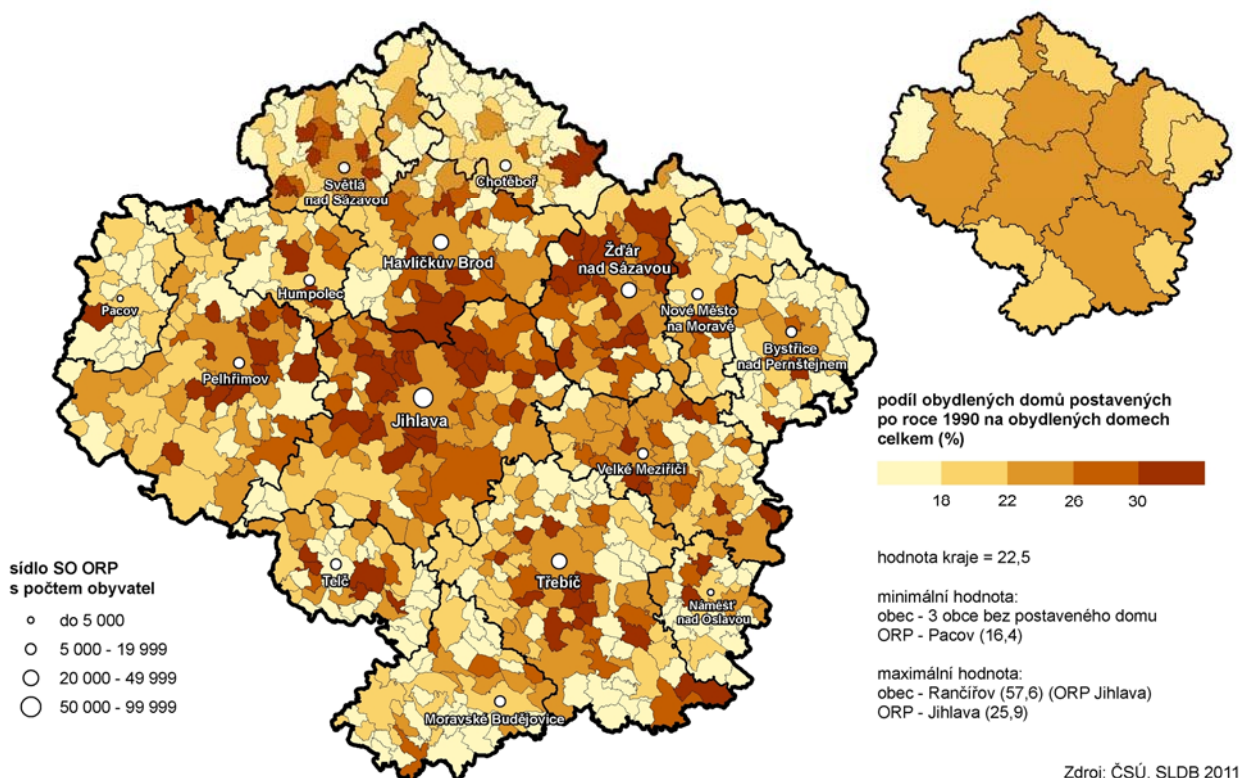
podíl je v kraji vyšší o 2,5 bodu. Situace se změnila až v mezidobí mezi oběma posledními sčítáními lidu, podíl domů postavených nebo rekonstruovaných v letech 2001 až 2011 zůstává na Vysočině o 1,1 procentního bodu za celorepublikovou úroveň.

Bytové domy stavěny nejvíce v 70. letech

Stáří domovního fondu je vzhledem k jejich rozhodujícímu podílu na celkovém počtu domů určováno především rodinnými domy. Podíly rodinných domů dokončených či rekonstruovaných v jednotlivých obdobích se tak příliš neliší od odpovídajících hodnot u domovního fondu celkem. Výrazněji se od nich odlišují hodnoty u bytových domů a ostatních budov – u ostatních budov mohou však být údaje značně zkresleny tím, že u více než třetiny objektů se nepodařilo stáří zjistit. Přesto je však zřejmé, že u bytových domů pochází rozhodující část (přes sedm desetin) výstavby z let 1946 až 1990 s vrcholem v sedmdesátých letech, kdy byla postavena nebo prošla rekonstrukcí více než čtvrtina bytových domů na Vysočině. U ostatních budov pak tvoří značnou část objekty velmi staré (zejména z doby před rokem 1919) a velmi mladé – postavené či rekonstruované v průběhu posledních dvaceti let.

Průměrné stáří rodinných domů na Vysočině činí 46 let, což je o 3,3 roku méně než v celé České republice, průměrné stáří bytových domů v kraji dosahuje 44 let, o 8,4 roku méně než na celorepublikové úrovni.

Domy postavené po roce 1990 v obcích a správních obvodech ORP Kraje Vysočina

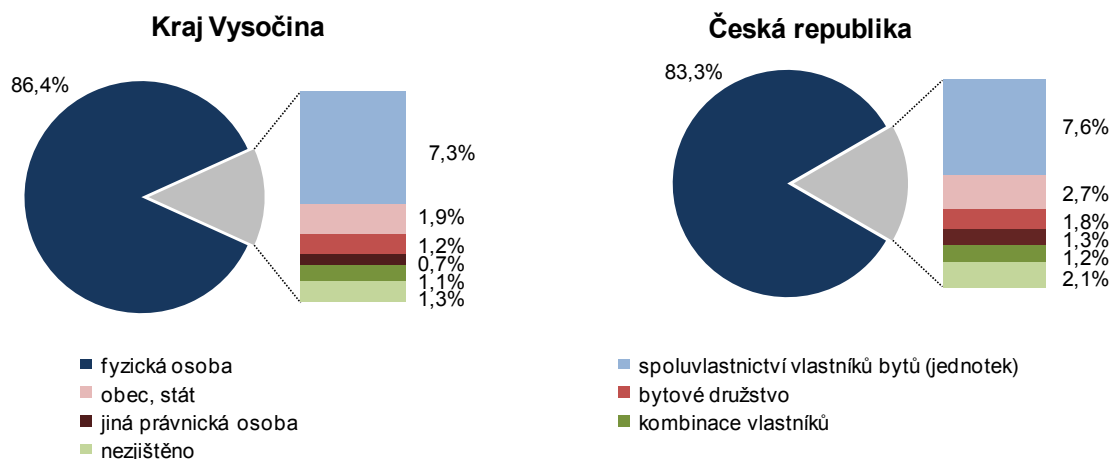
Tab. 7.1.4 Obydlené domy s byty podle druhu domu, stáří a vlastníka domu

	Celkem	z toho		Z celku podíl domů podle období výstavby nebo rekonstrukce (%)						
		rodinné domy	bytové domy	1919 a dříve	1920 - 1945	1946 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2000	2001 - 2011	nezjištěno
Obydlené domy s byty	107 989	98 411	8 039	10,4	12,7	38,1	14,4	11,4	11,1	1,9
v tom podle vlastníka domu:										
fyzická osoba	93 341	92 141	868	10,6	13,5	37,3	14,4	11,9	11,5	0,7
obec, stát	2 076	484	1 211	18,9	10,9	34,2	7,7	15,8	11,5	1,0
bytové družstvo	1 324	74	1 248	0,8	1,2	56,6	27,7	8,1	4,2	1,5
jiná právnická osoba	798	321	208	31,0	12,9	29,1	8,4	9,8	7,9	1,0
spoluvlastnictví vlastníků bytů	7 876	4 441	3 416	7,4	8,5	50,2	15,4	8,2	9,5	0,8
kombinace vlastníků	1 137	174	946	5,0	4,6	53,3	23,6	7,5	5,3	0,8
nezjištěno	1 437	776	142	2,7	1,7	5,3	1,9	0,6	0,2	87,5

Vlastníkem domu nejčastěji fyzická osoba

Zdaleka nejčastějším vlastníkem obydlých domů je v Kraji Vysočina fyzická osoba (86,4 %), na druhé místo se zařadily domy ve spoluvlastnictví vlastníků bytů (7,3 %). Podíl ostatních typů vlastníků nepřesáhl dvě procenta, u 1,3 % obydlých domů v kraji se vlastníka nepodařilo zjistit. Ve srovnání s celou Českou republikou je podíl domů ve vlastnictví fyzické osoby vyšší o 3,1 procentního bodu, nepatrně vyšší je zastoupení domů ve spoluvlastnictví vlastníků bytů (o 0,3 bodu).

Graf 7.3 Obydlené domy podle vlastnictví

Spoluvlastnictví vlastníků bytů nejvíce u bytových domů

U rodinných domů je podíl budov ve vlastnictví fyzické osoby ještě větší (93,6 %) a i v tomto případě se na druhé místo řadí rodinné domy ve spoluvlastnictví vlastníků bytů (4,5 %). Tento typ vlastnictví je nejrozšířenější u bytových domů (42,5 %), kromě toho je pro bytové domy charakteristické vlastnictví bytových družstev a obce nebo státu, v obou případech na Vysočině dosahující více než patnácti procent.

Tab. 7.1.5 Obydlené domy podle materiálu nosných zdí a stáří domů a podle velikostních skupin obcí

	Obydlené domy	z toho podíl domů (%) podle								Průměrné stáří domů v letech	
		materiálu nosných zdí		období výstavby nebo rekonstrukce						rodinné domy	bytové domy
		kámen, cihly, tvárnice	stěnové panely	1919 a dřívě	1920 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2000	2001 - 2011		
Kraj celkem	108 062	93,0	2,7	10,4	32,2	18,6	14,4	11,4	11,1	46,0	44,0
v tom obce s počtem obyvatel:											
do 199	12 684	95,2	0,4	15,3	34,5	16,8	11,7	10,3	9,4	51,8	42,2
200 - 499	17 576	95,2	0,5	11,1	31,8	18,1	13,8	11,4	12,0	46,1	41,7
500 - 999	18 424	94,8	1,0	10,8	31,3	18,0	15,6	11,6	11,0	45,9	39,8
1 000 - 4 999	23 397	94,1	1,6	10,7	31,1	18,4	15,4	11,8	11,1	45,9	42,3
5 000 - 19 999	19 240	92,0	3,9	8,1	32,7	21,2	14,7	11,7	10,0	44,3	41,3
20 000 - 49 999	10 941	87,2	8,5	6,1	34,6	19,1	14,4	12,1	11,2	43,4	39,7
50 000 a více	5 800	84,7	10,0	10,8	30,2	17,2	13,9	9,7	15,1	40,9	57,0

Velká většina domů v kraji je z kamene nebo cihel

Materiálem nosných zdí více než devíti desetin ze 108 062 obydlých domů v Kraji Vysočina je kámen, cihly nebo tvárnice, méně než tři procenta domů jsou postavena ze stěnových panelů. Podíl obydlých domů s nosnými zdmi z kamene, cihel či tvárnice je největší v nejmenších obcích (přes 95 %), s rostoucí velikostí obce se postupně snižuje až na necelých 85 % v Jihlavě, jediném městě v kraji s více než padesáti tisíci obyvateli. Opačný trend se logicky projevuje u domů s nosnými zdmi ze stěnových panelů, jejichž zastoupení se s rostoucí velikostí obce zvyšuje až na rovných deset procent v krajském městě.

Z obydlých rodinných domů má nosné zdi z kamene, cihel či tvárnice 95,4 % objektů, téměř jedno procento rodinných domů má nosné zdi ze dřeva – tyto domy více než z poloviny pocházejí z let 2001 až 2011. Rovněž většina bytových domů na Vysočině má nosné zdi z kamene, cihel nebo tvárnice (sedm desetin), ze stěnových panelů je více než čtvrtina bytových domů, převážně z výstavby z let 1946 až 1980.

Nejstarší domy v nejmenších obcích

Nejstarší rodinné domy jsou na Vysočině v obcích do 199 obyvatel (průměrné stáří téměř 52 let), čemuž odpovídá i nadprůměrné zastoupení domů pocházejících z doby před rokem 1919 (o 4,9 procentního bodu nad krajskou úroveň). Nejmladší rodinné domy jsou v Jihlavě, která se vyznačuje relativně vysokým podílem výstavby z let 2001 až 2011 (o 4,0 body nad úroveň kraje). V krajském městě se naproti tomu nacházejí nejstarší bytové domy, jejich průměrné stáří je o 13 let vyšší než v kraji celkem, více než desetina jich pochází z doby před rokem 1919 a téměř třetina z let 1920 až 1970.

Technická vybavenost domů roste s velikostí obce

Obecně se dá konstatovat, že technická vybavenost rodinných i bytových domů roste s velikostí obce. Jedinou výjimkou je vodovod, který je zaveden téměř do všech domů bez ohledu na velikost sídla. V žádné velikostní skupině obcí podíl takto vybavených domů neklesá pod 99 procent. Připojeno na kanalizační síť je na Vysočině šest desetin rodinných domů a devět desetin bytových domů. V případě rodinných domů jsou na kanalizační síť nejméně napojeny domy v obcích do 199 obyvatel (28,3 % domů se zjištěným technickým vybavením), u bytových domů pak domy v obcích s 200 až 499 obyvateli. Největších hodnot pak dosahují rodinné domy i bytové domy v městech s 20 000 až 49 999 obyvateli – 88,5 % a 99,2 %.

Plyn je v Kraji Vysočina zaveden do 57,5 % rodinných domů a 79,4 % bytových domů. V nejmenší míře jej mají k dispozici domy v obcích do 199 obyvatel, v obou případech je to zhruba jedna třetina, nejvíce pak v krajském městě, kde je zaveden více než do devíti desetin rodinných domů a do více než 97 % bytových domů. Ústředním topením je v kraji vybaveno 85,5 % rodinných domů a 63,5 % bytových domů.

Charakteristika bytového fondu

Nejvíce obydlených bytů v rodinných domech

Z 230 025 bytů sečtených k 26. březnu 2011 v Kraji Vysočina bylo přes čtyři pětiny (81,8 %) obydlených, neobydleno bylo 18,2 % bytů. Podíl obydlených bytů je na Vysočině ve srovnání s úrovní celé České republiky nižší o 4,5 procentního bodu. Z obydlených bytů se téměř šest desetin (59,8 %) nachází v rodinných domech, na bytové domy připadá téměř 39 % bytů. Ve srovnání s celou Českou republikou je podíl obydlených bytů v rodinných domech vyšší o 16,1 bodu, podíl bytů v bytových domech je nižší o 16,3 bodu. I toto srovnání dokládá venkovský charakter Kraje Vysočina.

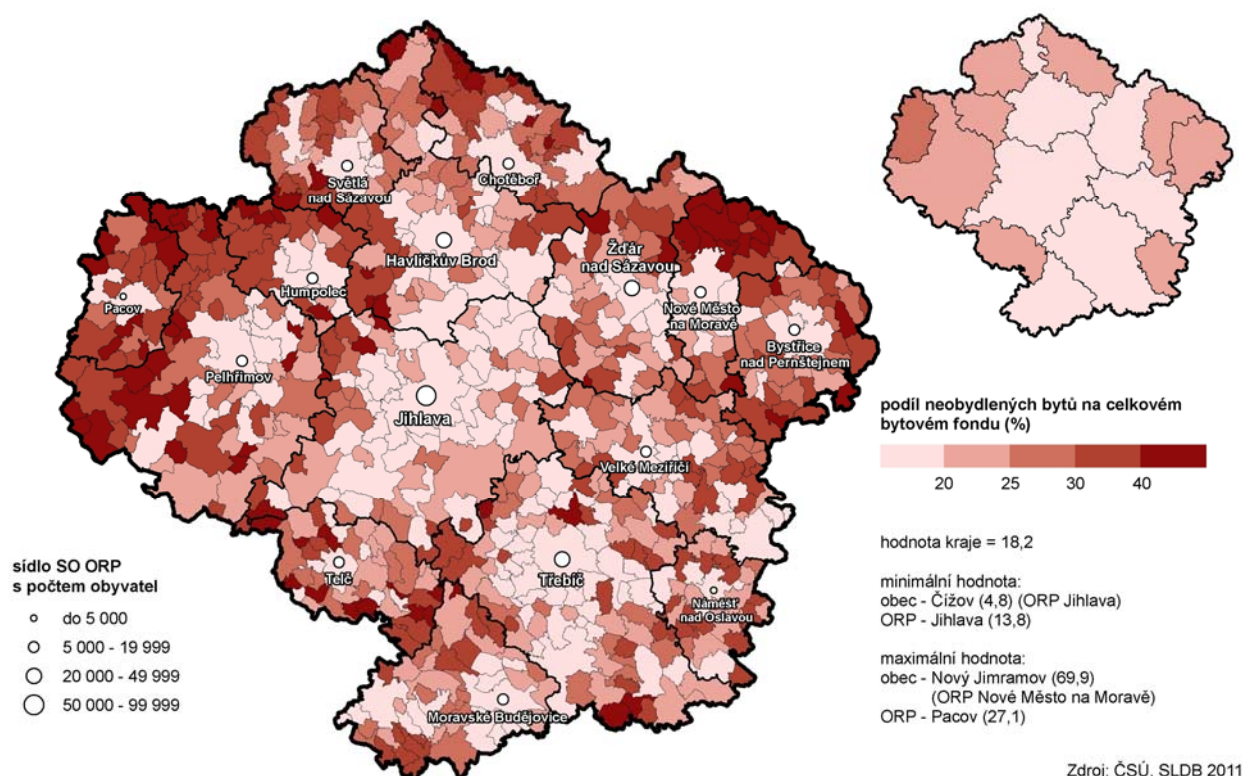
Tab. 7.2.1 Bytový fond podle velikostních skupin obcí

	Byty celkem	v tom						Podíl neobydlených bytů z celkového počtu bytů (%)
		obydlené byty			neobydlené byty			
		celkem	z toho (%)		celkem	z toho (%)		
			v rodinných domech	v bytových domech		v rodinných domech	v bytových domech	
Kraj celkem	230 025	188 191	59,8	38,7	41 834	84,2	13,7	18,2
v tom obce s počtem obyvatel:								
do 199	21 830	14 726	94,5	4,5	7 104	97,5	1,9	32,5
200 - 499	28 116	20 872	93,4	5,6	7 244	96,7	2,2	25,8
500 - 999	30 747	23 318	85,4	12,9	7 429	94,4	4,0	24,2
1 000 - 4 999	42 585	34 187	71,8	26,5	8 398	87,4	9,5	19,7
5 000 - 19 999	47 322	41 043	47,7	50,9	6 279	74,2	22,7	13,3
20 000 - 49 999	36 246	33 119	30,6	67,7	3 127	51,8	45,5	8,6
50 000 a více	23 179	20 926	24,1	74,9	2 253	29,5	66,1	9,7

Nejvíce bytů ve velkých obcích a středních městech

Z jednotlivých velikostních skupin obcí připadá na Vysočině největší část bytů na města s 5 000 až 19 999 obyvateli (20,6 %) a obce a města s 1 000 až 4 999 obyvateli (18,5 %), v obcích do tisíce obyvatel se nachází téměř čtyři desetiny bytového fondu kraje. U obydlených bytů je ale podíl nejmenších obcí podstatně menší, jen 31,3 %. Čtyři největší města kraje s více než dvaceti tisíci obyvateli se na celkovém počtu bytů podílejí 29,3 % a na počtu obydlených bytů 28,7 %.

Neobydlené byty v obcích a správních obvodech ORP Kraje Vysočina

Byty v rodinných domech nejvíce v malých obcích

Téměř polovina (47,4 %) obydlých bytů v rodinných domech se nachází v obcích do tisíce obyvatel, na počtu obydlých bytů v bytových domech se tyto obce podílejí 6,6 %. Podíl čtyř největších měst kraje na počtu obydlých bytů v rodinných domech činí 13,5 %, na počtu obydlých bytů v bytových domech se však podílejí více než polovinou (52,3 %).

Tab. 7.2.2 Neobydlené byty podle druhu domu a důvodu neobydlenosti

	Celkem		v tom				Z celku neobydlené byty v obydlých domech			
			v obydlých domech		v neobydlých domech		rodinných		bytových	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Neobydlené byty	41 834	100,0	12 045	100,0	29 789	100,0	6 370	100,0	5 232	100,0
z toho z důvodu:										
změna uživatele	857	2,0	405	3,4	452	1,5	88	1,4	305	5,8
slouží k rekreaci	17 079	40,8	459	3,8	16 620	55,8	309	4,9	146	2,8
přestavba bytu	1 778	4,3	664	5,5	1 114	3,7	356	5,6	303	5,8
dosud neobydlen po kolaudaci	490	1,2	281	2,3	209	0,7	130	2,0	148	2,8
pozůstalostní nebo soudní řízení	343	0,8	113	0,9	230	0,8	56	0,9	55	1,1
nezpůsobilý k bydlení	2 045	4,9	352	2,9	1 693	5,7	263	4,1	80	1,5
jiný důvod	13 796	33,0	7 302	60,6	6 494	21,8	3 913	61,4	3 029	57,9

Neobydlené byty zejména v menších obcích, nejčastěji využití k rekreaci

Celkem 41 834 neobydlých bytů představuje téměř pětinu bytového fondu Kraje Vysočina. Neobydlené byty v neobydlých domech se na tomto počtu podílejí 71,2 %, neobydlené byty v obydlých domech 28,8 %. Z nich mírně převažují neobydlené byty v obydlých rodinných domech (52,9 %), neobydlené byty v obydlých bytových domech představují 43,4 %.

Neobydlené byty se nejčastěji vyskytují v menších sídlech, na Vysočině v obcích do 199 obyvatel představují bezmála třetinu bytového fondu, ještě v obcích s 500 až 999 obyvateli téměř čtvrtinu a obcích a městech s 1 000 až

4 999 obyvateli pětinu všech bytů. Nejmenší obce do 199 obyvatel se v kraji podílejí na celkovém počtu bytů 9,5 %, ale na počtu neobydlených bytů 17,0 %, u obcí s 200 až 499 obyvateli dosahují obdobné ukazatele 12,2 a 17,3 %. V menších obcích také mezi neobydlenými byty jednoznačně převládají byty v rodinných domech, které ostatně ještě ve městech s 20 000 až 49 999 obyvateli představují více než polovinu celkového počtu neobydlených bytů.

Nejčastějším důvodem neobydlenosti bytu je rekreační využití (40,8 %), které převládá zejména u neobydlených bytů v neobydlených domech (přes 55 %), u neobydlených bytů v obydlých domech připadá lví podíl na jiný důvod. Přestavba bytu a nezpůsobilost k bydlení se častěji vyskytují jako důvody neobydlenosti u bytů v neobydlených domech, v nichž se nachází více než tři pětiny, respektive čtyři pětiny z celkového počtu bytů neobydlených z těchto důvodů.

K rekreaci jsou využívány téměř výhradně neobydlené byty v neobydlených domech (97,3 % z celkového počtu bytů neobydlených z tohoto důvodu).

Tab. 7.2.3 Obydlené byty podle druhu domu a vlastnictví domu

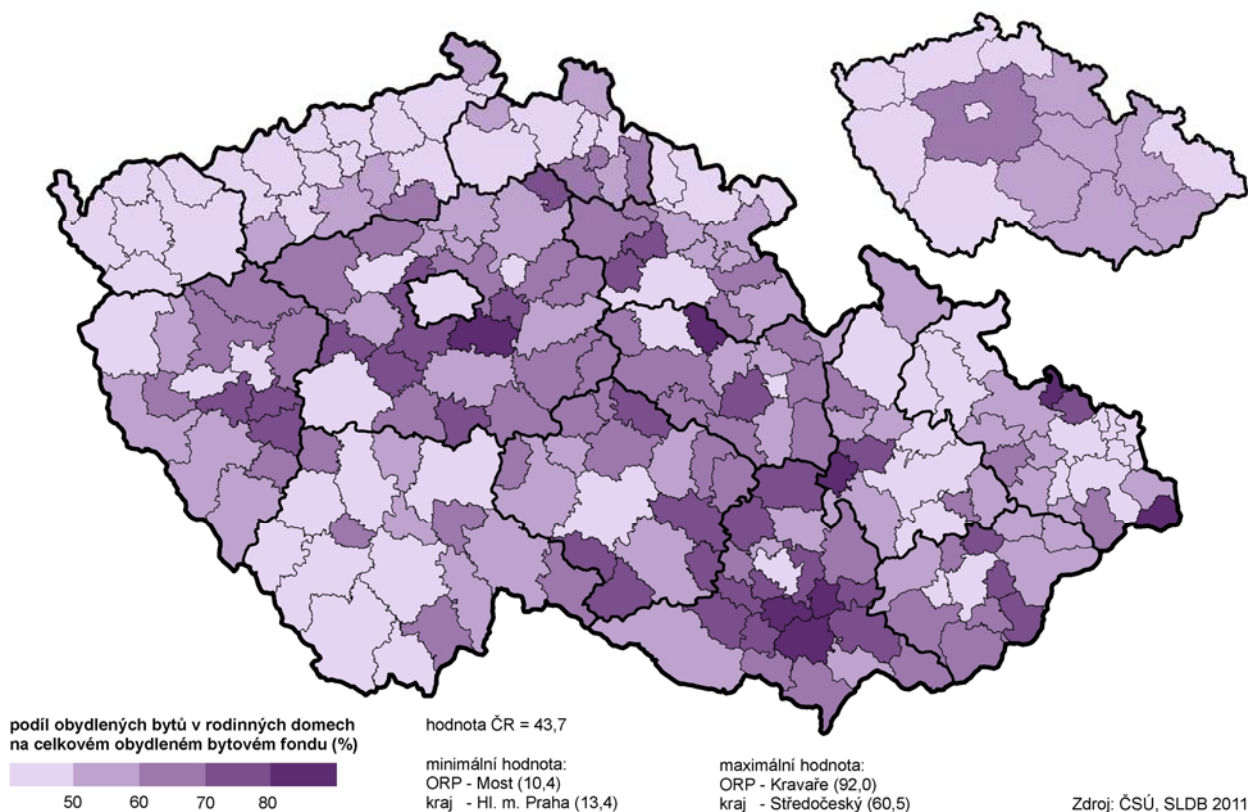
	Celkem		v tom					
			v rodinných domech		v bytových domech		v ostatních budovách	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Obydlené byty	188 191	100,0	112 602	100,0	72 856	100,0	2 733	100,0
v tom podle vlastníka domu:								
fyzická osoba	109 924	58,4	105 840	94,0	3 691	5,1	393	14,4
obec, stát	12 972	6,9	588	0,5	11 063	15,2	1 321	48,3
bytové družstvo	12 978	6,9	79	0,1	12 897	17,7	2	0,1
jiná právnická osoba	1 767	0,9	389	0,3	1 003	1,4	375	13,7
spoluvlastnictví vlastníků bytů	36 776	19,5	4 634	4,1	32 122	44,1	20	0,7
kombinace vlastníků	11 124	5,9	225	0,2	10 871	14,9	28	1,0
nezjištěno	2 650	1,4	847	0,8	1 209	1,7	594	21,7

Nejrozšířenějším vlastníkem bytu v kraji fyzická osoba

Nejčastějším vlastníkem obydlých bytů na Vysočině je fyzická osoba (více než u 58 % bytů), odečteme-li od celkového počtu více než deset tisíc bytů, u nichž se vlastníka nepodařilo zjistit, pak je jejich podíl ještě vyšší (59,2 %). Druhým nejčastějším vlastníkem bytu v kraji je spoluvlastnictví vlastníků bytů, na dalším místě pak jsou obec, stát a bytová družstva. Ještě daleko častěji je fyzická osoba vlastníkem obydlých bytů v rodinných domech – ve více než devíti desetinách případů (94,0 %). U obydlých bytů v bytových domech je nejčastější spoluvlastnictví vlastníků bytů (44 %) – výsledek privatizace bytového fondu, druhým nejčastějším vlastníkem jsou bytová družstva. U obydlých bytů v ostatních budovách se ve více než pětina případů nepodařilo vlastníka zjistit, z jejich celkového počtu je téměř polovina bytů ve vlastnictví obce či státu.

Obydlené byty v rodinných domech ve správních obvodech ORP a krajích

Tab. 7.2.4 Obydlené byty podle druhu domu a právního důvodu užívání bytu

	Celkem		v tom					
			v rodinných domech		v bytových domech		v ostatních budovách	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Obydlené byty	188 191	100,0	112 602	100,0	72 856	100,0	2 733	100,0
v tom podle právního důvodu užívání bytu:								
ve vlastním domě	93 478	49,7	92 837	82,4	421	0,6	220	8,0
v osobním vlastnictví	32 923	17,5	16	0,0	32 874	45,1	33	1,2
jiné bezplatné užívání	9 469	5,0	9 287	8,2	142	0,2	40	1,5
nájemní	26 964	14,3	3 297	2,9	22 012	30,2	1 655	60,6
družstevní	13 087	7,0	68	0,1	13 018	17,9	1	0,0
jiný důvod užívání bytu	1 835	1,0	1 229	1,1	526	0,7	80	2,9
nezjištěno	10 435	5,5	5 868	5,2	3 863	5,3	704	25,8

Nejčastější byty ve vlastním domě

Z hlediska právního důvodu užívání bytu jsou v Kraji Vysočina nejčastější byty ve vlastním domě, které tvořily téměř polovinu všech obydlých bytů, po odečtení bytů, u nichž se právní důvod jejich užívání nepodařilo zjistit, pak 52,6 %. U obydlých bytů v rodinných domech tvoří byty ve vlastním domě více než osm pětín jejich celkového počtu. V případě obydlých bytů v bytových domech jde nejčastěji o byty v osobním vlastnictví (45 %) a byty nájemní (přes 30 %), výrazné je dosud zastoupení bytů družstevních.

Tab. 7.2.5 Obydlené byty podle stáří a druhu domu

	Celkem	z toho v domech podle období výstavby nebo rekonstrukce							
		1919 a dřívě	1920 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2000	2001 - 2011
Obydlené byty	188 191	14 205	17 160	14 097	27 337	43 281	31 313	20 017	17 510
%	100,0	7,5	9,1	7,5	14,5	23,0	16,6	10,6	9,3
v tom:									
v rodinných domech	112 602	11 301	14 604	7 745	13 505	22 302	16 549	13 115	12 051
%	100,0	10,0	13,0	6,9	12,0	19,8	14,7	11,6	10,7
v bytových domech	72 856	2 606	2 403	6 250	13 724	20 795	14 495	6 454	4 872
%	100,0	3,6	3,3	8,6	18,8	28,5	19,9	8,9	6,7
v ostatních budovách	2 733	298	153	102	108	184	269	448	587
%	100,0	10,9	5,6	3,7	4,0	6,7	9,8	16,4	21,5

Nejvíce obydlených bytů ze 70. a 80. let

Nejvíce obydlených bytů (téměř čtyři desetiny) pochází z let 1971 až 1990, z období největšího rozmachu výstavby, zejména bytových domů. To dosvědčuje fakt, že v uvedeném dvacetiletí vznikla téměř polovina (48,6 %) obydlených bytů v bytových domech (u bytů v rodinných domech je to něco přes třetinu – 34,5 %).

Více než pětina obydlených bytů v rodinných domech dokončena po roce 1990

U obydlených bytů v rodinných domech se dá říci, že jejich výstavba byla v čase rozložena rovnoměrněji, i když i v jejich případě vrcholila v letech 1971 až 1990. Z doby před rokem 1946 pochází na Vysočině 16,6 % obydlených bytů v rodinných domech (jen 6,9 % bytů v bytových domech), z let po roce 1990 je to 22,3 % (u v bytových domech 15,6 %).

Za pozornost stojí vysoký podíl obydlených bytů v ostatních budovách z posledních dvaceti let – téměř čtyři desetiny – i relativně vysoký podíl bytů v těchto budovách z doby před rokem 1946 (přes 16 %).

Tab. 7.2.6 Obydlené byty podle stáří a druhu domu a podle velikosti bytu

	Celkem	z toho v domech podle období výstavby nebo rekonstrukce							
		1919 a dřívě	1920 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2000	2001 - 2011
Rodinné domy									
Obydlené byty	112 602	11 301	14 604	7 745	13 505	22 302	16 549	13 115	12 051
z toho s počtem obytných místností s plochou 8 m ² a více (%):									
1	1,5	3,2	2,0	1,7	1,4	1,1	1,2	1,3	1,0
2	5,7	13,6	9,2	7,1	5,2	3,7	2,9	3,8	3,4
3	19,9	30,1	29,0	28,6	24,4	18,2	12,3	13,3	10,5
4	27,4	27,9	30,0	30,7	30,4	33,0	25,6	22,8	17,9
5 a více	40,9	20,2	25,9	28,0	35,4	41,0	55,0	54,5	62,3
Bytové domy									
Obydlené byty	72 856	2 606	2 403	6 250	13 724	20 795	14 495	6 454	4 872
z toho s počtem obytných místností s plochou 8 m ² a více (%):									
1	6,0	7,6	9,2	3,4	2,7	4,7	5,7	13,2	13,4
2	15,8	23,6	31,3	16,7	15,2	14,3	9,9	19,6	22,4
3	32,4	31,8	28,3	54,5	44,1	30,3	21,8	21,5	28,2
4	32,6	15,5	14,1	13,7	28,9	40,1	45,6	30,4	19,8
5 a více	6,0	5,8	5,1	2,5	3,0	5,2	10,7	7,9	6,0

V kraji převládají byty s větším počtem místností

V rodinných domech v Kraji Vysočina převládají větší byty s pěti a více obytnými místnostmi o ploše 8 a více m² (40,9 %) a čtyřmi obytnými místnostmi (27,4 %). Z hlediska období výstavby vidíme u bytů v obydlených rodinných domech zřetelný a nepřetržitý nárůst podílu bytů s větším počtem obytných místností s plochou 8 a více m². Podíl bytů s pěti a více takovými místnostmi ve

výstavbě z dekad po roce 1980 vesměs přesahoval padesát procent.

Naopak se postupně snižoval podíl bytů s menším počtem obytných místností. Ještě ve výstavbě z let 1961 až 1970 tvořily byty v rodinných domech se třemi obytnými místnostmi téměř jednu čtvrtinu, v bytech z let 2001 až 2011 jen málo přes desetinu.

V bytových domech nejčastěji byty se 3 a 4 obytnými místnostmi

Zcela jiná je situace u obydlených bytů v bytových domech, kde převládají byty se třemi a čtyřmi obytnými místnostmi o ploše 8 a více m² (v obou případech necelá třetina celkového počtu). Na byty s nejmenším a největším počtem připadá nevelký a shodný podíl (po šesti procentech). Zajímavé je, že poté, co se až do roku 1980 projevovala tendence k postupnému zvyšování počtu obytných místností v bytových domech, dochází ve výstavbě z doby po roce 1991 a zejména po roce 2001 ke zřetelnému obrátu ke zvyšování podílu bytů s jednou, dvěma a třemi obytnými místnostmi, které představovaly 54 a 64 % bytů dokončených v uvedených deceniích.

Tab. 7.2.7 Obydlené byty podle velikosti bytu a velikostních skupin obcí

	Obydlené byty	z toho podíl bytů podle počtu obytných místností s plochou 8 m ² a více (%)				
		1	2	3	4	5 a více
Kraj celkem	188 191	3,5	9,8	24,6	29,2	26,9
v tom obce s počtem obyvatel:						
do 199	14 726	2,1	7,2	22,9	28,6	34,1
200 - 499	20 872	1,8	5,7	20,6	28,8	38,3
500 - 999	23 318	2,7	7,4	21,8	27,5	35,7
1 000 - 4 999	34 187	3,7	8,5	22,8	28,1	31,9
5 000 - 19 999	41 043	4,6	11,0	25,0	29,5	23,8
20 000 - 49 999	33 119	3,9	12,4	29,1	31,7	16,9
50 000 a více	20 926	4,2	13,8	28,2	29,2	14,9

Byty s větším počtem místností více v malých obcích...

V zastoupení obydlených bytů podle počtu obytných místností s plochou 8 a více m² v jednotlivých velikostních skupinách obcí se odráží skutečnost, že v menších obcích převládají v zástavbě rodinné domy, zpravidla mající větší počet obytných místností. Naproti tomu ve městech, zvláště větších, se nachází vyšší zastoupení bytových domů, v nichž mají význačný podíl byty s menším počtem obytných místností. Je však třeba uvést, že v kraji se u více než jedenácti tisíc bytů nepodařilo zjistit počet obytných místností, zvláště vysoký je podíl takových bytů v krajském městě (téměř 10 %).

... a méně ve větších městech

Byty s větším počtem obytných místností s plochou 8 a více m² převládají v obcích a městech do pěti tisíc obyvatel, ve všech velikostních skupinách pod touto hranicí tvoří byty s pěti a více obytnými místnostmi s plochou 8 a více m² přes tři desetiny obydlených bytů, nejvíce v obcích s 200 až 499 obyvateli (38,3 %). Ve městech s pěti tisíci a více obyvateli se nejčastěji vyskytují byty se čtyřmi obytnými místnostmi s plochou 8 a více m², jen o málo méně jsou zastoupeny byty se třemi obytnými místnostmi a oproti menším obcím a městům je podstatně vyšší podíl bytů s jednou nebo dvěma obytnými místnostmi s plochou 8 a více m².

Tab. 7.2.8 Obydlené byty podle technické vybavenosti, druhu domu a velikostních skupin obcí

	Obydlené byty	z toho podíl bytů podle technické vybavenosti (%) ¹⁾						
		plyn zaveden do bytu	vodovod v bytě	teplá voda	přípoj na kanalizační síť	žumpa, jímka	vlastní splachovací záchod	vlastní koupelna, sprchový kout
Rodinné domy								
Kraj celkem	112 602	58,1	99,5	96,6	60,4	37,3	97,3	98,3
v tom obce s počtem obyvatel:								
do 199	13 923	33,3	99,1	94,3	28,5	68,1	95,2	97,5
200 - 499	19 491	49,4	99,4	95,6	34,7	61,4	96,4	98,1
500 - 999	19 907	52,5	99,4	95,7	53,5	43,9	96,7	97,9
1 000 - 4 999	24 531	63,1	99,6	97,1	72,3	25,8	97,7	98,3
5 000 - 19 999	19 566	63,8	99,8	97,6	77,9	21,3	98,3	98,8
20 000 - 49 999	10 136	80,5	99,8	98,6	88,8	10,4	99,1	99,0
50 000 a více	5 048	91,2	99,9	98,9	87,2	10,5	99,4	98,8
Bytové domy								
Kraj celkem	72 856	66,5	100,0	99,6	95,0	4,2	99,7	99,6
v tom obce s počtem obyvatel:								
do 199	668	26,4	99,1	97,6	42,7	52,8	99,1	98,6
200 - 499	1 168	43,2	99,6	99,2	45,2	47,3	99,4	99,5
500 - 999	3 011	61,8	99,9	99,3	73,0	21,6	99,7	99,5
1 000 - 4 999	9 048	60,3	99,9	99,5	92,5	6,4	99,8	99,5
5 000 - 19 999	20 889	53,7	100,0	99,6	97,7	1,6	99,8	99,8
20 000 - 49 999	22 408	66,0	100,0	99,9	99,7	0,3	99,9	99,8
50 000 a více	15 664	92,2	100,0	99,3	96,3	3,6	99,1	99,0

¹⁾ podíl z úhmu obydlených bytů se zjištěným technickým vybavením

Vodovod zaveden téměř do všech obydlených bytů

V některých oblastech technické vybavenosti trvale obydlených bytů v Kraji Vysočina neexistují mezi velikostními skupinami obcí příliš velké rozdíly. Platí to zejména u vodovodu, který je zaveden do 99,5 % bytů v rodinných domech a 100 % bytů v bytových domech se zjištěným technickým vybavením, u žádné velikostní skupiny obcí podíl takto vybavených bytů neklesá pod 99 procent. Jen o málo větší rozdíly existují u vybavení trvale obydlených bytů v rodinných i bytových domech teplou vodou, splachovacím záchodem a koupelnou nebo sprchovým koutem.

Naproti tomu výrazné rozdíly mezi obcemi a městy různých velikostních skupin nacházíme u bytů se zavedeným plynem a bytů s přípojkou na kanalizační síť nebo žumpu či jímku. V nejmenších obcích do 199 obyvatel je plyn zaveden přesně do jedné třetiny obydlených bytů v rodinných domech se zjištěným technickým vybavením, s velikostí obce tento podíl stoupá, v obcích s 500 až 999 obyvateli je plyn zaveden do více než poloviny bytů, ve městech do 19 999 obyvateli do téměř dvou třetin bytů, ve městech s 20 000 až 49 999 obyvateli již do více jak tří čtvrtin bytů a v krajském městě dokonce do více než 90 % obydlených bytů v rodinných domech

Plyn častěji zaveden do bytů v bytových domech

Celkový podíl obydlených bytů v bytových domech se zavedeným plynem je na Vysočině o 8,4 procentního bodu vyšší než je tomu u bytů v rodinných domech a i v tomto případě panují mezi podílem vybavených bytů v jednotlivých velikostních skupinách obcí velké rozdíly. Stejně jako u bytů v rodinných domech jsou takto vybavené byty nejméně časté v nejmenších obcích do 500 obyvatel, mezi dalšími velikostními skupinami však již nejsou tak velké rozdíly. Výjimkou je krajské město s více než devadesátiprocentním podílem bytů v bytových domech se zavedeným plynem.

Přípojkou na kanalizační síť je vybaveno více než šest desetin obydlených bytů v rodinných domech, žumpou a jímkou více než třetina. Podíl bytů s připojením na kanalizační síť jak se dá očekávat stoupá s velikostní skupinou obce, v největších městech kraje se blíží devíti desetinám. Naopak v těchto městech jen něco přes desetinu bytů v rodinných domech využívá žumpu nebo jímku, která naopak převládá v nejmenších obcích do pěti set obyvatel. U obydlených bytů v bytových domech jednoznačně převládá přípoj na kanalizační síť, který má významnější zastoupení pouze v obcích do tisíce obyvatel.

Tab. 7.2.9 Obydlené byty podle způsobu vytápění a druhu domu

	Celkem	z toho podle způsobu vytápění (%)							
		ústřední topení				etážové topení		kamna	
		celkem	kotelna mimo dům	z toho		celkem	z toho na plyn	celkem	z toho na plyn
				celkem	z toho na plyn				
Obydlené byty	188 191	80,9	19,6	60,7	33,4	7,7	6,1	8,4	2,2
v tom:									
v rodinných domech	112 602	85,5	0,4	84,9	42,3	2,6	1,3	9,1	1,7
v bytových domech	72 856	74,3	49,5	23,7	19,3	15,6	13,5	7,4	3,2
v ostatních budovách	2 733	67,5	15,6	50,6	41,6	4,6	3,5	7,2	0,8

K vytápění slouží v kraji nejčastěji ústřední topení

Obydlené byty jsou v Kraji Vysočina bez ohledu na druh domu nejčastěji vytápěny za pomoci ústředního topení. To nejvíce převládá u bytů v rodinných domech, které pak vcelku logicky mají kotelnu převážně v domě – zhruba v polovině případů na plyn. Byty v bytových domech jsou téměř ze tří čtvrtin vytápěny ústředním topením, nejčastěji z kotelny mimo dům. Pokud je v bytových domech kotelna, pak zpravidla na plyn. Etážové topení se na Vysočině nejčastěji vyskytuje v bytech bytových domech, opět ve velké většině případů na plyn. Kamny se vytápí méně než desetina obydlených bytů v rodinných domech, podíl takto vytápěných bytů v bytových domech i ostatních budovách je ještě nižší. Kamna na plyn se relativně nejčastěji vyskytují v bytových domech.

Úroveň bydlení

Převládají standardní byty

V Kraji Vysočina jednoznačně převládají standardní byty (téměř z 94 %), mezi nimi pak standardní byty s ústředním topením a úplným příslušenstvím. Podíl standardních bytů na celkovém počtu obydlených bytů je v rodinných a bytových domech téměř identický, v bytových domech je však o 3,7 procentního bodu vyšší podíl standardních bytů s ústředním topením a úplným příslušenstvím. V rodinných domech je naproti tomu více než dvojnásobný podíl standardních bytů bez ústředního topení a úplného příslušenství.

Tab. 7.3.1 Obydlené byty podle druhu domu a podle typu (kvality) bytu

	Celkem		v tom					
			v rodinných domech		v bytových domech		v ostatních budovách	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Obydlené byty	188 191	100,0	112 602	100,0	72 856	100,0	2 733	100,0
z toho podle typu (kvality):								
byty standardní celkem	176 646	93,9	105 944	94,1	68 690	94,3	2 012	73,6
v tom:								
s ústředním topením a úplným příslušenstvím	167 133	88,8	98 656	87,6	66 546	91,3	1 931	70,7
s ústředním topením a částečným příslušenstvím	1 743	0,9	1 326	1,2	403	0,6	14	0,5
bez ústředního topení a s úplným příslušenstvím	7 770	4,1	5 962	5,3	1 741	2,4	67	2,5
byty se sníženou kvalitou	7 841	4,2	5 080	4,5	2 588	3,6	173	6,3

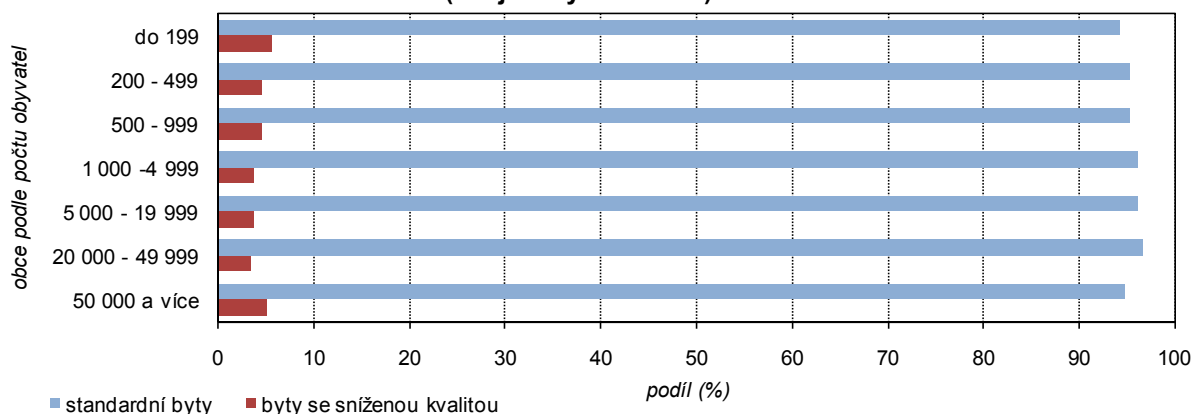
Nestandardní byty relativně nejčastější v ostatních budovách

Počet nestandardních bytů v kraji se blíží osmi tisícům. Jejich podíl na celkovém počtu obydlých bytů v rodinných domech je o 0,9 procentního bodu vyšší než u bytů v bytových domech, relativně nejčastěji se takové byty vyskytují v ostatních budovách.

Oproti ČR v kraji vyšší podíl standardních bytů

Ve srovnání s celou Českou republikou je podíl standardních bytů vyšší o 2,3 procentního bodu, podíl standardních bytů s ústředním topením a úplným příslušenstvím je na Vysočině vyšší o 1,5 bodu. Zastoupení nestandardních bytů je o 1,4 bodu nižší. U obydlých bytů v rodinných domech je v kraji podíl standardních bytů oproti celé České republice vyšší o 1,9 bodu a podíl nestandardních bytů nižší o 1,3 bodu, u obydlých bytů v bytových domech dosahují tytéž ukazatele hodnot 2,5 a 1,7 procentního bodu.

Graf 7.4 Obydlené byty podle typu a velikostních skupin obcí (ze zjištěných hodnot)

Tab. 7.3.2 Charakteristiky úrovně bydlení v obydlých bytech podle druhu domu

	Bydlící osoby v bytech		Obytné místnosti 8 m ² a více		Průměrný počet osob na 1 obytnou místnost	Plocha bytů (tis. m ²)		Obytná plocha (m ²)	
	celkem	na 1 byt	celkem	na 1 byt		celková	obytná	na 1 byt	na 1 osobu
Obydlené byty celkem	496 051	2,64	695 617	3,93	0,74	11 910 883	15 932 824	68,9	32,5
v tom:									
v rodinných domech	321 952	2,86	473 526	4,40	0,71	8 334 148	11 308 471	79,6	35,2
v bytových domech	168 498	2,31	216 637	3,20	0,80	3 473 086	4 485 308	52,5	28,3
v ostatních budovách	5 601	2,05	5 454	2,74	0,88	103 649	139 045	53,2	30,6

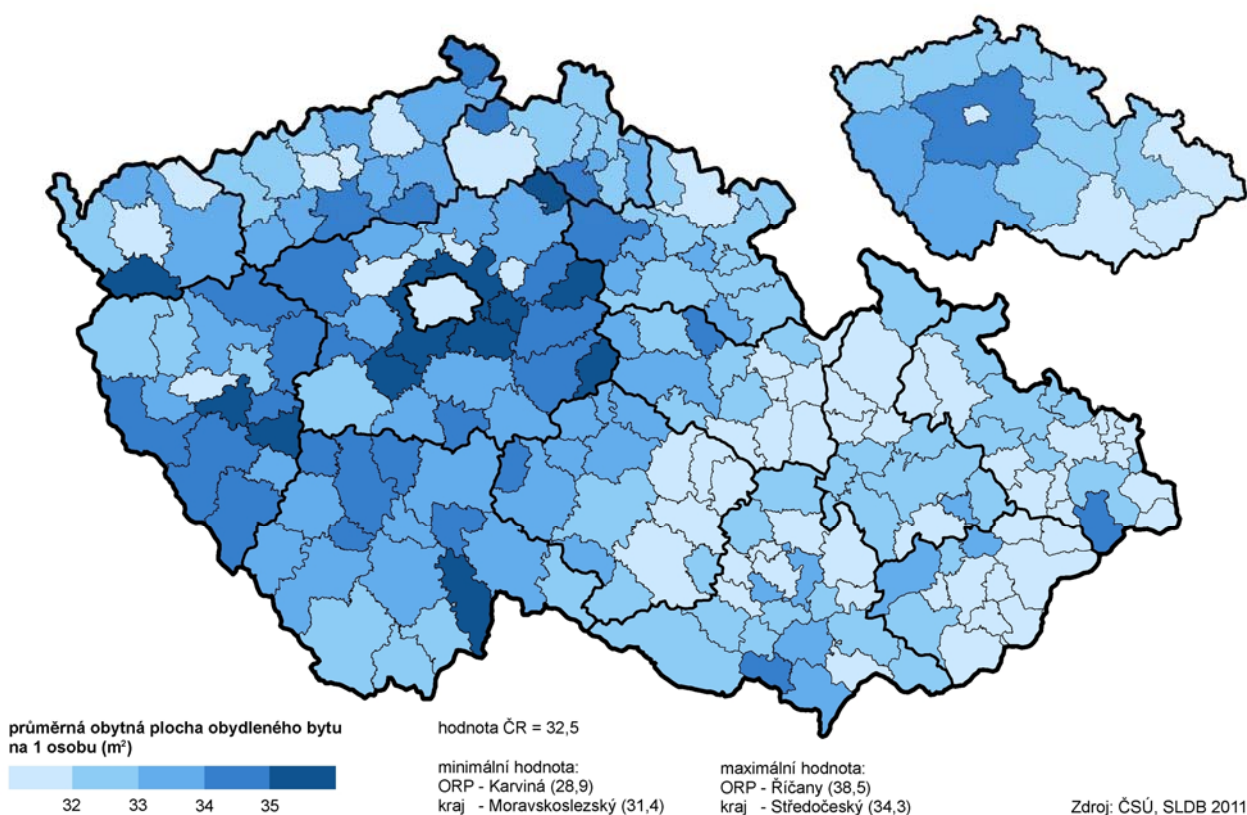
Byty na Vysočině zalidněnější než v ČR

V 188 191 obydlených bytech v Kraji Vysočina žije 496 051 osob, na jeden obydlený byt tedy připadá v průměru 2,64 osoby. Byty na Vysočině jsou tak o něco více zalidněné než v celé České republice, kde v jednom bytě bydlí průměrně 2,47 osoby. V kraji nejvíce osob na jeden obydlený byt připadá v bytech v rodinných domech, nejméně, jen těsně přes dvě osoby, v bytech v ostatních budovách. Obydlený byt má na Vysočině v průměru 3,93 obytných místností (s plochou nejméně 8 m²) a obytnou plochu 68,9 m². Ve srovnání s úrovní České republiky je to 0,23 místnosti a 3,6 m² více. Průměrný počet osob na jednu obytnou místnost je na Vysočině prakticky stejný jako na celorepublikové úrovni, stejně tak obytná plocha na jednu osobu.

Graf 7.5 Obydlené byty podle počtu osob v bytě

Obytná plocha bytů ve správních obvodech ORP a krajích

Tab. 7.3.3 Obydlené byty podle druhu domu a obytné plochy bytu

	Obydlené byty				Struktura obydlých bytů (%)			
	celkem	v tom			celkem	v tom		
		v rodinných domech	v bytových domech	v ostatních budovách		v rodinných domech	v bytových domech	v ostatních budovách
Obydlené byty	188 191	112 602	72 856	2 733	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho s obytnou plochou v m ² :								
do 19,9	1 274	710	513	51	0,7	0,6	0,7	1,9
20,0 - 29,9	3 365	837	2 327	201	1,8	0,7	3,2	7,4
30,0 - 39,9	6 932	1 801	4 739	392	3,7	1,6	6,5	14,3
40,0 - 49,9	10 367	3 422	6 750	195	5,5	3,0	9,3	7,1
50,0 - 59,9	18 558	5 583	12 808	167	9,9	5,0	17,6	6,1
60,0 - 69,9	19 682	8 438	11 082	162	10,5	7,5	15,2	5,9
70,0 - 79,9	24 205	10 587	13 457	161	12,9	9,4	18,5	5,9
80,0 - 99,9	30 708	21 767	8 682	259	16,3	19,3	11,9	9,5
100,0 - 119,9	20 543	17 403	3 022	118	10,9	15,5	4,1	4,3
120,0 - 149,9	18 392	16 709	1 576	107	9,8	14,8	2,2	3,9
150,0 a více	18 769	17 423	1 210	136	10,0	15,5	1,7	5,0

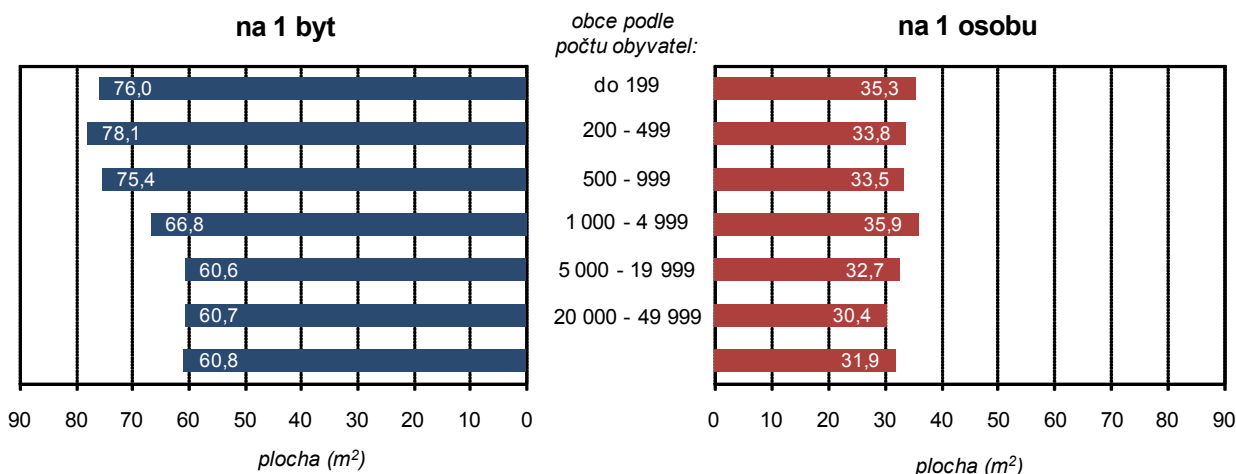
Nejvíce zalidněny byty v rodinných domech

Největší počet bydlících osob připadá v Kraji Vysočina v průměru na jeden byt v rodinných domech, v bytech v bytových domech je tato hodnota o 0,55 osoby nižší. V bytech v rodinných domech je však podstatně vyšší průměrný počet obytných místností (o 1,20) a průměrná obytná plocha (více než o polovinu). Větší je i obytná plocha na jednu osobu (téměř o čtvrtinu).

V kraji převažují byty s větší obytnou plochou

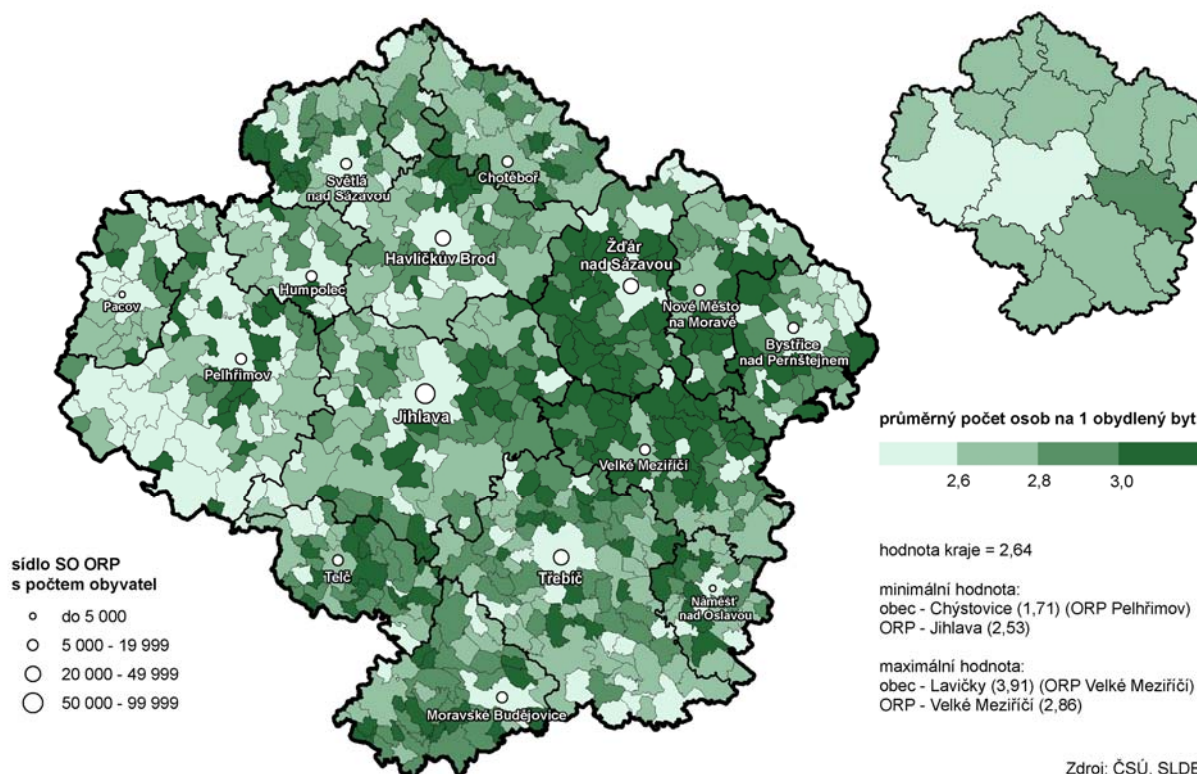
Mezi obydlými byty na Vysočině převažují byty s obytnou plochou nejméně 70 m², které se na jejich celkovém počtu podílejí zhruba šedesáti procenty. Bytů s obytnou plochou do 50 m² je necelých dvanáct procent. Tento stav určují především rodinné domy s výraznou převahou prostorných bytů – byty s plochou 80 m² a více představují téměř dvě třetiny obydlých bytů v rodinných domech.

Graf 7.6 Průměrná obytná plocha na 1 byt a na 1 osobu podle velikostních skupin obcí

Průměrný počet osob v obydlených bytech v obcích a správních obvodech ORP
Kraje Vysočina

Vývoj v letech 1970–2011

Změny v územní struktuře hlavně vlivem administrativních zásahů

Hlavní změny v územní struktuře Kraje Vysočina byly v minulých desetiletích dány především administrativními změnami, slučováním obcí v sedmdesátých letech a opětovným osamostatněním části z nich po roce 1989. Vedle toho se zejména v sedmdesátých letech projevila růst největších měst kraje, u kterých ale od devadesátých let můžeme pozorovat stagnaci či mírný úbytek populace. Naproti tomu můžeme v této době pozorovat vlivem suburbanizace růst počtu obyvatel u obcí a měst střední velikosti

Tab. 8.1 Vývoj sídelní struktury podle velikostních skupin obcí (na území kraje platné k 26. 3. 2011)

	1970		1980		1991		2001		2011	
	počet obcí	podíl bydlících obyvatel (%)	počet obcí	podíl bydlících obyvatel (%)	počet obcí	podíl bydlících obyvatel (%)	počet obcí	podíl bydlících obyvatel (%)	počet obcí	podíl bydlících obyvatel (%)
Kraj celkem	807	100,0	533	100,0	596	100,0	704	100,0	704	100,0
v tom obce s počtem obyvatel:										
do 199	272	7,7	148	4,0	251	6,2	338	7,9	335	7,9
200 - 499	341	21,7	214	13,1	191	11,3	213	12,7	207	12,4
500 - 999	129	18,6	100	14,0	89	12,2	90	12,3	96	13,2
1 000 - 4 999	52	20,0	51	17,3	46	17,1	46	18,1	48	18,0
5 000 - 19 999	11	19,2	16	25,9	15	25,6	13	22,0	14	22,3
20 000 - 49 999	2	12,8	3	15,7	3	17,5	3	17,1	3	16,3
50 000 a více	0	0,0	1	10,1	1	10,2	1	9,9	1	9,9

Poznámka: obce byly zařazeny do velikostních skupin podle počtu obyvatel zjištěného při příslušném sčítání

**Ubývá dětí do 14 let,
naopak roste počet
osob ve věku 65 a více
let**

Po nárůstu počtu obyvatel v sedmdesátých a osmdesátých letech se od devadesátých let projevuje stagnace populace kraje. Výrazný je pokles dětské složky obyvatelstva, která v roce 1970 představovala 22,6 % a v roce 1980 dokonce 24,5 % obyvatel, ale v roce 2011 již pouze 14,5 %. Tomu na druhé straně odpovídá zvýšený podíl obyvatel ve věku 65 a více let a zejména 15 až 64 let.

Snižuje se podíl ženatých mužů a vdaných žen, přibývá svobodných a rozvedených. Podíl svobodných na počtu obyvatel patnáctiletých a starších se zvýšil z 21 % v roce 1991 na více než 29 % v roce 2011, podíl rozvedených osob ze 4 % na více než 9 %.

**Růst vzdělanostní
úrovně**

Zvyšuje se vzdělanostní úroveň obyvatelstva kraje. Podíl osob se základním vzděláním na počtu patnáctiletých a starších obyvatel se zjištěným vzděláním se z téměř 49 % v roce 1980 snížil na necelých 19 % v roce 2011, naproti tomu podíl osob s vysokoškolským vzděláním vzrostl ve stejném období z 3,2 % na 10,3 %.

Tab. 8.2 Obyvatelstvo podle výsledků sčítání 1970 až 2011

	1970	1980	1991	2001	2011
Počet obyvatel	486 571	508 868	513 740	512 143	512 019
muži	238 195	250 146	253 284	252 996	253 941
ženy	248 376	258 722	260 456	259 147	258 078
Obyvatelstvo podle věku					
muži:					
0 - 14 let	57 230	63 916	58 877	45 763	38 113
15 - 64 let	154 392	156 942	169 271	179 212	181 375
65 a více let včetně nezjištěného věku	26 573	29 288	25 136	28 021	34 453
ženy:					
0 - 14 let	53 976	60 598	55 513	42 819	36 083
15 - 64 let	155 831	155 616	166 310	173 856	172 643
65 a více let včetně nezjištěného věku	38 569	42 508	38 633	42 472	49 352
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	375 365	384 354	399 350	423 561	437 823
z toho podle rodinného stavu:					
muži:					
svobodní	.	.	51 367	64 256	75 564
ženatí	.	127 621	129 533	124 209	115 253
rozvedení	.	.	6 934	11 976	18 412
ovdovělí	.	.	6 447	6 052	6 170
ženy:					
svobodné	.	.	32 787	43 970	53 370
vdané	.	128 034	129 550	124 101	114 919
rozvedené	.	.	9 075	14 890	21 840
ovdovělé	.	.	33 477	32 637	31 646
z toho podle nejvyššího ukončeného vzdělání:					
základní (vč. neukončeného)	.	186 786	139 236	102 227	79 614
střední vč. vyučení (bez maturity)	.	125 583	149 586	171 757	162 217
úplné střední (s maturitou) a vyšší	.	58 033	85 588	116 109	136 182
vysokoškolské	.	12 416	20 268	28 500	43 470
nezjištěno	.	990	3 506	3 472	14 536

**Pokles počtu
ekonomicky aktivních
osob**

Počet ekonomicky aktivních osob od roku 1991 klesá, zejména to platí o počtu zaměstnaných, jichž bylo v roce 2011 sečteno téměř o 14 % méně než v roce 1991. Společenskoekonomické změny, které odstartoval rok 1989, se kromě jiného promítly i do evidování počtu nezaměstnaných osob. Od roku 1991 se počet nezaměstnaných zvýšil téměř o 400 %. Po zvýšení v roce 2001 se opět snížil počet ekonomicky neaktivních osob, počet nepracujících důchodců však stále roste. Téměř u 18 tisíc osob však nebyla ekonomická aktivita při sčítání 2011 zjištěna.

Tab. 8.3 Ekonomická aktivita obyvatelstva podle výsledků sčítání 1970 až 2011

	1970	1980	1991	2001	2011
Ekonomicky aktivní	243 674	261 458	265 862	253 436	248 451
muži	.	138 558	140 860	141 906	138 070
ženy	.	122 900	125 002	111 530	110 381
v tom:					
zaměstnaní	.	.	261 193	235 842	225 179
muži	.	.	138 248	133 255	126 304
ženy	.	.	122 945	102 587	98 875
nezaměstnaní	.	.	4 669	17 594	23 272
muži	.	.	2 612	8 651	11 766
ženy	.	.	2 057	8 943	11 506
Ekonomicky neaktivní	242 897	247 410	247 878	256 704	245 620
muži	.	111 588	112 424	109 865	104 992
ženy	.	135 822	135 454	146 839	140 628
z toho nepracující důchodci	.	87 201	99 219	115 346	119 426
muži	.	31 101	36 969	44 006	46 834
ženy	.	56 100	62 250	71 340	72 592
Ekonomická aktivita nezjištěna	.	.	.	2 003	17 948
muži	.	.	.	1 225	10 879
ženy	.	.	.	778	7 069

Růst počtu domácností jednotlivců Hospodařících domácností postupně přibývá a to především vlivem nárůstu počtu domácností jednotlivců, kterých bylo v roce 2011 o 65 % více než roku 1980. U rodinných domácností můžeme pozorovat pokles podílu úplných rodin (zvláště se závislými dětmi) a zvyšování podílu neúplných rodin.

Tab. 8.4 Domácnosti podle výsledků sčítání 1970 až 2011

	1970	1980	1991	2001	2011
Hospodařící domácnosti celkem	150 978	172 477	182 899	192 915	198 504
z toho:					
jednotlivců	.	34 354	43 416	49 338	56 688
tvořené 1 rodinou	.	127 727	134 060	137 180	131 108
Rodinné domácnosti podle typu (%):					
úplné rodiny	.	91,5	88,8	84,8	82,3
bez závislých dětí	.	45,5	38,3	43,1	47,3
se závislými dětmi	.	46,0	50,5	41,7	35,0
neúplné rodiny	.	8,5	11,2	15,2	17,7
bez závislých dětí	.	4,9	5,4	6,9	9,1
se závislými dětmi	.	3,6	5,8	8,3	8,6

Poznámka: v roce 1980 namísto závislých dětí děti do 15 let

Rozšiřování domovního fondu Celkový počet domů na Vysočině se mezi roky 1970 a 2011 zvýšil o 26,5 %, obydlených domů přibýlo téměř 8 %. Přírůstek se tak soustředil především na neobydlené domy (+ 264 %), vzrostl zejména počet domů sloužících k rekreaci. V domovním fondu v Kraji Vysočina stále jednoznačně převládají rodinné domy, i když zejména v sedmdesátých letech vlivem rozsáhlé výstavby poněkud vzrostl i podíl bytových domů.

Tab. 8.5 Domovní fond podle výsledků sčítání 1970 až 2011

	1970	1980	1991	2001	2011
Domy celkem	108 125	114 404	119 179	126 579	136 766
obydlené	100 236	101 889	100 873	101 627	108 062
neobydlené	7 889	12 515	18 306	24 952	28 704
z toho slouží k rekreaci	.	.	9 325	13 899	17 539
Podíl neobydlených domů (%)	7,3	10,9	15,4	19,7	21,0
Z obydlených domů:					
rodinné domy	92 492	92 538	91 109	92 824	98 411
bytové domy	4 953	7 519	8 605	7 401	8 039
Podíl rodinných domů (%)	92,3	90,8	90,3	91,3	91,1
Obydlené domy podle vlastníka (%):					
fyzická osoba	.	.	87,9	90,0	86,4
obec, stát	.	.	7,4	2,9	1,9
bytové družstvo	.	.	3,2	2,7	1,2
spoluvlastnictví vlastníků bytů	.	.	.	.	7,3

Růst počtu bytů

Bytový fond se mezi roky 1980 a 2011 zvýšil téměř o třetinu. I v jejich případě se přírůstek soustředil především na neobydlené byty, jejichž počet se zvýšil o 164 % a podíl na bytovém fondu se více než zdvojnásobil. Podíl bytů v rodinných domech na celkovém počtu obydlených bytů je od roku 1991 stabilní kolem 60 %. Mezi obydlenými byty stále převládají byty ve vlastním domě, v souvislosti s privatizací bytového fondu od devadesátých let výrazně přibýlo bytů v osobním vlastnictví a ubylo bytů nájemních a zejména družstevních.

Tab. 8.6 Bytový fond podle výsledků sčítání 1970 až 2011

	1970	1980	1991	2001	2011
Byty celkem	.	175 745	191 459	209 533	230 025
obydlené	141 170	159 888	170 165	177 386	188 191
neobydlené	.	15 857	21 294	32 147	41 834
Podíl neobydlených bytů (%)	.	9,0	11,1	15,3	18,2
Obydlené byty podle druhu domu:					
v rodinných domech	.	104 055	101 044	106 680	112 602
v bytových domech	.	53 473	67 607	69 004	72 856
Podíl bytů v rodinných domech (%)	.	65,1	59,4	60,1	59,8
Obydlené byty podle právního důvodu užívání bytu (%):					
ve vlastním domě	.	.	54,3	51,1	49,7
v osobním vlastnictví	.	.	0,5	10,9	17,5
nájemní	.	.	23,7	15,5	14,3
družstevní	.	.	17,2	13,2	7,0
Obydlené byty podle převládajícího způsobu vytápění (%):					
ústřední	.	.	54,7	73,1	80,9
etážové	.	.	23,5	9,7	7,7
kamna	.	.	21,1	13,8	8,4
Počet osob na 1 obydlený byt	.	3,16	3,00	2,86	2,64

METODICKÉ VYSVĚTLIVKY

Obyvatelstvo

Údaj o **počtu obyvatel** v definitivních výsledcích SLDB 2011 zahrnuje všechny osoby, které měly v rozhodný okamžik sčítání místo obvyklého pobytu na území České republiky.

Místo obvyklého pobytu je definováno jako místo, kde osoba obvykle tráví období svého každodenního odpočinku bez ohledu na dočasnou nepřítomnost z důvodu rekreace, návštěv, pracovních cest, pobytu ve zdravotnickém zařízení apod. a kde je členem konkrétní domácnosti.

Pro zahrnutí osoby do obvykle bydlícího obyvatelstva České republiky je rozhodující kritérium 12 měsíců pobytu na území ČR, příp. úmysl dlouhodobého pobytu.

Pro odvození místa obvyklého pobytu osoby byla určující deklarace na sčítacím formuláři týkající se faktického bydliště osoby (bez ohledu na místo trvalého pobytu, resp. povoleného přechodného pobytu); vyhodnocovány byly i další informace o faktickém bydlišti před rokem, údaje o místě trvalého pobytu, resp. povoleného přechodného pobytu, a místě sečení.

Osoby v zařízeních jsou osoby s místem obvyklého pobytu ve všech typech ubytovacích a lůžkových léčebných zařízeních sloužících k individuálnímu i kolektivnímu ubytování většího počtu osob (svobodárny, domovy důchodců, penziony pro důchodce, dětské domovy, ústavy sociální péče, ubytovny, studentské koleje, domovy mládeže, internáty, léčebny, sanatoria, kojenecké ústavy, lázeňské ústavy apod.).

Osoby mimo byty a zařízení jsou osoby s místem obvyklého pobytu v nouzových obydlích, mobilních objektech, rekreačních chatách, chalupách (tj. v objektech, které nejsou součástí bytového fondu) nebo v obytných domech, ale mimo byty (nouzové ubytování v nebytovém prostoru).

Bezdomovci jsou osoby, které jako osoby bez domova (nemající domov či možnost dlouhodobě využívat nějaké přístřeší) identifikoval při sčítání v terénu sčítací komisař. „Bezdomovectví“ nebylo zjišťováno prostřednictvím otázek na sčítacím formuláři. Za místo obvyklého pobytu je u bezdomovců, v souladu s mezinárodními doporučeními, považováno místo sečení. V datových výstupech jsou bezdomovci zahrnuti územně v lokalitách, kde byli sečeni, pouze v údajích za osoby. Údaje o domácnostech se v případě bezdomovců nezjišťují.

Národnost vyplnil každý podle svého rozhodnutí, včetně uvedení dvou národností nebo neuvedení žádné (údaj byl dobrovolný). Obdobný postup – dobrovolné uvádění údaje podle svého rozhodnutí – byl uplatňován také při zjišťování **náboženské víry**.

Rodinný stav je stav de jure, tedy právní manželský stav osoby. Faktický stav – soužití druha a družky – se rozlišuje pouze v rámci údajů za domácnosti. Rozdíl mezi součtem za jednotlivé kategorie rodinného stavu a celkovým počtem představují kromě osob s nezjištěným rodinným stavem také osoby s registrovaným partnerstvím.

Registrované partnerství je stav de jure, tedy právní stav – registrované partnerství osob stejného pohlaví uzavřené podle zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství, anebo dle platných právních předpisů v zahraničí.

Bydlištěm matky v době narození sčítané osoby se rozumělo faktické bydliště matky v době narození sčítané osoby, tj. první bydliště, kde sčítaná osoba žila hned po narození.

Nejvyšší ukončené vzdělání vyplňovaly pouze osoby ve věku 15 a více let podle nejvyšší ukončené školy. Jako samostatný stupeň vzdělání se rozlišuje *nástavbové studium* (zahrnující kromě nástavbového a pomaturitního studia rovněž absolventy dvou nebo více středních škol ukončených závěrečnou zkouškou nebo maturitou) a *vyšší odborné vzdělání* (absolventi vyšších odborných aj. škol ukončených absolutoriem).

Ekonomicky aktivní jsou všechny osoby představující pracovní sílu – zaměstnaní (pracující) a nezaměstnaní.

Zaměstnavatelé jsou ekonomicky aktivní osoby, které zaměstnávají (nebo zaměstnávaly) jednu nebo více osob. *Samostatně činní* jsou osoby s podnikatelským oprávněním, které pracují na vlastní účet a nezaměstnávají v rámci svého podnikání žádné další osoby – zaměstnance.

Otázky týkající se **dojížděky/docházky do zaměstnání nebo školy** (místo pracoviště nebo školy, frekvence dojížděky, dopravní prostředek a doba trvání dojížděky/docházky) vyplňovali pouze zaměstnaní a žáci, studenti a učni, kteří uváděli údaje o dojížděce/docházce do školy i v případě, že byli pracujícími studenty a učni.

Osoby **vyjíždějící do zaměstnání a škol** jsou osoby, které uvedly, že jsou zaměstnané nebo žáci základních škol, studenti či učni a současně místo jejich pracoviště nebo školy bylo v jiném domě, než ve kterém měly místo obvyklého pobytu.

Domácnosti

Údaje o domácnostech byly zpracovány podle zápisů na Bytovém listu, kde osoby žijící v jednom bytě zaznamenaly příbuzenské a jiné vztahy v rámci jedné hospodařící domácnosti. Domácnosti jsou tvořeny osobami se společným místem obvyklého pobytu.

Bytovou domácnost tvoří osoby žijící společně v jednom bytě.

Hospodařící domácnost tvoří osoby, které společně hospodaří, tj. společně hradí výdaje domácnosti, jako je strava, náklady na bydlení aj. Společné hospodaření se vztahuje i na děti, které do příslušné domácnosti patří, i když samy na výdaje domácnosti nepřispívají. Součástí rodinných domácností tvořených 1 rodinou mohou být i další jednotlivé osoby, pokud s rodinou společně hospodaří.

Závislé dítě je každá osoba v domácnosti tvořené 1 rodinou, která má k osobě v čele vztah „syn/dcera“, je ekonomicky neaktivní a je ve věku 0–25 let.

V hospodařících domácnostech tvořených 1 rodinou je určena **osoba v čele domácnosti**. V úplných rodinách - párech osob odlišného pohlaví je osobou v čele vždy muž, v párech osob stejného pohlaví je osobou v čele vždy starší osoba. V neúplné rodině je osobou v čele rodič.

Hospodařící domácnosti byly zpracovány za osoby bydlící **v bytech, mimo byty** (nouzové bydlení, chaty, chalupy) a také za **rodiny v zařízení**. Jednotlivé osoby žijící v zařízení a osoby bez přístřeší (bezdomovci) nevyplňovaly Bytový list a nejsou tudíž do počtu hospodařících domácností zahrnuty.

Domy

Do **počtu domů** jsou zahrnuty všechny domy určené k bydlení (obydlené i neobydlené), objekty s byty (bytem) a ubytovací zařízení bez bytu, pokud slouží k bydlení. Do počtu domů tak patří kromě rodinných a bytových domů i různá zařízení určená k bydlení – např. domovy mládeže, internáty, dětské domovy, ústavy sociální péče, domovy důchodců, penziony pro důchodce, kláštery a konventy, azylová zařízení pro cizince, provozní budovy s bytem (např. škola s bytem) apod.

Podle **druhu domu** se rozlišují:

- rodinný dům – má maximálně tři samostatné byty, nejvíce dvě nadzemní a jedno podzemní podlaží a podkroví. Mezi rodinné domy patří rovněž rekreační chalupy s číslem popisným nevyčleněné z bytového fondu, využívané k rekreaci. Rodinný dům může být samostatný, dvojdomek (společná část obvodové zdi s rodinným domem na sousedící parcele) nebo řadový (alespoň tři rodinné domy k sobě přiléhají částí obvodové zdi)
- bytový dům – má více bytů přístupných ze společné chodby nebo schodiště a nejde o rodinný dům, počet podlaží není určující. Mezi bytové domy patří také vily, které nesplňují podmínky rodinného domu.
- ostatní budovy – zahrnují všechny další druhy budov kromě rodinných a bytových domů.

Obydlený dům je dům, ve kterém je alespoň jeden obydlý byt nebo je v něm umístěno zařízení pro hromadné ubytování osob alespoň s jednou obvykle bydlící osobou. V obydlém domě musí mít obvyklý pobyt alespoň jedna osoba.

Neobydlený dům je dům určený k bydlení, ve kterém nebyla sečtena žádná osoba s obvyklým pobytem. Do počtu neobydlených domů jsou zahrnuty všechny domy s byty a všechny domy s ubytovacím zařízením bez bytu, pokud jsou určeny k bydlení. Neobydlené objekty bez bytů, příp. se zařízením sloužícím pouze ke krátkodobému ubytování (hotely, turistické ubytovny, nemocnice, apod.) nejsou do počtu neobydlených domů zahrnuty.

Vlastníkem domu je fyzická nebo právnická osoba. Rozhodující je forma vlastnictví, nikoliv počet vlastníků. Vlastník – fyzická osoba zahrnuje i případy více spoluvlastníků domu, pokud to jsou fyzické osoby. Vlastník – bytové družstvo zahrnuje všechny typy bytových družstev, i bývalá SBD, LBD aj. Spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek) zahrnuje pouze případy, kdy je celý dům ve spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek) a vlastníci jednotek jsou uvedeni v katastru nemovitostí jako vlastníci jednotek a spoluvlastníci budovy. Kombinace vlastníků představuje spoluvlastnictví fyzických osob (vlastníků jednotek) a právnické osoby, většinou družstva (část bytů nepřevedených do osobního vlastnictví).

Byty

Obydlený byt je byt, ve kterém má alespoň jedna osoba obvyklý pobyt.

Neobydlený byt je byt, ve kterém nebyla žádná osoba s obvyklým pobytem.

Právní důvod užívání bytu charakterizuje status užívání z hlediska uživatele bytu.

Typ bytu nahrazuje dřívější členění bytů na čtyři kategorie a rozlišuje byty standardní a byty se sníženou kvalitou. Byty standardní jsou byty s ústředním topením a úplným nebo částečným příslušenstvím, případně

byty bez ústředního topení s úplným příslušenstvím. Byty se sníženou kvalitou jsou byty bez ústředního topení s částečným příslušenstvím, případně s úplným příslušenstvím, ale ne vlastním.

Obytná místnost je část bytu (zejména obývací pokoj, ložnice, jídelna, kuchyň), která je určena k bydlení a má podlahovou plochu minimálně 8 m².

Obytná plocha bytu je součtem plochy všech obytných místností a kuchyně, pokud má plochu 8 m² a větší. Kuchyňský kout, resp. kuchyň menší než 8 m² není považován za obytnou místnost.

Celková plocha bytu je součtem plochy všech obytných místností, kuchyně, kuchyňského koutu i ostatních prostor bytu (příslušenství, předsíň, apod.). Je to plocha měřená uvnitř obvodových stěn bytu, nezahrnuje tedy sklep, balkon, lodžii (ani zasklenou).

Vybavení obydleného bytu (bytové domácnosti) osobním počítačem se zjišťovalo bez zřetele k tomu, který člen bytové domácnosti je vlastníkem.

Všechny výpočty průměrných hodnot charakteristik bytového fondu – např. průměrná obytná plocha bytu, průměrný počet obytných místností na 1 byt apod. – byly počítány pouze ze souborů bytů se zjištěnými hodnotami.

SROVNATELNOST VÝSLEDKŮ SČÍTÁNÍ 2011 A 2001

Definitivní výsledky SLDB 2011 jsou zpracovány a publikovány za obvykle bydlící obyvatelstvo, resp. tříděny **podle místa obvyklého pobytu osob**. Oproti tomu při sčítání v roce 2001 probíhalo veškeré zpracování a publikování výsledků podle místa trvalého pobytu osob, případně podle místa dlouhodobého pobytu.

Základní metodickou odlišností, která se promítá do všech věcných okruhů zpracovaných dat, je tedy **místo obvyklého pobytu osoby**, které je určující jak pro zpracování územních charakteristik osob, jejich územní třídění, tak pro zpracování domácností, určení obydlenosti bytu a domu i výpočet dojížděkových proudů.

Všechny údaje za osoby, kde dochází k porovnávání adres – **bydliště jeden rok před sčítáním, bydliště matky v době narození a dojíždka do místa pracoviště nebo školy**, jsou vztaženy k místu obvyklého pobytu.

V údajích o **náboženské víře** v SLDB 2011 je jako samostatná kategorie uvedena deklarace „věřící – nehlasící se k žádné církvi ani náboženské společnosti“. V údajích sčítání v roce 2001 byly takto formulované odpovědi zahrnuty mezi „ostatní a nepřesně určené“. Kategorie „bez náboženské víry“ v údajích SLDB 2011 odpovídá kategorii „bez vyznání“ v údajích SLDB 2001, namísto pojmu „nezjištěno“ v údajích z roku 2001 je v SLDB 2011 používán termín „neuvedeno“.

Nejvyšší ukončené vzdělání je obdobně jako v SLDB 2001 členěno do kategorií odpovídajících klasifikaci ISCED-97 (Mezinárodní klasifikace vzdělání).

V údajích o **ekonomické aktivitě** jsou kategorie „osoby v domácnosti“ a „děti předškolního věku, ostatní závislé osoby“, zjišťované při sčítání v roce 2001 odděleně, sloučeny do jediné skupiny.

Údaje o **postavení v zaměstnání** jsou tříděny v souladu s Klasifikací postavení v zaměstnání CZ-ICSE. Kategorie „zaměstnanci v pracovním a služebním poměru“ a „ostatní zaměstnanci (na základě dohod aj.)“ zjišťované při sčítání v roce 2001 odděleně, jsou v SLDB 2011 sloučeny do jediné skupiny.

Údaje o **oboru vzdělání, zaměstnání a odvětví ekonomické činnosti** na rozdíl od SLDB 2001 respektují ve svém členění standardní platné statistické klasifikace – Mezinárodní klasifikace vzdělání (ISCED-97), Klasifikaci zaměstnání (CZ-ISCO), Klasifikaci ekonomických činností (CZ-NACE).

Osoby, které místo výkonu zaměstnání často mění a osoby bez stálého pracoviště při sčítání v roce 2001 uváděly údaj o **místě pracoviště** podle skutečnosti k rozhodnému okamžiku sčítání. V SLDB 2011 je pro tyto osoby zavedena zvláštní kategorie „zaměstnání bez stálého pracoviště“ a v údajích o dojíždce nejsou zahrnuty.

Základním kritériem pro odvození **domácnosti** bylo místo obvyklého pobytu společně žijících a společně hospodařících osob, resp. jediné osoby.

Způsob sběru formulářů a pořízení dat umožnily získání informací o vzájemných vztazích pouze v rámci hospodařící domácnosti. Proto v roce 2011 **nebylo možné zpracovat údaje o domácnostech cenzových**.

Srovnatelnost dat 2011 a 2001 je v případě rodinných domácností omezena na hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou, kde jsou informace o jednotlivé domácnosti zpracovány ve stejném detailu jako v roce 2001.

V omezeném rozsahu jsou k dispozici údaje o osobě v čele a její atributy; odvozeny jsou pouze u domácnosti jednotlivce a u domácností tvořených 1 rodinou.

Nově jsou součástí výstupů za hospodařící domácnosti – z pohledu způsobu bydlení domácnosti – údaje o rodinných domácnostech žijících v zařízeních. Tento údaj nemá srovnání s minulými sčítáními. Osoby žijící v rodinách v zařízení byly v předchozích cenzech sčítány jako jednotlivci v zařízení.

V rámci úplných rodin jsou poprvé (ve vazbě na zjišťování registrovaného partnerství osob) zpracovány údaje i o rodinách osob stejného pohlaví, a to jak registrované partnerství, tak faktické partnerství (neformální soužití).

Obydlenost domů a bytů je odvozena od počtu obvykle bydlících osob na rozdíl od roku 2001, kdy byl určující počet trvale bydlících osob. Na rozdíl od roku 2001 se nezjišťovala ani u domů ani u bytů kategorie „obydlen přechodně“.

Struktura podle **vlastníka domu** není srovnatelná. **Bytové družstvo** zahrnuje případy, kdy je bytové družstvo jediným vlastníkem domu (dle zápisu v katastru nemovitostí). Mezi bytová družstva patří všechny typy bytových družstev – bývalá SBD, LBD, nově vzniklá bytová družstva vyčleněná z původních družstev, nově založená bytová družstva atp. V roce 2001 **stavební bytová družstva** zahrnovala výlučně družstva ustanovená zákonem č. 27/1959 Sb. nebo družstva od původního SBD oddělená. Samostatně byla zjišťována **družstva založená za účelem privatizace domu**. Tyto právnické subjekty měly časově omezenou platnost (průběh privatizace) a po ukončení privatizace se transformovaly nebo zanikly (vlastníky domu se stali vlastníci jednotek). V této položce byly uváděny i jiné právnické osoby – nejen družstva – pokud byly založeny za účelem privatizace domu.

Dřívější lidová bytová družstva (LBD) byla v roce 2001 zahrnuta (pokud nedošlo k převodu bytů do vlastnictví), do položky „obec, stát“.

Jiný obsah má položka **kombinace vlastníků**. Sčítání 2011 definovalo kombinaci vlastníků výlučně jako kombinaci vlastnických forem. V roce 2001 zahrnovala položka kombinace vlastníků spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek), a to v případech všech bytů převedených do vlastnictví i pouze jejich části.

V roce 2011 se **spoluvlastnictví vlastníků jednotek** zjišťovalo samostatně, a to v případě, kdy bylo spoluvlastnictví stoprocentní.

V tématu **ústřední topení a druh paliva** nejsou samostatné údaje o domech s dálkovým topením a blokovou kotelnou, ani používaný druh paliva u kotelny mimo dům; všechny tyto kategorie jsou shrnuty v jediné položce „kotelna mimo dům“.

Právní důvod užívání bytu není ve všech položkách srovnatelný. Byt družstevní zahrnuje všechny případy družstevních bytů (viz též vlastník domu). Při sčítání v roce 2001 byly samostatně zjišťovány právní důvody užívání „byt člena stavebního bytového družstva“ a „byt člena družstva nájemců založeného v průběhu privatizace“. Byty lidových bytových družstev (LBD) v roce 2011 sečtené rovněž jako byty družstevní byly v roce 2001 (i v předchozích sčítáních) sčítány jako byty nájemní.

Odlišné je vymezení **obytné místnosti**. Podle mezinárodních doporučení je ve sčítání 2011 do počtu obytných místností bytu zahrnuta i kuchyň, pokud splňuje velikostní parametry obytné místnosti, tj. pokud má plochu 8 m² a větší. V roce 2001 byla kuchyň považována za obytnou místnost pouze v případech, kdy byla jedinou místností bytu (tzv. obytná kuchyň).

Rozdílná je proti sčítání 2001 definice **obytné plochy bytu**, která je součtem plochy všech obytných místností a kuchyně, pokud má plochu minimálně 8 m². Ve sčítání 2001 se započítávala do obytné plochy bytu z kuchyně pouze plocha přesahující 12 m².

Rozdělení bytů na **byty standardní** a **byty se sníženou kvalitou** nahrazuje bývalé čtyři kategorie bytu. Publikovány jsou detailnější údaje o standardních bytech podle způsobu vytápění a příslušenství, aby bylo možné porovnat údaje v detailu bývalých kategorií I. a II. Byty se sníženou kvalitou jsou srovnatelné pouze s agregací bývalých kategorií bytu III. a IV.

V **hospodařících domácnostech – úplných rodinách** – jsou zahrnuty i páry stejného pohlaví, a to jak registrovaná, tak faktická partnerství. V roce 2001 registrovaná partnerství neexistovala a faktická partnerství, pokud byla na formuláři deklarována, byla zahrnuta do nerodinných domácností.

METHODOLOGICAL NOTES

Population

The data on total population published in the results of the 2011 Population and Housing Census (hereinafter 2011 Census) refer to all persons whose place of usual residence on Census Day 2011 was in the Czech Republic.

Place of usual residence refers to the place where a person usually resides daily, notwithstanding any temporary absences for the purpose of recreation, visiting, work-related travel, or time spent in a health facility, and where the person is a member of a household.

A person should have lived in the Czech Republic for at least twelve months or intent to stay for at least one year in the Czech Republic to be counted among the country's usual resident population.

A person's place of usual residence was determined based on what the person declared in the census form as his or her current place of residence (regardless of the person's place of permanent residence or the place of permitted temporary residence). The person's place of residence one year prior to the census, his or her permanent place of residence or permitted temporary residence, and the place of enumeration were also taken into account.

Institutional residents are persons whose usual place of residence is any of the many types of residential or treatment facilities used as individual or collective housing by a large number of people (e.g. boarding houses, retirement or aged-care facilities, children's homes, social welfare institutions, public dormitories, student dormitories, youth homes, residential halls, physical and mental health treatment centres, infant homes, convalescent centres).

People resident in other housing units are persons whose place of usual residence is in an emergency shelter, mobile home, recreational house or cottage (i.e. objects that are not part of the housing stock) or accommodation in a residential building but not in conventional dwelling.

Homeless persons are those persons who were identified on Census Day by the enumerator as persons with no home (they are not occupants in conventional dwellings, in other housing units or in collective living quarters). There were no direct questions in the census form to survey for 'homelessness'. In conformity with international recommendations, the place of usual residence of a homeless person is his/her place of enumeration. In the census results, homeless persons are geographically included in the place of enumeration only and in the data on persons. Household data were not surveyed for homeless persons.

Ethnicity, including dual ethnicity, was recorded as freely declared by the respondent's wishes and on a voluntary basis, so a respondent could also refuse to report his or her ethnicity. A similar approach – voluntary reporting of the item as freely indicated by the respondent – was applied to religious belief.

Marital status indicates the respondent's *de jure*, i.e. legal, marital status. Cohabiting partners, a *de facto* status, were distinguished only under data on households. The difference between the sum of individual categories of marital status and the total number of persons is made up of persons whose marital status was not identified and of persons living in a registered partnership.

A registered partnership is a *de jure*, i.e. legal, status and represents a registered partnership between two same-sex persons formed in conformity with Act No. 115/2006 Coll. on Registered Partnerships or in conformity with relevant legislation in effect in other countries.

Mother's place of residence at the time of the person's birth refers to the *de facto* place of residence of the mother when the respondent was born, i.e. the respondent's first place of residence immediately after birth.

Educational attainment was surveyed only for persons aged 15 years or older based on the respondent's highest completed level of education. Educational levels distinguished post-secondary education (ISCED 4A) (which includes post-secondary and continuing education and graduates of two or more secondary schools terminating in a final exam or a school-leaving exam) and post-secondary professional education (ISCED 5B) (graduates of post-secondary professional schools terminating in the award of a diploma). The census included three categories of tertiary education (ISCED 5A, 6): bachelor (only graduates of a bachelor's degree programme), master (graduates of a master's study programme or under the former system university graduates generally) and doctor (graduates of a doctoral study programme or under the former system a higher doctorate).

Economically active are all persons who represent the labour force – both employed (working) and unemployed.

Employers are economically active persons who employ (or employed) one or more persons. Own-account workers are persons who have a licence to do business and hold a self/employment job and employ no other persons – employees – in their business. Employees are persons who hold a paid position of employment.

Questions on **commuting to work or school** (the location of place of work or school, the frequency of journey, the mode of transport, and the time taken on journey to work or school) were filled in only by employees and by students and apprentices.

Persons **commuting to work or school** are persons who reported that they are employees or students or apprentices, and whose place of work or school is located in a different building than the one in which their usual place of residence is located.

Households

Data on households were processed according to records in the Dwelling Form. People living in one dwelling reported on their relationships to other members of the same housekeeping household. Households consist of persons who share the same place of usual residence.

Dwelling household consist of persons living together in one dwelling.

Housekeeping household consist of persons who pay jointly for expenses of the household, such as food, living costs, etc. Common housekeeping also applies to children who are members of the household even if they themselves do not contribute to covering household expenses.

One-family household may also include other persons if they join common housekeeping of the household.

In the census results, one-family households are also classified according to the number of dependent children in the household. **A dependent child** is each person in a one-family household who is the son or daughter of the reference person, is economically inactive, and is 0–25 years of age.

A reference person was ascertained in one-family housekeeping households. In one-couple families with partners of different sex the reference person is always the male; in the case of the same-sex partners, the reference person is always the older partner. In a lone-parent family the parent is the reference person.

Housekeeping households were counted for those persons living in a **dwelling, in other housing units** (emergency housing, recreational housing and cottages) and for **families in institutions**. Persons living in an institution and homeless persons did not fill in the Dwelling Form and therefore are not counted in the number of housekeeping households.

Buildings

The **number of buildings** includes all houses used for a residential purpose (whether occupied or vacant), buildings with dwellings (or a dwelling), and collective living quarters without individual dwellings but used for a residential purpose. In addition to family houses and apartment buildings the total number of buildings also includes various other facilities used for a residential purpose – e.g. youth homes, residential halls, children's homes, social welfare institutes, retirement and aged-care homes, monasteries and convents, asylum facilities, technical facilities with a dwelling unit (e.g. a school with a dwelling) and so on.

Categories of **type** of building include:

Family house – a home with a maximum of three separate dwelling units, no more than two above-ground floors, one underground floor, and an attic. Family houses also include recreational homes that have a house number and are part of the national housing stock even if used for recreational purposes. Family houses are classed as detached homes, semi-detached (two family houses built on adjacent lots and structurally connected by a shared wall) and row houses (at least three family homes joined within one circumferential wall)

Apartment building – a building that has multiple dwelling units accessed along a common hallway or stairwell and is not a family house, and regardless of the number of floors. Apartment buildings also include villas that do not qualify as family houses.

Other buildings – these are all other types of buildings that are not family houses or apartment buildings.

An occupied building is an object in which at least one dwelling is occupied or which contains collective accommodation for persons with a least one usual resident. An occupied building should be the usual place of residence for at least one person in order for it to qualify as occupied.

An unoccupied (vacant) building is an object that is intended for residential purposes but was not the place of usual residence for any person at the time of the census. The number of unoccupied buildings includes all buildings that contain dwellings, and any buildings that do not contain dwellings but provide collective accommodation if they are designed for habitation. Unoccupied buildings without dwellings or objects providing just short-term accommodation (hotels, tourist housing, hospitals, etc.) are not counted among unoccupied buildings.

The type of owner of the building can be either a natural or legal person. The form of ownership is relevant, not the number of owners. Ownership by natural persons applies also to cases of multiple co-owners of an object if they are natural persons. Cooperative ownership includes all types of housing cooperatives. Dwelling owner association only includes cases where the object as a whole is co-owned by the owners of the flats (dwelling units) and the owners of these units are listed in the land registry as the owners of the units and the co-owners of the object. Mixed ownership means a combination of co-ownership by natural persons (the owners of dwelling units) and a legal person, which is in most cases a cooperative (some of the dwellings are not privately owned).

Dwellings

An occupied dwelling is a unit in which at least one person has his or her usual place of residence.

A vacant dwelling is a unit that is not the usual place of residence of any person.

Tenure status refers to the status of the occupant of the dwelling. Quality of dwelling distinguishes between standard quality dwellings and dwellings of lower quality. Standard dwellings are units that have central heating and complete or some technical facilities or dwellings without central heating but with complete technical facilities. Dwellings with lower quality are units without central heating and with technical facilities or with complete but shared technical facilities.

A room is defined as a space in a dwelling (usually a living room, bedroom, dining room, or kitchen) designed for habitation with a floor space of at least 8 square metres.

Useful floor space is the sum of floor space of all the unit's rooms and the kitchen if the latter has a floor space of at least 8 square metres. A kitchenette or kitchen smaller than 8 square metres does not count as a room.

Total floor space is the total floor space of all rooms, the kitchen, kitchenette, or other spaces in the dwelling (amenities, front hall, etc.). Floor space is measured along the inside of the unit's circumferential wall and does not include cellars, balconies, or enclosed balconies (even if enclosed by glass).

The availability of personal computer to the dwelling household was ascertained regardless of which member of the dwelling household owned it.

All the calculations of average values of the characteristics of the housing stock – e.g. the average useful floor space of dwellings, average number of rooms per unit, etc. – were computed for dwellings for which said values were ascertained.

COMPATIBILITY OF THE RESULTS OF THE 2011 CENSUS AND THE 2001 CENSUS

The final results of the 2011 Census are processed and published for the **usual resident population** and classed according to the **place of usual residence of a person**. By contrast, in 2001 the results were processed and published according to a person's place of permanent residence or place of long-term residence.

A basic methodological difference that is reflected in all the subject areas of the data is thus the use of the **place of usual residence of a person** as the defining factor for processing the geographical characteristics and classification of persons, and for processing households, determining the occupancy of dwellings and buildings, and calculating the commuter flows.

All data on persons that involve a comparison of addresses – **place of residence one year before the census, mother's place of residence at the time of the person's birth and commuting to the workplace or school** – are compared to the person's place of usual residence.

The data on **religious belief** in the 2011 Census include the statement 'Believers not identified with a church or religious society' as a separate category. In the data from the 2001 Census this type of statement was grouped in the category of 'other and not exactly stated'. In addition to the large number of churches, religious groups, and religious movements on which the 2011 Census publishes separate data, other changes are just terminological and the data are comparable; the category 'no religious belief' in the data from the 2011 Census corresponds to the category 'no denomination' in the data from the 2001 Census, and in the 2011 Census the term 'not stated' replaces the term 'not known' in the 2001 data.

Educational attainment is classed, as it was in the 2001 Census, into categories based on the ISCED-97 classification (International Standard Classification of Education).

In data on **economic activity** the categories 'homemakers' and 'children of pre-school age, other dependent persons', distinguished in the 2001 Census, are merged to form one category in the 2011 Census.

Data on status in **employment** are classed in conformity with the Classification of Status in Employment (CZ-ICSE). The categories 'employees in employment contract or civil servants' and 'other employees' distinguished in the 2001 census are merged into one category in the 2011 Census.

Data on **field of education, occupation and industry (branch of economic activity)** in the 2011 Census differ from the 2001 Census in that they conform to standard statistical classifications: International Standard Classification of Education (ISCED-97), Classification of Occupations (CZ-ISCO), Classification of Economic Activities (CZ-NACE).

Persons who frequently change their place of work and persons without a permanent workplace indicated their **place of work** in the 2001 Census based on the actual place of work at the time of the census. In the 2011 Census a special category was introduced for these persons, i.e. 'employment without a permanent place of work', and they are not included in the data on commuting.

The basic criterion for determining a **household** was the place of usual residence of the person or the persons living together and joins common housekeeping of a household.

Because of the method used to collect the census forms and obtain data, information could only be obtained on relations among members of the household. As a result, in 2011 **it was not possible to process data on former category - census households.**

The 2011 and 2001 data on family households are only comparable in the case of one-family housekeeping households, where the information on individual such households is processed in the same detail as in 2001.

A limited amount of data on the reference person and his/her characteristics is available; such data are derived only for one-person and one-family households.

The results for housekeeping households – from the perspective of the housing arrangements of household – newly include data on family households living in institutions. There is no comparable counterpart to these data in previous censuses. Persons living in families in institutions were in previous censuses counted as individuals in an institution.

For the first time (in relation to the inclusion of registered partnership in the census) one-couple families also include data on families of the same sex, both registered partnerships and same-sex cohabiting couples (consensual union).

The occupancy of buildings and dwellings is determined by the number of persons with the place of usual residence at the address, unlike in 2001 when it was based on the number of persons with the place of permanent residence. Unlike in 2001 the category 'temporarily occupied' was not included for buildings or dwellings.

The structure of the owner of the building is not comparable between censuses. **Cooperative ownership** includes cases where the housing cooperative is the sole owner of the building (according to records in the land registry). Cooperative ownership includes every type of housing cooperative. In 2001 **building cooperatives** included only cooperatives established in conformity with Act No. 27/1959 Coll. or cooperatives that had separated from a building cooperative to which it previously belonged. **Cooperatives founded for the purpose of privatisation of a building** were classed separately. This item also included other legal persons – not just cooperatives – that were established for the purpose of the privatisation of a residential object.

The item **mixed ownership** has a different meaning. In the 2011 Census mixed ownership was defined solely as a combination of ownership forms. In 2001 it included the dwelling owner associations, regardless of whether all the flats had been privatised or only some of them.

In the 2011 Census **dwelling owner association** formed a separate category (if the co-ownership was one hundred per cent).

On the topic of **central heating and type of fuel** there are no separate data on objects with remote heating or a community heating centre, nor the type of fuel used in the case of a boiler outside the object; all these categories are included under one item, i.e. 'installation outside the building'.

Tenure status is not comparable across all items. Cooperative dwelling includes all cases of a cooperative dwelling (see also 'type of owner'). In 2001 'the dwelling of a member of a building cooperative' and 'the dwelling of a member of a tenants' cooperative founded during the course of privatisation' were two separate categories of tenure status.

A room is defined differently. In conformity with international recommendations, the 2011 Census counts the kitchen as a room as long as it meets the size criteria for a room, i.e. it has a floor space of 8 or more square metres. In 2001 the kitchen was counted as a room only if it was the only room in the dwelling.

Unlike the 2001 Census the 2011 Census reports on not just the number but also the total **floor space of the rooms**, both separately for each room whose floor space is 8 or more square metres, and separately for rooms whose floor space is 4–7.9 square metres.

The floor space of a dwelling is defined differently in the 2011 Census from 2001 as the sum of the floor space of all rooms, and the kitchen if the floor space of the latter is at least 8 square metres. In the 2001 survey the kitchen was counted in the floor space of a dwelling only if it had an area of more than 12 square metres.

The categories of **standard quality and lower quality dwellings** replace the previous classification that had four categories of dwelling units. More detailed data on standard quality dwellings by type of heating and technical facilities are published to enable closer comparability to category 1 and category 2 units under the former classification. Dwellings with lower quality are only comparable to aggregations of category 3 and category 4 units under the former classification (2001).

Housekeeping households – one-couple families – include also same-sex couples, both registered partnerships and same-sex cohabiting couples. In 2001 registered partnerships did not exist and same-sex cohabiting couples, if declared in the census forms, were included under non-family households.

1. Mezikrajské srovnání

	Česká republika Czech Republic	v tom kraje						
		Hl.město Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
Území, sídelní struktura								
Rozloha (km ²)	78 866	496	11 015	10 056	7 561	3 315	5 334	3 163
Počet obcí	6 251	1	1 145	623	501	132	354	215
z toho se statutem města	596	1	82	53	56	37	58	39
Podíl městského obyvatelstva (%)	69,9	100,0	52,7	64,1	67,9	82,9	79,6	78,1
Podíl počtu obyvatel v obcích (%):								
do 199 obyvatel	1,8	x	2,3	4,3	3,7	0,8	0,9	1,2
s 200 - 999 obyvateli	15,3	x	25,0	19,1	17,8	11,9	12,3	15,0
s 1 000 - 4 999 obyvateli	21,4	x	30,2	26,7	28,4	21,8	17,4	20,3
Počet částí obcí	15 060	112	2 797	1 981	1 539	518	1 150	766
Počet základních sídelních jednotek	22 430	916	3 578	2 549	1 861	812	1 825	1 093
Hustota obyvatelstva (osoby/km ²)	132	2 557	117	62	75	89	152	137
Obyvatelstvo								
Počet obyvatel	10 436 560	1 268 796	1 289 211	628 336	570 401	295 595	808 961	432 439
z toho ženy (%)	51,0	51,6	50,6	50,9	50,5	50,8	50,9	51,1
Obyvatelstvo podle způsobu bydlení (%):								
v bytech	97,2	95,7	96,9	97,8	96,6	96,2	97,0	97,3
v zařízeních	1,9	3,4	1,7	1,3	2,0	2,4	2,0	1,5
jinde (rekreační chaty, mobilní nebo nouzová obydlí apod.)	0,8	0,8	1,3	0,9	1,3	1,4	0,9	1,1
bezdomovci	0,11	0,10	0,07	0,08	0,06	0,09	0,12	0,06
Obyvatelstvo podle věku (%):								
0 – 14 let	14,3	12,1	15,5	14,5	13,9	14,3	15,0	14,9
15 – 64 let	69,6	71,6	69,4	69,3	69,5	70,2	69,9	69,7
65 a více let	15,8	15,8	14,8	15,9	16,3	15,1	14,6	15,0
nezjištěno	0,3	0,5	0,3	0,3	0,3	0,5	0,5	0,4
Průměrný věk	41,0	41,2	40,3	41,2	41,4	41,0	40,5	40,7
Obyvatelstvo podle rodinného stavu (z osob se zjištěným stavem, %):								
svobodní	40,0	42,6	39,4	39,2	39,0	41,3	41,1	40,4
ženatí, vdané	42,4	39,4	43,5	43,5	43,1	38,5	39,2	40,8
rozvedení	10,3	11,5	9,9	9,9	10,3	13,2	12,2	11,7
ovdovělí	7,3	6,5	7,1	7,4	7,5	7,0	7,4	7,1
Podíl cizinců na počtu obyvatel (%)	4,0	12,8	4,3	2,2	4,5	5,6	3,3	3,4
Obyvatelstvo podle národnosti (%):								
česká	64,3	64,8	69,9	72,4	70,1	64,4	68,4	69,5
moravská	5,0	0,3	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
slezská	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
slovenská	1,4	1,8	1,4	1,1	1,4	2,4	1,5	1,4
neuvedeno	25,3	27,0	26,2	24,7	26,0	27,7	27,0	26,1
Podíl obyvatel narozených v obci obvyklého bydliště (%)	47,1	50,8	39,7	44,1	44,9	38,8	42,7	43,4
Obyvatelstvo podle vztahu k náboženské víře (%):								
věřící - nehlásící se k žádné církvi ani náboženské společnosti	6,8	7,9	5,7	7,2	5,8	5,7	4,8	5,7
věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti	14,0	11,0	8,7	13,6	9,3	7,1	5,3	7,2
bez náboženské víry	34,5	37,0	40,1	30,9	38,0	39,7	44,2	42,5
neuvedeno	44,7	44,1	45,6	48,3	46,8	47,4	45,7	44,6
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání (%):								
základní vč. neukončeného	17,6	10,2	16,9	18,2	18,1	22,4	21,7	18,6
střední vč. vyučení (bez maturity)	33,0	20,3	33,6	34,9	34,7	34,3	34,9	35,9
úplné střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	31,2	35,3	32,5	31,6	30,9	27,7	28,2	29,8
vysokoškolské	12,5	23,6	11,5	10,8	10,4	7,0	7,6	9,6

1. Regional comparison

Regions (NUTS 3)							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomouc- ký	Zlínský	Moravsko- slezský	
<i>Area and settlement structure</i>							
4 759	4 519	6 796	7 195	5 267	3 963	5 427	Total area (square kilometers)
448	451	704	673	399	305	300	Number of municipalities
48	37	34	49	30	30	42	of which with town status
67,5	62,4	57,6	62,8	57,2	60,3	75,6	Share of urban population (%)
							Share of population in municipalities by number of inhabitants (%):
2,9	2,8	8,1	1,3	1,1	0,5	0,2	less than 200
20,9	23,7	25,6	16,8	17,8	17,5	6,4	200 - 999
19,4	21,7	18,6	26,6	30,3	29,5	19,6	1000 - 4999
1 074	991	1 402	902	767	438	623	Number of municipality parts
1 529	1 300	1 764	1 583	1 158	950	1 512	Number of basic settlement units
115	113	74	162	119	146	222	Population density
<i>Population</i>							
547 916	511 627	505 565	1 163 508	628 427	579 944	1 205 834	Total population
50,9	50,7	50,5	51,2	51,4	51,3	51,4	of which females (%)
							Population by housing arrangements (%):
97,5	97,5	98,1	97,7	97,7	98,1	97,7	in dwellings
1,7	1,9	1,3	1,5	1,5	1,3	1,6	in collective living quarters
0,7	0,5	0,5	0,7	0,6	0,5	0,5	Others (cottage, mobile home, shelter, etc.)
0,09	0,10	0,07	0,10	0,16	0,13	0,21	Homeless
							Population by age (%):
14,4	14,7	14,6	14,0	14,4	14,2	14,4	0-14
68,4	68,9	68,8	69,5	69,2	69,0	69,6	15-64
16,8	16,1	16,4	16,2	16,2	16,6	15,7	65 or more
0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	Not identified
41,6	41,0	41,1	41,1	41,2	41,5	41,0	Average age
							Population by legal marital status (with identified marital status, %):
38,6	39,2	39,1	40,0	39,6	39,0	39,6	Never married
43,5	44,1	45,5	43,3	43,0	44,5	42,0	Married
10,4	9,3	7,8	9,4	9,8	8,6	10,6	Divorced
7,5	7,4	7,5	7,4	7,5	7,8	7,7	Widowed
2,5	2,4	1,5	3,1	1,4	1,3	1,7	Share of foreign citizens (%)
							Population by ethnicity (%):
71,0	70,8	65,4	48,0	58,1	54,9	63,5	Czech
0,1	0,9	7,0	21,9	12,1	16,4	3,8	Moravian
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	Silesian
1,0	0,9	0,6	1,2	1,2	1,0	2,2	Slovak
25,7	25,6	24,6	23,7	24,6	22,8	23,7	Not declared
							Population born in municipality of usual residence (%)
45,6	47,1	51,0	51,2	48,2	53,0	51,5	
							Population by religious belief (%):
6,1	6,0	6,5	8,0	7,4	7,8	7,6	Believers not identified with a church or religious society
10,4	13,7	22,8	20,7	16,6	29,3	18,5	Believers identified with a church or religious society
37,8	34,9	25,7	28,9	32,2	22,5	30,2	No religious belief
45,8	45,4	45,0	42,4	43,9	40,4	43,8	Not declared
							Population aged 15+ by educational attainment (%):
17,6	17,9	18,5	17,6	18,4	19,0	19,6	Primary and lower secondary, incl. not completed elementary school (ISCED 1, 2)
35,5	36,6	37,5	32,3	35,4	35,8	35,1	Secondary, incl. vocational (ISCED 3C)
31,7	31,1	31,1	30,9	30,7	30,4	29,4	Upper secondary and post-secondary (ISCED 3A, 4, 5B)
10,1	9,9	9,5	14,7	11,4	11,2	11,2	Tertiary (ISCED 5A, 6)

1. Mezikrajské srovnání

1. pokračování

	Česká republika Czech Republic	v tom kraje						
		Hl.město Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
Ekonomická aktivita								
Ekonomicky aktivní obyvatelstvo	5 080 573	644 643	639 851	307 130	278 674	139 871	377 298	208 512
zaměstnaní	4 580 714	600 730	587 539	280 844	255 278	123 100	325 987	185 944
z toho (%):								
zaměstnanci, zaměstnavatelé, samostatně činní, pomáhající	91,2	87,3	91,0	91,8	91,6	90,9	91,5	90,6
pracující důchodci	5,0	7,7	5,1	4,6	4,8	5,5	5,0	5,5
ženy na mateřské dovolené	2,1	2,0	2,3	2,1	2,1	2,1	2,1	2,3
nezaměstnaní	499 859	43 913	52 312	26 286	23 396	16 771	51 311	22 568
v tom (%):								
hledající první zaměstnání	16,4	17,1	15,2	16,2	15,9	17,2	19,1	15,2
ostatní nezaměstnaní	83,6	82,9	84,8	83,8	84,1	82,8	80,9	84,8
Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	4 784 923	500 971	582 765	294 587	259 975	131 319	372 383	198 712
z toho (%):								
nepracující důchodci	48,2	46,1	45,7	48,5	50,0	47,8	48,6	47,7
osoby v domácnosti, děti předškolního věku, ostatní závislé osoby	17,9	20,3	20,5	17,0	17,6	19,3	18,4	18,1
žáci, studenti a učni	30,2	29,4	29,9	30,9	28,8	29,1	29,6	30,5
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání (%):								
zaměstnanci	77,9	73,2	76,5	78,0	79,4	77,0	79,2	76,5
zaměstnavatelé	3,6	4,3	3,7	3,4	3,2	3,6	3,4	3,5
osoby pracující na vlastní účet	12,9	17,1	14,1	13,0	11,9	12,1	10,6	13,4
členové produkčních družstev	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
pomáhající rodinní příslušníci	0,4	0,5	0,4	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5
Zaměstnaní podle vybraných odvětví (%):								
zemědělství, lesnictví, rybářství	2,7	0,4	2,8	5,0	3,9	2,1	1,8	1,8
průmysl	25,4	9,4	23,2	26,7	29,2	24,8	27,0	31,7
stavebnictví	6,8	5,8	6,7	7,8	6,6	6,1	7,0	6,5
velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel	10,2	11,3	11,2	10,0	9,5	9,6	9,0	9,2
doprava a skladování	5,6	5,4	7,1	5,3	5,9	5,2	6,6	4,8
ubytování, stravování a pohostinství	3,1	4,3	3,0	3,3	2,8	5,9	2,6	3,0
vzdělávání	6,0	6,2	5,2	5,9	5,6	5,2	6,0	5,9
zdravotní a sociální péče	6,5	6,4	5,7	5,9	6,4	7,3	6,7	5,8
Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání (%):								
zákonodárci a řídicí pracovníci	6,0	8,2	6,4	5,5	5,4	5,0	5,4	5,6
specialisté	16,1	25,9	15,1	13,7	13,9	12,1	13,4	13,5
techničtí a odborní pracovníci	18,4	22,0	19,1	17,1	17,6	15,0	18,1	16,7
úředníci	5,5	6,9	6,3	5,0	5,3	4,9	5,1	4,7
pracovníci ve službách a prodeji	13,5	13,3	13,5	13,7	13,2	17,2	14,2	13,3
kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	1,4	0,3	1,4	2,5	1,8	1,3	1,1	1,1
řemeslníci a opraváři	14,5	7,0	13,8	16,0	15,8	14,6	14,6	16,3
obsluha strojů a zařízení, montéři	12,5	4,7	12,1	13,8	14,9	13,9	14,2	14,9
pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	3,5	2,3	3,2	3,8	3,7	5,0	4,0	3,9
zaměstnanci v ozbrojených silách	0,4	0,2	0,3	0,6	0,3	0,2	0,3	0,3
Míra ekonomické aktivity (%) ¹⁾	60,7	65,0	62,5	60,2	60,7	61,1	60,1	60,9
muži	68,6	72,4	70,6	68,2	68,4	67,9	67,8	68,9
ženy	53,4	58,5	55,0	52,7	53,5	54,8	53,0	53,5
Míra zaměstnanosti (%) ²⁾	54,7	60,6	57,4	55,0	55,6	53,7	51,9	54,3
muži	62,1	67,4	65,1	62,7	63,1	59,7	59,2	62,0
ženy	47,8	54,6	50,2	47,9	48,6	48,3	45,3	47,1

¹⁾ podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na počtu všech osob ve věku 15 a více let se zjištěnou ekonomickou aktivitou

²⁾ podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob ve věku 15 a více let se zjištěnou ekonomickou aktivitou

1. Regional comparison

Continued

Regions (NUTS 3)							
Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský	
<i>Economic activity</i>							
260 819	246 779	243 720	572 019	303 992	281 576	575 689	Economically active population
238 986	224 590	220 743	511 844	268 013	252 815	504 301	Employed
							of which (%)
91,3	92,3	93,0	91,4	92,7	92,7	92,5	Employees, employers, own-account workers, contributing family workers
5,1	4,2	3,7	4,6	3,8	3,9	4,1	Working pensioners
2,0	2,1	2,0	2,2	2,1	2,0	1,9	Women on maternity leave
21 833	22 189	22 977	60 175	35 979	28 761	71 388	Unemployed
							in %:
15,4	14,3	15,8	16,5	15,7	15,5	16,8	Seeking first work
84,6	85,7	84,2	83,5	84,3	84,5	83,2	Unemployed, others
260 408	243 033	245 515	541 007	300 693	279 417	574 138	Not economically active population
							of which (%)
49,6	48,7	48,9	48,7	48,9	49,5	49,3	Not working pensioners
16,8	16,7	16,0	17,5	16,6	16,0	16,8	Homemakers, children of pre-school age, other dependent persons
30,1	31,0	31,7	30,2	30,8	31,0	30,7	Pupils, students and apprentices
							Employed by status in employment (%):
77,4	79,4	80,1	78,3	79,9	78,5	81,0	Employees
3,5	3,4	3,2	3,7	3,3	3,9	3,3	Employers
12,9	11,7	11,6	12,9	11,6	12,6	10,0	Own-account workers
0,1	0,1	0,3	0,1	0,1	0,1	0,0	Members of producers' co-operatives
0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	Contributing family workers
							Employed by industry (branch of economic activity) (%)
3,5	3,8	6,3	2,8	3,4	2,5	1,7	Agriculture, forestry and fishing
28,8	30,4	32,9	24,0	27,5	32,8	30,1	Industry
6,4	6,9	7,2	7,9	7,3	8,0	6,3	Construction
9,7	9,7	9,1	10,5	10,0	10,4	10,0	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles
5,0	5,5	5,0	5,3	5,8	4,5	5,4	Transportation and storage
3,0	2,4	2,5	3,0	2,7	3,1	2,9	Accommodation and food service activities
6,1	6,1	6,0	6,7	6,5	6,2	6,4	Education
7,0	6,2	6,4	6,8	7,2	6,2	7,1	Human health and social work activities
							Employed by occupation (%):
5,6	5,7	5,2	6,1	5,4	5,7	5,3	Managers
14,5	13,9	13,4	17,5	14,9	13,9	14,8	Professionals
17,2	18,2	16,7	18,6	17,4	17,5	18,3	Technicians and associate professionals
5,1	5,3	4,5	5,5	5,0	4,5	5,1	Clerical support workers
13,1	12,5	12,4	13,3	13,4	12,8	13,9	Service and sales workers
1,6	1,8	2,8	1,4	1,6	1,2	1,1	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
15,7	16,2	18,2	14,8	16,8	17,8	15,7	Craft and related trades workers
14,1	14,3	16,0	11,2	13,1	15,2	14,3	Plant and machine operator, and assemblers
3,7	3,6	3,8	3,5	3,8	4,0	3,8	Elementary occupations
0,3	0,6	0,4	0,3	1,1	0,3	0,2	Armed forced occupations
59,0	59,5	58,7	60,2	59,1	58,8	59,0	Economic activity rate (%) ¹⁾
67,0	67,7	66,9	68,4	67,3	67,3	66,6	Males
51,6	51,9	50,8	52,6	51,6	51,0	52,0	Females
54,1	54,2	53,1	53,9	52,1	52,8	51,7	Employment rate (%) ²⁾
61,7	61,9	61,2	61,4	59,9	60,7	58,8	Males
47,0	46,9	45,4	46,9	45,0	45,6	45,1	Females

¹⁾ share of employed and unemployed on number of persons aged 15+ with identified economic activity

²⁾ share of employed on number of persons aged 15+ with identified economic activity

1. Mezikrajské srovnání

2. pokračování

	Česká republika Czech Republic	v tom kraje						
		Hl.město Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
Vyjížďka do zaměstnání								
Vyjížďející z obce celkem	1 137 176	24 291	213 698	74 737	68 935	29 517	81 167	41 305
v tom (%):								
do jiných obcí okresu	52,5	-	36,8	65,1	44,1	63,4	59,5	56,0
do jiných okresů kraje	22,4	-	12,1	18,1	40,2	18,6	18,3	19,3
do jiných krajů mimo ČR	21,9	80,8	49,9	11,8	11,2	11,3	18,7	22,1
	3,3	19,2	1,2	4,9	4,6	6,7	3,5	2,6
Vyjížďející z obce denně (%)	84,6	72,5	86,1	83,5	85,8	81,3	80,3	83,7
Podíl vyjíždějících zaměstnaných osob z obce bydliště (%) ¹⁾	39,5	6,3	57,7	42,1	42,8	41,7	42,2	37,9
Vyjížďející z obce podle věku (%):								
15 - 24 let	7,5	5,0	6,6	7,3	8,0	8,9	8,1	8,2
25 - 29 let	13,5	15,4	12,9	13,3	13,1	12,1	13,0	13,4
30 - 39 let	32,8	35,8	35,5	31,5	32,4	30,9	33,2	33,7
40 - 49 let	24,7	20,4	23,6	24,8	24,3	25,4	24,6	23,8
50 - 59 let	18,1	16,8	17,2	19,7	18,8	18,7	17,5	17,2
60 let a více	3,4	6,7	4,2	3,4	3,4	3,9	3,5	3,7
Vyjížďející z obce podle odvětví (%):								
zemědělství, lesnictví, rybářství	2,6	1,2	2,0	4,3	3,5	1,8	1,6	1,4
průmysl	33,1	22,2	23,9	32,3	35,9	31,1	33,5	41,2
stavebnictví	5,3	5,1	4,4	6,5	5,3	5,1	5,5	4,1
velkoobchod a maloobchod	10,1	17,4	12,1	9,5	9,1	9,6	8,8	8,7
doprava a skladování	7,0	9,5	8,5	6,5	7,1	6,6	8,7	5,9
vzdělávání	5,7	4,5	5,1	6,1	5,2	4,8	5,5	5,7
zdravotní a sociální péče	7,3	6,3	6,8	6,7	7,2	8,8	7,1	6,3
Vyjížďka do škol								
Vyjížďející z obce celkem	429 734	5 683	70 186	32 177	23 760	10 838	27 671	16 821
z toho vyjíždějící denně (%)	70,9	42,0	81,8	65,7	74,4	66,7	73,3	66,1
Podíl vyjíždějících do škol z obce bydliště z úhrnu studujících (%) ²⁾	44,9	5,5	61,4	53,2	47,2	48,8	43,1	45,3
Domácnosti								
Hospodařící domácnosti celkem	4 375 122	579 509	523 045	262 692	242 397	128 904	352 346	183 299
v tom podle typu domácnosti:								
rodinné	2 737 561	305 296	340 036	168 172	151 206	75 527	210 447	113 338
tvořené 1 rodinou	2 667 867	300 262	329 829	163 840	147 651	73 917	206 511	110 698
v tom:								
úplné rodiny	2 097 031	223 695	262 615	130 204	118 056	55 093	157 312	86 063
z toho (%):								
se závislými dětmi s ekonomicky aktivní osobou v čele domácnosti	41,0	38,2	42,7	41,2	39,5	38,3	39,7	41,0
bydlící v bytech	69,4	72,4	71,8	69,3	68,7	67,7	67,8	69,4
neúplné rodiny	99,5	99,7	99,1	99,4	99,1	99,0	99,3	99,2
570 836	76 567	67 214	33 636	29 595	18 824	49 199	24 635	
z toho (%):								
se závislými dětmi s ekonomicky aktivní osobou v čele domácnosti	52,4	51,7	52,1	53,5	52,5	56,2	58,4	54,6
bydlící v bytech	62,8	64,7	63,9	63,7	63,8	62,4	62,2	63,7
99,1	99,4	98,6	99,2	98,7	98,7	99,2	99,2	98,9
tvořené 2 a více rodinami	69 694	5 034	10 207	4 332	3 555	1 610	3 936	2 640
nerodinné	1 637 561	274 213	183 009	94 520	91 191	53 377	141 899	69 961
domácnosti vícečlenné nerodinné	215 414	48 411	24 091	10 325	11 857	8 032	19 284	9 045
domácnosti jednotlivců	1 422 147	225 802	158 918	84 195	79 334	45 345	122 615	60 916
z toho nepracující důchodci (%)	43,4	31,6	42,7	45,9	43,8	39,9	42,4	44,7
Domácnosti jednotlivců podle věku osoby (%):								
do 39 let	26,7	36,0	26,4	24,2	26,8	25,9	26,4	25,4
40 - 64 let	36,1	33,3	36,7	36,8	35,5	40,1	39,2	37,5
65 let a více	36,0	29,4	35,8	37,8	36,6	32,5	32,6	35,9

¹⁾ ze zaměstnaných se zjištěným místem pracoviště

²⁾ ze studujících se zjištěným místem školy

1. Regional comparison

Continued

Regions (NUTS 3)							
Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský	
<i>Commuting to work</i>							
58 422	61 003	65 407	136 252	75 007	78 288	129 147	<i>Commuting outside municipality, total</i>
64,6	61,7	66,8	41,3	68,3	69,8	52,4	<i>in %:</i>
15,7	15,7	12,4	45,7	14,7	14,0	37,2	<i>within the district</i>
17,8	20,6	18,8	9,1	14,5	13,4	7,1	<i>within the region</i>
1,9	2,0	2,0	4,0	2,4	2,8	3,3	<i>within the Czech Republic</i>
84,9	84,1	84,0	84,6	84,9	85,8	87,6	<i>abroad</i>
41,7	44,6	44,5	40,6	43,5	46,6	41,6	<i>Daily commuting outside municipality (%)</i>
7,5	8,0	8,4	7,6	7,2	7,4	7,7	<i>Share of employed commuting outside</i>
13,5	14,1	14,2	14,2	13,6	14,0	13,4	<i>municipality (%) ¹⁾</i>
32,6	32,9	31,2	32,8	32,8	30,8	31,1	<i>Commuters outside municipality by age (%):</i>
24,6	24,0	25,4	24,6	24,9	25,8	26,7	<i>15 - 24</i>
18,3	18,0	18,2	17,8	18,5	19,0	18,3	<i>25 - 29</i>
3,5	2,9	2,6	3,1	2,9	2,9	2,8	<i>30 - 39</i>
							<i>40 - 49</i>
							<i>50 - 59</i>
							<i>60 and over</i>
							<i>Commuters outside municipality by industry</i>
3,1	3,5	5,3	2,7	3,0	2,0	1,4	<i>(branch of economic activity) (%):</i>
34,9	35,2	39,3	32,5	33,2	39,9	38,7	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
4,4	5,1	5,6	6,0	5,6	6,2	5,0	<i>Industry</i>
9,7	9,5	8,4	10,5	9,8	10,0	8,9	<i>Construction</i>
6,1	6,7	6,0	6,5	7,0	5,3	6,0	<i>Wholesale and retail trade</i>
6,5	6,3	5,6	6,0	6,5	6,0	6,1	<i>Transportation and storage</i>
8,1	7,4	7,3	7,7	8,2	7,2	7,4	<i>Education</i>
							<i>Human health and social work activities</i>
<i>Commuting to schools</i>							
25 109	26 400	30 933	48 999	31 811	32 708	46 638	<i>Commuters outside municipality, total</i>
65,6	65,4	64,1	77,2	68,5	65,3	70,9	<i>of which commuting daily (%)</i>
51,8	54,4	56,0	43,2	50,5	52,4	41,1	<i>Share of commuters to school outside municipality (%) ²⁾</i>
<i>Households</i>							
228 256	207 396	198 504	473 520	257 964	229 682	507 608	<i>Housekeeping households, total</i>
147 040	137 000	135 533	306 165	168 959	155 880	322 962	<i>by type of household:</i>
143 577	133 552	131 108	295 668	164 554	150 952	315 748	<i>Family households</i>
							<i>One-family households</i>
115 071	108 326	107 900	233 525	130 946	121 412	246 813	<i>One-couple families</i>
40,7	41,9	42,5	41,6	41,7	43,1	41,2	<i>of which (%):</i>
68,0	68,9	68,8	69,5	68,7	69,4	67,5	<i>with dependent children</i>
99,5	99,6	99,7	99,6	99,6	99,7	99,6	<i>with economically active reference person</i>
28 506	25 226	23 208	62 143	33 608	29 540	68 935	<i>living in dwellings</i>
52,6	51,9	48,5	48,6	52,0	46,4	54,2	<i>Lone-parent families</i>
62,7	63,0	60,6	60,8	63,0	60,1	62,8	<i>of which (%):</i>
99,2	99,3	99,4	99,4	99,2	99,5	99,3	<i>with dependent children</i>
3 463	3 448	4 425	10 497	4 405	4 928	7 214	<i>with economically active reference person</i>
81 216	70 396	62 971	167 355	89 005	73 802	184 646	<i>living in dwellings</i>
9 008	7 607	6 283	22 238	10 204	7 472	21 557	<i>Two or more families households</i>
72 208	62 789	56 688	145 117	78 801	66 330	163 089	<i>Non-family households</i>
48,1	48,8	51,3	44,2	48,6	51,0	46,9	<i>Multi-person households</i>
							<i>One-person households</i>
							<i>of which not working pensioners (%):</i>
23,1	23,5	21,7	27,4	23,5	21,5	24,1	<i>One-person households by age (%):</i>
35,8	35,1	34,7	34,8	35,9	35,9	38,0	<i>less than 40</i>
40,1	40,3	42,5	36,9	39,6	41,7	36,8	<i>40 - 64</i>
							<i>65 and over</i>

¹⁾ employed with identified place of work

²⁾ students with identified place of school

1. Mezikrajské srovnání

3. pokračování

	Česká republika Czech Republic	v tom kraje						
		Hl.město Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
Domy								
Domy celkem	2 158 119	99 949	353 037	163 889	131 052	44 979	135 999	92 345
v tom:								
obydlené domy	1 800 075	92 927	286 780	123 048	105 835	39 845	115 679	73 380
neobydlené domy	358 044	7 022	66 257	40 841	25 217	5 134	20 320	18 965
Podíl neobydlených domů (%)	16,6	7,0	18,8	24,9	19,2	11,4	14,9	20,5
Průměrné stáří obydlených domů (roky)	49,8	53,3	48,6	48,6	51,1	58,6	60,6	58,2
z toho:								
v rodinných domech	49,3	48,8	48,7	48,8	51,2	58,1	61,7	58,0
v bytových domech	52,4	61,3	45,4	47,1	50,0	59,7	55,3	58,9
Obydlené domy s byty celkem	1 798 318	92 776	286 551	122 949	105 737	39 789	115 528	73 301
z toho rodinné domy (%)	86,5	61,8	91,7	88,1	86,0	73,1	79,0	83,4
Obydlené domy s byty podle vlastnictví (%):								
fyzická osoba	83,4	66,7	87,7	84,4	83,0	72,3	78,5	82,6
obec, stát	2,7	5,5	1,8	2,9	3,0	4,6	3,9	3,5
bytové družstvo	1,8	5,8	0,9	1,5	0,9	1,4	3,1	1,6
spoluvlastnictví vlastníků bytů	7,7	11,7	5,9	7,1	8,2	14,8	8,3	6,3
Obydlené domy s byty podle materiálu nosných zdí (%):								
kámen, cihly, tvárnice	87,0	80,2	89,1	91,4	87,3	82,1	82,6	82,1
stěnové panely	4,6	11,2	2,9	3,7	4,7	9,9	8,3	6,1
Obydlené domy s byty podle technické vybavenosti (%) ¹⁾ :								
přípoj na kanalizační síť	62,7	91,2	59,4	67,8	60,4	72,5	66,1	48,2
vodovod	99,5	99,9	99,3	99,5	99,3	99,6	99,7	99,5
plyn	64,4	85,1	51,5	43,1	57,8	62,2	62,3	49,0
ústřední topení	82,7	78,0	82,2	82,6	82,6	83,5	81,6	76,5
Bydlící osoby v domech celkem	10 304 041	1 251 257	1 266 199	621 984	559 646	288 784	797 680	425 593
z toho v domech s byty (%)	99,3	99,2	99,3	99,5	99,4	99,2	99,3	99,5
z toho v rodinných domech (%)	49,3	16,8	65,1	54,5	51,0	32,7	36,2	47,7
Byty								
Byty celkem	4 756 572	587 832	582 294	308 712	268 963	135 091	377 133	205 187
v tom:								
obydlené byty	4 104 635	542 168	482 860	247 608	226 298	119 403	330 981	171 328
neobydlené byty	651 937	45 664	99 434	61 104	42 665	15 688	46 152	33 859
Podíl neobydlených bytů (%)	13,7	7,8	17,1	19,8	15,9	11,6	12,2	16,5
Důvody neobydlenosti bytů (%):								
slouží k rekreaci	26,0	1,4	33,0	40,0	28,6	10,5	17,1	41,9
přestavba	5,1	5,8	5,0	4,2	4,8	5,1	5,6	4,8
nezpůsobilé k bydlení	4,7	1,7	4,9	3,8	4,0	5,2	5,5	3,5
Obydlené byty podle druhu domu (%):								
v rodinných domech	43,7	13,4	60,5	50,0	46,6	28,1	32,1	42,7
v bytových domech	55,0	85,7	38,1	48,7	51,9	70,3	66,7	55,5
Obydlené byty podle vlastníka domu (%):								
fyzická osoba	46,2	24,8	60,1	50,5	48,8	32,9	36,3	46,4
obec, stát	9,1	12,1	5,9	9,8	9,0	10,3	9,3	8,9
bytové družstvo	11,0	17,0	6,6	9,8	4,3	6,7	16,5	9,6
spoluvlastnictví vlastníků bytů	22,1	28,7	19,6	21,7	27,5	40,5	24,5	18,5
Obydlené byty podle právního důvodu užívání (%):								
ve vlastním domě	35,8	11,1	49,8	40,8	37,9	22,4	26,0	34,2
v osobním vlastnictví	20,1	28,6	16,7	19,3	25,7	35,0	21,4	18,2
nájemní	22,4	34,0	14,7	20,4	20,4	24,6	24,9	24,3
družstevní	9,4	12,8	5,5	7,9	3,7	4,3	15,0	10,2

¹⁾ podíl z úhrnu obydlených domů s byty se zjištěným technickým vybavením

1. Regional comparison

Continued

Regions (NUTS 3)							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomouc- ký	Zlínský	Moravsko- slezský	
Buildings							
137 051	128 618	136 766	259 567	137 345	141 852	195 670	<i>Buildings, total</i>
109 736	104 850	108 062	225 006	118 882	120 444	175 601	<i>Occupied buildings</i>
27 315	23 768	28 704	34 561	18 463	21 408	20 069	<i>Vacant buildings</i>
19,9	18,5	21,0	13,3	13,4	15,1	10,3	<i>Share of vacant buildings (%)</i>
52,0	47,9	45,9	46,9	50,2	44,7	46,2	<i>Average age of occupied buildings (years)</i>
							<i>of which:</i>
51,4	48,0	46,0	46,6	49,9	44,9	45,3	<i>Family houses</i>
56,2	46,3	44,0	49,6	52,1	41,7	51,1	<i>Apartment buildings</i>
109 628	104 751	107 989	224 816	118 756	120 327	175 420	<i>Occupied buildings with dwellings, total</i>
87,6	89,7	91,1	89,8	88,5	92,3	84,1	<i>of which family houses (%)</i>
							<i>Occupied buildings with dwellings by type of owner (%)</i>
85,2	85,3	86,4	84,7	85,3	86,5	81,3	<i>Natural person</i>
2,6	2,6	1,9	2,2	2,3	1,3	3,1	<i>Local or central authority</i>
1,3	1,4	1,2	1,4	1,2	1,2	2,9	<i>In co-operative ownership</i>
6,9	7,5	7,3	8,5	7,7	8,5	6,1	<i>Dwelling owners association</i>
							<i>Occupied buildings with dwellings by materials of the building (%):</i>
88,9	91,1	93,0	86,9	82,8	85,4	86,4	<i>Stone, bricks, blocks</i>
3,3	2,6	2,7	3,1	3,5	3,0	6,5	<i>Wall panels</i>
							<i>Occupied buildings with dwellings by technical facilities (%):</i>
56,7	54,2	62,5	72,9	63,4	65,9	45,8	<i>Public sewage disposal</i>
99,5	99,6	99,6	99,4	99,4	99,2	99,7	<i>Piped water</i>
51,3	64,6	59,3	84,7	73,1	72,4	75,5	<i>Gas</i>
76,5	80,3	83,7	83,4	84,0	86,1	89,9	<i>Central heating</i>
540 944	505 816	501 026	1 153 208	621 577	575 528	1 194 799	<i>Persons living in buildings, total</i>
99,4	99,4	99,4	99,4	99,3	99,2	99,2	<i>of which in buildings with dwellings (%)</i>
57,0	60,5	64,7	56,9	55,7	64,1	43,7	<i>of which in family houses (%)</i>
Dwellings							
259 995	233 798	230 025	503 489	279 323	252 396	532 334	<i>Dwellings, total</i>
215 277	196 288	188 191	443 358	243 624	217 093	480 158	<i>Occupied dwellings</i>
44 718	37 510	41 834	60 131	35 699	35 303	52 176	<i>Vacant dwellings</i>
17,2	16,0	18,2	11,9	12,8	14,0	9,8	<i>Share of vacant dwellings (%)</i>
							<i>Reasons of vacancy (%):</i>
34,2	33,9	40,8	18,4	16,2	19,7	12,7	<i>Reserved for seasonal or secondary use</i>
4,7	4,9	4,3	6,0	6,5	4,6	5,6	<i>Reconstruction of dwelling</i>
4,8	5,4	4,9	5,6	6,5	5,9	5,1	<i>Unfit for habitation</i>
							<i>Occupied dwellings by type of building (%):</i>
52,1	55,5	59,8	50,5	50,3	58,0	38,0	<i>in family houses</i>
46,4	43,0	38,7	48,2	48,6	40,8	61,1	<i>in apartment buildings</i>
							<i>Occupied dwellings by type of owner of the building (%)</i>
54,9	55,0	58,4	51,0	51,8	56,1	38,6	<i>Natural person</i>
7,4	8,0	6,9	11,2	6,9	5,1	11,1	<i>Local or central authority</i>
7,4	9,0	6,9	9,7	8,8	8,2	17,8	<i>In co-operative ownership</i>
20,7	20,7	19,5	19,5	21,9	22,3	14,9	<i>Dwelling owners association</i>
							<i>Occupied dwellings by tenure status (%):</i>
42,1	45,1	49,7	42,7	41,1	48,3	30,0	<i>in own house</i>
19,2	17,9	17,5	16,8	20,4	18,8	13,3	<i>in private ownership</i>
18,9	17,9	14,3	21,7	18,3	14,8	29,0	<i>rented dwelling</i>
7,4	7,1	7,0	7,5	8,6	6,9	16,1	<i>in co-operative ownership</i>

1) occupied buildings with identified technical facilities

1. Mezikrajské srovnání

dokončení

	Česká republika <i>Czech Republic</i>	v tom kraje						
		Hl.město Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlo-varský	Ústecký	Liberecký
Byty								
Obydlené byty podle technické vybavenosti (%) ¹⁾ :								
plyn zaveden do bytu	68,7	71,4	55,4	44,2	68,7	73,7	70,8	54,1
vodovod v bytě	99,6	99,9	99,4	99,6	99,5	99,8	99,7	99,6
teplá voda	98,2	99,4	97,3	98,3	98,0	98,2	98,5	98,1
přípoj na kanalizační síť	79,7	95,6	71,7	81,0	77,5	88,8	85,1	70,6
žumpa, jímka	18,6	4,3	25,8	17,4	19,9	10,0	13,7	25,3
vlastní splachovací záchod	98,4	99,5	97,8	98,8	98,1	99,1	98,6	97,4
vlastní koupelna, sprchový kout	98,7	99,3	98,4	98,9	98,4	98,8	98,7	97,9
Obydlené byty podle způsobu vytápění (%) ²⁾ :								
ústřední topení	80,4	72,2	80,9	83,0	79,5	81,9	82,7	75,6
z toho:								
kotelna mimo dům	34,2	47,1	22,1	32,9	30,5	48,3	49,0	31,9
kotelna v domě	45,2	22,2	58,0	49,5	48,3	32,5	32,5	42,9
z toho na plyn	28,6	19,8	30,4	20,6	25,3	18,3	19,6	22,5
etážové topení	7,1	9,7	5,5	4,5	7,9	7,3	6,3	9,7
z toho na plyn	5,8	8,7	3,6	2,7	6,2	5,8	5,1	7,5
kamna	8,7	12,4	9,6	9,1	8,8	6,3	7,0	10,1
z toho na plyn	3,5	9,0	2,0	1,0	3,5	2,3	2,4	2,0
Obydlené byty podle typu (%):								
byty standardní celkem	91,6	88,1	91,0	92,9	91,9	89,2	90,1	90,4
v tom:								
s ústředním topením a úplným příslušenstvím	87,3	86,3	85,5	86,6	86,7	84,8	85,7	83,5
s ústředním topením a částečným příslušenstvím bez ústředního topení a s úplným příslušenstvím	3,3	1,1	4,5	5,7	4,2	3,4	3,5	5,4
byty se sníženou kvalitou	5,6	6,7	6,2	4,8	5,4	7,2	6,9	6,4
Počet osob na 1 obydlý byt	2,47	2,24	2,59	2,48	2,44	2,38	2,37	2,46
v rodinných domech	2,80	2,85	2,79	2,72	2,68	2,79	2,69	2,76
v bytových domech	2,21	2,14	2,27	2,25	2,22	2,22	2,22	2,23
Počet osob na 1 obytnou místnost 8 m ² a více	0,76	0,79	0,75	0,73	0,74	0,77	0,76	0,77
v rodinných domech	0,70	0,71	0,69	0,69	0,68	0,71	0,70	0,72
v bytových domech	0,80	0,80	0,83	0,78	0,78	0,80	0,79	0,80
Obytná plocha v m ² na 1 osobu	32,5	31,6	34,3	33,7	33,5	32,6	32,9	32,7
v rodinných domech	36,1	38,4	38,0	37,6	37,4	38,0	37,8	36,5
v bytových domech	29,6	30,6	28,5	29,6	29,9	30,5	30,4	29,9
Obytná plocha v m ² na 1 byt	65,3	57,8	72,1	67,6	66,0	62,4	63,1	65,3
v rodinných domech	80,9	87,8	84,9	81,4	80,2	84,6	81,9	80,5
v bytových domech	52,6	53,0	51,7	53,2	53,1	53,5	53,6	53,6
Počet obytných místností 8 m ² a více na 1 byt	3,70	3,24	3,95	3,81	3,72	3,51	3,55	3,67
v rodinných domech	4,41	4,58	4,49	4,38	4,32	4,49	4,33	4,34
v bytových domech	3,12	3,03	3,07	3,22	3,18	3,12	3,16	3,16
Počet hospodařících domácností na 1 byt	1,05	1,05	1,06	1,05	1,05	1,06	1,05	1,05
Vybavenost bytových domácností osobním počítačem (v%):								
s internetem	53,0	57,4	54,4	51,3	50,4	46,3	48,5	50,8
bez internetu	3,6	3,6	3,5	3,7	3,7	4,0	3,4	3,7

¹⁾ podíl z úhrnu obydlý bytů se zjištěným technickým vybavením

²⁾ podíly jsou počítány z celkového počtu obydlý bytů

1. Regional comparison

End of table

Regions (NUTS 3)							
Králové- hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomou- cký	Zlínský	Moravsko- slezský	
<i>Dwellings</i>							
							Occupied dwellings by technical facilities (%) ¹⁾ :
56,2	67,5	61,2	83,1	75,5	73,6	83,0	Piped gas available in dwelling
99,6	99,7	99,7	99,6	99,6	99,4	99,8	Piped water available in dwelling
97,8	97,7	97,7	98,1	98,0	97,7	98,8	Hot water
72,0	70,1	74,1	84,4	78,0	78,0	74,2	Public sewage disposal
24,0	27,0	24,2	14,8	20,5	19,8	24,0	Septic tank
97,7	97,8	98,2	98,0	98,2	97,9	98,8	Private flush toilet
98,3	98,6	98,8	98,7	98,7	98,7	99,0	Private bathroom, shower
							Occupied dwellings by type of heating (%) ²⁾ :
74,5	78,4	80,9	79,5	81,7	86,6	88,9	Central heating
							of which:
27,5	24,8	19,6	26,8	28,2	26,4	47,4	Installation outside the building
46,4	53,1	60,7	52,1	52,9	59,7	41,0	Installation in the building
24,6	33,6	33,4	43,6	35,9	42,0	27,8	of which gaseous fuels
8,9	9,7	7,7	8,2	7,8	4,3	4,3	Heater inside dwelling
6,4	7,9	6,1	7,3	6,6	3,7	3,6	of which gaseous fuels
12,5	8,8	8,4	8,9	7,7	6,7	4,2	Stove
2,5	2,6	2,2	5,6	3,2	2,4	1,6	of which gaseous fuels
							Occupied dwellings by quality (%):
92,3	93,1	93,9	92,4	93,4	93,5	93,4	Standard quality dwellings, total
85,3	87,5	88,8	89,3	89,6	90,2	90,1	with central heating and complete facilities
1,1	1,1	0,9	1,2	1,1	1,0	0,9	with central heating and incomplete facilities
5,9	4,5	4,1	1,9	2,8	2,4	2,4	no central heating and complete facilities
5,0	4,9	4,2	5,1	4,6	5,1	5,0	Lower quality dwellings
2,48	2,54	2,64	2,56	2,52	2,62	2,45	Number of persons per 1 occupied dwelling
2,73	2,79	2,86	2,91	2,80	2,91	2,84	in family houses
2,21	2,23	2,31	2,22	2,23	2,23	2,22	in apartment buildings
0,76	0,76	0,74	0,75	0,74	0,75	0,76	Number of persons per 1 room
0,72	0,72	0,71	0,71	0,71	0,72	0,71	in family houses
0,80	0,80	0,80	0,79	0,77	0,79	0,79	in apartment buildings
32,8	32,3	32,5	32,0	32,2	31,4	31,4	Floor space in square metres per 1 person
35,6	34,9	35,2	34,8	35,0	33,6	35,1	in family houses
29,6	28,9	28,3	29,1	29,4	28,3	29,0	in apartment buildings
66,1	66,5	68,9	66,7	65,7	66,9	62,3	Floor space in square metres per 1 dwelling
77,8	77,8	79,6	80,8	78,4	78,1	79,4	in family houses
53,0	52,2	52,5	52,1	52,7	51,2	51,4	in apartment buildings
3,72	3,78	3,93	3,84	3,78	3,91	3,62	Number of rooms (8 square metres and over)
4,27	4,30	4,40	4,51	4,34	4,46	4,43	in family houses
3,12	3,13	3,20	3,14	3,20	3,14	3,11	in apartment buildings
1,05	1,05	1,05	1,06	1,05	1,05	1,05	Number of housekeeping households per 1 dwelling
							Availability of personal computer to the dwelling household (%):
53,1	52,9	52,2	55,1	51,2	54,2	53,1	with Internet connection
3,5	3,8	3,8	3,5	4,1	3,6	3,5	no Internet connection

¹⁾ occupied dwellings with identified technical facilities

²⁾ shares are calculated from the total number of occupied dwellings

2. Srovnání okresů Kraje Vysočina

	Kraj Vysočina Vysočina Region	v tom okresy	
		Havlíčkův Brod	Jihlava
Uzemí, sídelní struktura			
Rozloha (km ²)	6 796	1 265	1 199
Počet obcí	704	120	123
z toho se statutem města	34	8	5
Podíl městského obyvatelstva (%)	57,6	59,9	63,4
Podíl počtu obyvatel v obcích (%):			
do 199 obyvatel	8,1	7,0	7,0
s 200 - 999 obyvateli	25,6	25,8	17,3
s 1 000 - 4 999 obyvateli	18,6	18,8	15,6
Počet částí obcí	1 402	330	203
Počet základních sídelních jednotek	1 764	401	293
Hustota obyvatelstva (osoby/km ²)	74	74	92
Obyvatelstvo			
Počet obyvatel	505 565	94 217	110 522
z toho ženy (%)	50,5	50,7	50,7
Obyvatelstvo podle způsobu bydlení (%):			
v bytech	98,1	97,9	98,4
v zařízeních	1,3	1,5	0,8
jinde (rekreační chaty, mobilní nebo nouzová obydlí apod.)	0,5	0,6	0,8
bezdomovci	0,07	0,02	0,03
Obyvatelstvo podle věku (%):			
0 – 14 let	14,6	14,3	14,8
15 – 64 let	68,8	68,6	69,3
65 a více let	16,4	16,9	15,7
nezjištěno	0,3	0,2	0,3
Průměrný věk	41,1	41,5	40,8
Obyvatelstvo podle rodinného stavu (z osob se zjištěným stavem, %):			
svobodní	39,1	38,5	39,7
ženatí, vdané	45,5	45,8	44,5
rozvedení	7,8	8,0	8,6
ovdovělí	7,5	7,8	7,1
Podíl cizinců na počtu obyvatel (%)	1,5	1,5	2,0
Obyvatelstvo podle národnosti (%):			
česká	65,4	73,2	69,1
moravská	7,0	0,2	2,7
slovenská	0,6	0,5	0,7
neuvedeno	24,6	24,9	25,3
Podíl obyvatel narozených v obci obvyklého bydliště (%)	51,0	49,7	51,8
Obyvatelstvo podle vztahu k náboženské víře (%):			
věřící - nehlásící se k žádné církvi ani náboženské společnosti	6,5	6,4	6,4
věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti	22,8	17,0	18,3
z toho Církev římskokatolická	19,3	14,0	15,3
bez náboženské víry	25,7	28,4	30,2
neuvedeno	45,0	48,2	45,1
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání (%):			
základní vč. neukončeného	18,5	17,7	17,8
střední vč. vyučení (bez maturity)	37,5	37,6	37,3
úplné střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	31,1	32,6	31,1
vysokoškolské	9,5	8,8	9,9

2. Comparison of districts of the Vysočina Region

Districts			
Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou	
<i>Area and settlement structure</i>			
1 290	1 463	1 579	Total area (square kilometers)
120	167	174	Number of municipalities
9	6	6	of which with town status
64,3	53,4	50,1	Share of urban population (%)
			Share of population in municipalities by number of inhabitants (%):
10,4	8,5	8,4	less than 200
22,1	29,1	32,0	200 - 999
29,6	22,5	10,8	1000 - 4999
322	225	322	Number of municipality parts
365	306	399	Number of basic settlement units
56	76	74	Population density
<i>Population</i>			
71 914	111 693	117 219	Total population
50,5	50,4	50,3	of which females (%)
			Population by housing arrangements (%):
97,4	98,0	98,6	in dwellings
2,1	1,6	0,9	in collective living quarters
0,4	0,2	0,4	Others (cottage, mobile home, shelter, etc.)
0,10	0,18	0,04	Homeless
			Population by age (%):
14,1	14,4	15,1	0-14
67,7	69,3	68,6	15-64
18,0	15,9	16,1	65 or more
0,2	0,4	0,2	Not identified
42,1	41,0	40,5	Average age
			Population by legal marital status
			(with identified marital status, %):
37,7	39,3	39,8	Never married
46,2	45,4	46,0	Married
7,7	7,9	7,0	Divorced
8,3	7,4	7,2	Widowed
1,8	1,2	1,0	Share of foreign citizens (%)
			Population by ethnicity (%):
72,7	54,8	61,5	Czech
0,1	16,4	11,8	Moravian
0,6	0,6	0,5	Slovak
25,4	24,6	23,1	Not declared
			Population born in municipality of usual residence (%)
48,1	51,2	52,9	
			Population by religious belief (%):
			Believers not identified with a church or religious society
6,5	7,0	6,2	Believers identified with a church or religious society
20,4	24,1	32,0	of which Roman Catholic
17,4	21,2	26,7	No religious belief
24,8	25,4	20,0	Not declared
48,3	43,5	41,8	
			Population aged 15+ by educational attainment (%):
			Primary and lower secondary, incl. not completed elementary school (ISCED 1, 2)
18,6	19,8	18,5	Secondary, incl. vocational (ISCED 3C)
37,6	37,5	37,3	Upper secondary and post-secondary (ISCED 3A, 4, 5B)
31,4	29,8	30,9	Tertiary (ISCED 5A, 6)
8,8	9,5	10,2	

2. Srovnání okresů Kraje Vysočina

1. pokračování

	Kraj Vysočina <i>Region</i>	v tom okresy	
		Havlíčkův Brod	Jihlava
Ekonomická aktivita			
Ekonomicky aktivní obyvatelstvo	243 720	45 305	54 316
zaměstnaní	220 743	41 307	49 612
z toho (%):			
zaměstnanci, zaměstnavatelé, samostatně činní, pomáhající pracující důchodci	93,0	93,0	92,7
ženy na mateřské dovolené	3,7	3,8	3,9
nezaměstnaní	2,0	1,9	2,1
v tom (%):	22 977	3 998	4 704
hledající první zaměstnání	15,8	14,6	16,5
ostatní nezaměstnaní	84,2	85,4	83,5
Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	245 515	46 081	51 972
z toho (%):			
nepracující důchodci	48,9	50,0	47,9
osoby v domácnosti, děti předškolního věku, ostatní závislé osoby	16,0	16,0	17,5
žáci, studenti a učni	31,7	30,5	30,9
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání (%):			
zaměstnanci	80,1	80,3	81,1
zaměstnavatelé	3,2	3,4	2,9
osoby pracující na vlastní účet	11,6	11,6	10,6
členové produkčních družstev	0,3	0,2	0,3
pomáhající rodinní příslušníci	0,4	0,5	0,4
Zaměstnaní podle vybraných odvětví (%):			
zemědělství, lesnictví, rybářství	6,3	7,1	4,1
průmysl	32,9	32,8	33,4
stavebnictví	7,2	7,0	6,7
velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel	9,1	8,5	9,2
doprava a skladování	5,0	5,2	5,7
ubytování, stravování a pohostinství	2,5	2,3	2,5
vzdělávání	6,0	5,5	6,0
zdravotní a sociální péče	6,4	7,3	5,7
Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání (%):			
zákonodárci a řídící pracovníci	5,2	5,1	5,1
specialisté	13,4	13,6	13,4
techničtí a odborní pracovníci	16,7	16,6	17,1
úředníci	4,5	4,3	4,9
pracovníci ve službách a prodeji	12,4	12,8	12,3
kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	2,8	3,0	1,9
řemeslníci a opraváři	18,2	18,4	16,8
obsluha strojů a zařízení, montéři	16,0	15,6	17,0
pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	3,8	3,7	3,6
zaměstnanci v ozbrojených silách	0,4	0,6	0,2
Míra ekonomické aktivity (%) ¹⁾	58,7	58,2	60,4
muži	66,9	66,7	68,6
ženy	50,8	50,1	52,6
Míra zaměstnanosti (%) ²⁾	53,1	53,0	55,1
muži	61,2	61,6	63,0
ženy	45,4	45,0	47,7

¹⁾ podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na počtu všech osob ve věku 15 a více let se zjištěnou ekonomickou aktivitou

²⁾ podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob ve věku 15 a více let se zjištěnou ekonomickou aktivitou

2. Comparison of districts of the Vysočina Region

Continued

Districts			
Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou	
<i>Economic activity</i>			
34 319	53 779	56 001	<i>Economically active population</i>
31 999	46 947	50 878	<i>Employed</i>
			<i>of which (%)</i>
92,5	93,7	93,1	<i>Employees, employers, own-account workers, contributing family workers</i>
4,4	2,8	3,6	<i>Working pensioners</i>
1,9	2,0	2,0	<i>Women on maternity leave</i>
2 320	6 832	5 123	<i>Unemployed</i>
			<i>in %:</i>
14,7	16,2	16,2	<i>Seeking first work</i>
85,3	83,8	83,8	<i>Unemployed, others</i>
35 223	54 347	57 892	<i>Not economically active population</i>
			<i>of which (%)</i>
51,8	48,2	47,6	<i>Not working pensioners</i>
14,5	16,1	15,7	<i>Homemakers, children of pre-school age, other dependent persons</i>
30,6	32,4	33,2	<i>Pupils, students and apprentices</i>
			<i>Employed by status in employment (%):</i>
78,3	79,4	80,5	<i>Employees</i>
3,3	3,4	3,1	<i>Employers</i>
13,1	12,2	11,3	<i>Own-account workers</i>
0,6	0,3	0,2	<i>Members of producers' co-operatives</i>
0,5	0,4	0,4	<i>Contributing family workers</i>
			<i>Employed by industry (branch of economic activity) (%):</i>
8,2	6,2	6,6	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
31,6	31,6	34,7	<i>Industry</i>
6,6	8,1	7,6	<i>Construction</i>
9,3	9,6	9,0	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles</i>
5,1	4,8	4,2	<i>Transportation and storage</i>
2,6	2,2	2,8	<i>Accommodation and food service activities</i>
6,0	6,2	6,2	<i>Education</i>
6,6	6,1	6,5	<i>Human health and social work activities</i>
			<i>Employed by occupation (%):</i>
5,2	5,1	5,2	<i>Managers</i>
12,4	13,4	13,6	<i>Professionals</i>
16,1	16,8	16,7	<i>Technicians and associate professionals</i>
4,6	4,2	4,3	<i>Clerical support workers</i>
12,6	12,6	12,0	<i>Service and sales workers</i>
3,6	2,9	2,9	<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>
17,6	18,8	19,1	<i>Craft and related trades workers</i>
16,3	15,3	15,8	<i>Plant and machine operator, and assemblers</i>
4,3	3,5	3,8	<i>Elementary occupations</i>
0,1	0,9	0,2	<i>Armed forced occupations</i>
57,8	58,4	58,2	<i>Economic activity rate (%) ¹⁾</i>
65,9	66,7	66,4	<i>Males</i>
50,0	50,5	50,3	<i>Females</i>
53,9	51,0	52,9	<i>Employment rate (%) ²⁾</i>
62,0	59,0	60,9	<i>Males</i>
46,2	43,3	45,2	<i>Females</i>

¹⁾ share of employed and unemployed on number of persons aged 15+ with identified economic activity

²⁾ share of employed on number of persons aged 15+ with identified economic activity

2. Srovnání okresů Kraje Vysočina

2. pokračování

	Kraj Vysočina <i>Vysočina Region</i>	v tom okresy	
		Havlíčkův Brod	Jihlava
Vyjížďka do zaměstnání			
Vyjížďející z obce celkem	65 407	12 619	12 109
v tom (%):			
do jiných obcí okresu	66,8	59,1	76,4
do jiných okresů kraje	12,4	17,9	9,2
do jiných krajů	18,8	21,5	11,8
mimo ČR	2,0	1,4	2,6
Vyjížďející z obce denně (%)	84,0	81,5	85,2
Podíl vyjíždějících zaměstnaných osob z obce bydliště (%) ¹⁾	44,5	45,7	38,7
Vyjížďející z obce podle věku (%):			
15 - 24 let	8,4	8,3	8,6
25 - 29 let	14,2	14,9	13,4
30 - 39 let	31,2	31,4	32,1
40 - 49 let	25,4	24,4	25,5
50 - 59 let	18,2	18,4	17,8
60 let a více	2,6	2,6	2,6
Vyjížďející z obce podle odvětví (%):			
zemědělství, lesnictví, rybářství	5,3	5,6	3,8
průmysl	39,3	38,6	39,6
stavebnictví	5,6	5,3	5,6
velkoobchod a maloobchod	8,4	7,9	8,9
doprava a skladování	6,0	6,6	6,7
vzdělávání	5,6	5,4	5,6
zdravotní a sociální péče	7,3	7,5	6,5
Vyjížďka do škol			
Vyjížďející z obce celkem	30 933	5 810	5 382
z toho vyjíždějící denně (%)	64,1	62,1	65,6
Podíl vyjíždějících do škol z obce bydliště z úhmu studujících (%) ²⁾	56,0	58,4	50,2
Domácnosti			
Hospodařící domácnosti celkem	198 504	37 070	45 133
v tom podle typu domácnosti:			
rodinné	135 533	25 407	29 563
tvořené 1 rodinou	131 108	24 591	28 672
v tom:			
úplné rodiny	107 900	20 253	23 331
z toho (%):			
se závislými dětmi s ekonomicky aktivní osobou v čele domácnosti	42,5	41,2	42,2
bydlící v bytech	68,8	68,3	69,8
neúplné rodiny	23 208	4 338	5 341
z toho (%):			
se závislými dětmi s ekonomicky aktivní osobou v čele domácnosti	48,5	48,0	50,3
bydlící v bytech	60,6	60,8	61,3
tvořené 2 a více rodinami	99,4	99,2	98,9
nerodinné	4 425	816	891
domácnosti vícečlenné nerodinné	62 971	11 663	15 570
domácnosti jednotlivců	6 283	1 098	1 770
z toho nepracující důchodci (%)	56 688	10 565	13 800
Domácnosti jednotlivců podle věku osoby (%):	51,3	53,4	45,6
do 39 let	21,7	20,4	25,6
40 - 64 let	34,7	34,8	35,1
65 let a více	42,5	44,2	38,2

¹⁾ ze zaměstnaných se zjištěným místem pracoviště

²⁾ ze studujících se zjištěným místem školy

2. Comparison of districts of the Vysočina Region

Continued

Districts			
Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou	
<i>Commuting to work</i>			
8 645	15 926	16 108	<i>Commuting outside municipality, total</i>
67,7	63,0	68,8	<i>in %:</i>
10,9	15,3	8,5	<i>within the district</i>
19,6	19,6	20,9	<i>within the region</i>
1,8	2,1	1,8	<i>within the Czech Republic</i>
83,4	84,4	84,9	<i>abroad</i>
40,0	49,4	47,1	<i>Daily commuting outside municipality (%)</i>
8,8	7,8	8,8	<i>Share of employed commuting outside</i>
14,6	13,7	14,4	<i>municipality (%) ¹⁾</i>
30,2	30,7	31,2	<i>Commuters outside municipality by age (%):</i>
24,9	25,4	26,5	<i>15 - 24</i>
18,4	19,8	16,7	<i>25 - 29</i>
3,0	2,6	2,3	<i>30 - 39</i>
6,6	5,4	5,2	<i>40 - 49</i>
35,9	41,0	39,7	<i>50 - 59</i>
4,7	6,0	5,8	<i>60 and over</i>
8,6	8,0	8,5	<i>Commuters outside municipality by industry</i>
6,7	5,5	5,2	<i>(branch of economic activity) (%):</i>
5,4	5,4	6,1	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
7,8	6,1	8,6	<i>Industry</i>
			<i>Construction</i>
			<i>Wholesale and retail trade</i>
			<i>Transportation and storage</i>
			<i>Education</i>
			<i>Human health and social work activities</i>
<i>Commuting to schools</i>			
4 319	7 330	8 092	<i>Commuters outside municipality, total</i>
60,9	66,0	64,6	<i>of which commuting daily (%)</i>
55,4	56,6	58,3	<i>Share of commuters to school outside municipality</i>
			<i>(%) ²⁾</i>
<i>Households</i>			
28 435	43 463	44 403	<i>Housekeeping households, total</i>
19 331	30 089	31 143	<i>by type of household:</i>
18 710	29 158	29 977	<i>Family households</i>
15 491	24 049	24 776	<i>One-family households</i>
40,1	43,4	44,4	<i>One-couple families</i>
67,2	69,5	68,5	<i>of which (%):</i>
99,6	99,8	99,8	<i>with dependent children</i>
3 219	5 109	5 201	<i>with economically active reference</i>
46,8	50,0	46,8	<i>person</i>
61,0	61,7	58,5	<i>living in dwellings</i>
99,6	99,8	99,5	<i>Lone-parent families</i>
621	931	1 166	<i>of which (%):</i>
9 104	13 374	13 260	<i>with dependent children</i>
907	1 173	1 335	<i>with economically active reference</i>
8 197	12 201	11 925	<i>person</i>
53,8	52,0	53,9	<i>living in dwellings</i>
			<i>Two or more families households</i>
			<i>Non-family households</i>
			<i>Multi-person households</i>
			<i>One-person households</i>
			<i>of which not working pensioners (%):</i>
			<i>One-person households by age (%):</i>
20,4	20,6	20,6	<i>less than 40</i>
33,1	35,2	34,6	<i>40 - 64</i>
45,8	42,2	43,9	<i>65 and over</i>

¹⁾ employed with identified place of work

²⁾ students with identified place of school

2. Srovnání okresů Kraje Vysočina

3. pokračování

	Kraj Vysočina <i>Region</i>	v tom okresy	
		Havlíčkův Brod	Jihlava
Domy			
Domy celkem	136 766	27 763	25 739
v tom:			
obydlené domy	108 062	21 762	21 570
neobydlené domy	28 704	6 001	4 169
Podíl neobydlených domů (%)	21,0	21,6	16,2
Průměrné stáří obydlých domů (roky)	45,9	45,7	45,9
z toho:			
rodinné domy	46,0	45,8	44,9
bytové domy	44,0	42,7	53,5
Obydlené domy s byty celkem	107 989	21 747	21 560
z toho rodinné domy (%)	91,1	92,5	87,8
Obydlené domy s byty podle vlastnictví (%):			
fyzická osoba	86,4	87,8	83,8
obec, stát	1,9	1,5	2,5
bytové družstvo	1,2	1,6	0,7
spoluvlastnictví vlastníků bytů	7,3	6,1	8,4
Obydlené domy s byty podle materiálu nosných zdí (%):			
kámen, cihly, tvárnice	93,0	93,8	92,2
stěnové panely	2,7	1,9	3,9
Obydlené domy s byty podle technické vybavenosti (%) ¹⁾ :			
přípoj na kanalizační síť	62,5	61,2	68,0
vodovod	99,6	99,6	99,8
plyn	59,3	56,4	72,0
ústřední topení	83,7	80,5	84,0
Bydlící osoby v domech celkem	501 026	93 003	109 278
z toho v domech s byty (%)	99,4	99,4	99,8
z toho v rodinných domech (%)	64,7	69,3	57,4
Byty			
Byty celkem	230 025	43 398	50 176
v tom:			
obydlené byty	188 191	35 019	42 598
neobydlené byty	41 834	8 379	7 578
Podíl neobydlených bytů (%)	18,2	19,3	15,1
Důvody neobydlenosti bytů (%):			
slouží k rekreaci	40,8	48,1	30,2
přestavba	4,3	3,8	5,6
nezpůsobilé k bydlení	4,9	4,1	4,4
Obydlené byty podle druhu domu (%):			
v rodinných domech	59,8	64,8	51,6
v bytových domech	38,7	33,6	47,2
Obydlené byty podle vlastníka domu (%):			
fyzická osoba	58,4	62,8	51,9
obec, stát	6,9	6,2	5,7
bytové družstvo	6,9	9,9	3,1
spoluvlastnictví vlastníků bytů	19,5	15,0	23,8
Obydlené byty podle právního důvodu užívání (%):			
ve vlastním domě	49,7	53,7	42,8
v osobním vlastnictví	17,5	12,4	24,9
nájemní	14,3	14,7	14,4
družstevní	7,0	7,5	5,6

¹⁾ podíl z úhrnu obydlých domů s byty se zjištěným technickým vybavením

2. Comparison of districts of the Vysočina Region

Continued

Districts			
Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou	
Buildings			
21 702	30 123	31 439	<i>Buildings, total</i>
15 680	24 486	24 564	<i>Occupied buildings</i>
6 022	5 637	6 875	<i>Vacant buildings</i>
27,7	18,7	21,9	<i>Share of vacant buildings (%)</i>
47,1	47,9	43,3	<i>Average age of occupied buildings (years)</i>
			<i>of which:</i>
47,5	48,5	43,5	<i>Family houses</i>
41,6	37,9	39,8	<i>Apartment buildings</i>
15 654	24 475	24 553	<i>Occupied buildings with dwellings, total</i>
90,5	92,4	91,9	<i>of which family houses (%)</i>
			<i>Occupied buildings with dwellings by type of owner (%):</i>
86,1	86,7	87,5	<i>Natural person</i>
1,9	1,5	2,2	<i>Local or central authority</i>
2,8	0,7	0,9	<i>In co-operative ownership</i>
6,2	8,5	6,9	<i>Dwelling owners association</i>
			<i>Occupied buildings with dwellings by materials of the building (%):</i>
94,1	92,6	92,6	<i>Stone, bricks, blocks</i>
2,2	3,3	2,2	<i>Wall panels</i>
			<i>Occupied buildings with dwellings by technical facilities (%)¹⁾:</i>
71,0	61,2	54,5	<i>Public sewage disposal</i>
99,8	99,4	99,7	<i>Piped water</i>
36,0	71,4	53,3	<i>Gas</i>
81,9	84,7	86,6	<i>Central heating</i>
71 463	110 771	116 511	<i>Persons living in buildings, total</i>
98,8	99,5	99,5	<i>of which in buildings with dwellings (%)</i>
62,5	65,7	68,3	<i>of which in family houses (%)</i>
Dwellings			
34 934	49 548	51 969	<i>Dwellings, total</i>
26 980	41 457	42 137	<i>Occupied dwellings</i>
7 954	8 091	9 832	<i>Vacant dwellings</i>
22,8	16,3	18,9	<i>Share of vacant dwellings (%)</i>
			<i>Reasons of vacancy (%):</i>
55,0	30,2	40,1	<i>Reserved for seasonal or secondary use</i>
3,1	4,7	4,1	<i>Reconstruction of dwelling</i>
3,9	5,7	6,0	<i>Unfit for habitation</i>
			<i>Occupied dwellings by type of building (%):</i>
58,8	61,8	62,8	<i>in family houses</i>
39,5	37,2	35,3	<i>in apartment buildings</i>
			<i>Occupied dwellings by type of owner of the building (%):</i>
57,6	59,3	61,0	<i>Natural person</i>
6,3	5,5	10,5	<i>Local or central authority</i>
15,0	4,5	5,5	<i>In co-operative ownership</i>
17,4	23,5	16,5	<i>Dwelling owners association</i>
			<i>Occupied dwellings by tenure status (%):</i>
49,0	51,6	51,8	<i>in own house</i>
13,4	20,2	14,1	<i>in private ownership</i>
13,7	12,2	16,5	<i>rented dwelling</i>
13,1	5,1	5,7	<i>in co-operative ownership</i>

¹⁾ occupied buildings with identified technical facilities

2. Srovnání okresů Kraje Vysočina

dokončení

	Kraj Vysočina <i>Vysočina Region</i>	v tom okresy	
		Havlíčkův Brod	Jihlava
Byty			
Obydlené byty podle technické vybavenosti (%) ¹⁾ :			
plyn zaveden do bytu	61,2	58,7	78,5
vodovod v bytě	99,7	99,7	99,8
teplá voda	97,7	97,3	98,3
přípoj na kanalizační síť	74,1	71,8	79,1
žumpa, jímka	24,2	26,0	18,2
vlastní splachovací záchod	98,2	98,1	98,7
vlastní koupelna, sprchový kout	98,8	98,8	98,7
Obydlené byty podle způsobu vytápění (%) ²⁾ :			
ústřední topení	80,9	76,1	77,7
z toho:			
kotelna mimo dům	19,6	13,0	20,4
kotelna v domě	60,7	62,5	56,6
z toho na plyn	33,4	35,3	38,5
etážové topení	7,7	10,3	10,6
z toho na plyn	6,1	8,0	9,5
kamna	8,4	10,3	7,8
z toho na plyn	2,2	2,0	4,2
Obydlené byty podle typu (%):			
byty standardní celkem	93,9	94,1	92,5
v tom:			
s ústředním topením a úplným příslušenstvím	88,8	87,7	88,6
s ústředním topením a částečným příslušenstvím	0,9	0,8	0,8
bez ústředního topení a s úplným příslušenstvím	4,1	5,6	3,0
byty se sníženou kvalitou	4,2	3,9	4,6
Počet osob na 1 obydlý byt	2,64	2,63	2,55
v rodinných domech	2,86	2,82	2,85
v bytových domech	2,31	2,31	2,24
Počet osob na 1 obytnou místnost			
8 m ² a více	0,74	0,73	0,74
v rodinných domech	0,71	0,70	0,70
v bytových domech	0,80	0,80	0,79
Obytná plocha v m ² na 1 osobu	32,5	33,3	32,7
v rodinných domech	35,2	35,8	35,6
v bytových domech	28,3	28,5	29,5
Obytná plocha v m ² na 1 byt	68,9	70,5	67,8
v rodinných domech	79,6	79,8	80,8
v bytových domech	52,5	52,9	53,1
Počet obytných místností			
8 m ² a více na 1 byt	3,93	4,01	3,84
v rodinných domech	4,40	4,44	4,43
v bytových domech	3,20	3,22	3,17
Počet hospodařících domácností na 1 byt	1,05	1,05	1,05
Vybavenost bytových domácností osobním počítačem (v%):			
s internetem	52,2	51,4	52,4
bez internetu	3,8	3,8	3,8

¹⁾ podíl z úhrnu obydlý bytů se zjištěným technickým vybavením

²⁾ podíly jsou počítány z celkového počtu obydlý bytů

2. Comparison of districts of the Vysočina Region

End of table

Districts			
Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou	
Dwellings			
			<i>Occupied dwellings by technical facilities (%)¹⁾:</i>
42,6	71,3	47,6	<i>Piped gas available in dwelling</i>
99,8	99,5	99,7	<i>Piped water available in dwelling</i>
98,0	97,7	97,4	<i>Hot water</i>
80,5	72,9	68,2	<i>Public sewage disposal</i>
18,1	25,9	30,9	<i>Septic tank</i>
98,8	97,8	97,8	<i>Private flush toilet</i>
99,0	98,6	98,7	<i>Private bathroom, shower</i>
			<i>Occupied dwellings by type of heating (%)²⁾:</i>
79,7	84,8	85,0	<i>Central heating</i>
			<i>of which:</i>
19,2	22,1	22,2	<i>Installation outside the building</i>
60,4	62,0	62,1	<i>Installation in the building</i>
22,8	38,8	28,0	<i>of which gaseous fuels</i>
7,1	5,1	5,4	<i>Heater inside dwelling</i>
4,6	4,2	3,9	<i>of which gaseous fuels</i>
10,2	7,7	7,0	<i>Stove</i>
0,5	2,9	0,9	<i>of which gaseous fuels</i>
			<i>Occupied dwellings by quality (%):</i>
94,2	94,5	94,3	<i>Standard quality dwellings, total</i>
87,1	90,2	89,6	<i>with central heating and complete facilities</i>
0,5	1,2	1,1	<i>with central heating and incomplete facilities</i>
6,5	3,0	3,6	<i>no central heating and complete facilities</i>
3,9	4,1	4,2	<i>Lower quality dwellings</i>
2,60	2,64	2,74	<i>Number of persons per 1 occupied dwelling</i>
2,78	2,82	2,99	<i>in family houses</i>
2,35	2,35	2,35	<i>in apartment buildings</i>
0,73	0,74	0,77	<i>Number of persons per 1 room</i>
0,69	0,70	0,74	<i>in family houses</i>
0,79	0,80	0,82	<i>in apartment buildings</i>
33,8	32,1	31,1	<i>Floor space in square metres per 1 person</i>
37,3	34,7	33,3	<i>in family houses</i>
28,6	27,6	27,1	<i>in apartment buildings</i>
70,4	68,4	68,4	<i>Floor space in square metres per 1 dwelling</i>
81,7	78,2	78,6	<i>in family houses</i>
54,0	51,9	51,0	<i>in apartment buildings</i>
3,95	3,93	3,93	<i>Number of rooms (8 square metres and over)</i>
4,40	4,37	4,39	<i>in family houses</i>
3,32	3,19	3,17	<i>in apartment buildings</i>
1,05	1,04	1,05	<i>Number of housekeeping households per 1 dwelling</i>
			<i>Availability of personal computer to the dwelling household (%):</i>
49,9	53,9	52,5	<i>with Internet connection</i>
3,6	3,5	4,2	<i>no Internet connection</i>

¹⁾ occupied dwellings with identified technical facilities

²⁾ shares are calculated from the total number of occupied dwellings

3. Srovnání největších měst Kraje Vysočina

	Havlíčkův Brod	Jihlava	Pelhřimov
Rozloha (km ²)	65	88	95
Počet částí obcí	14	16	27
Počet základních sídelních jednotek	41	51	43
Hustota obyvatelstva (osoby/km ²)	366	570	170
Počet obyvatel	23 769	50 075	16 232
z toho ženy (%)	51,6	51,7	51,4
Obyvatelstvo podle věku (%):			
0 – 14 let	13,8	13,8	13,7
15 – 64 let	68,7	69,6	69,9
65 a více let	17,2	16,3	16,2
Průměrný věk	41,8	41,4	41,4
Podíl cizinců na počtu obyvatel (%)	2,7	3,1	2,8
Podíl obyvatel narozených v obci obvyklého bydliště (%)	50,3	52,8	48,5
Obyvatelstvo podle vztahu k náboženské víře (%):			
věřící	19,7	20,2	27,5
bez náboženské víry	33,7	35,5	26,4
neuveдено	46,6	44,3	46,1
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání (%):			
základní vč. neukončeného	14,2	15,8	14,7
střední vč. vyučení (bez maturity)	30,4	32,3	31,3
úplné střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	38,6	34,6	37,5
vysokoškolské	12,7	12,7	12,8
Ekonomicky aktivní obyvatelstvo	11 636	24 961	8 179
zaměstnaní	10 742	22 875	7 731
z toho (%):			
zaměstnanci	80,6	81,7	79,0
zaměstnavatelé	4,3	3,4	4,1
osoby pracující na vlastní účet	10,1	9,9	12,5
nezaměstnaní	894	2 086	448
Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	11 276	22 852	7 444
z toho nepracující důchodci (%)	50,4	49,6	48,2
Zaměstnaní podle vybraných odvětví (%):			
průmysl	23,8	30,6	29,7
stavebnictví	6,9	6,1	5,8
velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel	9,3	10,1	9,8
vzdělávání	6,4	6,9	7,1
zdravotní a sociální péče	13,1	7,3	8,3
Míra ekonomické aktivity (%) ¹⁾	59,3	61,0	61,0
muži	66,9	68,7	68,2
ženy	52,4	54,0	54,4
Vyjíždějící z obce do zaměstnání celkem	1 585	1 721	962
z toho vyjíždějící denně (%)	74,2	69,9	73,2
Podíl vyjíždějících zaměstnaných osob z obce bydliště (%) ²⁾	23,2	11,8	18,2
Dojíždějící do obce do zaměstnání celkem	3 911	10 407	2 871
Saldo dojížděky do zaměstnání	2 326	8 686	1 909
Vyjíždějící z obce do škol celkem	971	1 047	663
z toho vyjíždějící denně (%)	47,1	26,4	34,4
Podíl vyjíždějících do škol z obce bydliště z úhrnu studujících (%) ³⁾	42,2	24,0	35,7
Dojíždějící do obce do škol celkem	1 037	4 657	1 031

¹⁾ podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na počtu všech osob ve věku 15 a více let se zjištěnou ekonomickou aktivitou

²⁾ ze zaměstnaných se zjištěným místem pracoviště

³⁾ ze studujících se zjištěným místem školy

3. Comparison of the largest towns of the Vysočina Region

Třebíč	Žďár nad Sázavou	
58	37	Total area (square kilometers)
17	11	Number of municipality parts
45	31	Number of basic settlement units
642	602	Population density
36 998	22 328	Total population
51,4	50,9	of which females (%)
		Population by age (%):
14,1	13,6	0-14
70,7	69,7	15-64
14,5	16,5	65 or more
40,5	41,4	Average age
1,4	2,0	Share of foreign citizens (%)
51,4	46,2	Population born in municipality of usual residence (%)
		Population by religious belief (%):
24,2	27,3	Believers
34,0	31,1	No religious belief
41,9	41,6	Not declared
		Population aged 15+ by educational attainment (%):
		Primary and lower secondary, incl. not completed elementary school (ISCED 1, 2)
16,2	15,1	
32,0	31,3	Secondary, incl. vocational (ISCED 3C)
		Upper secondary and post-secondary (ISCED 3A, 4, 5B)
34,7	36,6	
13,4	14,0	Tertiary (ISCED 5A, 6)
18 741	11 224	Economically active population
16 448	10 339	Employed
		of which (%)
79,1	82,2	Employees
4,2	3,5	Employers
11,9	9,4	Own-account workers
2 293	885	Unemployed
16 936	10 451	Not economically active population
45,7	48,6	of which not working pensioners (%)
		Employed by industry (branch of economic activity) (%):
30,8	36,0	Industry
7,3	6,5	Construction
11,2	9,5	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles
7,5	7,7	Education
7,7	5,7	Human health and social work activities
61,5	60,2	Economic activity rate (%) ¹⁾
69,4	68,4	Males
54,3	52,5	Females
3 573	1 410	Commuting to work outside municipality, total
80,8	73,3	of which commuting daily (%)
31,8	20,7	Share of employed commuting outside municipality (%) ²⁾
3 633	4 104	Commuting to municipality to work, total
60	2 694	Balance of commuting to work
1 129	764	Commuting to schools outside municipality, total
28,9	30,6	of which commuting daily (%)
27,0	31,8	Share of commuters to school outside municipality (%) ³⁾
2 552	1 630	Commuting to municipality to school, total

¹⁾ share of employed and unemployed on number of persons aged 15+ with identified economic activity

²⁾ employed with identified place of work

³⁾ students with identified place of school

3. Srovnání největších měst Kraje Vysočina

dokončení

	Havlíčkův Brod	Jihlava	Pelhřimov
Hospodařící domácnosti celkem	9 825	22 200	6 619
v tom podle typu domácnosti (%):			
tvořené 1 rodinou	64,4	59,2	66,5
úplné rodiny	51,4	46,8	54,5
bez závislých dětí	30,7	28,3	31,7
se závislými dětmi	20,7	18,5	22,8
neúplné rodiny	13,0	12,4	12,0
bez závislých dětí	6,1	5,6	5,6
se závislými dětmi	6,9	6,8	6,4
tvořené 2 a více rodinami	1,3	1,2	1,4
vícečlenné nerodinné domácnosti	3,7	4,9	3,7
domácnosti jednotlivců	30,6	34,7	28,4
Průměrný počet členů hospodařící domácnosti	2,4	2,2	2,4
Domy celkem	4 221	6 161	2 566
z toho obydlené	3 834	5 800	2 199
Podíl neobydlených domů (%)	9,2	5,9	14,3
Obydlené domy s byty celkem	3 827	5 795	2 197
z toho rodinné domy (%)	83,5	70,4	81,7
Průměrné stáří obydlených domů (roky)	42,7	45,5	40,0
Obydlené domy podle vlastníka (%):			
fyzická osoba	81,4	70,5	79,9
obec, stát	2,2	4,2	2,7
bytové družstvo	4,6	1,3	6,0
spoluvlastnictví vlastníků bytů	7,2	15,0	7,9
Byty celkem	10 406	23 179	7 107
z toho obydlené	9 341	20 926	6 339
Podíl neobydlených bytů (%)	10,2	9,7	10,8
Obydlené byty podle druhu (%)			
v rodinných domech	40,0	24,1	33,4
v bytových domech	58,2	74,9	64,1
Obydlené byty podle právního důvodu užívání (%):			
ve vlastním domě	33,6	20,1	27,6
v osobním vlastnictví	20,7	42,9	26,0
nájemní	22,9	17,9	19,4
družstevní	13,5	7,8	18,4
Obydlené byty podle technické vybavenosti (%) ¹⁾ :			
plyn zaveden do bytu	87,6	91,9	63,4
vodovod v bytě	99,9	99,9	100,0
přípoj na kanalizační síť	93,2	94,0	93,2
Obydlené byty podle typu (%):			
byty standardní celkem	94,6	91,2	95,2
byty se sníženou kvalitou	3,1	4,9	3,6
Obydlené byty podle počtu obytných místností 8 m ² a více (%):			
1	4,1	4,2	5,6
2	11,0	13,8	11,6
3	24,6	28,2	21,7
4	33,5	29,2	33,1
5 a více	20,2	14,9	22,3
Obytná plocha v m ² na 1 osobu	31,8	31,9	31,1
v rodinných domech	35,2	37,4	36,7
v bytových domech	29,3	30,1	28,3
Obytná plocha v m ² na 1 byt	64,1	60,8	64,5
v rodinných domech	80,1	83,4	85,9
v bytových domech	53,3	53,2	54,2

¹⁾ podíl z úhrnu obydlených bytů se zjištěným technickým vybavením

3. Comparison of the largest towns of the Vysočina Region

End of table

Třebíč	Žďár nad Sázavou	
15 448	9 360	Housekeeping households, total
		by type of household:
64,3	64,3	One-family households
51,0	51,6	One-couple families
29,0	30,4	without dependent children
22,1	21,2	with dependent children
13,3	12,7	Lone-parent families
5,7	5,7	without dependent children
7,6	7,0	with dependent children
1,1	1,2	Two or more families households
3,2	3,5	Multi-person households
31,4	31,0	One-person households
2,3	2,3	Average number of housekeeping households members
5 304	2 474	Buildings, total
4 783	2 324	of which occupied buildings
9,8	6,1	Share of vacant buildings (%)
4 781	2 320	Occupied buildings with dwellings, total
81,0	69,3	of which family houses (%)
44,8	38,8	Average age of occupied buildings (years)
		Occupied buildings by type of owner (%):
77,8	67,2	Natural person
1,6	3,2	Local or central authority
1,8	5,6	In co-operative ownership
13,2	15,8	Dwelling owners association
16 150	9 690	Dwellings, total
14 779	8 999	of which occupied dwellings
8,5	7,1	Share of vacant dwellings (%)
		Occupied dwellings by type of building (%):
30,3	21,2	in family houses
68,9	75,5	in apartment buildings
		Occupied dwellings by tenure status (%):
25,3	18,4	in own house
40,8	33,2	in private ownership
15,8	22,3	rented dwelling
10,0	18,9	in co-operative ownership
		Occupied dwellings by technical facilities (%) ¹⁾ :
76,7	39,2	Piped gas available in dwelling
99,9	99,9	Piped water available in dwelling
97,6	97,5	Public sewage disposal
		Occupied dwellings by quality (%):
95,2	95,8	Standard quality dwellings, total
3,7	3,1	Lower quality dwellings
		Occupied dwellings by number of rooms (8 square metres and over) (%):
3,8	3,7	1
12,7	13,4	2
28,8	34,2	3
32,0	29,6	4
16,7	13,7	5 or more
30,3	29,2	Floor space in square metres per 1 person
35,6	36,4	in family houses
27,9	27,2	in apartment buildings
60,6	57,3	Floor space in square metres per 1 dwelling
80,7	83,8	in family houses
51,8	50,5	in apartment buildings

¹⁾ occupied dwellings with identified technical facilities